

การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในวรรณกรรมของ จอร์จ ออร์เวลล์:
กรณีศึกษานวนิยายแปลเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

ณัฐพล ชลวนารัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมือง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ฌัฐพล ชลวนารัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.กั้วพ พองแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา นุรณเดชาชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.ชนิด โตอดิเทพย์)

..... กรรมการ

(ดร.กั้วพ พองแก้ว)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ)

..... กรรมการ

(ดร.พีระพงษ์ สุนทรวิภาต)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ 19 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

58920666: สาขาวิชา: นวัตกรรมสื่อสารทางการเมือง; นศ.ม. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: แอนิมอล ฟาร์ม/ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่/ การครองอำนาจนำ/ ชนชั้นปกครอง/

จอร์จ ออร์เวลล์

ณัฐพล ชลวนารัตน์: การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในวรรณกรรมของ จอร์จ ออร์เวลล์: กรณีศึกษานวนิยายแปดเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ (HOW THE RULING CLASS ENFORCES POWER IN GEORGE ORWELL'S NOVELS: THE CASE OF ANIMAL FARM AND 1984) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: กังวาทิ พงษ์แก้ว, Ph.D., สุกัญญา บุญเดชาชัย, Ph.D., บุญอยู่ ขอพระเสริฐ, Ph.D., 177 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผ่านแนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci โดยเสนอผลงานวิจัยเป็นลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปรากฏการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองตามองค์ประกอบแนวคิดการครองอำนาจนำ ของ อันโตนิโอ กรัมสกี ซึ่งแบ่งได้ 5 หัวข้อได้แก่ 1.แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) 2.แนวความคิดเรื่องประชาสังคม และสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจ และการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion) 3.สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position) 4.กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses) และ 5.การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์วรรณกรรมนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่. และสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมการเมืองด้านการใช้อำนาจระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

58920666: MAJOR: INNOVATION IN POLITICAL COMMUNICATION; M.Ca
(INNOVATION IN POLITICAL COMMUNICATION)

KEYWORDS: ANIMAL FARM/ 1984/ HEGEMONY/ RULING CLASS/ NOVEL/
GEORGE ORWELL

HOW THE RULING CLASS ENFORCE POWER IN GEORGE ORWELL'S
NOVELS: THE CASE OF ANIMAL FARM AND 1984. ADVISORY COMMITTEE:
KANGWAN FONGKAEW, Ph.D., SUKANYA BURANADECHACHAI, Ph.D., BOONYOO
KHORPORNPRASERT, Ph.D. 177 P. 2018.

This research aimed to analyze and compare the ruling class enforcement appeared in two novels: Animal Farm and Nineteen Eighty-Four based on hegemony by Antonio Gramsci by presented in descriptive analysis. The research results revealed that in Animal Farm and Nineteen Eighty-Four there is the enforcement of power by Antonio Gramsci. The findings can be divided into 5 dimensions:1. super structure, base Structure, and historic bloc; 2. civil and political society as well as consent and coercion; 3.war of movement and war of position; 4.hegemonic apparatuses and State apparatuses and 5.counter hegemony. According to this finding, it can signify the creativity of Animal Farm and Nineteen Eighty-Four and guides on the study of political literature of ruling class enforcement.

กิตติกรรมประกาศ

ความสุขของข้าพเจ้า คือ การได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรัก วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นจากการผสมระหว่างนวนิยายของ จอร์จ ออร์เวลล์ และความรู้ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยุสื่อสารทางการเมือง ทั้งสองสิ่งนี้คือสิ่งที่ข้าพเจ้ารักอย่างยิ่ง

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ จอร์จ ออร์เวลล์ นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่ในดวงใจของข้าพเจ้า ที่ได้ประพันธ์งานวรรณกรรมนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ อันทรงคุณค่าต่อโลกไว้ให้มวลมนุษยชาติ หลังจากที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสคุณค่าแห่งวรรณกรรมทั้งสองเล่มนี้ จึงได้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขึ้น

กราบขอบพระคุณ ดร. กังวาล์ ฟองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เป็นอย่างสูงสำหรับความเมตตา ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าทั้งหลาย ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถเขียนวิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จลุล่วงอย่างดี และขอบพระคุณ รศ. ดร. สุกัญญา บุญเดชาชัย และ ผศ. ดร. บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สำหรับคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์นี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ ดร.ทรงยศ บัวเผื่อน ดร.ชณภา ปุญญนันท์ และ รศ. ประชัน วัลลิโก อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาวิทยุสื่อสารทางการเมือง ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

กราบขอบพระคุณ นาย วิชิต ชลวนารัตน์ - นาง กวรวรรณ ชลวนารัตน์ ผู้เป็นบิดาและมารดาที่ให้กำเนิด เลี้ยงดูข้าพเจ้า และยังเป็นผู้สนับสนุนการศึกษาให้กับข้าพเจ้ามาตั้งแต่เกิด และขอบคุณ นาย ธนวัฒน์ ชลวนารัตน์ ผู้เป็นน้องชาย ที่คอยช่วยเหลือข้าพเจ้าในหลายๆเรื่อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณนาย ณรงค์วิทย์ ทองเนตร ผู้เป็นพี่ชายสุดที่รักที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา และเป็นผู้คอยสนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่ข้าพเจ้ารัก ขอขอบคุณนางสาว ณัฐมลมณประกามล และนางสาว พิมพินารา อุดเดชา ผู้เป็นเพื่อนรักที่คอยช่วยเหลือข้าพเจ้าไม่เคยห่างหาย ขอขอบคุณมิตรสหายที่ร่วมชั้นเรียนปริญญาตรีและปริญญาโท ที่คอยเป็นกำลังใจและเป็นความสุขให้กับข้าพเจ้า

คุณูปการของวิทยานิพนธ์เล่มนี้มิได้มีมากนักน้อย สิ่งใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณ ทั้งที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน

ขอกราบเท้าทุกท่านผู้มีพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ณัฐพล ชลวนารัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	6
วิธีการศึกษา.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองและนวนิยายการเมือง.....	9
แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci.....	14
โครงสร้างของการครองอำนาจนำ.....	16
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	35
องค์ข้อมูล.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การนำเสนอผลการศึกษา.....	37
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	38
4 ผลการศึกษา.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4 แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historical bloc).....	39
แนวคิดเรื่องประชาสังคม และสังคมการเมือง (Civil and political society).....	76
สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position).....	86
กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses).....	104
การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony).....	123
สรุปผลการศึกษา.....	133
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	141
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	141
วิธีดำเนินการวิจัย.....	141
สรุปผลการวิจัย และอภิปราย.....	141
ข้อเสนอแนะ.....	161
ภาคผนวก.....	163
บรรณานุกรม.....	167
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	172

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1 การเปรียบเทียบการใช้ตำแน่งที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่.....	134

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่	
1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นพื้นฐานของศาสตร์ทุกสาขา และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่ตลอดเวลา การสื่อสารกับการเมืองจึงเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ในบริบททางการเมือง การสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่มนุษย์นำมาใช้ในกิจกรรมทางการเมือง หลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ สร้างความนิยม ความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นศรัทธา โดยมีเป้าหมายให้ได้รับการยอมรับจากผู้รับสาร นอกจากนี้การสื่อสารยังเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพูด การจูงใจ และการกระทำทางการเมือง ทุกสิ่งทุกอย่างในทางการเมืองคือการสื่อสารหน้าที่ต่าง ๆ ในระบบการเมือง เช่น การกล่อมเกลางานทางการเมือง การเลือกสรรบุคคลทางการเมือง การรวมผลประโยชน์ การแสดงผลประโยชน์ชัดแจ้ง การวางกฎ การใช้กฎ และการวินิจฉัยกฎ ตลอดจนการเสนอนโยบาย ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของสังคมทั้งสิ้น ด้วยช่องทางที่หลากหลาย (ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์, 2553)

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองมีหลากหลายสื่อช่องทาง วรรณกรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับสังคม และการเมืองที่อยู่รอบ ๆ ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านผลงาน "วรรณกรรม" คือกระจกที่ส่องสะท้อนภาพสังคมและการเมืองในยุคที่บทประพันธ์เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การสะท้อนภาพทางสังคม และการเมืองผ่านวรรณกรรม เป็นเพียงการสะท้อนที่เกิดจากทัศนะตามประสบการณ์ แนวคิด และค่านิยมของผู้ประพันธ์ ที่มีต่อสภาพสังคม และการเมืองในช่วงเวลานั้น วรรณกรรมอาจจะไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงทั้งหมดแต่วรรณกรรมก็ได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดทัศนะ ของผู้ประพันธ์ในฐานะของบุคคลร่วมสมัย ซึ่งอาจมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะค้นคว้า (อภิรักษ์ ชัยปัญหา, 2548)

การสะท้อนภาพของสังคมและการเมืองที่ปรากฏในงานศิลป์ประเภทวรรณกรรม มีอยู่หลายชนิด แต่ที่ได้ความนิยมอย่างแพร่หลายจากคนทั่วโลกก็คือในรูปแบบนวนิยายการศึกษา นวนิยายในฐานะวรรณกรรมจึงทำให้เห็นทัศนะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อสภาพสังคมและการเมืองที่อยู่รอบตัวของผู้ประพันธ์ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งนวนิยายที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจแสดงทัศนะของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางสังคมและการเมือง ซึ่งมักจะเป็นเหตุการณ์ที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้ประพันธ์ จนทำให้อดไม่ได้ที่จะแสดงทัศนะบางประการถ่ายทอดผ่านงานสร้างสรรค์ของตน

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของนวนิยายว่า นวนิยาย หมายถึง นิยายแบบใหม่ มาจากภาษาอังกฤษว่า novel คำนี้ใช้เป็นครั้งแรกเพื่อเรียกนิยายสร้างใหม่ของ บอคาจิโอ (Boccaccio) ที่แต่งขึ้นเมื่อราว ค.ศ. 1338-1340 ในศตวรรษที่ 18 แดเนียล เดอโฟ (Daniel Defoe) นักเขียนชาวอังกฤษเขียนเรื่อง โรบินสัน ครูโซ (Robinson Crusoe) ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1719

องค์ประกอบของนวนิยายมี 6 ประการ คือ 1.โครงเรื่อง (Plot) 2.ตัวละคร (Character) 3.บทสนทนา (Dialogue) 4.บรรยากาศ (Atmosphere) 5.ทัศนคติของผู้ประพันธ์ (Point of view) 6.ทำนองแต่ง (Style)

นวนิยายอาจแบ่งประเภทตามเนื้อเรื่องได้หลายประเภทดังนี้ คือ นวนิยายรัก นวนิยาย สะท้อนสังคม นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา นวนิยายชีวิตโลดโผน อาชญนวนิยาย นวนิยายผจญ ภัย หัสนิยาย นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายการเมือง นวนิยายพุทธศาสนา นวนิยายเชิง วิทยาศาสตร์ การจำแนกประเภทนวนิยายนี้อาจจะแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อยตามสมัยนิยมแต่ ส่วนมากก็ยังคงแบ่งตามเนื้อเรื่องตามที่กล่าวมา แต่นักเขียนหรือนักวิจารณ์บางคนอาจแบ่ง ตามยุคสมัย ตามวัตถุประสงค์ หรืออื่น ๆ ได้อีกแตกต่างกันไป

(ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2556 อ้างถึงใน นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2545) กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างประวัติศาสตร์ การเมือง และวรรณกรรมว่า ประวัติศาสตร์เมื่อพูดจากมุมมองของวิธีการและ โครงสร้างในการสร้างมันขึ้นมาแล้ว ก็สามารถพูดได้ว่าเป็นเรื่องราวที่ถูกเขียนหรือสร้างขึ้นมาใน ทำนองเดียวกันกับงานเขียนเช่นวรรณกรรมทั้งหลายได้เหมือนกัน แน่นนอน ข้อที่ไม่เหมือนกันคือ เรื่องราวในประวัติศาสตร์นั้นไม่ได้สร้างหรือเขียนขึ้นมาจากจินตนาการของนักเขียนหรือนัก ประวัติศาสตร์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ที่สำคัญและทำให้แตกต่างจากนิยายทั้งหลายก็คือ การที่นักประวัติศาสตร์ต้องอาศัยหลักฐานและข้อมูลที่เป็นจริง ไม่ว่าจะความจริงในแต่ละยุคสมัยจะ ถูกนิยามว่าหมายถึงอะไรแค่ไหนก็ตาม เพื่อสร้างหรือเขียนเรื่องราวในประวัติศาสตร์ออกมา อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ร่วมกันระหว่างเรื่องราวที่เป็นประวัติศาสตร์กับนวนิยายได้แก่การตีความและ การสร้างชีวิตและพลังงานให้แก่เรื่องราวนั้น ๆ จนกระทั่งผู้อ่านเรื่องราวไม่ว่าในประวัติศาสตร์หรือ ในนวนิยายก็มีความรู้สึกร่วมกับตัวละครและเนื้อเรื่องที่ดำเนินไปอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก ได้ยิน ได้เห็น และเอนเอียงไปตามตัวละครที่ผู้อ่านมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นไปด้วยได้ ราวกับว่าเข้า ได้ไปมีชีวิตร่วมกับตัวละครและฉากต่าง ๆ ในเรื่องราวเหล่านั้นด้วยตัวเอง

การที่เรื่องราวไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมหรือประวัติศาสตร์สามารถก่อรูปขึ้นมาและมี บทบาทในสังคมหรือประเทศได้สิ่งที่ขาดไม่ได้คือบทบาทของนักเขียนและนักประวัติศาสตร์ใน

ฐานะของศิลปินผู้สร้างสรรค์งานเขียนเหล่านั้น ทว่านักเขียนก็สร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งหลาย ออกมาไม่เฉพาะแต่ในโลกของตนคนเดียว แท้จริงแล้วเกือบเป็นไปไม่ได้เลยที่งานวรรณกรรมจะไม่ สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนกับสังคมนั้น ๆ และความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ก็ไม่ใช่ ความสัมพันธ์ส่วนตัว พุดให้ถึงที่สุด เป้าหมายของงานวรรณกรรม (อันรวมถึงงานประวัติศาสตร์ ด้วย) จึงต้อง "เพื่อ" อะไร หรือไม่ก็ "ต้าน" อะไร โดยที่การนำเสนอทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบจะมี ระดับของการนำเสนอ "ความจริง" ที่หลากหลาย ชับซ้อนตามธรรมชาติของมนุษย์ไปถึงระดับ พัฒนาการทางวัฒนธรรมและความคิดของสังคมนั้น ๆ ด้วย ข้อแตกต่างระหว่าง "วรรณกรรมที่ดี" หรือคลาสสิก กับ "วรรณกรรมที่เลว" นอกจากแสดงออกในชั้นเชิงทางวรรณศิลป์และรูปแบบแล้ว ที่สำคัญยังได้แก่นี้อาหรับเป็นสังขรณ์ของยุคสมัย นี้เองคือที่มาของบทบาทและอิทธิพลของการเมือง ซึ่งหมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐที่มีต่อการสร้างและพัฒนาการของวรรณกรรม (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2556)

กล่าวได้ว่า วรรณกรรมไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาในฉับพลันหรือจากความปรารถนาของใคร คนใดคนหนึ่ง วรรณกรรมก็เช่นเดียวกับงานศิลปะและความคิดปรัชญา รวมถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่ต้อง อาศัยเงื่อนไขเวลาและสถานที่สำหรับการก่อรูปและพัฒนาเติบโตทั้งทางความคิดและทางรูปแบบ นั่นคือปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียกว่า เนื้อหาหรือประวัติกับรูปแบบของวรรณกรรมหรืองานศิลปะ ทั้งหลาย ทั้งหมดนั้นจะคลี่คลายไปอย่างไรจนไปสู่ภาวะแห่งการลงตัวของความงามในงานนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองของวรรณกรรมนั้น ๆ ด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ชัดว่าวรรณกรรมนวนิยายเป็นสิ่งที่สามารถสื่อสารสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชีวิต สังคม การเมือง เศรษฐกิจ และอื่น ๆ ได้ สิ่งสำคัญอีกประการคือการอ่าน นวนิยายดี ๆ สักหนึ่งเล่มไม่ต่างจากการอ่านหนังสือประวัติศาสตร์เล่มหนึ่งเลยทีเดียว ที่สะท้อนทั้งประวัติศาสตร์และสังคม รวมไปถึงการสื่อสารระหว่างตัวละคร พฤติกรรมของตัวละคร การใช้ อำนาจ อำนาจระหว่างบุคคล อำนาจรัฐ ที่เป็นเส้นหรืออีกหนึ่งอย่างทีนวนิยายถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง ได้นำมาคิด วิเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างดำเนินชีวิตในสังคมได้

นักเขียนนวนิยายอีกท่านหนึ่งที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์มีความโดดเด่นในด้านการ ประพันธ์วรรณกรรมนวนิยาย มีผลงานหลายเรื่องที่ถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากมาย ผลงาน สามารถอ่านได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผลงานของเขาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหลายยุคสมัย ในนานาประเทศ อีกทั้งยังกลายเป็นหนังสือต้องห้ามในหลายยุคหลายสมัย และในหลายประเทศ เช่นกัน นักประพันธ์ที่ผู้วิจัยกำลังกล่าวถึงก็คือ เอริค อาร์เธอร์ แบลร์ (Eric Arthur Blair) หรือนามปากกาว่า จอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 5)

จอร์จ ออร์เวลล์ เป็นหนึ่งในนักเขียนชาวอังกฤษผู้มีชื่อเสียงและมีผลงานเป็นที่รู้จักในระดับสากลมากที่สุด มีงานเขียนหลากหลายแต่โดดเด่นในด้านวรรณกรรมนวนิยายและความเรียง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการเมือง การวิพากษ์วัฒนธรรมและสังคมอังกฤษ (ปัญญา สุวรรณานนท์, 2556)

ชีวิตของเขาผ่านประสบการณ์มาอย่างโชกโชน ตั้งแต่การรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศพม่า สมัยพม่าเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ (ซึ่งหลายคนเชื่อว่าเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เขาฝังใจกับสังคมเผด็จการ) การคลุกคลีกับกลุ่มคนชนชั้นกรรมาชีพในกรุงลอนดอนและปารีส กระทั่งเคยอาสาเข้าร่วมรบกับฝ่ายรีพับลิกันในสงครามกลางเมืองของสเปนเมื่อปี 1936 ทำให้งานเขียนของออร์เวลล์ทำหน้าที่คล้ายบทบันทึก “ภาพเบื้องหลัง” ทางสังคมและการเมืองยุโรปแห่งยุคสมัยของเขาได้อย่างครอบคลุมและน่าศึกษา

ตลอดชีวิตของเขาได้สร้างผลงานไว้มากมาย ความจริงแล้วออร์เวลล์นับเป็นนักวิจารณ์มากกว่าที่จะเป็นนักประพันธ์ แต่งานของเขาทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมของสังคม การถูกกดขี่ การหักหลังของชนชั้นปกครอง อันตรายของการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งหลังจากการเสียชีวิตของเขา ก็ได้มีผู้วิเคราะห์ผลงานของเขามากมาย รวมทั้งแนวคิดและเหตุจูงใจของเขาคือ ผลงานของเขาที่เป็นที่รู้จักกันมากที่สุดคือนวนิยายสองชิ้นสุดท้ายของชีวิตเขาชื่อเรื่อง “แอนิมอล ฟาร์ม” ซึ่งเป็นนวนิยายล้อเลียนการเมืองคอมมิวนิสต์ แอนิมอล ฟาร์ม ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านคอมมิวนิสต์รัสเซียในสหรัฐอเมริกาช่วงยุคสงครามเย็น เพราะหนังสือเรื่องนี้ได้ใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาให้นักเรียนอ่านกันอย่างกว้างขวางในระดับมัธยมศึกษา ที่ปลูกฝังให้เห็นภัยอันตรายของคอมมิวนิสต์ จนมีนักวิจารณ์บางคนกล่าวว่า สหรัฐรอดพ้นสงครามเย็นมาได้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะหนังสือ แอนิมอล ฟาร์ม นี้เอง แต่ในความจริงแล้วออร์เวลล์ไม่ได้ตั้งใจให้หนังสือเล่มนี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือเช่นนี้อย่างแน่นอน เพราะนอกจากเขาจะยึดมั่นในแนวคิดแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย (Democratic socialism) ที่ไม่มีระบบชนชั้น ทุกคนมีความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง และอนาธิปไตย (Anarchism) ที่ไม่เชื่อในบทบาทของรัฐอย่างแน่แท้แล้ว เขาก็ไม่ได้มีความเชื่อในระบบทุนนิยมแต่อย่างใด แม้ว่าเขาจะต่อต้านระบบคอมมิวนิสต์ก็ตาม (เกียรติขจร ไชยแสงสุขกุล, 2544)

นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้รับยกย่องจากนิตยสารไทม์ให้เป็นหนึ่งในนวนิยายภาษาอังกฤษที่ดีที่สุด 100 เรื่อง ระหว่างปี 1923-2005 ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 31 ของรายชื่อนวนิยายที่ดีที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ของสำนักพิมพ์มอเดิร์นไลบรารี และหนังสือพิมพ์ The Independent ได้เสนอ “10 รายชื่อหนังสือที่ควรอ่านก่อนจบมัธยมศึกษา” จัดอันดับให้

Animal Farm ของ George Orwell อยู่ในลำดับที่ 3 นอกจากนี้ Animal Farm ยังได้รับการ
ดัดแปลงเป็นสื่อต่าง ๆ จำนวนมากทั้งภาพยนตร์ การ์ตูน และละครเวที อีกด้วย
(สารานุกรมเสรี แอนิมัล ฟาร์ม, 2556)

ส่วนผลงานที่โดดเด่นมากอีกเรื่อง มีชื่อเรื่องว่า “หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ หรือ 1984” เป็นนวนิยายเสียดสีการปกครองแบบรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ ซึ่งผลงานชิ้นนี้ของเขามีอิทธิพลต่อสาธารณชน
ในประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอย่างมาก กระทั่งมีการหยิบยกคำนิยาม ออร์เวลล์เลียน
(Orwellian) มาใช้เรียกการปกครองแบบรวบอำนาจเบ็ดเสร็จที่ครอบงำความคิดของคนในสังคม
นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ หรือ 1984 ได้รับการยกย่องจากนิตยสารไทม์ให้เป็นหนึ่งใน
นวนิยายภาษาอังกฤษที่ดีที่สุด 100 เรื่อง ระหว่างปี 1923 - 2005 อยู่ในรายการนวนิยายดีที่สุดใน
100 เรื่องแห่งหอสสมุดสมัยใหม่ อยู่อันดับที่ 13 ในรายการของบรรณาธิการ และอันดับที่ 6 ใน
รายการผู้อ่าน การสำรวจเดอะบิกรีด ของ BBC จัดอันดับให้นวนิยายเรื่องนี้อยู่ในอันดับที่ 8
หนังสือเล่มนี้ยังติดอันดับหนังสือ 100 เล่มที่ควรอ่านก่อนตาย จัดอันดับโดยเว็บไซต์ Amazon และ
หนังสือพิมพ์ The Independent ได้เสนอ “10 รายชื่อหนังสือที่ควรอ่านก่อนจบมัธยมศึกษา” จัด
อันดับให้ 1984 ของ George Orwell อยู่ในลำดับที่ 1 นอกจากนี้ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ยังถูกนำมา
ดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ออกฉายในปี ค.ศ. 1984 อีกด้วย (สำรวจอัปสร กสิกรานันท์, 2558)

หนังสือที่มียอดขายสูงสุดบนเว็บไซต์ Amazon เมื่อวันศุกร์ที่ 27 มกราคม ค.ศ.2017 คือ
หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ของจอร์จ ออร์เวลล์ โดยสำนักพิมพ์ Signet Classics ของสหรัฐอเมริการะบุว่า
นับแต่ประธานาธิบดีทรัมป์เข้ารับตำแหน่ง หนังสือเล่มนี้มียอดขายพุ่งขึ้นถึง 9,500 % และใน
สัปดาห์นี้ทางสำนักพิมพ์ต้องสั่งหนังสือของออร์เวลล์ทั้ง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ และ แอนิมอล ฟาร์ม มา
ขายเพิ่มถึง 100,000 เล่ม ส่วนในสหราชอาณาจักร ยอดขาย หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ เพิ่มขึ้น 20% ใน
สามสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม โดยหนังสือขึ้นแท่นขายดีอันดับหนึ่งบนเว็บไซต์ Amazon หลัง
นาง เคลลีแอนน์ คอนเวย์ ที่ปรึกษาระดับสูงของทรัมป์กล่าวว่า ทำเนียบประธานาธิบดี
สหรัฐอเมริกาได้เสนอ “ข้อเท็จจริงอีกทางเลือกหนึ่ง” แก่ประชาชนอเมริกันในเรื่องจำนวนผู้มาร่วม
พิธีสาบานตนของผู้นำสหรัฐอเมริกาว่ามีมากกว่าที่สื่อมวลชนทั่วไปนำเสนอ ซึ่งตรงกับเหตุการณ์
ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ที่พรรคผู้ครองอำนาจใช้คำขวัญง่าย ๆ ปิดบังและบิดเบือน
ความเป็นจริง เช่น 2+2=5 คำคือขาว สงครามคือสันติ เสรีภาพคือความเป็นทาส ความไม่รู้คือ
พลัง เป็นต้น

แอนดริว ซิมมอนส์ นักเขียนและอาจารย์ด้านประวัติศาสตร์ที่ใช้หนังสือ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
ในชั้นเรียนของเขา แสดงความเห็นว่ามีหนังสือเล่มนี้จะเขียนถึงระบอบคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียต

เวียต แต่ชาวอเมริกันยุคใหม่ใช้หนังสือเล่มนี้และหนังสือว่าด้วยระบอบเผด็จการเล่มอื่น ๆ ในการอ่านเพื่อปลดปล่อยตนเองจากภาวะตื่นตระหนกและคาดการณ์ถึงสภาพสังคมที่เลวร้ายที่สุดที่ระบอบประชาธิปไตยอเมริกันอาจต้องเดินไปถึง โดยความคิดของพรรคผู้ปกครองในเรื่องหนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของทรมป์ป์หลายเรื่อง เช่น การไม่แยแสต่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การกระตุ้นความหวาดกลัวต่อต่างชาติ ซึ่งทำให้ประชาชนเชื่อว่าผู้นำคนเดียวเท่านั้นที่สามารถปกป้องพวกเขาได้ (บีบีซีไทย, 2560)

วรรณกรรมนวนิยายสองเล่มนี้ได้รับการยกย่องให้อยู่ใน 100 นวนิยายที่ดีที่สุดแห่งศตวรรษที่ 20 โดยหลายสถาบัน จึงสามารถขึ้นแท่นเป็นวรรณกรรมอมตะอยู่เหนือกาลเวลา จากปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นบนโลกซึ่งสอดคล้องกับวรรณกรรมสองเล่มนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวรรณกรรมนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ของ จอร์จ ออร์เวลล์ มาทำการศึกษาการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยาย โดยวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีวิพากษ์ โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องการครองอำนาจนำ (Hegemony) การทำวิจัยครั้งนี้จะช่วยจรรโลงความรู้สึกนึกคิดของผู้ศึกษาให้ถูกคิดแล้วหันมามองตนเอง มองสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ รวมถึงมองสิ่งรอบตัว ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้พบหนทางของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย สรวงอัปสร กสิกรานันท์ และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ วิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองและนวนิยายการเมือง แนวคิดการครองอำนาจนำของ Antonio Gramsci

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารโดยใช้วรรณกรรมนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง แก้ว แปด สี เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีทางการสื่อสารทางการเมืองแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองและนวนิยายการเมือง แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci ร่วมด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ โดยจะมีการเสนอผลงานวิจัยเป็นลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ผ่านกรอบทฤษฎี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิดทางการเมือง และความคิดเกี่ยวกับการเมืองของผู้ประพันธ์
2. ทำให้ทราบนัยทางการเมืองที่แฝงอยู่ในวรรณกรรมทั้งในด้านแนวความคิดและปรัชญาทางการเมือง
3. ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาที่ผู้ประพันธ์สร้างวรรณกรรม โดยใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสภาพสังคมและการเมืองในช่วงเวลานั้น ๆ
4. เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาทางสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ในด้านการค้นคว้า และวิเคราะห์แนวความคิดทางการเมือง
5. สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมการเมืองด้านการใช้อำนาจระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

นิยามศัพท์

แอนิมอล ฟาร์ม หมายถึง วรรณกรรมนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม: การเมืองเรื่อง สรรพสัตว์ ของ จอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย สรวงอัปสร กสิกรานันท์

หนึ่ง-แก้ว-แปด-สี หมายถึง วรรณกรรมนวนิยายเรื่อง 1984 ของ จอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์

ชนชั้นปกครอง หมายถึง กลุ่มคนหรือสัตว์ที่มีอำนาจในการปกครอง ควบคุม ดูแล ประชาชน หรือกลุ่มชนชั้นที่ต่ำกว่า

ชนชั้นผู้ถูกปกครอง หมายถึง กลุ่มคนหรือสัตว์ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของชนชั้นปกครอง ผู้ถูกกดขี่ด้วยอำนาจ และถูกเอาเปรียบจากชนชั้นปกครองในมิติต่าง ๆ

อุดมการณ์ หมายถึง แนวความคิดและความเชื่อที่ชนชั้นปกครองเสนอของสมาชิกของสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติ

เผด็จการ หมายถึง การปกครองที่รวบรวมอำนาจไว้ที่บุคคลเพียงคนเดียว หรือบุคคลกลุ่มเดียว การปกครองระบอบนี้ผู้นำจะควบคุมอำนาจทางการเมืองอย่างเด็ดขาด หากผู้ใดคัดค้าน ผู้นำสามารถถูกจับมาลงโทษได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของ จอร์จ ออร์เวลล์: กรณีศึกษา นวนิยายแปลเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่” อาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองและนวนิยายการเมือง
- 2.แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci
- 3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมทางการเมืองและนวนิยายการเมือง

ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรมนั้นมักมีความหมายไว้หลากหลายในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างความหมาย ดังนี้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2533, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมว่า หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด หรือความมุ่งหมายอย่างไร

สิทธา พิณีภูวดล (2515, หน้า15) ให้ความหมายของวรรณกรรมว่า หมายถึงงานเขียนในรูปบทกวีนิพนธ์ ร้อยกรอง และข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ ตลอดจนคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์

วรรณกรรมกับมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เพราะวรรณกรรมเป็นผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ทางความคิดของมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์สังคม วรรณกรรมจึงไม่สามารถหนีประเด็นเรื่องสังคมและการเมืองไปได้ (สุชานาถ นิมประเสริฐ, 2552)

(บรรจง บรรเจอดศิลป์, 2517 อ้างถึงใน สุชานาถ นิมประเสริฐ, 2552) ได้กล่าวว่า การศึกษาทางด้านวรรณกรรมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านวรรณกรรมกับการเมืองโดยแบ่งแยกได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่มีความคิดเห็นว่า วรรณกรรมเกิดจากความสะเทือนใจของกวี โดยรูปแบบและเนื้อหามุ่งให้ความบันเทิงด้านวรรณศิลป์ ดังนั้นวรรณกรรมเหล่านี้จึงมีความเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง กับอีกด้านหนึ่งเชื่อว่า วรรณกรรมจะต้องสัมพันธ์กับการเมืองอย่างใกล้ชิด ดังนั้น สิ่งที่นักวิจารณ์จะค้นคว้าก่อนหน้านั้นคือ เนื้อหา (Content) ทางการเมือง ซึ่งประกอบอยู่

ในความโน้มเอียง (Tendentionsness) แห่งอารมณ์และความคิด เนื้อหาโดยรวมจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

จากความหมายข้างต้นที่มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความ สรุปได้ว่าวรรณกรรมคืองานเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดจากความสร้างสรรค์ทางความคิดของมนุษย์ไม่ว่าจะเพื่อจุดมุ่งหมายใด วรรณกรรมกับมนุษย์มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน วรรณกรรมจึงไม่สามารถหนีประเด็นเรื่องสังคมและการเมืองไปได้

ความหมายของนวนิยาย

นวนิยายนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างความหมาย ดังนี้

นวนิยายจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของเรื่องสมมุติ เรื่องสมมุติมีรูปแบบมากมายตั้งแต่เป็นเรื่องเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ จนเขียนเป็นนวนิยายที่มีขนาดยาวที่สุด เมื่อเรื่องสมมุติเรื่องใดยาวพอที่จะเป็นหนังสือเล่มหนึ่ง แทนที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือก็มีความเป็นนวนิยายอยู่ในตัวแล้ว แต่เป็นการพัฒนาในแง่ปริมาณมากกว่า ดังนั้น คำที่ใกล้เคียงกับนวนิยายฉบับย่อก็คือคำว่า "โนเวลลา" (Novella) หรือ "โนเวลเล็ต" (Novelette) และนวนิยายที่มีความยาวมากจนเกินกว่าหนังสือเล่มเดียวก็จะกลายเป็น "โรมัน โฟลฟ" (Roman fleuve) หรือ "นวนิยายแม่น้ำ" (River novel) ความยาวจึงเป็นมิติหนึ่งของรูปแบบของนวนิยาย (เถกิง พันธุ์เถกิงอมร, 2541)

เนื้อหาของนวนิยายมักจะค้นหาประสบการณ์ในชีวิตประจำวันแล้วสะท้อนต่อโลก โดยทั่วไปนวนิยายจะมีขอบข่ายของความเป็นจริงและความเป็นไปได้ แต่ก็เป็นที่ไปไม่ได้ที่จะวางสูตรสำเร็จสำหรับคำจำกัดความของคำว่า "นวนิยาย" เพราะนวนิยายอาจจะสร้างขึ้นภายในจิตใจของมนุษย์ ในภาพฝันของอนาคต บนเรือลำหนึ่งในทะเลหรือในสนามรบ แม้แต่ในโรงพยาบาล นอกจากนี้ มุมมองของนักเขียนนวนิยายที่มีต่ออนาคตและโชคชะตาก็อาจกว้างไกลแตกต่างกันออกไป

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของนวนิยายว่า นวนิยาย หมายถึงนิยายแบบใหม่ มาจากภาษาอังกฤษว่า novel คำนี้ใช้เป็นครั้งแรกเพื่อเรียกนิยายสร้างใหม่ของบอคาจิโอ (Boccaccio) ที่แต่งขึ้นเมื่อราว ค.ศ. 1338-1340 ในศตวรรษที่ 18 แดเนียล เดอโฟ (Daniel Defoe) นักเขียนชาวอังกฤษเขียนเรื่อง โรบินสัน ครูโซ (Robinson Crusoe) ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1719

องค์ประกอบของนวนิยายมี 6 ประการ คือ 1.โครงเรื่อง (Plot) 2.ตัวละคร (Character) 3.บทสนทนา (Dialogue) 4.บรรยากาศ (Atmosphere) 5.ทัศนคติของผู้ประพันธ์ (Point of view)

6.ทำนองแต่ง (Style)

นวนิยายอาจแบ่งประเภทตามเนื้อเรื่องได้หลายประเภทดังนี้ คือ นวนิยายรัก นวนิยายสะท้อนสังคม นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา นวนิยายชีวิตโลดโผน อาชญากรรม นวนิยายผจญภัย หักสนิยาย นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายการเมือง นวนิยายพุทธศาสนา นวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์ การจำแนกประเภทนวนิยายนี้อาจจะแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อยตามสมัยนิยมแต่ส่วนมากก็ยังคงแบ่งตามเนื้อเรื่องตามที่กล่าวมา แต่นักเขียนหรือนักวิจารณ์บางคนอาจแบ่งตามยุคสมัย ตามวัตถุประสงค์ หรืออื่น ๆ ได้อีกแตกต่างกันไป

ประทุมพร วัชรเสถียร, 2515 อ้างถึงใน สุชานาถ นิยมประเสริฐ, 2552 ระบุว่า นวนิยายทางการเมืองซึ่งเป็นวรรณกรรมทางการเมืองรูปแบบหนึ่งนั้น เป็นทางออกของความกดดันทางการเมือง ที่คนเราประสบอยู่ จึงหาโอกาสประทุออกมาในรูปแบบของนวนิยายทางการเมือง ซึ่งก็คือนวนิยายที่มีเนื้อเรื่อง อิงไปในทางการเมืองหรือแก้ปัญหาทางการเมืองหรือรวมไปถึงปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย ซึ่งทั้งสองอย่างหลังนี้มักจะแยกตัวไม่ออกจากการเมืองโดยเด็ดขาด ส่วนวิธีเสนอปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ออกมาในรูปนวนิยาย สรุปได้ดังนี้

1. กล่าวถึงสถาบันการเมือง สถาบันใดสถาบันหนึ่ง
2. เป็นเรื่องที่เสนอการต่อสู้ทางการเมืองของตัวละครเอก
3. เสนอเรื่องในรูปแบบการถกเถียงกับปรัชญาการเมือง และลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของตัวละครในเรื่อง

4. เสนอเรื่องแบบใช้ “สัญลักษณ์” เป็นสื่อความคิดทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่านได้จำกัดความคำว่า นวนิยาย ไว้หลายความหมายและรูปแบบ แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่งานวรรณกรรมนวนิยายทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายจากคำจำกัดความข้างต้นไว้ดังนี้ นวนิยาย คือ เรื่องสมมุติรูปแบบหนึ่ง เนื้อหามักจะสร้างจากประสบการณ์ในชีวิตและจินตนาการของมนุษย์เพื่อสะท้อนต่อโลก รวมไปถึงการแสดงออกทางทัศนคติทางการเมืองผ่านงานวรรณกรรม นอกจากนี้นวนิยายสามารถแบ่งได้หลายประเภทตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้เขียนหรืออื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไป

วรรณกรรมกับสังคมและการเมือง

สมพร มั่นตะสูตร (2524, หน้า 11-12) ได้ให้คำจำกัดความวรรณกรรมสังคมและการเมืองว่า วรรณกรรมที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสภาพของสังคมและการเมือง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อทั้งในด้านที่สะท้อนให้เห็นภาพของการเมืองและสังคม แสดงปัญหาต่าง ๆ ของการเมืองและสังคม การเสนอแนวทางปรับปรุง

แก้ไขสังคม และรวมถึงวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง หรือแม้แต่มุ่งเสนอเนื้อหาของวรรณกรรมเพื่อประโยชน์ทางการเมืองหรือเพื่อแก้ปัญหาทางการเมือง มีสาระสำคัญทางการเมือง แอบแฝงอยู่ก็ถือว่าเป็นวรรณกรรมทางการเมืองและสังคมด้วย

พลศักดิ์ จิระไกรศิริ (2522, หน้า 111) กล่าวว่า วรรณกรรมที่มีเนื้อหาความคิดทางการเมืองและลัทธิทางการเมืองเด่นชัด หรือมีโครงเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับการต่อสู้ ซึ่งอำนาจทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกรัฐ ถือว่าเป็นวรรณกรรมทางการเมืองโดยตรง และถ้าหากเนื้อหาในวรรณกรรมเน้นหนักไปทางการใช้อำนาจทางการเมือง หรือเน้นให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมต่าง ๆ ความเสื่อมโทรมในสังคม การต่อสู้ทางชนชั้นในยุคต่าง ๆ หรือความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทางชนชั้น ผู้ชู้ตริตสังคม(ผู้ปกครอง) กับชนชั้นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ(ผู้ถูกปกครอง) ก็อาจจัดว่าเป็นวรรณกรรมการเมืองได้เช่นกัน เพราะมีผลกระทบต่อการเมืองไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง ซึ่งผลกระทบหรืออิทธิพลดังกล่าวไม่ใช่มีแต่เฉพาะด้านดี ด้านไม่ดีก็มีประกอบด้วยเช่นกัน

พิชัย ศรีฎาไพ (2542, หน้า 128) กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรมการเมืองจะมีผลต่อการเมืองและสังคมนั้นมีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อิทธิพลในระยะสั้นอาจเป็นแรงบันดาลใจหรือมูลเหตุจูงใจผู้อ่านในการดำเนินชีวิตตน ส่วนอิทธิพลในระยะยาวนั้น หมายถึง งานเขียนทางการเมืองมีอิทธิพลต่อระบบค่านิยมของคนอ่านทั่วไป ดังนั้น การศึกษาอิทธิพลของวรรณกรรมในฐานะที่มีบทบาทต่อการเมืองจะละเลยมองผ่านช่วงสังคมช่วงใดช่วงหนึ่งไปไม่ได้ เพราะวรรณกรรมจะสะท้อนภาพสังคมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เราจะต้องมองสังคมแต่ละยุคอย่างสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อกันด้วย แม้ว่าวรรณกรรมการเมืองจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในอดีต แต่ก็ยังมีผลต่อภาวะปัจจุบันและอนาคตด้วยเช่นกัน

กระแสร่วม มาลาภรณ์ และ ชูดา จิตพิทักษ์ (2528) แสดงทัศนะว่า จริงอยู่งานเขียนในรูปวรรณกรรมนั้นผู้ประพันธ์สร้างขึ้นมาก แต่ก็พยายามใช้เหตุผลให้เกิดความสมจริง เมื่อผู้อ่านมีความคิดเห็นคล้อยตามผู้ประพันธ์ว่า เขาได้รับความไม่ยุติธรรมจากผู้อื่น ถ้าความทุกข์นั้นทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจในวงกว้างจนถึงขั้นที่จะนำไปสู่ความรู้สึกที่จะปฏิรูปสังคม ความรู้สึกเหล่านั้นจัดได้ว่าเป็นความรู้สึกทางการเมือง

ไพรัตน์ เทศพานิช (2541, หน้า 22) กล่าวว่า วรรณกรรมการเมืองถือว่าการสะท้อนความเจ็บจัดขั้นสุดยอดของมนุษย์ หรือละทิ้งความคิด อคติ ทัศนะทางการเมืองที่ได้สร้างสรรค์มาไม่มากนักน้อย อันอาจก่อให้เกิดความคิด ความรู้สึกทางการเมืองที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมการเมือง หรือชักจูงให้เกิดทัศนะทางการเมืองแบบใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการล้มล้างความคิดทางการเมืองแบบเก่า อีกทั้งยังได้เรียกร้องเสรีภาพความเท่าเทียมกัน และสิทธิของราษฎรที่จะได้รับความยุติธรรมจาก

สังคมและจากรัฐด้วย อย่างไรก็ตามวรรณกรรมการเมืองบางส่วน ผู้เขียนมิได้มีเจตนาหรือจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองแม้แต่น้อย แต่ผลงานหรือการตีความอาจก่อให้เกิดความคิดทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองได้

พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2541) ได้วิจารณ์ว่า วรรณกรรมการเมืองมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง (Socialization process) ให้แก่ผู้อ่าน ทั้งยังให้ความเห็นว่า วรรณกรรมเกี่ยวข้องกับการเมืองเพราะแสดงให้เห็นบรรยากาศทางการเมือง ปัญหาทางการเมืองอย่างกว้าง ๆ แก่ผู้อ่าน วรรณกรรมการเมืองมีคุณค่าในด้านการสร้างสรรค์จัดระเบียบในสังคมและปลูกฝังค่านิยมของสังคม ทั้งมีอิทธิพลต่อจิตสำนึกของผู้อ่าน นอกจากนี้ วรรณกรรมการเมืองยังสามารถพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตด้วย

ชัยสิริ สมุทรวณิช (2524) แสดงทัศนะว่า วรรณกรรมการเมืองเป็นรูปแบบของผลผลิตในสังคมที่สะท้อนภาพการเมืองแห่งยุคได้อย่างแจ่มแจ้ง เนื่องจากวรรณกรรมการเมืองมีลักษณะสะท้อนภาพจำลองจริงในสังคมที่มีความขัดแย้งสูง ดังนั้นภาพของความขัดแย้งนั้น จะบ่งถึงทิศทางและภาพแนวโน้มของสังคม การมองวรรณกรรมเพื่อดูสังคมเป็นวิธีที่ทำให้เข้าใจความรู้สึกของคนร่วมสมัย

พิชัย ศรีภูไฟ (2542, หน้า 129) เสนอว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้งและไม่สมานผลประโยชน์ร่วมกันของคนหมู่มากในสังคม รวมทั้งว่าด้วยที่มาที่ไปและที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ของสิ่งเหล่านั้นด้วย การสร้างความคิด ลัทธิ หรืออุดมการณ์ทางการเมืองก็เพื่อมุ่งขจัดความขัดแย้ง เป้าหมายขั้นสุดท้ายของความคิดทางการเมืองอยู่ที่การลดข้อขัดแย้งให้น้อยลง วรรณกรรมการเมืองจึงหนีไม่พ้นเรื่องของความขัดแย้ง เนื้อหาของวรรณกรรมการเมืองมักเริ่มที่ความขัดแย้ง การคลี่คลายเนื้อหาจึงเป็นการคลี่คลายความขัดแย้ง ดังนั้น ประโยชน์ของวรรณกรรมทางการเมืองที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดก็คือ การหาทางออกให้ผู้อ่านหรือแก่สังคมส่วนรวม เพราะวรรณกรรมทางการเมืองย่อมสะท้อนภาพของความขัดแย้งทางการเมืองอย่างแน่นอน ทั้งความงดงามและทั้งความอัปลักษณ์ รวมทั้งสะท้อนให้เห็นหนทางแห่งการเอาชนะความอัปลักษณ์แห่งชีวิตของผู้คน วรรณกรรมทางการเมืองที่รับใช้ผู้คนจะพยายามสะท้อนให้เห็นว่า สังคมมีอะไรบกพร่องบ้าง และจะแก้ไขความบกพร่องนั้นได้อย่างไร ส่วนวรรณกรรมทางการเมืองที่รับใช้แต่ชีวิตของคนกลุ่มน้อยในสังคมถือว่าไม่มีประโยชน์ และถือว่าขัดประโยชน์ของมวลชน

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดวรรณกรรมกับสังคมและการเมือง จากความหมายของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน โดยสรุปได้ ดังนี้ วรรณกรรมกับสังคมและการเมือง คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหา

สาระสำคัญและความคิดหลักนำเสนอภาพของสังคมและการเมือง ซึ่งให้เป็นการใช้อำนาจทางการเมือง ความไม่ยุติธรรมต่าง ๆ ในสังคม การต่อสู้ทางชนชั้นด้านผลประโยชน์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง หรือเรียกร่องเสรีภาพความเท่าเทียม วรรณกรรมทางการเมืองมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมือง แก้ไขความบกพร่องของสังคม บันทึกประวัติศาสตร์ที่ล่วงเลยผ่านพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต วรรณกรรมทางการเมืองมีผลต่อภาวะปัจจุบันและอนาคต

แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci

งานเขียนของกรัมซีเป็นการสะท้อนมุมมองของเขาที่มีต่อสภาพการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องแนวคิดการครองอำนาจนำ ที่เป็นกรอบแนวความคิดหลักในการอธิบายปรากฏการณ์ในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น เป็นการสะท้อนความคิดของเขามีต่อแนวความคิดมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมที่ เชื่อใน "หลักเศรษฐกิจกำหนด" (Economism) "หลักการกำหนดนิยมอย่างกลไก" (Mechanical determinism) ที่มองว่าปัจจัยในเรื่องเศรษฐกิจนั้นเป็นอิสระจากปัจจัยอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในเชิงเจตจำนงของมนุษย์ และเป็นตัวกำหนดความเป็นไปหรือพัฒนาการของสังคมโดยอัตโนมัติ ดังนั้นตามความคิดของกรัมซีเขาจึงไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของพวกมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมพวกหนึ่ง ที่เชื่อในหลักการกำหนดนิยมโดยเศรษฐกิจอย่างเป็นกลไก ในมุมมองของกรัมซีนั้นมองว่าโครงสร้างส่วนบนอันประกอบไปด้วยพื้นที่ของระบบกฎหมาย ความเชื่อ ศีลธรรม ปัญญา นั้นก็เป็นส่วนสำคัญต่อการกำหนดความเป็นไป หรือมีผลต่อพัฒนาการของสังคมได้ (เอก ตั้งวัฒนา, 2546)

กรัมซีเป็นหนึ่งในกลุ่ม "มาร์กซิสต์รุ่นใหม่" (Neo Marxist) จึงสานต่อมรดกทางความคิดของมาร์กซ์โดยให้ความสนใจในประเด็น "อุดมการณ์" ที่ชนชั้นสูงยึดเยียดใส่ชนชั้นอื่น ๆ ที่มีอำนาจน้อยกว่า โดยเฉพาะชนชั้นแรงงาน จนทำให้ชนชั้นแรงงานมองไม่เห็นสิ่งที่ตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบจากชนชั้นสูงนั้น โดยมีทัศนะว่า สื่อมวลชนคือเครื่องมือที่ชนชั้นสูงซึ่งเป็นนายทุนก่อตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของตัวนายทุนเอง ด้วยเหตุนี้ "ชนชั้นปกครอง" จึงสามารถครอบงำความคิดของคนกลุ่มอื่นในสังคม ให้ยอมรับแนวคิดดังกล่าว และปฏิเสธแนวความคิดที่เป็นปฏิปักษ์กับแนวคิดของชนชั้นปกครองที่เป็นนายทุนเพื่อจะได้ไม่ลุกขึ้นมาต่อต้านระบบที่ดำรงอยู่ (ทรงยศ บัวเฟื่อน, 2557)

ความคิดเรื่องการครองอำนาจนำของกรัมซีได้ให้ความสำคัญ กับเรื่อง "อุดมการณ์" (Ideology) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด เรื่องของ "โครงสร้างสังคมส่วนล่าง และสังคมส่วนบน" (Base/super structure) โดยที่กรัมซีได้เน้นให้

ความสำคัญกับบทบาทของโครงสร้างส่วนบน และได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างที่สำคัญระหว่าง "สังคมสองแบบ" ภายในโครงสร้างส่วนบนว่า ประกอบไปด้วย

สังคมแรก คือ "รัฐ / สังคมการเมือง" (Political society)

สังคมที่สอง คือ "ประชาสังคม" (Civil society)

กรัมซี อธิบายว่าขณะที่ สังคมการเมือง ดำเนินการสร้างและสืบทอด "อำนาจครอบงำ" (Domination) โดยชนชั้นปกครอง ผู้ยึดกุมอำนาจรัฐและมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย (Legislation) และมีอำนาจบังคับขู่ (Coercion) อยู่ด้วย แต่ในประชาสังคมนั้นจะมีการดำเนินการเพื่อสร้างและสืบทอด/รักษาการครองอำนาจนำ โดยอาศัยวิธีการที่แตกต่างไปจาก สังคมการเมือง โดยใช้วิธีการสร้าง ความยินยอมพร้อมใจให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยที่ ประชาชนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการบังคับ หรือ เป็น "การยินยอมพร้อมใจโดยธรรมชาติ" (Spontaneously consensus)

ในประชาสังคมนี้ การใช้อำนาจเพื่อครอบงำกลุ่มบุคคลหรือชนชั้นอื่น จะแตกต่างจาก สังคมการเมือง นั่นคือ ในประชาสังคมจะเป็นการใช้อำนาจนำโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง แต่จะเป็นการครองอำนาจนำในเชิงพื้นที่ (Realm) หรือความคิดในการผลิตทางเศรษฐกิจ และการ ดำรงชีวิต โดยผ่านทางเครื่องมือหรือกลไกชนิดต่าง ๆ ในแง่นี้โลกทัศน์ของผู้คนในประชาสังคมจะ ถูก "ครองอำนาจนำ" ทางความคิด ความเชื่อ ทศนคติโดยกลุ่มผู้ปกครอง และโลกทัศน์ที่ถูก ครอบงำจะกลายเป็น "วัฒนธรรมร่วมของผู้คน" (Popular culture) และแทรกซึมไปทั่วทั้งประชา สังคม

การสร้างภาวะการครองอำนาจนำนี้จะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบไม่ได้ ถ้ากลุ่มผู้ปกครอง หรือชนชั้นปกครองจะมุ่งหวังยึดครองแต่เพียงอำนาจรัฐ แต่เพียงอย่างเดียว โดยปราศจากการ ครองอำนาจนำเหนือระบบความคิด หรืออุดมการณ์ เหนือสังคมส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้ "กลุ่ม ผู้ดำเนินการสร้างภาวะครองอำนาจนำ" (Hegemony) นั้นจะต้องพยายาม (Attempt) ที่จะสร้าง แนวร่วม และแปรสภาพ (Transform) อุดมการณ์ของพันธมิตร (Alliance) จากกลุ่มหรือชนชั้น ต่างๆ รวมถึงกลุ่มที่เป็นอริ (rival) ให้เป็นหนึ่งเดียวกันให้ได้ การสร้างแนวร่วมพันธมิตรระหว่าง กลุ่มพลังหรือชนชั้นต่าง ๆ นี้เรียกว่า การสร้างกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historical bloc) ให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเป็นเอกภาพระหว่างผู้ครองอำนาจนำกับผู้ถูกนำไปเกิดขึ้นโดยที่ความรู้สึก (Feelings) ของประชาชนผู้ถูกนำ/ถูกปกครองนั้น ถูกครอบครองความคิดโดยสมบูรณ์ตามความ ต้องการของชนชั้น หรือกลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะครองอำนาจนำ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 179)

แนวความคิดเรื่อง การครองอำนาจนำนั้นนอกจากจะมีการนำมาใช้โดยกรัมซี และ นักวิชาการมาร์กซิสต์รุ่นใหม่ (Neo-Marxism) ที่ศึกษากรัมซี แล้วยังพบว่าได้มีการนำไปใช้ในอีก แขนงหนึ่งของการศึกษาทางรัฐศาสตร์ นั่นคือมีการนำแนวคิดเรื่องการครองอำนาจนำไปใช้ใน บริบทการเมืองระหว่างประเทศ

ดังนั้น ความหมายโดยสรุปของคำว่า "การครองอำนาจนำ" (Hegemony) ที่ใช้ใน งานวิจัยชิ้นนี้คือ การใช้อำนาจของกลุ่ม ชนชั้นใด ๆ เพื่อสร้างภาวะการครอบครองความคิด และมี อำนาจนำเหนือกลุ่ม ชนชั้นอื่น ๆ ในสังคม โดยที่การใช้อำนาจดังกล่าวนั้นปราศจากการใช้ความ รุนแรง หรือการบังคับในเชิงกายภาพ แต่เป็นการใช้อำนาจผ่านทางกลไกชนิดต่าง ๆ เพื่อ ครอบครองความคิด โน้มน้าว และทำให้เกิดการยอมรับ เพื่อก่อให้เกิดขึ้นซึ่งความยินยอมพร้อมใจ และได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพลัง ทางสังคมและชนชั้นต่าง ๆ โดยที่ผู้คนในกลุ่ม/ชนชั้นที่ถูก กระทำนั้นไม่ทราบ หรือไม่สามารถตระหนักได้ว่าตนได้ถูกครอบครองความคิดไปแล้ว

การดำเนินการเพื่อสร้างภาวะการครองอำนาจนำให้เกิดขึ้นในทางปฏิบัตินั้น ต้องอาศัย กลไกต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการ เช่น การใช้สื่อ การจัดการความรู้ และสถาบันต่าง ๆ หรือสิ่งใด ๆ ก็ตามที่สามารถนำมาใช้เพื่อโน้มน้าวชักจูงและครอบงำทางความคิดได้ ทั้งนี้กลไกต่าง ๆ นี้จะถูกกลุ่ม/ชน ชั้นที่ต้องการครองอำนาจนำ นำมาใช้ในพื้นที่ทางสังคมที่เรียกว่า "ประชาสังคม" ควบคู่กันไปกับ การใช้อำนาจบังคับในสังคมการเมือง เพื่อให้สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้อย่าง เบ็ดเสร็จ

โครงสร้างของการครองอำนาจนำ : แนวความคิดองค์ประกอบของการครองอำนาจนำ

โครงสร้างของแนวคิดเรื่องการครองอำนาจนำ (Hegemony) นั้น ผู้วิจัยสามารถ สังเคราะห์แนวความคิดองค์ประกอบซึ่งสำคัญต่อการทำความเข้าใจ "กระบวนการ" สร้าง ภาวะการครองอำนาจนำทั้งหมด ได้เป็น 5 หัวข้อด้วยกันได้แก่

1. แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)
2. แนวความคิดเรื่องประชาสังคม และสังคมการเมือง (Civil and political society) กับ ความยินยอมพร้อมใจ และการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion)
3. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (war of movement and war of position)

4. กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses)

5. การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)

องค์ประกอบโครงสร้างของการครองอำนาจนำ ทั้ง 5 หัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)

สำนักคิดมาร์กซิสต์มีแก่นความคิดหลักที่สำคัญ ได้แก่

หลักการวัตถุนิยมวิภาษวิธี (Dialectical materialism)

หลักเศรษฐกิจกำหนด (Economic determinism) และ

มุมมองด้านสังคมชนชั้น (Social class)

หลักวิภาษวิธี

เมื่อกล่าวถึงหลักการวิภาษวิธี (Dialectic) นั้นเป็นหลักการที่มาร์กซ์เองได้รับอิทธิพลมาจากเฮเกิล โดยมีแนวคิดหลักว่า ในสภาวะหนึ่ง หรือช่วงเวลาหนึ่งของสังคมใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเราเรียกว่า "ข้อเสนอ/บทเสนอ" (Thesis) เมื่อบทเสนอดำรงอยู่ต่อไปในระยะเวลาหนึ่ง จะเกิดสิ่งอื่น หรือข้อเสนออื่นขึ้นมาโต้แย้งข้อเสนอ/บทเสนอเก่า ซึ่งเรียกว่า "ข้อแย้ง/บทแย้ง" (Anti thesis) จากการโต้แย้งของบทแย้งจะนำไปสู่การผสานหลักการ และเหตุผลที่ลงตัว และนำไปสู่ "ข้อสรุป/บทสรุป" (Synthesis) ในที่สุด และข้อสรุป/บทสรุปที่ดำรงอยู่นี้จะกลับไปสู่กระบวนการแรกของวงจร "วิภาษวิธี" นั่นคือ บทสรุป/ข้อสรุปหนึ่ง ๆ นั้นก็จะมีสถานะเป็น "ข้อเสนอ/บทเสนอ" ไป และวนเวียนเป็นวัฏจักรเมื่อต้องเผชิญกับข้อโต้แย้ง และหาจุดลงตัว ผสานเป็นข้อสรุป เช่นนี้เรื่อยไป หลักการวิภาษวิธีดังกล่าวนี้เป็นหลักการที่ใช้อธิบายสรรพสิ่งโดยยึดหลัก "การเปลี่ยนแปลง" ซึ่งหมายความว่าทุกสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลง และมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา

การศึกษาวิภาษวิธีอยู่ภายใต้ตรรกะที่เชื่อว่าการเคลื่อนไหวจักรวาลเป็นตัวเคลื่อนไหวทุกสิ่ง วิภาษวิธีของ Marx และ Engels มีอยู่ 3 ระดับ คือ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2551, หน้า 146)

1. วิภาษวิธีของธรรมชาติ คือการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติซึ่งเป็นภาวะวิสัยไม่ได้ขึ้นกับจิตใจของมนุษย์ แต่มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์จากภาวะวิสัยนี้ได้

2. วิภาษวิธีของประวัติศาสตร์ ในระยะแรกจะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากภาวะวิสัยเป็นส่วนมาก ในระยะต่อมาจะเป็นความเชื่อมโยงของภาวะวิสัยกับการวางแผนอย่างเป็นระบบต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม แผนงานของมนุษย์นั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความจริงด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วิภาษวิธีของประวัติศาสตร์ยังคงเป็นอิสระจากความคิดของมนุษย์

3. วิชาวิธีของความรู้ หรือวิชาวิธีความคิดมนุษย์ เป็นการอาศัยลักษณะของภาวะวิสัยและอัตวิสัยในการเปลี่ยนแปลง โดยการอาศัยกระบวนการความรู้ของมนุษย์ มองความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆในสังคม ว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ในขณะที่กำลังศึกษานั้นก็ตั้งสมและพัฒนาความรู้ไปด้วย เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเดิมของสังคม

ลักษณะสำคัญของวิชาวิธี (Dialectic) คือ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2551, หน้า 146)

1. สรรพสิ่งและปรากฏการณ์ทั้งหลายมีความเกี่ยวข้องกัน กำหนดซึ่งกันและกัน การอธิบายหรือเข้าใจปรากฏการณ์ใด ต้องพิจารณาทั้งปรากฏการณ์และสภาพแวดล้อมด้วย

2. สรรพสิ่งมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นสัจจะ การเสื่อมสลายเกิดขึ้นใหม่ และการพัฒนา ต้องพิจารณาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งที่กำลังขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลง ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ คือสิ่งที่กำลังเริ่มต้น กำลังพัฒนาจากสิ่งที่เป็นอย่างไปสู่วิการณูปกปักรักษา (Preserving) กับการยกเลิกในเวลาเดียวกัน (Abolishing)

3. กระบวนการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณที่ละน้อย ซึ่งมองไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพจะเป็นไปอย่างฉับพลันแต่มีระเบียบแบบแผน การเปลี่ยนแปลงแบบวิชาวิธีเป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะไม่ซ้ำรอยเดิม แต่จะเคลื่อนไปสู่สภาวะใหม่ที่สูงกว่าและสมบูรณ์กว่าอยู่เสมอ เพราะมันเป็นทั้งกระบวนการและความก้าวหน้าในเวลาเดียวกัน

4. สรรพสิ่งทั้งหลายมีความขัดแย้งกันภายใน หมายความว่าในสิ่งเดียวกันจะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ สิ่งที่เสื่อมถอยและสิ่งที่กำลังพัฒนา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากปริมาณไปสู่คุณภาพ การพัฒนาของกระบวนการพัฒนานี้มิได้เกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนซึ่งกันและกัน แต่เกิดขึ้นจากการขัดแย้งและต่อสู้หักล้างกัน

หลักเศรษฐกิจกำหนด

หลักการอีกประการหนึ่งของสำนักคิดแนวมาร์กซิสต์ คือหลักเศรษฐกิจกำหนด (Economic determinism/ Economism) แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนฐานของการมองโครงสร้างสังคม (Social structure) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure)

โครงสร้างส่วนบน นั้นได้แก่ ปรัชญา ระบบกฎหมาย สถาบันทางการเมือง ระบบการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา เป็นต้น

ส่วนโครงสร้างส่วนล่าง นั้นประกอบไปด้วย 1. พลังในการผลิต (Productive force) ซึ่งมีที่มาจากพลังแรงงานและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อาทิ เครื่องจักร โรงงาน เป็นต้น และ 2.

ความสัมพันธ์ทางการผลิต (Relation of production) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองผู้สามารถครอบครองพลังในการผลิต ที่มีต่อชนชั้นอื่น ๆ ความสัมพันธ์เช่นนี้มีหลายลักษณะ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ กับแรงงาน เป็นต้น

หลักสำคัญของแนวคิดเรื่องหลักเศรษฐกิจกำหนดของสำนักมาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมก็คือ การมองว่าในการเปลี่ยนแปลง วิวัฒนาการหรือพัฒนาการของสังคมใด ๆ ก็ตามจะถูกกำหนดโดย "โครงสร้างส่วนล่าง" และการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างส่วนล่างจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างส่วนบน นั่นหมายความว่า เป็นการให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ หรือการผลิตเป็นหลักในการเปลี่ยนแปลงสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าถ้าชนชั้นใดจะสามารถปกครองชนชั้นอื่นได้ ก็จะต้องยึดโครงสร้างส่วนล่างให้ได้

มุมมองด้านสังคมชนชั้น

กรัมซี : กับให้ความสำคัญของโครงสร้างส่วนบน

ความสำคัญของกรัมซี ก็คือ เขาเป็นนักคิดมาร์กซิสต์คนแรก ๆ ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่วนบน (Super structure) ซึ่งต่างออกไปจากแนวคิดของนักมาร์กซิสต์ดั้งเดิมบางจำพวก ที่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่วนล่างในฐานะที่เป็นโครงสร้างหลักในการกำหนดโครงสร้างส่วนบน และอาจกล่าวได้ว่าเขาเองเป็นคนที่กำลังมาเน้นย้ำ (Re-emphasis) ในมิติทางด้านการเมือง และความสำคัญของการต่อสู้เชิงอุดมการณ์ของแนวความคิดมาร์กซิสต์ในกระบวนการ เปลี่ยนแปลงสังคมสู่สังคมนิยม (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 33)

สำหรับ กรัมซี โครงสร้างส่วนบนนั้นเป็นโครงสร้างสังคมที่มีความสำคัญ และสามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือส่งผลต่อสังคมในส่วนรวมได้เช่นเดียวกับโครงสร้างส่วนล่าง หรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (สุรพงษ์ ชัยนาม, 2524) โครงสร้างส่วนบนนี้ประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า "สังคมการเมือง" และ"ประชาสังคม" ซึ่งเป็นโครงสร้างของระบบความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

พื้นที่ในโครงสร้างส่วนบนตามแนวคิดของกรัมซี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ประชาสังคม นั้นเป็นพื้นที่ของการสร้างความยินยอม และสามัญสำนึก (Common sense) หรือมีมุมมอง/โลกทัศน์ต่อปรากฏการณ์ตามที่ถูกชนชั้นปกครอง หรือกลุ่มผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำพยายามสร้างหรือกำหนดไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากทิศทางของโครงสร้างส่วนบนนี้จึงเป็นสิ่งที่ก้าวไปไกลกว่าการมองเพียงแค่ความสัมพันธ์ และพลังในการผลิตเท่านั้น ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่มุมมองในการอธิบายปรากฏการณ์ให้กว้างขวางออกไป

ภายใต้โครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนล่าง และโครงสร้างทางอุดมการณ์ส่วนบนนั้นต่างก็ประกอบไปด้วยกลุ่มทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันแตกต่างกันไป อาทิ กลุ่มที่อยู่ในภายในสังคมส่วนล่างนั้นก็มีความสัมพันธ์ในการผลิต และการบริโภคในทางเศรษฐกิจต่อกัน ส่วนกลุ่มที่อยู่ในโครงสร้างสังคมส่วนบนในพื้นที่ประชาคมนั้นก็มีความสัมพันธ์กันในเชิงอุดมการณ์ ระบบความคิด และความเชื่อ ขณะที่ภายในพื้นที่สังคมการเมืองนั้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก็จะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ และการใช้อำนาจบังคับต่อกัน

กรัมซี : แนวคิดเรื่อง"กลุ่มประวัติศาสตร์"

กรัมซีได้เสนอแนวคิดเรื่อง กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม เพื่อใช้แทนแนวคิดเศรษฐกิจกำหนดแบบกลไกของสำนักคิดแบบมาร์กซิสต์ดั้งเดิม แนวคิดดังกล่าวเป็นการอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relation) ระหว่างชนชั้นและกลุ่มพลังต่าง ๆ ที่อยู่ภายในโครงสร้างของสังคม โดยอธิบายว่าในสังคมทุนนิยมนั้น ชนชั้นนายทุน (Bourgeoisie) จะพยายามครองอำนาจนำให้เกิดในพื้นที่ของความสัมพันธ์ในการผลิต (Sphere of Production) ซึ่งการครองอำนาจนำในพื้นที่นี้แต่เพียงพื้นที่เดียว จะไม่เกิดการครองอำนาจนำที่สมบูรณ์ (Absolute) ดังจะเห็นได้ว่าการพยายามทำลายชนชั้นนายทุนจากกลุ่มชนชั้นแรงงาน เช่น จากสหภาพแรงงานอยู่เนือง ๆ การสร้างภาวะการครองอำนาจนำที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้น จึงเป็นการสร้างแนวร่วมพันธมิตร (Alliance) ระหว่างกลุ่มพลัง หรือชนชั้นต่าง ๆ เนื้อหาพื้นที่ทางสังคมที่กว้างกว่ามิติเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น

การแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างพื้นที่ภายใต้ "โครงสร้างสังคมส่วนล่างที่เป็นความสัมพันธ์เชิงการผลิต" กับ "โครงสร้างสังคมส่วนบนที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอุดมการณ์ และอำนาจ" โดยให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจและโลกแบบวัตถุนิยมแต่เพียงอย่างเดียว นั้น จึงไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่มีความซับซ้อนมากกว่าปัจจัยในเชิงวัตถุ เนื่องจากในสังคมนั้นยังมีพื้นที่การเมือง อุดมการณ์ และความคิดจิตใจอยู่ด้วย (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 35)

ดังนั้นความคิดเรื่องกลุ่มประวัติศาสตร์สำหรับกรัมซี จึงถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงการสร้างภาวะการครองอำนาจอย่างสมบูรณ์ด้วยการ ยึดครองโครงสร้างทางสังคมทั้งสองส่วน

ส่วนแรกคือโครงสร้างส่วนบน (Super structure) ที่เป็นพื้นที่ของปัจจัยในเชิงอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรม และศาสนา

ขณะที่โครงสร้างสังคมอีกส่วนหนึ่งคือ การยึดครองโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) ที่ให้ความสำคัญกับปรัชญาวัตถุนิยมโดยเฉพาะในเรื่องเศรษฐกิจเป็นหลัก

หากสามารถผนวกการครองอำนาจนำ เนื้อความสัมพันธ์ทางสังคมในพื้นที่ทั้งสองของ โครงสร้างสังคมใด ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ได้นั้น เรียกว่าการสร้าง "กลุ่มประวัติศาสตร์" ให้ เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้อย่างสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นเนื้อสังคมนั้น ๆ

กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) ที่เกิดขึ้นย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงและถูกทำลายอยู่ ตลอดเวลาระหว่างการพัฒนาประวัติศาสตร์ของมนุษย์ตามลักษณะความสัมพันธ์เชิงวิภาษวิธี (Dialectical relationship) ในความสัมพันธ์นี้ต้องมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งต้องพัฒนาให้เกิด ความยินยอมให้มากที่สุด และเมื่อเกิดความยินยอมแล้วก็ต้องพัฒนาต่อไป เพราะยังคงมีด้านลบที่ แทรกอยู่ในสังคม ยังเป็นตัวอ่อนที่ฟักตัวอยู่รอวันเติบโตขึ้นมาทำลายหรือโค่นล้มอำนาจเดิม (รัฐกลม ค้อสุวรรณดี, 2558)

การเกิดขึ้นของกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) กระทบให้ความสำคัญกับปัญญาชน ในเชิงทฤษฎีอย่างจริงจัง กระทบมุมมองปัญญาชนในสองระดับ คือ ในระดับของปัจเจกบุคคลและใน ฐานะที่เป็นองค์รวม (Ensemble) ของความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยชาสซูน ได้ เสนอนิยามทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิดปัญญาชนของกริมซีไว้ว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทในเชิงการจัดองค์การ (Organizational) หรือบทบาทเชิงอุดมการณ์-วัฒนธรรม (ideological-cultural) ในสังคมอาทิเช่น ครู อาจารย์ในโรงเรียน ช่างเทคนิคในโรงงาน ผู้จัดการ เสมียนราชการ คนงานทั่วไป อาจารย์ใน มหาวิทยาลัย นักเขียน และอื่น ๆ ซึ่งเห็นได้ว่าปัญญาชนไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลในชนชั้นสูงหรือ ชนชั้นนำเท่านั้น แต่กริมซีใส่ใจบทบาทหน้าที่ ของคนเหล่านี้ในสังคมมากกว่าสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือชาติกำเนิด (วัชรพล พุทธรักษา, 2557, หน้า 171)

กริมซีเชื่อว่าปัญญาชนมีบทบาทเพื่อทำหน้าที่สร้างสรรค์และถ่ายทอดอุดมการณ์ที่เป็น โลกทัศน์ใหม่อันได้แก่ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม องค์ความรู้ใหม่ เศรษฐกิจ ระบบสังคม การเมืองที่สามารถทำลายเพื่อเอาชนะระบบหรือโลกทัศน์เดิมให้เกิดความยินยอมพร้อมใจ นอกจากนี้ปัญญาชนยังทำหน้าที่เหมือนตัวกลาง (Intermediaries) ระหว่างชนชั้นปกครองกับชน ชั้นผู้ถูกปกครอง เขาเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสถานะเป็นปัญญาชน เพราะมนุษย์ทุกคนมี ความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์ แต่ไม่ใช่ทุกคนจะมีบทบาทของปัญญาชน บทบาทการเป็นปัญญาชนจะเกิดขึ้นเมื่อมีความสัมพันธ์ต่อชนชั้นของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งชน ชั้นปกครองหรือชนชั้นที่พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ (รัฐกลม ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 39-40)

การจำแนกประเภทของปัญญาชน กริมซีได้จำแนกปัญญาชนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) หมายถึง ปัญญาชนที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทำให้กลุ่มปัญญาชนเข้าใจกลุ่มชนของตนหรือสังคมของตนว่ามีความต้องการอะไรอย่างแท้จริง มีบทบาทในการนำเสนอจิตสำนึก ทั้งในด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือเป็นผู้ให้ปัญญาแก่สังคมในการที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นผู้ประสานเชื่อมอุดมการณ์หรือสำนึกร่วม (Collective consciousness) โดยสร้างความหวังต่อการเปลี่ยนแปลง ทำทนายและล้มอำนาจรัฐเดิม เพื่อหวังเข้าสู่การครองอำนาจนำและการสร้าง Organic intellectual นั้นถือเป็นเงื่อนไขสำคัญเบื้องต้นของการปฏิวัติ (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 41)

2. ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual) หมายถึง กลุ่มประเพณีนิยมที่ดำเนินอยู่ภายใต้ระบบที่เป็นอยู่ ดำเนินการอย่างซ้ำซากเพื่อรับใช้ชนชั้นปกครอง ไม่ได้ก่อให้เกิดความคิดและปัญญาในการเปลี่ยนแปลงแก่สังคม อาจกล่าวได้ว่าปัญญาชนพวกนี้ คือกลุ่มที่ช่วยค้ำจุนและสืบทอดอุดมการณ์ของระบบสังคมเดิมให้คงอยู่ ตัวอย่างปัญญาชนในรูปแบบนี้เช่น นักบวช พระ นักวิชาการ ผู้ไม่มีหน้าที่ในเชิงเทคนิคในภาคส่วนของชนชั้นต่าง ๆ (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 41)

การได้มาซึ่งการสร้างกลุ่มประวัติศาสตร์ของตนเอง กลุ่มพลังทางสังคมต่าง ๆ จะต้องดำเนินการโดยการนำของปัญญาชน เพื่อดำเนินการทำทนายอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการดำเนินการทำทนายโลกทัศน์แบบดั้งเดิม โดยสร้างอำนาจนำให้เกิดขึ้นเหนือมวลชนที่มีลักษณะกระจัดกระจายทางความคิด และผนวกสร้างให้เกิดเจตจำนงร่วมกัน (Collective will) ของชนชั้นให้ได้ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 175)

2. แนวความคิดเรื่องประชาสังคมและสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจและการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion)

สังคมการเมือง และประชาสังคม ตามแนวความคิดของกร็อมชี่นี้จัดเป็นพื้นที่หนึ่งของโครงสร้างสังคมส่วนบน ซึ่งเป็นพื้นที่ของความสัมพันธ์ในเชิงระบบความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ กฎหมาย ศิลปะ วัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางการผลิตหรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจในสังคมส่วนล่าง

แนวความคิดเรื่อง "ประชาสังคม" (Civil society) ภายในกลุ่มประชาสังคมจะมีตัวแสดง (Agent) ต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการสร้าง ถ้ายทอด และส่งต่อชุดความคิด ความเชื่อ ตามที่กลุ่ม/ชนชั้นผู้พยายามสร้างชุดภาวะการครองอำนาจนำต้องการ อันประกอบไปด้วยสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เป็นแหล่งรวมความสัมพันธ์ของผู้คน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน เป็นต้น สถาบันดังกล่าวจะสร้างชุดอุดมการณ์ขึ้นมาตามความต้องการของกลุ่ม/

ชนชั้นที่พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ และทำหน้าที่ถ่ายทอด ส่งต่อ สืบทอดอุดมการณ์ ดังกล่าวด้วยในขณะเดียวกัน การทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประชาสังคมมีลักษณะเด่นคือปราศจากการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) และการใช้กำลังบังคับในเชิงกายภาพ แต่เป็นการใช้อำนาจในลักษณะของการชักจูง โน้มนำ หรือกล่อมเกลาคำรู้ความคิดของผู้คนเป็นหลัก เพื่อสร้างความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ของคนในสังคม และก่อให้เกิดโลกทัศน์ (Conception of the world) ที่ไปในทิศทางเดียวกันตามความต้องการของกลุ่ม/ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า125)

ส่วนคือ "รัฐ / สังคมการเมือง" (Political society) กรัมนี่เรียกสังคมการเมืองนี้ว่า รัฐ (State) สังคมการเมืองมีลักษณะคือ มีการใช้อำนาจบังคับผ่านกลไกของอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้กำลังของกองทัพ การบังคับใช้กฎหมายฉบับต่าง ๆ ดังนั้นสถาบันหลักในสังคมการเมืองจึงเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศาล กองทัพ ตำรวจ หรือรัฐบาล การทำหน้าที่กลไกต่าง ๆ ในสังคมการเมืองอาศัยอำนาจบังคับ (Coercion) เป็นหลัก เพื่อนำมาซึ่งการครอบงำ (Dominant) เพื่อสนองความต้องการของกลุ่ม/ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำเหนือชนชั้นอื่น ๆ ในสังคม กล่าวได้ว่า การครอบงำด้วยการใช้อำนาจบังคับในพื้นที่สังคมการเมืองกระทำเพียงเพื่อหวังผลสำเร็จในระยะสั้น แต่ในระยะยาวการใช้อำนาจบังคับรูปแบบนี้จะไม่ยั่งยืน (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า126)

ดังนั้นกรัมนี่จึงได้เสนอว่า กลุ่ม/ชนชั้นปกครอง ผู้ต้องการสร้างภาวะการครองอำนาจนำให้เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์เหนือสังคมใด ๆ จะต้องพยายามยึดกุมพื้นที่เหนือ "ประชาสังคม" ให้สำเร็จก่อน ด้วยการใช้กลไกการครองอำนาจนำต่าง ๆ เพื่อสร้างความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแม้จะต้องใช้เวลานานกว่าการใช้อำนาจหรือกำลังบังคับ แต่ก็จำเป็นต้องยึดประชาสังคมให้ได้ ส่วนการใช้อำนาจบังคับนั้นให้มีการใช้ควบคู่กันไปตามสมควร

3. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position)

ในการดำเนินการเพื่อสร้างภาวะการครองอำนาจนำให้เกิดขึ้นนั้น กรัมนี่ได้เปรียบดั่งเช่นการทำสงคราม แนวคิดเรื่องสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) จึงได้ถูกนำมาใช้โดยอธิบายว่า การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่นั้นเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับรัฐที่มี "ประชาสังคม" ที่ด้อยพัฒนา ซึ่งในรัฐลักษณะนี้จะมีอำนาจทางการเมืองที่เปราะบาง อีกทั้งกลุ่มพลังทางสังคมต่าง ๆ เช่น สหภาพแรงงาน กลุ่มกบฏ รวมถึงองค์กรพรรคการเมืองยังไม่มีพลังแข็งแกร่งมากพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐที่มีระดับของการ

พัฒนาและมีประชาสังคมที่พัฒนาแล้ว กลยุทธ์แบบนี้ไม่เหมาะกับการนำไปใช้สร้างภาวะการครองอำนาจทำให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่นี้มีลักษณะเดียวกันกับการทำสงครามในทางยุทธวิธีทางการทหาร การที่จะสามารถเอาชนะฝ่ายศัตรู หรือฝ่ายตรงข้ามได้ จะต้องทำการบุกเพื่อยึดครองปัจจัยสำคัญของฝ่ายตรงข้ามให้ได้ อาทิ การยึดเมืองหลวง หรือสถานที่สำคัญเป็นต้น การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่เป็นการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ซึ่งจะใช้ได้ผลในระยะแรกเท่านั้น แต่ไม่เพียงพอต่อการสร้างอำนาจให้ยั่งยืน เพราะในการดำเนินการเพื่อสร้างภาวะการครองอำนาจทำให้เกิดขึ้นเหนือชนชั้นอื่น ๆ ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจจะต้องดำเนินการต่อสู้เพื่อยึดกุม "พื้นที่เชิงอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ" ของผู้คนใน "ประชาสังคม" ให้ได้

การดำเนินการช่วงชิง หรือยึดกุมความคิด ความเชื่อของคนในพื้นที่ประชาสังคมนี้ გრამი เรียกว่า เป็น "การทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด" แนวคิดดังกล่าวเป็นกลยุทธ์ทางการเมืองระดับแนวหน้าเชิงวัฒนธรรม (Cultural front) ที่ต้องการแทรกซึมและบ่อนทำลายกลไกเชิงอุดมการณ์ (Ideological mechanism) ของชนชั้นปกครองที่มีอยู่มากมายอย่างต่อเนื่อง และใช้ระยะเวลายาวนาน เป้าหมายหลักของการยึดครองพื้นที่ทางความคิดให้ประสบความสำเร็จคือ ตัวการต่าง ๆ ในพื้นที่ประชาสังคม เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สื่อมวลชน สหภาพแรงงาน (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า145) ถ้าสามารถเอาชนะสงครามนี้เหนือพื้นที่ประชาสังคมได้สำเร็จ การสร้างภาวะการครองอำนาจนั้นก็สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์และยั่งยืนสืบไป

4. กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses)

แนวคิด เรื่อง "กลไกการครองอำนาจนำ" และ "กลไกการใช้อำนาจรัฐ หรือกลไกรัฐ" นับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการสร้างภาวะการครองอำนาจนำให้เกิด ขึ้น ตามเป้าหมายของกลุ่ม/ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ

แนวคิดเรื่องกลไกการครองอำนาจนำ เปรียบได้กับการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ หรือระบบความคิด ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยมชุดหนึ่ง ๆ ตามที่กลุ่มผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำต้องการ เพื่อสื่อไปถึงประชาชนในชนชั้นต่าง ๆ เหนือพื้นที่ประชาสังคม เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตาม (Consent) ความต้องการของชนชั้นผู้ถ่ายทอดอุดมการณ์ นอกจากนี้กลไกการครองอำนาจนำยังทำหน้าที่รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึก (Conscious) ให้ชนชั้นผู้ถูกครอบงำมีความรู้สึกว่าผลประโยชน์ของชนชั้นตนนั้น

ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชนชั้นปกครองหรือชนชั้นผู้พยายามครองอำนาจนำ โดยที่ชนชั้นผู้ถูกครอบงำไม่รู้สึกรู้หาย หรือไม่สามารถสำนึกได้ว่าชนชั้นของตนนั้นถูกเอาเปรียบ หรือขูดรีดอย่างไร (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 38)

กลไกการครองอำนาจนำนี้ กล่าวได้ว่าเป็นสิ่งใดก็ได้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอด หรือส่งผ่านชุดความคิด (วณิต ปิยะกุลชัยเดช, 2550) จากด้านของผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำไปยังผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมือง ปัญญาชน นโยบายของพรรคการเมือง/รัฐบาล สื่อมวลชนทุกประเภท สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา การสร้างภาพ/การจัดการภาพลักษณ์ของฝ่ายผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ เป็นต้น

ขณะที่กลไกการใช้อำนาจรัฐนั้น จะถูกใช้เหนือพื้นที่สังคมการเมือง โดยแตกต่างจากกลไกการครองอำนาจนำตรงที่ "กลไกรัฐ" นั้นไม่ได้เป็นกลไกที่ใช้สื่อสารเพื่อสร้างชุดของอุดมการณ์ตามที่ ชนชั้นผู้พยายามครองอำนาจนำต้องการ แต่กลไกรัฐนั้นเป็นกลไกที่ใช้อำนาจบังคับเพื่อบังคับให้ประชาชนของชนชั้นต่าง ๆ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติตามความต้องการของชนชั้นปกครองหรือผู้พยายามสร้างการครองอำนาจนำ โดยที่ทุกคนในสังคมนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ กลไกการใช้อำนาจรัฐจึงได้แก่ สิ่งใด ๆ ก็ตามที่รัฐ หรือผู้ครองอำนาจนำสามารถนำมาใช้เหนือผู้คนในสังคมทุกชนชั้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามต้องการ กลไกลักษณะนี้จะอาศัยอำนาจในการบังคับ เช่น กฎหมาย การใช้กำลังของกองทัพ และตำรวจ เป็นต้น (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 39)

5. การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)

การดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำที่ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำเหนือพื้นที่ประชาสังคม หรือสังคมการเมืองได้เลย หรือสามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้ในระดับหนึ่ง ด้วยการครองพื้นที่ทางสังคมพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งได้ หรือสามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้ใกล้เคียงกับการครองอำนาจนำสมบูรณ์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปได้เกิดเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่บั่นทอนความชอบธรรม และลดทอนความรู้สึกยินยอมพร้อมใจของชนชั้นผู้ถูกครอบงำที่มีต่อชนชั้น/กลุ่ม ผู้ครองอำนาจนำ ทำให้ในช่วงเวลาต่อมาภาวะการครองอำนาจนำนั้นถูกลดทอนลงไป กรณีทั้งหมดนั้นหมายความว่า กลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ ไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้อย่างสมบูรณ์

การครองอำนาจนำสมบูรณ์ที่กลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ สามารถเอาชนะสงครามยึดพื้นที่ทางความคิดได้ด้วยการยึดครองเหนือพื้นที่ประชาสังคม และสังคมการเมืองนั้น ผู้คนในสังคมจะดำเนินชีวิตอย่างปกติ โดยไม่เกิดการความสงสัยหรือตั้งคำถามต่อ

การดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะครองอำนาจนำ และไม่มีดำเนินการใด ๆ เพื่อแสดงความคิดที่ขัดแย้งต่อความคิดหลัก หรืออุดมการณ์ตามที่กลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะครองอำนาจนำต้องการ

ในทางกลับกันถ้ากลุ่มผู้ดำเนินการสร้างภาวะครองอำนาจนำ สร้างภาวะการครองอำนาจนำสมบูรณ์ไม่สำเร็จ ผู้คนในสังคมส่วนหนึ่งที่ตระหนักรู้ได้ว่า ตนหรือชนชั้น/กลุ่มของตนได้ถูกดำเนินการครองอำนาจนำเพื่อผลประโยชน์ของ กลุ่ม/ชนชั้นผู้ครองอำนาจนำ กลุ่มคนที่ตระหนักรู้นี้จะได้แสดงออก หรือเผยให้เห็นถึงการดำเนินการใด ๆ เพื่อเป็น "การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ" ของชนชั้นผู้ครองอำนาจนำ ทั้งนี้การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำของกลุ่มคน/ชนชั้นอื่นในสังคมอาจเป็นไปเพียงเพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ครองอำนาจนำได้เห็นและรับรู้ว่าอำนาจของตนนั้นถูกท้าทาย หรือแม้การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ เพื่อโค่นล้มกลุ่มผู้ดำเนินการครองอำนาจเก่า และนำไปสู่การก้าวไปเป็นกลุ่มผู้ดำเนินการครองอำนาจนำกลุ่มใหม่ก็เป็นได้ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 39)

กล่าวโดยสรุปแนวคิดการครองอำนาจนำของกรัมซี กล่าวได้ว่า กรัมซีแยกโครงสร้างส่วนบนออกเป็น 2 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ทางสังคมที่อยู่นอกระบบการเมืองหรือพื้นที่ประชาสังคม และพื้นที่สังคมการเมือง ซึ่งหมายถึง รัฐ โดยกรัมซีเห็นว่า พื้นที่โครงสร้างส่วนบนทั้งสองนี้มีความเกี่ยวข้องกันในการสร้างอำนาจนำครอบงำสังคม และในการบังคับควบคุมผ่านการใช้อำนาจรัฐ ในความคิดของกรัมซี โครงสร้างส่วนบนซึ่งเป็นชนชั้นปกครองที่เป็นผู้กุมกลไกอำนาจรัฐในพื้นที่สังคมการเมืองพยายามใช้อำนาจครอบงำพื้นที่นอกระบบการเมืองหรือพื้นที่อุดมการณ์ ให้ฝ่ายที่ถูกปกครองยอมรับกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างโดยชนชั้นปกครอง กำหนดจิตสำนึกของมวลชนให้ยอมรับในพฤติกรรมทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี และระบบศีลธรรม สรุปได้ว่า โครงสร้างส่วนบนมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ได้มากกว่าโครงสร้างส่วนล่าง เพราะเชื่อว่า อำนาจของจิตสำนึกอุดมการณ์มีความสำคัญต่อการสร้างอำนาจครอบงำ เพราะอำนาจครอบงำ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ยอมรับปฏิบัติด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพียงเพราะการถูกบังคับ สิ่งที่กรัมซียึดถือเป็นหลักในการมองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง คือ หลักการวิภาษวิธี (Dialectic) กรัมซีอธิบายว่า อำนาจนำของชนชั้นปกครองนั้นถ้าหากไม่มีความยั่งยืน ย่อมถูกท้าทาย กล่าวคือ โลกทัศน์หรือการรับรู้ที่ชนชั้นปกครองสร้างให้กับผู้ถูกปกครองจะถูกท้าทายเพื่อสร้างโลกทัศน์ใหม่ อาจทำให้เกิดการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) ซึ่งเป็นไปตามหลักการวิภาษวิธี (Dialectic)

บททวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยหลายท่านศึกษาแนวความคิดทางการเมือง ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม อุดมการณ์ทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง ในวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก ซึ่งวรรณกรรมสะท้อนภาพของสังคมการเมือง เหตุการณ์รวมไปถึงปรากฏการณ์ทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมา และวรรณกรรมยังเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและการเมืองการปกครองด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยค้นพบว่าบ่อยครั้งผู้ประพันธ์มีการสอดแทรกอุดมการณ์ของผู้ประพันธ์ลงไปใบบทประพันธ์ อีกทั้งยังแทรกเหตุการณ์จริงในสังคมร่วมสมัยที่บทประพันธ์เกิดขึ้นลงไปใบบทประพันธ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชานาถ นิมประเสริฐ (2552) ศึกษาเรื่อง การเมืองในวรรณกรรม: ศึกษานวนิยายเรื่องประชาธิปไตยบนเส้นขนาน พบว่า หลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกในปี พ.ศ. 2475 มาจนถึง พ.ศ. 2535 ประชาธิปไตยของไทยมีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นบนเส้นทางอันยาวนานของประวัติศาสตร์ จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในการเมืองไทย มีการใช้กำลังทางทหารปฏิวัติ รัฐประหารหลายครั้ง บ้างสำเร็จ บ้างล้มเหลว อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยทุกเหตุการณ์ย่อมส่งผลกระทบต่อการเมืองการปกครองไทย รัฐบาลในแต่ละสมัยได้นำแนวความคิดที่แตกต่างกันมาใช้ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น ลัทธิชาตินิยม อำนาจนิยม หรือการเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง ซึ่งปรากฏการณ์และแนวความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การพัฒนาของการเมืองไทยดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน วรรณกรรมประชาธิปไตยบนเส้นขนานได้ถ่ายทอดพัฒนาการการเมืองไทยผ่านตัวละครและเนื้อหา เป็นภาพทับซ้อนระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องแต่งที่ผู้ประพันธ์สามารถนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ยังแฝงแนวความคิดของผู้แต่งที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย การเมืองการปกครองไทย และนักการเมืองไทย งานวิจัยของ สุชานาถ นิมประเสริฐ มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ประภา บุญยนต์ (2539) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ในนวนิยายเรื่องคู่กรรมของทมยันตี ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องคู่กรรม ทั้งสองภาคมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งด้านโครงสร้างและกลวิธีการประพันธ์เกี่ยวกับ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก แต่แตกต่างกันในด้านแก่นเรื่องสำหรับภาพสะท้อนสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ปรากฏว่า นวนิยายเรื่องคู่กรรมภาคสองจะเสนอภาพสะท้อนการเมืองมากกว่าภาคหนึ่ง ซึ่งสอดแทรกภาพสะท้อนการเมืองลงไปใบบทวรรณกรรมอย่างชัดเจน

ผู้วิจัยยังค้นพบอีกว่า เหตุการณ์ทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างบทประพันธ์อย่างยิ่งยวด ซึ่งปรากฏชัดเจนงานวิจัยของ มันทนา ไบชา (2541) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในนวนิยายของนักเขียนสตรี ช่วง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 – 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ผลการศึกษาพบว่า นักเขียนสตรีเสนอแนวคิดทางการเมืองทั้งสิ้น 32 แนวคิด ซึ่งแนวคิดทั้งหมดสรุปตามลักษณะของแนวคิด จำแนกได้ 6 ด้าน คือ แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับระบอบการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของนักศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาทางการเมือง นักเขียนสตรีจะเสนอแนวคิดทางการเมืองเป็นแนวคิดหลัก และบางคนเสนอแนวคิดย่อยไว้ในนวนิยาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับการเมือง พบว่า นวนิยายของนักเขียนสตรี มีความสัมพันธ์กับการเมือง 2 ช่วง คือนวนิยายมีความสัมพันธ์กับการเมืองช่วงก่อน 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และมีความสัมพันธ์กับการเมืองช่วง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 – 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 โดยมีความสัมพันธ์กับการเมือง 3 ประการ คือนวนิยายมีบทบาทในการบันทึกหรือสะท้อนภาพการเมือง การเมืองมีอิทธิพลต่อนวนิยาย และนวนิยายมีบทบาทต่อการเสนอแนวคิดทางการเมือง ซึ่งงานวิจัยของ มันทนา ไบชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตร์นัยน์ ณ บางช้าง (2542) ศึกษาเรื่อง แนวความคิดเรื่องการเมืองและสังคม กับความเป็นลักษณะความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากงานเขียนของมาลัย ชูพินิจ ผลของการวิจัยพบว่า มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีแนวคิดทางด้านการเมืองในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเน้นเสรีภาพของคนในสังคมที่ไม่ขัดต่อเสรีภาพของผู้อื่น ในยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และยุคเผด็จการทหารจอมพล ป. พิบูลสงคราม และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงเวลาตอกยกุดดังกล่าวนี้มาลัยเน้นเสรีภาพประชาธิปไตยแต่เมื่อไม่สามารถเป็นประชาธิปไตยได้เต็มที่ มาลัยก็เน้นการทำประโยชน์ให้กับบ้านเมืองเป็นสำคัญ โดยใช้แนวคิดด้านสังคมให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปรกติสุข อันได้แก่ ความมีน้ำใจ ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความยืดหยุ่น เป็นต้น อีกทั้งชี้แนะให้คนไทยรู้จักสิ่งแวดล้อมและเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ซึ่งออกมาในรูปการอนุรักษ์ธรรมชาติ งานวิจัยของ มันทนา ไบชา และ ของ ชนิตร์นัยน์ ณ บางช้าง แสดงให้เห็นอีกว่า ความสนใจและภูมิหลังของผู้ประพันธ์ก็มีส่วนสำคัญไม่น้อยต่อการประพันธ์งานเขียนของผู้ประพันธ์

ในด้านความคิดทางการเมืองที่ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกอุดมการณ์เพื่อกลุ่มเมลาให้ผู้อ่านคล้อยตามและเห็นด้วยตามที่ผู้ประพันธ์ปรารถนาผู้วิจัยได้ค้นพบว่าปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ ปรากฏุญา ปรากฏุญกุล (2558) ศึกษาเรื่อง แนวความคิดทางการเมืองที่สะท้อนผ่าน

วรรณกรรมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากการศึกษาค้นคว้า แนวความคิดทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นคือแนวความคิดทางการเมืองแบบด้านอนุรักษนิยมในการปกป้องการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จึงให้ความสำคัญในเรื่องการครองอำนาจนำทางด้านการเมืองและการปกครองของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยไม่ให้เกิดรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นได้ในสังคมไทยในตอนนั้น จึงได้สอดใส่อุดมการณ์ชาตินิยมในวรรณกรรมพระราชนิพนธ์ และผลิตซ้ำออกมาโดยพระองค์ซึ่งเป็นผู้ปกครองจนกลายเป็นวาทกรรมครอบงำ พื้นที่สังคมอุดมการณ์ อันเป็นโครงสร้างส่วนบน ตามความหมายของ อันโตนิโอ กรัมชี่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล อิศระธนาชัยกุล (2546) ศึกษาเรื่อง ความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมไทย: ศึกษากรณีนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมทย์ ที่พบว่า นวนิยายเรื่องสี่แผ่นดินแสดงให้เห็นถึงความคิดทางการเมืองแบบกษัตริย์นิยมผ่านตัวละครที่มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และมีความรู้สึกต่อต้านผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงความคิดทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมที่ให้ความสำคัญกับประเพณี ไม่ค่อยเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลง และมีการรำลึกถึงอดีตอันรุ่งโรจน์แทรกอยู่ในนวนิยายด้วย จากงานวิจัยของ ปรางกัญญา ปราชญากุล และ สุวิมล อิศระธนาชัยกุล ได้ทำการวิจัยบทประพันธ์ที่ผู้ประพันธ์เป็นชนชั้นปกครอง จะเห็นได้ชัดว่าชนชั้นปกครองจะแทรกอุดมการณ์อนุรักษนิยมและความจงรักภักดีลงในบทประพันธ์เพื่อกล่อมเกล้าและปลุกฝังให้ผู้อ่านมีความจงรักภักดีต่อชนชั้นปกครองซึ่งเป็นชนชั้นของผู้ประพันธ์เอง

การแทรกอุดมการณ์ทางการเมือง การกล่อมเกล้าผ่านบทประพันธ์ ไม่ได้ปรากฏอยู่ในรูปของนวนิยายเท่านั้นแต่ยังปรากฏอยู่ในบทประพันธ์ที่เป็นบทเพลงอย่างเช่นงานวิจัยของ บงการ อิมส์ออง (2554) ศึกษาเรื่อง อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงคาราบาว ผลการวิจัยพบว่า เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวมีการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ตามช่วงเวลาได้แก่ 1. ช่วงก่อตั้งวง (พ.ศ. 2524-2526) เนื้อหาที่มีการสื่อถึงอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม โดยคาราบาวกล่าวถึงปัญหาสังคมและการเอาวัดเอาเปรียบ การสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรม สังคมที่ร่วมแรงร่วมใจไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน ต่อต้านการแข่งขัน การร่วมมือร่วมใจกันในการสร้างสรรค์สังคมที่อยู่อย่างมีความสุข 2. ช่วงรุ่งเรืองของวง (พ.ศ. 2527-2533) เนื้อหาที่มีการสื่อถึงอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมโดยกล่าวถึงความรัก ความสามัคคีในชาติ และเน้นการสำนึกในบุญคุณของชาติ ความจงรักภักดี และ 3. ช่วงประคับประคองตัวของวง (พ.ศ. 2534-ปัจจุบัน) เนื้อหาที่มีการสื่อถึงอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมโดยกล่าวถึงปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ และปัญหาทับ

วัฒนธรรมข้ามชาติกับชาติตะวันตก การต่อต้านต่างชาติ ปัญหาด้านวัฒนธรรมข้ามชาติที่มากระทบวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม รวมถึงปัญหาการแบ่งแยกดินแดน และอุดมการณ์ทางการเมืองประชาธิปไตย โดยคาราบาวเรียกกร้องให้ผู้นำประเทศมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อากาศ วจนบูรานนท์ (2552) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิต กรณีศึกษาวงคาราวานและวงคาราบาว พบว่า เพลงเพื่อชีวิตสามารถใช้ในการสื่อสารทางการเมือง 5 ลักษณะ คือ 1. อบรมกล่อมเกลตาและให้การเรียนรู้ทางการเมือง โดยปลูกจิตสำนึกเรื่องความรัก ความสามัคคี ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความชอบธรรมทางการเมือง 2. แสดงออกซึ่งผลประโยชน์และเรียกร้องผลประโยชน์ในลักษณะการเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย เรียกร้องสันติภาพทางการเมืองสะท้อนความทุกข์ยากทางการเมือง 3. สนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายของรัฐบาล ซึ่งอาจมีทั้งสนับสนุนและต่อต้าน ในขั้นตอนของการกำหนดนโยบายและดำเนินนโยบายของรัฐบาล 4. สะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย เน้นการขับไล่วัฒนธรรมต่างชาติ แสดงค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย 5. การสื่อสารทางสังคม ในลักษณะการรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและเพื่อความบันเทิงของประชาชน การต่อต้านทุจริตคอรัปชั่น และการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง การแทรกอุดมการณ์ทางการเมืองและการกล่อมเกลตาทางการเมืองของงานวิจัย บงการ อิมส์อาจ และ อากาศ วจนบูรานนท์ มีความคล้ายกับมาต่างกันเพียง งานวิจัยของ บงการ อิมส์อาจ มีเรื่องของเวลาที่เกิดขึ้นของบทเพลงที่ส่งผลให้เนื้อหาของบทเพลงเรียกร้องและกล่าวถึงเหตุการณ์ทางการเมืองร่วมสมัยนั้น ๆ การสื่อสารผ่านบทเพลงยังมีความสั้นและง่ายต่อความเข้าใจ ผู้รับสารมีความเข้าใจได้รวดเร็วกว่านวนิยาย

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีการทวิเคราะห์หีบประพันธ์ วิเคราะห์ อุดมการณ์ทางการเมือง การสอดแทรกการกล่อมเกลตาและโน้มน้าวให้ผู้รับสารคล้อยตาม ผู้ประพันธ์ในรูปแบบนวนิยายและบทเพลงเพื่อให้ผู้รับสารง่ายต่อการรับสาร ผู้วิจัยค้นพบว่ายังมีสื่อ การ์ตูน ที่ได้สอดแทรกสิ่งต่าง ๆ ดังเช่นที่นวนิยายและบทเพลงสอดแทรก ซึ่งปรากฏในงานวิจัยของ ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ (2553) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านการ์ตูน “ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน”ของ ชัย ราชวัตร ศึกษาในห้วงภาวะวิกฤตทางการเมืองปีพ.ศ. 2549-2552 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ อยู่ในวัยทำงาน พ่อค้า แม่ค้า ข้าราชการในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าถึงสื่อหนังสือพิมพ์ได้มากกว่าชาวบ้านทั่ว ๆ ไป รวมทั้งนักศึกษาในสาขาที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และผลกระทบต่อผู้รับสาร (Effects) พบว่า การ์ตูนการเมืองยังให้

ความรู้ทางการเมือง ให้ข่าวสารทางการเมือง ให้ข้อคิดทางการเมือง ค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมือง ตลอดจนการตื่นตัวทางการเมือง เป็นต้น เพราะการ์ตูนจะกระตุ้นความคิดต่อประเด็นการเมือง ให้เกิดการพูดคุยและวิเคราะห์ประเด็นการเมือง จึงทำให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้การเมืองไปพร้อม ๆ กันด้วย ส่วนนัยทางการเมือง ชัย ราชวัตร แสดงออกถึงการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง และกระตุ้นให้ประชาชนคอยติดตามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทั้งเรื่องของการทุจริต การใช้วาจาเหน็บแนมที่มีความรุนแรงในสภา เป็นต้นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย 1. ผู้ที่จะเขียนการ์ตูนการเมืองให้ได้รับความนิยมในกระบวนการสื่อสารเรียกว่าผู้ส่งสาร จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดีและเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านศิลปะที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง 2. ช่องทางที่เหมาะสมกับการสื่อสารทางการเมืองผ่านการ์ตูน คือหนังสือพิมพ์รายวัน เนื่องจากทันกับสถานการณ์ข่าวที่กำลังอยู่ในกระแส มีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน 3. ผู้รับสารผ่านการ์ตูนจำเป็นต้องเป็นผู้ที่คอยติดตามสถานการณ์ข่าวสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่องจึงจะเป็นผู้ที่สามารถรับข้อมูลผ่านการ์ตูนได้ดีเพราะการ์ตูนสื่อสารด้วยภาพและข้อความเพียงไม่กี่คำพูด 4. การ์ตูนการเมืองส่งผลกระทบต่อผู้อ่านได้รับข้อมูลข่าวสาร เกิดความรู้ทางการเมือง ให้ข้อคิดเห็นทางการเมือง ให้การสร้างสรรค์ส่งเสริมค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมือง ตลอดจนการตื่นตัวทางการเมือง เป็นต้นข้อสังเคราะห์จากงานวิจัย 1. การ์ตูนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองได้ดีเพราะเป็นการสื่อสารด้วยภาพทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ไม่ซับซ้อน และสร้างอารมณ์ขันทำให้ผู้อ่านไม่เบื่อหน่ายการเมือง อย่างไรก็ตามผู้ที่เขียนการ์ตูนการเมืองให้ได้รับการยอมรับจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง 2. การใช้การ์ตูนเพื่อการรณรงค์กิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและเข้าใจการเมืองมากยิ่งขึ้นเช่น การรณรงค์การเลือกตั้งไม่ให้ขายสิทธิขายเสียง การจัดพิมพ์กฎหมายในฉบับการ์ตูนโดยเฉพาะรัฐธรรมนูญให้กลุ่มเยาวชนได้ศึกษา สามารถเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองผ่านการ์ตูนได้เป็นอย่างดี เห็นได้ชัดว่างานวิจัยของ ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ ทำให้เราเห็นว่าประพันธ์ไม่เพียงแต่ปลูกฝังอุดมการณ์ หรือกล่อมเกลา เรียกร้อง แต่ยังให้ความรู้ ส่งเสริมค่านิยม ส่งเสริมการรณรงค์ สิ่งต่าง ๆ สิ่งทำงานวิจัยของภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ ให้ความสำคัญอีกคือเรื่องเทคนิคในการสื่อสารผ่านการ์ตูนยังเป็นเครื่องมือที่สื่อสาร นำสารไปสู่ผู้รับสารได้อย่างดี การ์ตูนสื่อสารให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มีความน่าสนใจและเข้าใจง่ายกว่านวนิยายหรือบทเพลงสามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัยโดยง่าย

นอกจากวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมืองแล้ว ผู้วิจัยยังได้ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมควบคู่ไปกับวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้อำนาจ หรือการครองอำนาจนำ (Hegemony) โดยวิจัยของ วนัส ปิยะกุลชัยเดช (2548) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ของกรั้มซี ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการครองความเป็น ใหญ่และอุดมการณ์ของกรั้มซี เป็นหนึ่งในความคิดสำคัญของปัญญาชนมาร์กซิสต์ เมื่อ เปรียบเทียบกับนักทฤษฎีฝ่ายมาร์กซิสต์คนอื่น เช่น คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx), ฟรีดริค เองเกิลส์ (Friedrich Engels), และ วี.ไอ เลนิน (V.I Lenin) แล้ว มโนทัศน์อุดมการณ์แบบกรั้มซีได้ถูกใช้ใน 2 ความหมาย ความหมายแรกอุดมการณ์ที่เป็นโครงสร้างส่วนบน และความหมายที่สองอุดมการณ์ ที่ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยง อาจเรียกอีกนัยหนึ่งว่าเป็นความคิดที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเพื่อ ต่อสู้ทางการเมือง อุดมการณ์ในความหมายที่สองนี้สัมพันธ์กันกับการครองความเป็นใหญ่ เนื่องมาจากการครองความเป็นใหญ่หมายถึงการนำทางภูมิปัญญาและศีลธรรม การนำดังกล่าว เกิดขึ้นจากความคิดที่ประสานและสร้าง เชื่อมโยง การนำที่เกิดจากความคิดที่เป็นอุดมการณ์ใน ความหมายที่สองเกิดขึ้นโดยสงครามแบบตริงพื้นที่ ที่ปัญญาชนหรือผู้นำค่อยๆสร้างบทบาทการ นำต่อมวลชนหรือผู้ถูกนำ ทำให้รูปแบบทางการเมืองที่กดขี่เข้มแข็งสิ้นสุดลง พร้อมกับการสร้าง รูปแบบการเมืองใหม่ที่ถูกต้องชอบธรรม วางอยู่บนพื้นฐานของเอกภาพทางความคิดและการ ปฏิบัติ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ข้อสรุปว่า แนวคิดเรื่องการครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ ได้ให้ ความคิดรูปแบบใหม่ที่ได้ให้ความสำคัญกับศักยภาพของมนุษย์ในการสร้างเอกภาพระหว่างอัต วิสัยและวัตถุวิสัย และผลของความคิดรูปแบบใหม่ของกรั้มซีนี้ แนวคิดของกรั้มซีสามารถข้าม ข้อจำกัดกรอบความคิดแบบกำหนดทางเศรษฐกิจของปัญญาชนมาร์กซิสต์อื่น และทำให้ความคิด กรั้มซีกลายเป็นจุดเริ่มต้นทางความคิดที่มีชีวิตชีวาในทฤษฎีทางการเมือง

หลังจากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) แล้วผู้วิจัยยังได้ค้นคว้าต่อในเรื่องการครองอำนาจนำ (Hegemony) วิเคราะห์ร่วมกับสถานการณ์ การเมืองร่วมสมัย โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วก่อนหน้านี้ โดยวิจัยดุษฎีนิพนธ์ ของ รัฐกมล ค้อสุวรรณดี (2558) ศึกษาเรื่อง การครองอำนาจนำของพรรคการเมืองในพื้นที่ประชา สังคม: ศึกษากรณีพรรคไทยรักไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี การครองอำนาจนำ (Hegemony) ของอันโตนิโอ กรั้มซี โดยค้นหาองค์ประกอบที่นำไปสู่การครอง อำนาจนำ 2. เพื่อศึกษาและอธิบายการสร้างและรักษาพื้นที่สังคมการเมือง (Political society) ของพรรคไทยรักไทย 3. เพื่อวิเคราะห์การครองอำนาจนำของพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ภาคประชา สังคม (Civil society) โดยกำหนดประเด็นการศึกษาไว้ 2 ประเด็นคือ 1. ลักษณะโครงสร้างส่วนบน

(Super structure) ของรัฐไทยในพื้นที่สังคมการเมือง (Political society) และพื้นที่ประชาสังคม (Civil society) ที่มีผลต่ออำนาจทางการเมือง (Political power) ของพรรคไทยรักไทย และ 2. กระบวนการครองอำนาจนำของพรรคไทยรักไทย ผลการศึกษาของงานวิจัยคุณิพนธ์ฉบับนี้ พบว่า 1. พรรคไทยรักไทยสร้างอำนาจทางการเมือง (Political power) โดยใช้พื้นที่สังคมการเมือง (Political society) ก้าวสู่อำนาจทางการเมืองในฐานะทางเลือกใหม่ในช่วงเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ วิกฤตศรัทธาต่อขั้วอำนาจเดิมในระบบอุปถัมภ์ พรรคไทยรักไทยได้นำนโยบายที่ตอบสนองต่อพื้นฐานความจำเป็น (Need) และความต้องการ (Desires) ของมวลชนที่ถูกเรียกขานตามนัยทางการเมืองว่า “ชนบท” ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสร้างความต่อเนื่องด้วยนโยบายเชิงประชานิยม จึงสามารถทำให้รักษาฐานคะแนนเสียงได้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในพื้นที่ประชาสังคม (Civil society) ซึ่งอำนาจเดิมยังคงดำรงอยู่ รวมถึงลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างฐานเสียง “เมือง” และ “ชนบท” จึงทำให้เกิดพลังตอบโต้พรรคไทยรักไทย 2. กระบวนการของพรรคไทยรักไทยเริ่มโดยการยึดพื้นที่การเมือง (Political society) ด้วยการสร้างอำนาจพรรคในระบบรัฐสภา การปรับระบบบริหารราชการ การตอบโต้อำนาจเดิม (Counter hegemony) เพื่อเข้าสวมแทนอำนาจเดิม ซึ่งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ก่อให้เกิดการตอบโต้อำนาจของพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ประชาสังคม พรรคไทยได้ใช้พื้นที่การปฏิบัติการทางอุดมการณ์ (Ideology) ด้วยการวางวาทกรรม “ความชอบธรรมของเสียงข้างมาก” (Majority rule) เพื่อแสวงหาพันธมิตรร่วม ในการสร้างกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historical block) ใหม่แทนกลุ่มอำนาจเดิม แต่พรรคไทยรักไทยไม่สามารถสร้างความยินยอม (Consent) ที่จะนำไปสู่การครองอำนาจนำได้อย่างสมบูรณ์ในการทำสงครามช่วงชิงพื้นที่ (War of position) เพราะในพื้นที่ประชาสังคมของรัฐไทยภายใต้อำนาจเดิมยังสามารถชักนำประชาชนได้อย่างเหนียวแน่น อย่างไรก็ตาม กระบวนการครองอำนาจนำของพรรคไทยรักไทยก่อให้เกิดการรวมตัวของพันธมิตรร่วม ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและท้าทายอำนาจเดิมและแสดงบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในพื้นที่ประชาสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพล พุทธิรักษา (2549) ศึกษาเรื่อง รัฐบาลทักษิณกับความพยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีคำถามหลักในการวิจัยว่า 1. เราสามารถอธิบายการดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำของรัฐบาลทักษิณ ด้วยกรอบแนวคิดการครองอำนาจนำได้อย่างไร และ 2. การดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำของรัฐบาลทักษิณประสบความสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด โดยมีสมมุติฐานว่า รัฐบาลทักษิณมีการสร้างภาวะการครองอำนาจนำที่สมบูรณ์ไม่สำเร็จ เพราะไม่สามารถยึดกุมพื้นที่ประชาสังคมได้อย่างสมบูรณ์ แต่สามารถยึดกุมพื้นที่สังคมการเมือง และกลไกทางการเมืองอื่น ๆ ได้ ผลการวิจัย

ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พบว่า รัฐบาลทักษิณนั้นไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำอย่างสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นได้ เพราะรัฐบาลทักษิณนั้นไม่สามารถดำเนินการยึดกุมพื้นที่ประชาสังคมได้อย่างสมบูรณ์ แม้กลไกนโยบายจะสร้างความนิยมให้กับคนในสังคมจำนวนหนึ่ง และแม้ว่ารัฐบาลทักษิณจะสามารถยึดพื้นที่สังคมนการเมืองได้ก็ตาม

นอกจากนี้งานวิจัยของ อัสมา หวังกุลดำ (2553) ศึกษาเรื่อง บทบาททางการเมืองของชนชั้นกลางไทยในขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยภายใต้ระบอบทักษิณ วิจัยชิ้นนี้ศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในช่วงปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2549 โดยมีคำถามหลักคือ 1. ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และ 2. เหตุใดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีแนวโน้มเป็นการเคลื่อนไหวของชนชั้นกลาง เนื่องจาก “อำนาจนำ” ในการเคลื่อนไหวโน้มเอียงไปทางแกนนำของชนชั้นกลางและ “แนวทางในการเคลื่อนไหว” โน้มเอียงไปในทางที่เป็นประโยชน์ของชนชั้นกลาง

จากการทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมือง มุ่งวิจัยเนื้อหาที่เน้นด้านความงามของวรรณกรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ เหตุการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ประพันธ์ หรือเน้นการวิเคราะห์เพียงแค่ตัวบท กล่าวคือวิเคราะห์ที่ไม่พ้นจากตัวบท วิเคราะห์เนื้อหาการเมืองแต่ไม่ทบทวนเรื่องการใช้อำนาจ นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) มีแต่งานวิจัยที่นำทฤษฎีมาวิเคราะห์ร่วมกับการเมืองร่วมสมัย แต่ยังขาดการวิเคราะห์ร่วมกับการเขียนวรรณกรรมนวนิยายหรือนวนิยายการเมือง งานวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัยที่รวบรวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) วรรณกรรมนวนิยาย ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในวรรณกรรมการเมือง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองในด้านการใช้อำนาจของชนชั้นปกครอง ผู้ที่สนใจสามารถใช้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นตัวอย่างในการวิจัยวรรณกรรมการเมืองในอนาคตได้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของ จอร์จ ออร์เวลล์: กรณีศึกษานวนิยายแปลเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research methods) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนวนิยาย ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปด้วยความถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. องค์กรข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การนำเสนอผลการศึกษา

องค์กรข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของ จอร์จ ออร์เวลล์: กรณีศึกษานวนิยายแปลเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ศึกษาจากนวนิยายทั้งสองเรื่องฉบับที่ถูกแปลเป็นภาษาไทย

เรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม: การเมืองเรื่องสรรพสัตว์ (Animal Farm, 1945) แปลโดย สรวงอัปสร กลสิกรานันท์ พิมพ์เมื่อปี 2557 จัดพิมพ์โดย แอร์โรว์ คลาสสิกบุ๊กส์ ในเครือบริษัท นกฮูก พับลิชชิ่ง จำกัด

เรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ หรือ เรื่อง 1984 (Nineteen Eighty-Four, 1949) แปลโดย รัศมี เผ่า เหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ พิมพ์ครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 4 เมื่อปี 2557 จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สมมติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวมข้อมูลจากวรรณกรรมนวนิยายทั้งสองเรื่องฉบับเป็นแปลภาษาไทย และวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมีข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือ นวนิยายทั้งสองเรื่องฉบับที่ถูกแปลเป็นภาษาไทย

เรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม: การเมืองเรื่องสรรพสัตว์ แปลโดย สรวงอัปสร กลสิกรานันท์

พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2557

เรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ หรือ เรื่อง 1984 แปลโดย รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย

ปวิพัทธ์เผ่าพงศ์ พิมพ์ครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2557

เก็บข้อมูลจากนวนิยายทั้งสองเรื่องโดยศึกษาจากองค์ประกอบของนวนิยาย ได้แก่

- 1.1 โครงเรื่อง โดยวิเคราะห์ลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง บทบาทและความสัมพันธ์

โดยรวมของตัวละคร จุดหักเหของเรื่อง จุดคลี่คลายปม

- 1.2 ตัวละคร วิเคราะห์จากลักษณะนิสัย ความต้องการของตัวละคร ความสัมพันธ์

ของตัวละคร และระดับบทบาทหน้าที่ของตัวละคร

- 1.3 บทสนทนา วิเคราะห์บทสนทนาที่ตัวละครได้ตอบกัน อันแสดงถึงแสดงถึงการใช้อำนาจ

หรือการแสดงถึงการเสียเปรียบจากการใช้อำนาจของตัวละคร

- 1.4 บรรยากาศ วิเคราะห์จากบริบทโดยรวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อารมณ์

ความรู้สึกต่างๆที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของตัวละคร

2. ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Document survey) จากสื่อ

สิ่งพิมพ์ เช่น บทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการอื่น ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามประเด็นที่ค้นหา และได้นำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนวนิยายทั้งสองเรื่อง มาจัดกลุ่มตามหน่วยวิเคราะห์หรือกรอบแนวคิด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมข้อมูลจากนวนิยายทั้งสองเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดที่ศึกษา

2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากนวนิยายตามแนวคิด (องค์ประกอบการครองอำนาจ

นำ)

3. ทำข้อสรุปชั่วคราวและการตัดทอนข้อมูล เพื่อคัดเลือกเฉพาะช่วงตอนและบทสนทนาที่มีเนื้อหาตรงหรือสอดคล้อง หรือมีนัยยะสื่อถึงกรอบแนวคิดที่ศึกษา

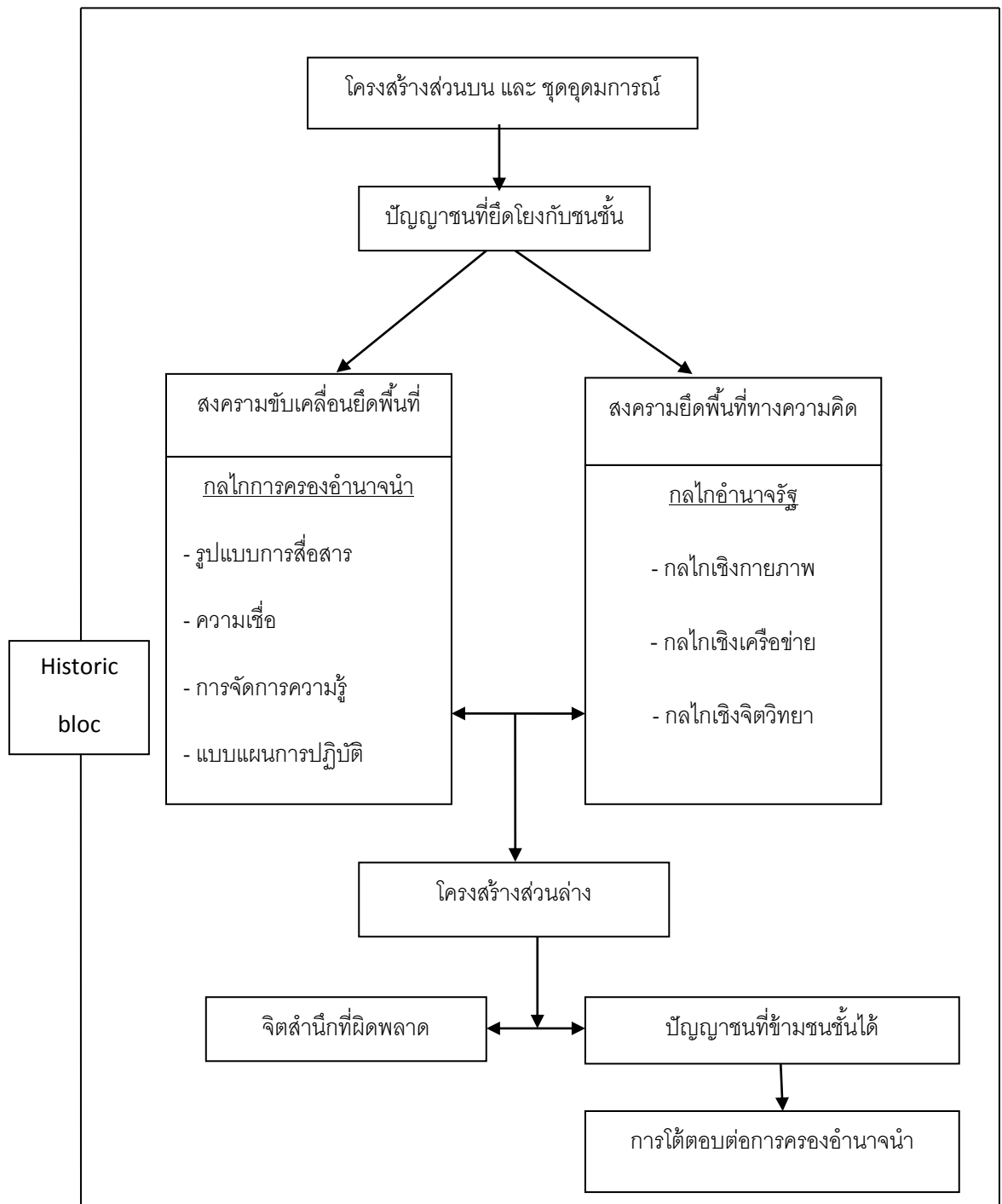
4. วิเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดการศึกษาที่กำหนด ประมวลและสรุปข้อเท็จจริง โดยศึกษาการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ระบุความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ ตัวละคร บทสนทนา บรรยากาศ การเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีกับสิ่งที่ค้นพบ

5. พิสูจน์บทสรุป เพื่อเชื่อมโยงข้อสรุประหว่างกรอบแนวคิด ทฤษฎี กับผลการศึกษา สรุปนำเสนอ และเผยแพร่ต่อไป

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษานำเสนอโดยอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการรวบรวมเอกสารที่ใช้ในการศึกษา นำมาวิเคราะห์เพื่อตอบประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ คือ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 แผนภูมิกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษางานวรรณกรรมของจอร์จ ออร์เวลล์: วรรณคดีศึกษา นวนิยายแปลเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม (Animal Farm) และ นีนึง-เก้า-แปด-สี่ (Nineteen Eighty-Four) ศึกษาโดยใช้เครื่องมือซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวรรณกรรม การเมืองและนวนิยายการเมือง แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบโครงสร้างของกระบวนการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 หัวข้อด้วยกันได้แก่ 1. แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) 2. แนวความคิดเรื่องประชาสังคม และสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจ และการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion) 3. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position) 4. กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses) 5. การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ตามกรอบการวิจัยที่กำหนด ดังนี้

แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กับกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)

แนวคิดนี้เป็นการจำแนกโครงสร้างของสังคมออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. โครงสร้างส่วนบน (Super structure) 2. โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยโครงสร้างส่วนบน (Super structure) เป็นพื้นที่ของชุดอุดมการณ์ที่สร้างความยินยอมพร้อมใจ หรือกำหนดทิศทาง ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจจากชนชั้นปกครองไปสู่ผู้ถูกปกครอง กรัมนซี เชื่อว่าโครงสร้างส่วนบนจะทำงานไปอย่างเป็นอิสระ และอาจจะมีบางกรณีที่โครงสร้างส่วนบน เช่น เรื่องอุดมการณ์ วัฒนธรรม อาจจะไปมีส่วนกำหนดโครงสร้างส่วนล่าง (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, หน้า 103) โครงสร้างส่วนล่างจะให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ หรือการผลิต

เป็นหลักในการเปลี่ยนแปลงสังคม ถ้าชนชั้นใดจะสามารถปกครองชนชั้นอื่นได้ ก็จะต้องยึดโครงสร้างส่วนล่างได้ กล่าวโดยสรุปคือ ภายใต้โครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนล่าง และโครงสร้างทางอุดมการณ์ส่วนบนนั้นต่างก็ประกอบไปด้วยกลุ่มทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน แตกต่างกันไป อาทิ กลุ่มที่อยู่ภายในสังคมส่วนล่างนั้นก็มีความสัมพันธ์ในการผลิต และการบริโภคในทางเศรษฐกิจต่อกัน ส่วนกลุ่มที่อยู่ในโครงสร้างสังคมส่วนบนในพื้นที่ประชาสังคมนั้นก็ จะมีความสัมพันธ์กันในเชิงอุดมการณ์ ระบบความคิด และความเชื่อ ขณะที่ภายในพื้นที่สังคม การเมืองนั้นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก็จะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ และการใช้อำนาจ บังคับต่อกัน ในพื้นที่ของทั้งสองโครงสร้างยังมีการแบ่งแยกภายใต้พื้นที่ระหว่างชนชั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงและถูกทำลายอยู่ตลอดเวลาระหว่างการพัฒนาประวัติศาสตร์ของมนุษย์ตาม ลักษณะความสัมพันธ์เชิงวิภาษวิธี (Dialectical relationship) ซึ่งเรียกว่า 3.กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) ความสัมพันธ์นี้จะมีหลากหลายด้านที่พยายามสร้างความยินยอมพร้อมใจในกลุ่ม ของตนเองให้ได้มากที่สุด เป็นกลุ่มย่อยที่แทรกซึมอยู่ทั่วโครงสร้างเพื่อทำลายหรือโค่นล้มกลุ่ม อำนาจเดิม

1. โครงสร้างส่วนบน (Super structure)

โครงสร้างส่วนบน หมายถึง โครงสร้างทางการเมือง วัฒนธรรม ความคิด จิตสำนึก และอุดมการณ์ต่างๆ (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, หน้า 102-103) เปรียบเสมือนชุดอุดมการณ์หลัก ของชนชั้นปกครองที่สร้างอุดมการณ์ในการครอบงำชนชั้นล่าง ชุดอุดมการณ์ที่ผู้วิจัยค้นพบจาก การศึกษาจากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และ หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ แบ่งออกเป็น 4 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1.ชุดอุดมการณ์ชักรุง 2.ชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์ 3.ชุดอุดมการณ์กดขี่ 4.ชุดอุดมการณ์ก่อเกิดจิตสำนึกที่ผิดพลาด ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1. ชุดอุดมการณ์ชักรุง

ชุดอุดมการณ์นี้เพื่อให้เกิดการยินยอมพร้อมใจในการมีอุดมการณ์ร่วมกันกับชน ชั้นปกครอง เป็นอุดมการณ์ที่แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นปกครองได้เข้าถึงการใช้อำนาจบังคับ โดย อาศัยบทบาทหน้าที่ของตน สร้างชุดอุดมการณ์ในการชักรุงให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความ ยินยอมพร้อมใจที่จะเห็นด้วยหรือเป็นส่วนหนึ่งในอุดมการณ์ที่ตนสร้างขึ้น ในนวนิยายเรื่อง แอนิ มอล ฟาร์ม ได้ปรากฏตัวละคร เมาเมเจอร์ สุกอร์พันธุ์มิดเดิลไวท์ตัวผู้ เป็นตัวละครที่มีอำนาจในการ ปกครองสัตว์ทุกตัวที่อยู่ในฟาร์ม ครองอำนาจในช่วงต้นเรื่องของนวนิยาย ซึ่งนวนิยายได้บรรยาย ถึงอำนาจของเมาเมเจอร์ไว้ดังนี้ “เมาเมเจอร์ (เขามักถูกเรียกขานเช่นนี้ แม้ว่าชื่อจริงในการออก โฉมเพื่อการประกวดของเขาจะเป็น วิลลิงตัน บิวตี้ ก็ตาม) เป็นผู้ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูง

ในฟาร์ม กระทั่งสัตว์ทุกตัวพร้อมยอมสละชั่วโง่การนอนเพื่อมาฟังสิ่งที่เขาจะพูด” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 48) ด้วยเหตุนี้ ในตอนต้นของเรื่องตัวละคร เฒ่าเมเจอร์ จึงเป็นตัวแทนของโครงสร้างส่วนบนที่ทำหน้าที่สร้างชุดอุดมการณ์ชักจูง ให้กับสัตว์ตัวอื่น ๆ ในฟาร์มเกิดความยินยอมพร้อมใจ โนมน้าวให้สัตว์ต่าง ๆ เห็นภาพที่ชัดเจนของชะตากรรมตัวเองภายใต้การปกครองที่ถูกกดขี่ ปลุกเร้าให้เกิดความฮึกเหิมในการปฏิบัติเพื่อความเท่าเทียมกัน

“ถึงเวลาแล้วสหาย..ที่เราจะต้องตระหนักว่าธรรมชาติที่แท้จริงแห่งชีวิตของพวกเรานี่คืออะไร พวกเราต้องหันมาเผชิญหน้ากับมันชีวิตของพวกเรายากแค้นแสนเข็ญและแสนสั้น พวกเราได้เกิดมา พวกเราได้รับอาหารในปริมาณที่เพียงพอแค่รักษาลมหายใจไว้กับร่างกาย ...ทันทีที่หมดประโยชน์ของพวกเราหมดสิ้นลง พวกเราก็จะถูกเชือดอย่างโหดเหี้ยมอำมหิต ไม่มีสัตว์ตัวใดในประเทศอังกฤษจะรับรู้ถึงความหมายของคำว่าความสุข หรือการพักผ่อนในบั้นปลายของชีวิตหลังจากลวงสู้อย่างไร ไม่มีสัตว์ตัวใดในอังกฤษได้มีอิสระเสรี ชีวิตของสัตว์คือความทุกข์ยากและการถูกกดขี่ นี่คือความจริงที่แน่นอนอน ...แล้วทำไมพวกเราจึงต้องทนอยู่ในสภาพอันน่าสังเวชเช่นนี้ต่อไปเล่า ก็เพราะผลผลิตจากแรงงานของพวกเราเกือบทั้งหมดถูกปล้นไปโดยมนุษย์ใจละ สหายเอ๋ย มีคำตอบสำหรับปัญหาทั้งหมดของพวกเรา มันรวมอยู่ในถ้อยคำเพียงคำเดียว นั่นคือ มนุษย์ มนุษย์คือศัตรูที่แท้จริงเพียงสิ่งเดียวที่พวกเรามี เพียงกำจัดมนุษย์ออกไปจากฉากชีวิตของพวกเรา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 51-52)

เฒ่าเมเจอร์ได้ชี้ให้เห็นว่าสรรพสัตว์ได้เห็นถึง ธรรมชาติของชีวิต ของสัตว์ที่อยู่ในฟาร์ม ความทุกข์เข็ญที่เกิดขึ้นภายใต้การถูกกดขี่ และยังได้กำหนดเป้าหมายที่เหล่าสรรพสัตว์จะต้องทำ นั่นคือการกำจัดมนุษย์ให้ออกไปจากฟาร์มเพราะ เฒ่าเมเจอร์ เชื่อว่ามนุษย์คือศัตรูที่แท้จริง การกำจัดมนุษย์ถ้าหากทำได้สำเร็จก็จะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหมดทั้งหมด

“..เพียงกำจัดมนุษย์เสีย ผลผลิตจากแรงงานของพวกเราก็จะเป็นของเราเองเพียงชั่วข้ามคืนพวกเราจะมีมั่งคั่งและเป็นอิสระ แล้วพวกเราต้องทำอะไร ทำไมเล่า...ไม่ยากเลย พวกเราต้องอุทิศตนทำงานทั้งกลางวันกลางคืน พุ่มเท่างายและจิตวิญญาณเพื่อการโค่นล้มอำนาจเผ่าพันธุ์มนุษย์!” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 54)

และนอกจากนี้ อุดมการณ์ที่เฒ่าเมเจอร์ประสงค์ให้เกิดไม่ใช่เพียงแค่การขับไล่หรือปลดอำนาจจากตัวละครฝ่ายตรงข้ามที่เป็นมนุษย์ผู้ปกครองฟาร์ม มีนามปรากฏในนวนิยายว่า มีสเตอร์โจนส์ เท่านั้น แต่ยังปรารถนาที่จะ “ปฏิวัติ” หรือเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองให้เหล่าสรรพสัตว์ปกครองกันเองด้วยความยุติธรรม ถึงแม้ว่าตัว เฒ่าเมเจอร์ จะไม่รู้ว่าการปฏิวัติจะเกิดขึ้นเมื่อไร แต่เขามีความหวังอย่างเต็มเปี่ยมว่ามันต้องเกิดขึ้นแน่

“...มีถ้อยคำหนึ่งที่ฉันอยากจะบอกแก่พวกเจ้า...สหายนั่นคือ การปฏิวัติ! ฉันไม่รู้หรือว่าการปฏิวัติจะเกิดขึ้นเมื่อไร อาจภายในหนึ่งสัปดาห์นี้หรือในอีกร้อยปีข้างหน้า แต่ว่าฉันรู้เหมือนอย่างที่คุณรู้จักฟอนฟางได้เท่าฉันดี ไม่ช้าไม่นานหรอก ความยุติธรรมจะต้องบังเกิด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า54)

เผ่าเมเจอร์ มีความเชื่ออย่างยิ่งว่าการปฏิวัติจะนำไปสู่รูปแบบการปกครองใหม่ อันนำมาซึ่งความยุติธรรม ที่จะก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในฟาร์ม เหล่าสรรพสัตว์ปกครองกันเองอย่างมีความสุขจะต้องเกิดขึ้น เขายังได้กล่าวถึงปรัชญาลัทธิสัตว์นิยมที่ว่า “สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสองขาคือศัตรู สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสี่ขาหรือด้วยปีกคือมิตร” และยังได้ทิ้งท้ายเรื่องการใช้ชีวิตอย่างปราศจากชนชั้น การปกครองที่เท่าเทียมกันให้กับเหล่าสรรพสัตว์ที่จะต้องปกครองกันเองในอนาคตหลังจากการปฏิวัติสำเร็จ

“...ฉันมีสิ่งที่ยากพูดอีกเล็กน้อย “ฉันเพียงแค่อยากย้ำเตือนอีกครั้งว่าจงจดจำไว้เสมอถึงภาระหน้าที่ของพวกเจ้าในการเป็นศัตรูต่อมนุษย์และวิถีทางของเขา สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสองขาคือศัตรู สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสี่ขาหรือด้วยปีกคือมิตร และจดจำไว้ด้วยว่าในการต่อสู้กับมนุษย์ พวกเจ้าจะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับพวกเขา แม้แต่เมื่อพวกเจ้าได้ชัยชนะเหนือพวกเขาก็จงอย่าได้นำเอาความชั่วร้ายเฉกเช่นพวกเขามาใช้ ต้องไม่มีสัตว์ตัวใดอาศัยอยู่ในบ้าน หรือนอนบนเตียง หรือสวมเสื้อผ้า หรือดื่มแอลกอฮอล์ หรือสูบบุหรี่ หรือสัมผัสเงินตรา หรือมีส่วนร่วมในการค้า พฤติกรรมของมนุษย์ทุกอย่างล้วนเป็นความชั่วร้าย และเหนือกว่าอื่นใด สัตว์ต้องไม่ปกครองอย่างเผด็จการเหนือสัตว์ด้วยกันเอง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 56)

จากเนื้อหาที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้ยกมาข้างต้น เผ่าเมเจอร์ ได้สร้างชุดอุดมการณ์ชักจูง เพื่อให้เกิดการยินยอมพร้อมใจในการมีอุดมการณ์ร่วมกับกับชนชั้นปกครอง โดยโน้มน้ำหนักผ่านการการประจุ่มลัดโดยสอดแทรกเนื้อหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพรรณนาให้เห็นถึงความทุกข์ยากภายใต้การปกครองของมนุษย์ ความปรารถนาที่จะให้เกิดการปฏิวัติวางแผนในการใช้ชีวิตหลังการปฏิวัติ และการไม่ปกครองอย่างเผด็จการเหนือสัตว์ด้วยกันเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้เหล่าสรรพสัตว์เห็นภาพของชีวิตที่ดีขึ้นถ้าหากไม่ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมนุษย์ เมื่อเหล่าสรรพสัตว์ได้รับการถ่ายทอดอุดมการณ์นี้จากเผ่าเมเจอร์ก็รู้สึกเห็นด้วยและเกิดความยินยอมพร้อมใจที่จะมีอุดมการณ์ร่วมกันกับเผ่าเมเจอร์ซึ่งเป็นสัตว์อาวุโส ที่เหล่าสรรพสัตว์ให้ความเคารพนับถือในฐานะผู้ปกครอง

ในขณะเดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏชุดอุดมการณ์ชักจูง เพื่อให้เกิดการยินยอมพร้อมใจในการมีอุดมการณ์ร่วมกันกับชนชั้นปกครองผ่านตัวละคร ไชม ผู้ที่ยึดมั่น

ในอุดมการณ์หลักของพรรคอิงซ็อค ซึ่งพรรคอิงซ็อคปกครองรัฐโชนันเนี่ยอย่างเผด็จการเบ็ดเสร็จ และพรรคยังคงควบคุมความคิดคนในรัฐอีกด้วย

ไซม เป็นตัวละครหนึ่งที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคอิงซ็อคซึ่งเป็นชนชั้นปกครองในระหว่างที่ไซม สนทนากับ วินสตัน ซึ่งเป็นตัวละครที่อยู่ในกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองและมีอุดมการณ์นอกรีตที่สวนทางกับพรรคอิงซ็อค วินสตัน ทราบดีว่าถ้าหากตนแสดงออกซึ่งความคิดในเชิงต่อต้านพรรคให้ไซม เห็นไซม อาจแจ้งตำรวจความคิดเพื่อเอาผิดกับวินสตันได้ในข้อหาอาชญากรรมทางความคิด และด้วยความที่ไซม แน่วแน่ในหลักการอิงซ็อค ยินดีในชัยชนะของชาติเกลียดพวกนอกคอก เคารพเทิดทูนพีเบ็มซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคอิงซ็อค เขาจึงเป็นหนึ่งในผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าใครไม่ยึดมั่นในจารีต หรือมีความคิดที่สวนทางกับหลักการของพรรค ผู้ใดขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคจะต้องถูกทำโทษ ในการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จของพรรคอิงซ็อค ผู้ถูกปกครองจะต้องมีอุดมการณ์เดียวกันกับผู้ปกครองเท่านั้น มิเช่นนั้นจะถือว่ามีความผิด

“...ชะตากรรมของไซมูจึงเห็นล่วงหน้าได้ไม่ยาก และเป็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งด้วยว่า ถ้าไซมูจับธาตุแท้แห่งความเห็นอันลึกลับของวินสตันได้แม้เพียงสามวินาที เขาย่อมเปิดโปงต่อตำรวจความคิดโดยไม่รั้งรอ ไม่ว่าใครหน้าไหนย่อมประพฤติปฏิบัติแบบเดียวกันในกรณีเช่นนี้ แต่ไซมูเป็นมากกว่าทุกคน ความมีใจแน่วแน่นั้นยังไม่เพียงพอ การยึดมั่นจารีตขนานแท้ต้องเป็นไปโดยไม่รู้ตัวต่างหาก...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 104)

นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ยังปรากฏตัวละคร โอบไรอัน หนึ่งในสมาชิกพรรคชั้นสูง เป็นผู้ที่จับผิดการมีพฤติกรรมนอกรีตของ วินสตัน ได้และทำโทษวินสตัน เขาได้กล่าวกับวินสตัน ให้เลิกคิดที่จะทรยศพรรค เลิกคิดว่าจะรวมกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองมาโค่นล้มพรรค เพราะคนเหล่านั้นไม่ต่างจากสัตว์ ถ้าอยากมีความเป็นมนุษย์ก็ต้องมีอุดมการณ์เดียวกับพรรค ถ้ามีอุดมการณ์ที่ขัดกับพรรคคุณจะไม่ต่างกับสัตว์ที่สามารถฆ่าได้โดยที่ไม่ผิด

“...“เราควบคุมชีวิต...วินสตัน ทุกระดับชั้นเลยทีเดียว คุณฝันถึงสิ่งๆที่เรียกว่า ธรรมชาติมนุษย์ซึ่งโกรธเกรี้ยวสิ่งๆที่เราทำและหันมาต้านเรา แต่เราสร้างธรรมชาติมนุษย์ มนุษย์ หล่อหลอมให้เป็นอย่างไรก็ได้ไม่จำกัด หรือคุณอาจกลับสู่ความคิดเก่า ๆ ว่ากรรมาชีพหรือทาสจะ ลุกมาโค่นล้มเรา เลิกคิดเถอะ พวกนั้นสิ้นหวัง เหมือนสัตว์วิเศษ ๆ นี้เอง ความเป็นมนุษย์คือพรรค พวกอื่นอยู่ข้างนอก...ไม่เกี่ยว” ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 345)

ในการศึกษาชุดอุดมการณ์ซักจุง ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า ชนชั้นปกครองสร้างชุดอุดมการณ์ขึ้นเพื่อให้สิ่งที่ตนปรารถนานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ผลที่ตามมาคืออุดมการณ์ที่ชนชั้นปกครองสร้างจะบรรลุผลสำเร็จได้รวดเร็ว นอกจากนี้ถ้าหากว่าชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ยินยอม

พร้อมใจในอุดมการณ์ที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นนั้นหมายถึงมีความผิดและสามารถลงโทษได้ แต่ในนวนิยายทั้งสองเรื่องจะมีความต่างกันตรงที่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมร่วมอุดมการณ์ด้วยเพราะปรารถนาจะมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมร่วมอุดมการณ์เพราะความกลัว ถ้าหากชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ยินยอมพร้อมใจในอุดมการณ์เขาอาจถูกทำโทษ

1.2. ชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์

ชุดอุดมการณ์นี้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการและสร้างความร่วมมือในการนำผลประโยชน์มาสู่ชนชั้นปกครอง ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ชุดอุดมการณ์นี้มีจุดร่วมที่ปรากฏในนวนิยายเหมือนกันคือ มีไว้เพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองสร้างความร่วมมือในการสนองความต้องการให้แก่ชนชั้นปกครอง และผลที่ตามมาคือ ชนชั้นปกครองได้รับผลประโยชน์สูงสุดทั้งสิ่งของที่ต้องการ ความสะดวกสบาย รวมไปถึงอำนาจในการปกครอง

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏชุดอุดมการณ์นี้ผ่านตัวละครหมู ซึ่งเป็นผู้นำจอมเผด็จการมีนามว่า นโปเลียน การปกครองของนโปเลียน ได้รับอำนาจมาหลังจากที่เหล่าสรรพสัตว์ในฟาร์มทำการปฏิวัติโค่นล้มการปกครองจากมิสเตอร์โจนส์ซึ่งเป็นมนุษย์ เหล่าสรรพสัตว์ได้เปลี่ยนชื่อฟาร์มจาก แมเนอร์ฟาร์ม มาเป็น ฟาร์มสรรพสัตว์ และเหล่าสรรพสัตว์ตั้งใจจะปกครองกันเองตามอุดมการณ์แรกเริ่มที่ได้รับมาจาก เฒ่าเมเจอร์ หมูอาวุโสที่สัตว์ในฟาร์มเคารพนับถือ แต่ท้ายที่สุด นโปเลียนก็ได้ยึดอำนาจการปกครองฟาร์มมาเป็นของตนเพียงผู้เดียว จากการขับไล่สโนว์บอล หมูที่เป็นสหายร่วมรบในสงครามขับไล่มนุษย์ออกจากฟาร์ม หลังจากที่สโนว์บอลถูกขับไล่ออกจากฟาร์มแล้ว นโปเลียนก็ปกครองฟาร์มสรรพสัตว์อย่างเผด็จการ บิดเบือนบัญญัติเจ็ดประการ ซึ่งเป็นธรรมนูญแรกเริ่มที่เหล่าสรรพสัตว์ตกลงกันที่จะใช้ปกครองฟาร์มสรรพสัตว์หลังการปฏิวัติ บิดเบือนเพื่อนำประโยชน์มาสู่ตนและพวกพ้อง

ในตอนท้ายของเรื่องนโปเลียนได้จัดงานเลี้ยงและเชิญมนุษย์เข้าร่วมงาน ผู้ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมงานล้วนแต่เป็นผู้ร่วมทำการค้ากับฟาร์มสรรพสัตว์ ในงานเลี้ยงนโปเลียนประกาศเปลี่ยนชื่อฟาร์มจาก ฟาร์มสรรพสัตว์ เป็น แมเนอร์ฟาร์ม ตามเดิมเหมือนกับที่ฟาร์มเคยถูกปกครองด้วยมนุษย์ นั่นสะท้อนให้เห็นทั้งในทางปฏิบัติว่าการปกครองในฟาร์มยุคที่นโปเลียนเป็นผู้นำถูกบิดเบือนจากอุดมการณ์แรกเริ่มที่รับมาจาก เฒ่าเมเจอร์ และผ่านทางชื่อของฟาร์มว่าบัดนี้ ฟาร์มได้กลับมาใช้ชื่อ แมเนอร์ฟาร์ม อีกครั้งแล้ว แต่เปลี่ยนจากในอดีตที่เคยปกครองแบบกดขี่โดยมิสเตอร์โจนส์ที่เป็นมนุษย์ เปลี่ยนเป็นนโปเลียนสัตว์ผู้เผด็จการกดขี่เหนือสัตว์ด้วยกันเอง นโป

เลียนได้ให้ทุกคนดื่มฉลองให้กับฟาร์มแมนเนอร์ที่ตนปกครองโดยอำนาจของเขาเพียงผู้เดียว ไม่ใช่ฟาร์มสรรพสัตว์อีกต่อไป

“...นี่เป็นครั้งแรกที่นโปเลียนประกาศออกมาว่าชื่อ ฟาร์มสรรพสัตว์” ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว นับจากนี้เป็นต้นไป ฟาร์มแห่งนี้เป็นที่รู้จักในชื่อ “ฟาร์มแมนเนอร์” ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นชื่อที่เหมาะสมและเป็นชื่อดั้งเดิมด้วย ...ท่านสุภาพบุรุษ” นโปเลียนสรุป “ข้าพเจ้าขอให้พวกท่านดื่มฉลองเช่นเดียวกับเมื่อคุณนี้แต่ด้วยถ้อยคำที่แตกต่างออกไป เดิมแก้วของทุกท่านให้เต็มเปี่ยมเถิด ท่านสุภาพบุรุษ ดื่ม..เพื่อความมั่งคั่งรุ่งเรืองของฟาร์มแมนเนอร์...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 187-188)

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์เพื่อสนองความต้องการและสร้างความร่วมมือในการนำผลประโยชน์มาสู่ชนชั้นปกครอง ภายใต้การปกครองรัฐโชนเนียโดยพรรคอิงซ็อค พรรคได้ให้คำขวัญไว้คือ “สงครามคือสันติภาพ” หมายถึง การที่กลุ่มชนชั้นปกครองกระทำต่อพลเมืองผู้ถูกปกครองต่อสู้ข่มเหงเพื่อรักษาโครงสร้างของสังคมให้อยู่ใต้อำนาจของตน ยิ่งสงครามรุนแรงเท่าไรก็ยิ่งคุมผู้ถูกปกครองได้มาก สันติภาพในรัฐก็จะบังเกิดคำขวัญข้อต่อมา “เสรีภาพคือความเป็นทาส” หมายถึง ถ้าหากชนชั้นผู้ถูกปกครองในรัฐตกเป็นทาสของพรรค มีความจงรักภักดี ไม่ประพฤติตนขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค เขาจะไม่ถูกทำโทษ ถูกควบคุมตัวหรือจำกัดสิทธิต่าง ๆ กล่าวคือถ้าเป็นพวกเดียวกับพรรค เขาก็จะมีเสรีภาพเพิ่มขึ้นนั่นเอง และคำขวัญข้อสุดท้าย “อริชชาคือกำลัง” หมายถึง ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้องโง่เขลา ชนชั้นปกครองจะคอยบิดเบือนความจริงสิ่งต่าง ๆ ไม่ให้ผู้ถูกปกครองรู้มีปัญญา ความไม่รู้นี้จะส่งผลให้ผู้ถูกปกครองทำงานอย่างเต็มกำลังเพื่อนำประโยชน์มาสู่ชนชั้นปกครอง ถ้าหากผู้ถูกปกครองมีความรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้เขาต่อต้านผู้ปกครอง และทรยศต่อพรรคได้ พรรคจึงกำหนดคำขวัญนี้เพื่อให้เป็นชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์มาสู่ชนชั้นปกครอง

“...กระทรวงแห่งความจริง หรือ นิวสปีด ขนานนามว่ามินิทรู เเด่นผิดแผกจากตึกอื่น ๆ ที่พอมองเห็น เป็นปริมาตรขนาดมหึมาของประกายคอนกรีตสีขาวที่ฝังาดบนฟ้าชั้นแล้วชั้นเล่าสูงเกือบสามร้อยเมตร จากที่วินสตันยืน เขาอ่านเห็นตัวอักษรสง่างามอันเป็นคำขวัญพรรคโดดเด่นบนผนังตึกสีขาวว่า: สงครามคือสันติภาพ เสรีภาพคือความเป็นทาส อริชชาคือกำลัง...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 50)

ในการค้นพบชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์ ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ในเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม หมูที่ขึ้นโปเลียน ปกครองฟาร์มอย่างเผด็จการควบคุมสัตว์ในฟาร์มให้อยู่ภายใต้อำนาจของตนได้อยู่หมัดแล้ว เขาจึงสร้างความร่วมมือกับมนุษย์ที่คุมฟาร์มใกล้เคียง

เพื่อเสริมให้อำนาจของตนมีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น และได้ประกาศเปลี่ยนชื่อฟาร์มให้กลายเป็นชื่อแรกเริ่มในสมัยที่มนุษย์ปกครอง เป็นการแสดงนัยแอบแฝงว่าบัดนี้ฟาร์มได้ปกครองเป็นของเขาแต่เพียงผู้เดียวและจะนำประโยชน์มาสู่ตัวเขาเอง ขอให้ทุกคนร่วมฉลองไปด้วยกัน ในส่วนของนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏชุดอุดมการณ์นี้ในรูปแบบคำขวัญของพรรคให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตาม และห้ามฝ่าฝืน

1.3. ชุดอุดมการณ์กตขี่

ชุดอุดมการณ์นี้มีได้ให้ความสำคัญเพียงแค่นิยามที่ผู้ถูกปกครองถูกกดขี่ ถูกเอารัดเอาเปรียบเพียงเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญไปถึงผู้ถูกปกครองปราศจากอิสระในการปกครองตนเอง ปราศจากอิสระในการคิด ถูกกดให้จมอยู่ภายใต้อุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง อีกทั้งยังต้องยอมรับในสิ่งที่ชนชั้นปกครองบิดเบือนและยัดเยียดให้เชื่ออีกด้วย นอกจากนี้การกดขี่ยังมีการใช้กำลังทำโทษ ทำร้ายร่างกายชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ขัดต่ออุดมการณ์อีกด้วย ทั้งนี้เป้าประสงค์หลักของการกดขี่มีไว้เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจในการปกครองให้มั่นคง

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏชุดอุดมการณ์กตขี่ ผ่านตัวละคร สควิลเลอร์ เมื่อพวกหมูซึ่งเป็นชนชั้นปกครองได้ทำการละเมิดกฎบัญญัติ 10 ประการ ในข้อที่ว่าด้วย สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง ซึ่งพวกหมูได้ใช้บ้านของมิสเตอร์โจนส์ในการพักอาศัยและนอนบนเตียง ซึ่งเหล่าสรรพสัตว์เคยมีข้อตกลงกันว่าบ้านหลังนั้นจะใช้เป็นพิพิธภัณฑสถาน และห้ามสัตว์ทุกตัวนอนบนเตียงที่เคยเป็นของมิสเตอร์โจนส์ การละเมิดบัญญัติข้อนี้ ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยต่อเหล่าสรรพสัตว์ชนชั้นผู้ถูกปกครองเป็นอย่างมาก โคลเวอร์ได้ขอให้มิวเรียลอ่านบัญญัติ 10 ประการ ในข้อที่สี่ ให้ฟัง ข้อสี่ระบุว่า “สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียงที่ปูผ้าปูที่นอน” ซึ่งก่อนหน้านี้ในบัญญัติไม่ได้ระบุถึงผ้าปูที่นอน นั้นหมายความว่า หมูซึ่งเป็นชนชั้นปกครองแอบเปลี่ยนแปลงบัญญัติ 10 ประการ เพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้กับตน

“...พวกเจ้าได้ยินแล้วใช่ไหมสหหาย เขากล่าว ว่าตอนนี้พวกเราหมูนอนบนเตียงในบ้านไร้ทำไมจะนอนไม่ได้แล้ว แน่นนอนพวกเจ้าคงไม่คิดว่าเคยมีข้อห้ามใด ๆ เกี่ยวกับเตียง หรือใช้ไหมเตียงก็หมายถึงสถานที่ที่มีไว้สำหรับนอน หากจะพูดให้ถูกกองฟางในคอกก็คือเตียง กฎของเราห้ามเรื่อง ผ้าปูที่นอน ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์สำหรับมนุษย์ พวกเราดึงผ้าปูที่นอนออกจากเตียงในบ้านไร้และสอดตัวเข้าไปนอนระหว่างผ้าห่มเท่านั้นเอง อย่าคิดนะว่านอนบนเตียงข้างสบายอะไรเช่นนั้น! ฉันจะบอกให้สหหายว่ามันไม่ได้สบายเกินกว่าที่จำเป็นสำหรับพวกเรา สำหรับงานทั้งหมดทั้งหมดที่ต้องใช้สมองซึ่งเราทำอยู่ทุกวันนี้หรือ พวกเจ้าคงไม่คิดเบียดเบียนการพักผ่อนของพวกเราใช้ไหมสหหาย พวกเจ้าคงไม่ปล่อยให้พวกเราเหนื่อยล้าจนเกินไป กับการแบกภาระทั้งหมดให้ลุล่วงไป

หรรษาใหม่ แน่نون ไม่มีตัวใดในพวกเจ้าที่อยากเห็นโจนส์กลับมาใหม่...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 116-117)

จากตัวอย่างข้างต้นที่ได้ยกมาจากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นปกครองในเรื่องได้ใช้อุดมการณ์ที่ดี เพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อในสิ่งที่ตนเองต้องการให้เชื่อ และนำผลประโยชน์มาสู่ตนเอง โดยบิดเบือนกฎระเบียบเพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมรับในสิ่งที่ตนเองละเมิด

นอกจากนี้อุดมการณ์ที่ดียังปรากฏในรูปแบบของ การใช้กำลังในการกดขี่ ทำร้ายชนชั้นผู้ถูกปกครองที่มีพฤติกรรมสวนทางขัดแย้งกับอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง เมื่อโนเบิลยืน หมูที่มีบทบาทเป็นผู้นำในเรื่อง ได้ทำการสำเร็จโทษแก่หมู ที่เคยประท้วงตนตอนที่ยกเลิกการประชุมในวันอาทิตย์ เขาได้บังคับให้หมูสารภาพว่าเคยติดต่อกับสโนว์บอล ร่วมมือกับสโนว์บอลในการทำลายกังหันลม และยังแอบเป็นสายลับให้มิสเตอร์โจนส์ เมื่อการสารภาพจบลงเขาได้สั่งให้เหล่าสุนัขฉีกลำคอหมูทั้งสี่ตัวในทันทีเพื่อทำโทษ

“...หมูสี่ตัวรอดอยด้วยตัวสั้นเทาและความรู้สึกกลัวความผิดที่ว่าดอยบนทุกรอยริ้วของไบหน้า ตอนนั้นโนเบิลหันมามองพวกเขาเพื่อสั่งให้สารภาพผิด พวกเขาคือหมูรุ่นสี่ตัวที่เคยประท้วงตอนที่โนเบิลยกเลิกการประชุมในวันอาทิตย์ พวกเขาสารภาพออกมาทันทีโดยไม่ต้องกระตุ้นเตือนด้วยวิธีใดอีกว่าพวกเขาแอบติดต่อกับสโนว์บอลตั้งแต่แรกที่สโนว์บอลถูกขับไล่ พวกเขาร่วมมือกับ สโนว์บอลในการทำลายกังหันลม และพวกเขาทำข้อตกลงกับสโนว์บอลว่าจะยกฟาร์มสรรพรสสัตว์ให้มิสเตอร์เฟรเดอริค และเสริมด้วยว่าสโนว์บอลยอมรับกับพวกเขา ว่าเป็นสายลับให้โจนส์มาหลายปีแล้ว เมื่อการสารภาพเสร็จสิ้นลง ฝูงสุนัขก็เข้าฉีกลำคอของพวกเขาเป็นเสี่ยง ๆ ทันทีพร้อมๆ กับที่โนเบิลร้องถามด้วยเสียงอันน่าหวาดกลัวว่า มีสัตว์ตัวใดมีเรื่องจะสารภาพอีกไหม” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 131-132)

การกดขี่โดยใช้กำลังยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการสำเร็จโทษผู้ที่โนเบิลสงสัยว่ากระทำความผิด สัตว์เหล่านั้นถูกนำมาสารภาพผิดในที่ประชุม แม้ไก่ที่เคยก่อเหตุจลาจลเรื่องการค้าขายไข่ไก่ก็ถูกทำโทษ ฝูงห่านสารภาพว่าพวกเขาแอบขโมยข้าวโพด แกะตัวหนึ่งสารภาพว่าได้ปีสวะลงไปใต้น้ำดื่ม และแกะอีกสองตัวก็ได้สารภาพว่าเขาได้ฆ่าแกะอาวุโสที่อุทิศตนเป็นสาวกของโนเบิล นอกจากสารภาพแล้วสัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ได้กล่าวถึงสโนว์บอลว่าเป็นเหตุให้พวกเขากระทำเช่นนั้น สัตว์ทั้งหลายที่ได้สารภาพความผิดถูกสำเร็จโทษด้วยการประหาร เพื่อป้องกันการเอาเปรียบอย่าง และเพื่อสังเวยอำนาจโนเบิล ผู้ใดที่ทรยศโนเบิลต้องตาย

“...คราวนี้แม่ไก่สามตัวที่เคยเป็นผู้นำกลุ่มในการพยายามก่อจลาจลเรื่องไข้กี้ก้าวออกมาด้านหน้า และแจ้งว่าสโนว์บอล มาปรากฏตัวในความฝันของพวกเธอ ปลูกบั่นให้พวกเธอ ขัดคำสั่งไปเสียแล้วพวกเธอก็ถูกสำเร็จโทษเช่นกัน จากนั้นฝูงห่านก็ก้าวออกมาและสารภาพว่า พวกเขาได้แอบเก็บข้าวโพดไว้หกฝักในระหว่างเก็บเกี่ยวเมื่อปีที่แล้ว และนำออกมากินในตอน กลางคืน แล้วแกะตัวหนึ่งก็สารภาพว่า เธอปีสวะลงไปบนสระน้ำดื่ม เธอบอกว่าสโนว์บอลเป็นผู้ยุยง ให้ทำเช่นนั้น และแกะอีกสองตัวได้สารภาพว่าได้ฆ่าแกะขราตัวผู้ตัวหนึ่ง ผู้อุทิศตนเป็นสาวกของน ไปเลียน โดยวิ่งไล่เขาไปรอบ ๆ กองไฟขณะที่เขาป่วยและทุกข์ทรมานจากการไอ แล้วบรรดาสัตว์ที่ สารภาพผิดทั้งหมดก็ถูกประหารในที่นั่นเอง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 131-132)

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏอุดมการณ์ที่ดี เพื่อใช้ในการกดขี่ชนชั้น ล่างอยู่หลายช่วงตอน พรรคอิงซ็อคเคิลเห็นว่า เป็นธรรมชาติที่ถูกต้องแล้วที่ผู้ถูกปกครอง ต้องเป็น ฝ่ายที่ต่ำต้อยคอยเป็นผู้รับคำสั่ง ต้องถูกควบคุมไม่ต่างจากสัตว์ และถูกบังคับให้ทำงานหนัก ถูก ปลดปล่อยให้ดำรงชีวิตเหมือนกับสัตว์ ไร้ความเป็นมนุษย์

“...พรรคก็สอนตามหลักคิดสองชั้นว่า กรรมมาชีพเป็นพวกต่ำต้อยโดยธรรมชาติ ต้องเก็บ ไร่เป็นผู้ถูกปกครองคอยรับคำสั่ง โดยใช้กฎง่าย ๆ ไม่กี่ข้อมาควบคุมเหมือนสัตว์นั่นเอง ที่จริงเรารู้ เรื่องกรรมมาชีพน้อยเหลือเกินแต่ไม่จำเป็นต้องรู้มาก ตราบที่พวกนี้ยังทำงานและสืบพันธุ์ไปเรื่อย ๆ กิจกรรมอื่นย่อมไม่สำคัญ ปลดปล่อยให้พวกเขาจัดแจงกันเองเหมือนฝูงปลุสัตว์ที่ถูกปล่อยปละตามที่ ราบอาร์เจนตินา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 121)

ในการปกครองแบบอำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จ อีกทั้งมีการควบคุมความคิดชนชั้นผู้ถูก ปกครองของพรรคอิงซ็อค พรรคสั่งให้ประชาชนผู้ถูกปกครองเชื่อในตรรกะของพรรค ถึงแม้จะมี ความจริงที่สวนทางกันสามารถพิสูจน์ได้ พรรคก็จะสั่งการให้เชื่อพรรค ถ้าหากปฏิเสธที่จะเชื่อ พรรค พรรคก็จะปฏิเสธความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น พรรคอาจเลือกทำลายชีวิตเขาเพราะพรรค ทำอะไรก็ถูกเสมอ

“...พรรคจะประกาศว่า สองบวกสองเป็นห้า และเราต้องเชื่อ ไม่ช้าก็เร็วพวกนั้นต้อง ประกาศเช่นนั้นแน่ เพราะตรรกะพรรคจะสั่งการเช่นนั้น ปรัชญาพรรคจะปฏิเสธประสบการณ์ มนุษย์โดยปริยาย ปฏิเสธกระทั่งความจริงภายนอกที่แลเห็นได้ ความนอกรีตที่สุดในบรรดาความ นอกรีตทั้งปวงคือสามัญสำนึก ที่น่าสยดสยองไม่ใช่ว่าพวกเขาจะฆ่าคุณเพราะคุณคิดไม่เหมือนเขา หากเป็นเพราะพวกเขาอาจถูกต่างหาก...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 132)

ตัวละคร ไอบอร์อัน หนึ่งในสมาชิกชั้นสูงของพรรคอิงซ็อคได้กล่าวตอบวินสตัน ในขณะที่ เขาสนทนากันในเรื่องการควบคุมความจริงในอดีต การมีอยู่และการเป็นไปของเรื่องราวต่าง ๆ ที่

พรรคอิงชื่อคมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ตามที่พรรคต้องการทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น ข้าราชการ สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา และอื่น ๆ สิ่งสำคัญนอกเหนือจากการควบคุมสิ่งที่จับต้องได้คือ พรรคยังสามารถควบคุมความทรงจำของผู้คน นั่นหมายความว่าพรรคควบคุมทุกอย่างที่พรรค ต้องการ ถึงแม้ว่าชนชั้นผู้ถูกปกครองจะเคยรับรู้ว่าเป็นอย่างไรแต่ถ้าพรรคสั่งการให้ เปลี่ยนแปลง ทุกสิ่งก็ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงตามที่พรรคควบคุม

“...โอไบรอันยิ้มน้อย ๆ “คุณไม่ใช่นักอภิปราย วินสตัน” เขาพูด “กระทั่งตอนนี้ คุณก็ไม่เคยพิจารณาเลยว่า ความมีอยู่หมายถึงอะไร พูดให้ชัดขึ้นก็ได้ อดีตมีอยู่อย่างไรเป็นรูปธรรม หรืออยู่ในห้วงอวกาศหรืออย่างไร อดีตยังเกิดขึ้น ณ โลกแห่งวัตถุที่จับต้องได้ที่ไหนสักแห่งบ้างหรือเปล่า”

“เปล่า”

“ถ้าอย่างนั้น อดีตอยู่ที่ไหนกันแน่ ถ้ามันมีอยู่”

“ในบันทึก โดยการเขียน”

“ในบันทึก และ...”

“ความคิดจิตใจ ในความทรงจำมนุษย์”

“ในความทรงจำ เขาจะ...ดีมาก ในเมื่อเรา หมายถึงพรรค เป็นผู้ควบคุมบันทึกทั้งหมด และเราควบคุมความทรงจำทั้งหมด ดังนั้นเราจึงควบคุมอดีต หรือไม่ใช่” ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 322)

นอกจากนี้ในสายตาของโอไบรอันสมาชิกพรรคชั้นสูงยังมองว่า พรรคสามารถเรืองอำนาจได้เพราะชนชั้นผู้ถูกปกครองเป็นสัตว์ที่ซื่อลัด อ่อนแอ ไม่อาจทานต่ออิสรภาพหรือเผชิญกับความจริง จำเป็นต้องถูกปกครองหลอกล่อด้วยกลุ่มชนชั้นที่แข็งแกร่งกว่าอย่างนี้เรื่อยไป ชนชั้นกรรมมาชีพผู้ถูกปกครองจะไม่มีวันก่อกบฏโค่นล้มได้ โอไบรอันได้บอกให้วินสตันล้มล้างความคิดที่จะโค่นล้มพรรคเสีย ถ้าหากเขายังมีความคิดที่สวนทางกับอุดมการณ์ของพรรคเขาจะต้องถูกลงโทษ

“ชนชั้นกรรมมาชีพจะไม่มีวันก่อกบฏ ไม่ว่าจะกี่พันกี่ล้านปี ทำไม่ได้หรอก ผมไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผลด้วยซ้ำ คุณรู้อยู่แล้ว ถ้าคุณเคยฝันถึงการก่อกบฏรุนแรงใด ๆ คุณต้องเลิกคิด ไม่มีทางที่พรรคจะถูกโค่นล้ม การปกครองของพรรคเป็นนิรันดร์ เริ่มต้นความคิดคุณตรงนั้นแหละ...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า337)

โอไบรอันยังได้กล่าวให้วินสตันเข้าใจอีกว่า พรรคไม่มีทางปล่อยให้อำนาจหลุดมือ อำนาจคือสิ่งที่พรรคปรารถนาขั้นสูงสุด พรรคจะไม่ยอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในอดีตสิ่งที่พรรคทำคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อมาสู่ความเป็นเผด็จการที่พรรคปรารถนา ทุกสิ่งที่พรรคทำพรรคมีเป้าหมายที่ชัดเจนยากที่จะโค่นล้มอำนาจของพรรค

“...เรารู้ว่าไม่มีหน้าไหนยึดอำนาจโดยตั้งใจแล้วปล่อยให้อำนาจหลุดมือ อำนาจไม่ใช่วิถีทางแต่คือจุดหมายปลายทาง เราไม่สถาปนาระบบเบ็ดเตล็ดการเพื่อพิทักษ์การปฏิบัติ เราปฏิบัติเพื่อสถาปนาระบบเบ็ดเตล็ดการต่างหาก เป้าประสงค์ของประทัดประหารก็คือการประทัดประหาร เป้าหมายของการทรมานคือการทรมาน เป้าหมายของอำนาจคืออำนาจ ตอนนั้นเริ่มเข้าใจหรือยัง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 338-339)

จากการศึกษาชุดอุดมการณ์ก่อกบฏ เพื่อใช้ในการกบฏที่ชนชั้นล่าง ผู้วิจัยพบว่าชุดอุดมการณ์นี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ชุดอุดมการณ์นี้ชนชั้นปกครองใช้เพื่อทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองอยู่ภายใต้อำนาจบังคับที่ตนสร้างขึ้น ถึงแม้ว่าสิ่งที่ชนชั้นปกครองทำจะเป็นสิ่งที่ละเมิดต่อกฎและข้อบังคับที่ตกลงกันได้ แต่ชนชั้นผู้ถูกปกครองก็ไม่สามารถขัดแย้งได้ ถ้าหากขัดแย้งชนชั้นปกครองจะใช้ชุดอุดมการณ์นี้ในการลงโทษในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่สั่งให้ยุติความคิดที่จะขัดแย้งไปจนถึงทำร้ายร่างกาย และทำที่สุดอาจถูกประหารชีวิต

1.4. ชุดอุดมการณ์ก่อกบฏจิตสำนึกที่ผิดพลาด

จิตสำนึกที่ผิดพลาด คือ ความคิดที่สะท้อนผลประโยชน์ของบางชนชั้นในบางช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ในระยะใดระยะหนึ่ง แต่กลับถูกยกย่องว่าเป็นความเชื่อที่ถูกต้องสำหรับทุก ๆ ชนชั้นและทุก ๆ เวลา ความเชื่อดังกล่าวมิได้เป็นเพียงสิ่งที่ผิดพลาดเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่สำคัญในทางการเมืองด้วย แนวคิดนี้อธิบายโดยตรงถึงพฤติกรรมของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่แต่กลับมีความเชื่อที่ขัดกับผลประโยชน์ของตนเอง (ทิฆัมพร เอี่ยมเรไร, 2556) กล่าวคือชุดอุดมการณ์นี้เป็นเครื่องมือที่ชนชั้นปกครองใช้มอมเมาให้ชนชั้นที่ถูกปกครองมองไม่เห็นถึงธาตุแท้ของการที่ตนถูกกดขี่ขูดรีด ยอมให้ตัวเองขาดจิตสำนึกที่ถูกต้องในการคงอยู่ของผลประโยชน์และตัวตนของชนชั้นตัวเอง กลับให้ความคิดในแบบชนชั้นปกครองมาครอบงำตน

จากการศึกษาจากนวนิยายเรื่อง แอนิมอลฟาร์ม พบว่ามีการใช้ชุดอุดมการณ์ก่อกบฏจิตสำนึกที่ผิดพลาดมาชักจูงเพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อและเห็นด้วย โดยชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ควรจะเป็นของตนต้องเสียไปจากการถูกขูดรีด อีกทั้งผู้ถูกปกครองยังเห็นเป็นภาวะปกติที่จะยกผลประโยชน์นั้นให้กับชนชั้นปกครอง

ชุดอุดมการณ์ก่อกบฏเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาด ให้กับชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละครหมูที่มีชื่อว่า สควิลเลอร์ “เป็นหมูขุน ตัวที่เป็นที่รู้จักดีที่สุดในหมู่เพื่อนฝูง มีลักษณะมีแก้มพองกลม ตาเป็นประกาย เคลื่อนไหวคล่องแคล่วฉลาดปราดเปรื่อง และมีเสียงเล็กแหลม เขาเป็นนักพูดที่ยอดเยี่ยม เมื่อต้องถกเถียงในเรื่องที่เห็นต่าง เขาจะหาหาเบี่ยงเบนข้ามไปประเด็นโน้นประเด็นนี้ พร้อมกับสะบัดหางไปมา ซึ่งดูแล้ว

นำเชื้อถัอย่างยั้ง หลายตัวบอกว่าสควิลเลอร์นั้นสามารถพุดจากดำให้เป็นขาวได้” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 62)

สควิลเลอร์ทำหน้าที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของสโนว์บอลและนโปเลียน สควิลเลอร์มักจะเผยแพร่ข่าวสารซึ่งแจ้งคำสั่งต่าง ๆ จากสโนว์บอลและนโปเลียน ไปสู่สัตว์ตัวอื่น ๆ ในฟาร์ม ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของหมู ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ตัวละครที่เป็นหมูจะจัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นปกครอง ในนวนิยายกล่าวว่า “งานด้านการให้ความรู้และการจัดระบบการทำงานของสัตว์อื่น ๆ ตกเป็นของพวกเขาหมูไปโดยปริยาย เพราะพวกเขาได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าฉลาดที่สุดในหมู่มวลสัตว์” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 62)

เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงมาถึงผลผลิตแอปเปิ้ลในฟาร์มออกผลอย่างงดงาม สัตว์ทุกตัวปรารถนาจะให้เกิดการปันส่วนผลแอปเปิ้ลเท่า ๆ กัน ไม่มีสัตว์ตัวใดในฟาร์มไม่โปรดผลแอปเปิ้ล แต่ความฝันของสัตว์อื่น ๆ กลับลุ่มสลายเมื่อสควิลเลอร์ออกมาประกาศว่า นมและแอปเปิ้ลต้องตกเป็นอาหารของหมูเท่านั้น เพื่อการปฏิบัติงานของหมูที่จะประสบความสำเร็จหมูต้องได้รับอาหารที่ดี ถ้าหากหมูไม่ได้รับอาหารที่ดีผลที่ตามมาคือปฏิบัติงานล้มเหลวแล้วมิสเตอร์โจนส์จะกลับมาเหล่าสรรพสัตว์กลัวว่ามิสเตอร์โจนส์จะกลับมาจึงยอมสงวนอาหารที่ดีอย่างเช่นนมและแอปเปิ้ลไว้ให้พวกหมู ไม่มีสัตว์ตัวใดคิดเลยว่าความสัมพันธ์ทางตรรกะระหว่างผลผลิตแอปเปิ้ลและนม กับการกลับมาของมิสเตอร์โจนส์ไม่มีอะไรสัมพันธ์กันเลย เหล่าสรรพสัตว์ยอมรับคำบัญชาของพวกหมูอย่างง่ายดายเพราะเขานั้นมีจิตสำนึกที่ผิดพลาดไปแล้ว

“...พวกเราหมูคือแรงงานสมอง การบริหารจัดการและจัดระเบียบฟาร์มทั้งหมดตกอยู่กับพวกเรา ...ที่เราตีนมและกินแอปเปิ้ลพวกนั้นก็เพื่อประโยชน์ของพวกเจ้าทั้งนั้น พวกเจ้ารู้กันหรือไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าพวกหมูล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ โจนส์จะกลับมา! ใช่แล้ว โจนส์จะกลับมา! แน่แน่นอนว่าไม่มีใครในพวกเจ้าที่อยากให้โจนส์กลับมาใช่ไหม ...ความสำคัญในการรักษาสุขภาพของหมูเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ชัดเจนอย่างที่สุด ดังนั้นจึงเป็นข้อตกลงโดยไม่มีทางเลือกอีกต่อไปว่า นมและแอปเปิ้ลที่ร่วง (รวมทั้งแอปเปิ้ลส่วนใหญ่ที่เก็บเกี่ยวได้เมื่อถึงเวลาด้วย) ควรสงวนไว้ให้พวกหมูเท่านั้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 83-84)

นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ยังปรากฏชุดอุดมการณ์ก่อเกิดจิตสำนึกที่ผิดพลาด เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาดให้กับชนชั้นผู้ถูกปกครอง ผ่านตัวละครไซม เป็นหนึ่งในสมาชิกพรรคชั้นนอก มีความจงรักภักดีต่ออุดมการณ์ของพรรคอย่างสูง เขามีความคิดว่า ชนชั้นกรรมมาชีพไม่ใช่มนุษย์ เป็นเพียงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในรัฐไม่จำเป็นต้องให้ค่าความสำคัญ เขาสนทนากับวินสตันในประเด็นที่ว่า ในอนาคตพรรคชิงซื้อจะเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์เก่า ๆ

เปลี่ยนแปลงหนังสือ ข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน คนทั่วไปในอนาคตอาจไม่รู้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพราะเขารู้แต่สิ่งที่พรรคได้ทำการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว วินสตันได้แสดงความคิดเห็นว่า ในอนาคตคนที่รู้เรื่องราวความจริงอาจอยู่ในกลุ่มชนชั้นกรรมมาชีพ เพราะคนกลุ่มนี้เป็นเหมือนสัตว์ในสายตาของชนชั้นปกครองที่ไม่ได้รับการสนใจในการป้อนข้อมูลข่าวสาร เขาจะเชื่อแต่ในความทรงจำที่จับต้องไม่ได้ พิสูจน์ไม่ได้ ไชมกล่าวตอบว่าความรู้ทั้งหลายที่เคยเกิดขึ้นในอดีตจะเปลี่ยนไป งานเขียนจะถูกทำลายให้สิ้นซาก วรรณกรรมชิ้นสำคัญต่าง ๆ จะมีแต่ฉบับใหม่ที่ถูกต้องเท่านั้น ถูกเปลี่ยนชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ ไชมเห็นดีเห็นงามกับการที่พรรคเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ เขายอมให้พรรคทำเช่นนั้น เมื่อพรรคเปลี่ยนประวัติศาสตร์แล้ว พรรคยอมสร้างเรื่องราวให้พรรคเป็นวีรบุรุษและทำให้สมาชิกพรรคชั้นนอกรวมไปถึงชนชั้นกรรมมาชีพเชื่อในสิ่งที่พรรคสร้างขึ้นและเห็นด้วยที่จะปฏิบัติตามในอนาคต ผู้ถูกปกครองจะไร้ปัญญาที่จะนึกถึงความจริงในอดีต และปล่อยให้ตัวเองถูกพรรคครอบงำ คิดว่านี่คือสิ่งที่ถูกต้องแล้ว แต่ในความเป็นจริงคือพวกเขามีจิตสำนึกที่ผิดพลาด ลืมตระหนักไปว่าสิ่งที่ตนยอมจำนนคืออิสรภาพทางความคิดของตนที่ต้องเสียไป

... “กรรมมาชีพไม่ใช่มนุษย์หรอก” ไชมพูดไม่แยแส “พอถึงปี 2050 หรืออาจก่อนหน้านั้น ความรู้แท้จริงทั้งหลายในโอลด์สปีคจะปลาสนาการหายไป งานเขียนทั้งปวงในอดีตจะถูกทำลายสิ้นซาก ไม่ว่าจะซอเซอร์ เซคสเปียร์ มิลตัน ไบรอน งานเหล่านี้จะมีฉบับนิวสปีคเท่านั้น ไม่ใช่แค่เปลี่ยนให้ผิดแผกไป แต่ต้องเปลี่ยนชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ คุณจะมีคำขวัญเช่น “เสรีภาพคือความเป็นทาส” ได้อย่างไรในเมื่อความคิดเสรีภาพถูกล้มเลิก บรรยายากาศทางความคิดทั้งหมดจะเปลี่ยนไป ที่จริงคือ จะไม่มีความคิดตามความเข้าใจแบบเรา ๆ ในปัจจุบัน การยึดมั่นในจารีตของระบบ หมายถึงไม่ต้องใช้ความคิด ไม่จำเป็นต้องคิด เพราะจารีตก็คือความไร้จิตสำนึก (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 101)

ในการค้นพบชุดอุดมการณ์ก่อเกิดจิตสำนึกที่ผิดพลาด จากนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า การสร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาดนั้น ไม่ได้สร้างเพียงเพื่อให้ชนชั้นปกครองเอารัดเอาเปรียบชนชั้นผู้ถูกปกครองในเชิงผลผลิต ผลกำไรที่ควรได้รับเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงจิตสำนึกที่ผิดพลาดในการยอมให้ตนเองรับในสารที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นมาหลอกลวง ยอมปิดหูปิดตา ยึดมั่นในจารีตการถูกเอาเปรียบและคิดว่าสิ่งนี้เป็นภาวะปกติที่ตนต้องเผชิญ เชื่อในความลวงที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น

2. โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure)

ประกอบไปด้วย 1.พลังในการผลิต (Productive force) ซึ่งมีที่มาจากพลังแรงงาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ และ 2.ความสัมพันธ์ทางการผลิต (Relation of production) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองผู้สามารถครอบครองพลังในการผลิต ที่มีต่อชนชั้นอื่น ๆ ความสัมพันธ์เช่นนี้มีหลายลักษณะ เช่นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับแรงงาน ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นปกครองกับชนชั้นผู้ถูกปกครอง เป็นต้น (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 31-32)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ค้นพบจากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ตามแนวคิดโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1.ความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ตนเองและด้วยความเชื่อของตนเอง 2.ความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นล่างที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง 3.จิตสำนึกที่ผิดพลาด นำเสนอโครงสร้างส่วนล่างตามละเอียดดังต่อไปนี้

2.1. ความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ตนเองและด้วยความเชื่อของตนเอง

ในรูปแบบนี้ชนชั้นผู้ถูกปกครองซึ่งเป็นหนึ่งในโครงสร้างส่วนล่าง เป็นพลังในการผลิต ปฏิบัติตนอย่างเพิกเฉยต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยความคิดว่าชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ยอมรับในกฎของชีวิตที่ชนชั้นปกครองยึดเยียดให้ว่ามันไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ยอมจำนนต่อชะตากรรมที่เป็นอยู่ คิดว่าสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันก็เพื่อตนเองโดยไม่ได้เห็นถึงผลลัพธ์อีกแถมมุงว่ากำลังทำผลประโยชน์ให้กับชนชั้นปกครองโดยที่ตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม

รูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง เรื่องแรก แอนิมอล ฟาร์ม หลังจากที่เหล่าบรรดาสัตว์ได้โค่นล้มอำนาจการปกครองฟาร์มจากมิสเตอร์โจนส์แล้ว หมูสามตัวประกอบไปด้วย สโนว์บอล นโปเลียน และสควิลเลอร์ ได้จัดระบบการปกครองฟาร์มใหม่ โดยได้เรียบเรียงธรรมนูญปกครองฟาร์มพวกเขาเรียกระบบนี้ว่า ลัทธิสัตว์นิยม เมื่อเขามีระบบความคิดการปกครองที่สมบูรณ์แล้วเขาได้อธิบายให้สัตว์ตัวอื่น ๆ ฟังแต่เขาก็ได้พบกับความเพิกเฉยต่อการเปลี่ยนแปลง เพราะสัตว์บางตัวโง่เขลาเกินจะเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงมีไปทำไม บางตัวยึดติดกับการปกครองของมิสเตอร์โจนส์ยังคงจงรักภักดีกับเขา และบางตัวเลือกที่จะเป็นทาสต่อไปขอใช้ชีวิตอย่างที่เคยเป็นไม่สนใจว่าหลังจากตายไปแล้วอะไรจะเกิดขึ้น คิดแต่เพียงว่าชีวิตที่เป็นอยู่อย่างปัจจุบันนั้นดีแล้วจะถูกปกครองกดขี่อย่างไรไม่สำคัญ ขอแคมีอาหารประทังชีวิต ชีวิตนี้เขาก็ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงอะไรอีกแล้ว

“...สามตัวนี้้นำคำสอนของเต๋าเมเจอร์มาเรียบเรียงให้เป็นระบบความคิดอย่างสมบูรณ์ และให้ชื่อว่า ลัทธิสัตว์นิยม ... ทั้งสามได้อธิบายหลักการสัตว์นิยมแก่เพื่อนตัวอื่น ๆ ในช่วงเริ่มต้น พวกเขาต้องพบกับความโง่เขลาและความไม่แยแสแม้สักนิดจากเพื่อน ๆ บางตัวพูดถึงหน้าที่ที่ต้องจงรักภักดีต่อมิสเตอร์โจนส์ ผู้ที่พวกเขาเรียกว่า นาย บางตัวก็อ้างถึงข้อสังเกตเบื้องต้นบางประการ เช่น “มิสเตอร์โจนส์ให้อาหารแก่พวกเรา ถ้าไม่มีเขาแล้วพวกเราก็ต้องอดตาย” ตัวอื่น ๆ ถามคำถามต่าง ๆ อย่างเช่น “ทำไมเราต้องสนใจด้วยว่าอะไรจะเกิดขึ้น หลังจากเราตายไปแล้ว” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 62)

การปกครองของฟาร์มสรรพสัตว์ในระยะหลังที่โน้มน้าวได้ขับไล่สัตว์โน้บออกจากฟาร์ม เขาได้มีความคิดที่จะสร้างกังหันลมเพื่อใช้อำนวยความสะดวกในฟาร์ม ทำให้เหล่าสรรพสัตว์ต้องทำงานหนักขึ้น ไม่ว่าจะป็นงานที่ต้องรับผิดชอบในฟาร์มอยู่แล้ว และงานสร้างกังหันลมที่เพิ่มเข้ามา ในเวลาเดียวกันเหล่าสรรพสัตว์ผู้ถูกปกครองต้องได้รับการปันส่วนอาหารที่ลดลงด้วย เพราะการสร้างกังหันลมจำเป็นต้องใช้แรงงานมากจึงต้องละทิ้งงานสำคัญหลายอย่าง ทำให้การเก็บเกี่ยวผลผลิตน้อยลงกว่าที่ผ่านมา พวกเขาต้องทำงานหนักขึ้นมาก ได้แต่ท้องไว้ในใจและมีความหวังว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็เพื่อประโยชน์ของตนและลูกหลานในอนาคต สิ่งที่ไม่ใช่เพื่อมนุษย์อีกต่อไป แต่เขาสัมไปว่าถึงแม้ผลประโยชน์จะไม่ได้เป็นของมนุษย์แต่ก็ต้องตกเป็นของพวกหมูซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง

“...ปีนั้นทั้งปีสัตว์ทั้งหลายทำงานราวกับทาส แต่พวกเขาก็มีความสุขกับงานของตน พวกเขาไม่ย่อท้อ ทั้งมานะพยายามและเสียดสี ด้วยตระหนักดีว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนทำเพื่อประโยชน์ของพวกเขาเองกับลูกหลานที่จะตามมา ไม่ใช่เพื่อพวกมนุษย์ที่เกียจคร้านและปลิ้นทูลสิ่งไปจากพวกเขา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 108)

เหล่าสรรพสัตว์ชนชั้นผู้ถูกปกครองทำงานหนักจนลืมนึกไปว่า ชีวิตเมื่อก่อนที่ฟาร์มเคยถูกปกครองโดยมนุษย์เคยดีกว่านี้หรือเคยแ่กกว่านี้ การปกครองโดยสัตว์กันเองในปัจจุบันนี้ดีจริงหรือไม่ เขาสบายขึ้นจริงหรือไม่ อิมต้องได้รับการปันส่วนอาหารอย่างที่ควรจะได้รับจริงหรือไม่ แต่เขาก็ภูมิใจว่าเขาได้อยู่ในฟาร์มที่ปกครองโดยสัตว์ด้วยกันเอง ไม่ใช่การปกครองที่ทุจริตโดยมนุษย์ภูมิใจในการทำงานหนักรับใช้กฎของชีวิตที่ชนชั้นปกครองหยิบยื่นให้ ถูกกดขี่ไม่มีเปลี่ยนแปลง

“...เขารู้ว่าสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยดีหรือเลวไปกว่านี้ และไม่มีทางที่จะดีหรือเลวไปกว่านี้ ไม่ว่าจะเป็นความหิวโหย ความยากลำบาก หรือการมีชีวิตอยู่อย่างสิ้นหวัง ดังที่เขากล่าวไว้ว่า นี่คือนิยามของชีวิตที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง...” จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 178)

ในส่วนของนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏรูปแบบความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ตนเองและด้วยความเชื่อของตนเองของโครงสร้างส่วนล่างเช่นกัน สะท้อนผ่านบันทึกของตัวละคร วินสตัน เขาเป็นชนชั้นผู้ถูกปกครองที่มีความหวังว่าสักวันชนชั้นกรรมาชีพจะลุกขึ้นมาโค่นทำลายพรรค เชื่อว่าจะสักวันศัตรูของพรรคที่แทรกซึมอยู่ทั่วโครงสร้างสังคมจะก่อกบฏต่อพรรค แต่สุดท้ายแล้วเขาก็เป็นคนหนึ่งที่หวาดกลัวอำนาจของพรรค มีแค่ความหวังว่ากรรมาชีพจะลุกฮือขึ้นมาต่อสู้เร็ว ๆ นี้ แต่เขาก็ทำได้แค่เพียงคิดและทำงานให้กับพรรคต่อไป โดยในระหว่างที่เขาใช้ชีวิตแต่ละวัน พรรคก็ได้ดำเนินการป้องกันการก่อกบฏไว้อย่างรัดกุมโดยที่เขาไม่รู้

“...หากความหวังยังมี มันต้องอยู่ที่กรรมาชีพ เพราะมวลชนไฟศาลที่ถูกทะเลาะเลี้ยวรอยละแปดสิบห้าของประชากรโอชันเนียเท่านั้นที่ก่อพลังทำลายพรรคได้ พรรคไม่อาจถูกทำลายจากภายใน ศัตรูพรรค ถ้ามี ไม่มีทางรวมตัวกัน หรือแม้จะรู้ว่าใครเป็นพวกเดียวกัน ถึงตำนานเรื่องคณะกรรมการจะจริง ซึ่งเป็นไปได้ แต่มองไม่ออกเลยว่าสมาชิกกลุ่มจะรวมตัวกันเกินสองสามคน การกบฏหมายถึงแหวดตา หางเสียง หรือมากที่สุดก็แค่คำกระซิบบางโอกาส แต่ถ้าเพียงกรรมาชีพเริ่มสำนึกถึงพลังตัวเอง ย่อมไม่จำเป็นต้องมานั่งลอบวางแผน เขาเพียงลุกขึ้นและสลัดตัวเองเหมือนม้าได้แมลงวัน ถ้าพวกเขาจะทำ เขาบดขยี้พรรคเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยได้ภายในพวงนี้เช้า จะช้าเร็วมันต้องเกิดแน่ แต่...!” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 120)

โอไบรอัน ตัวละครสมาชิกพรรคชั้นในซึ่งเป็นชนชั้นปกครองได้เรียก วินสตัน มาประชุมลับเพื่อจับผิดการทรยศต่อพรรค แต่วินสตันไม่รู้ว่โอไบรอันจับผิด เขาคิดว่าโอไบรอันเป็นหนึ่งในสมาชิกคณะกรรมการที่มีอุดมการณ์ลับ ๆ ในเชิงต่อต้านพรรค วินสตันมาพบโอไบรอันเพื่อหารือในเรื่องการวางแผนในการโค่นล้มพรรค โอไบรอันได้บอกให้วินสตันใช้ชีวิตโดยปกติอย่าได้คิดโค่นล้มพรรค เขาได้บอกวินสตันเป็นนัย ๆ ว่าไม่มีทางที่จะโค่นล้มพรรคได้ กลุ่มกบฏมีเพียงแค่มือถือมือแฉกที่โค่นล้มพรรคได้เป็นเรื่องที่ไกลมากอาจห่างออกไปอีกหลายพันปี สิ่งที่จะทำได้เพียงแค่การส่งต่ออุดมการณ์โค่นล้มต่อไปปากต่อปากที่แทบจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือ เพราะต้องทำอย่างลับ ๆ โดยที่รอบตัวมีตำรวจความคิดคอยสอดส่องอยู่ตลอดเวลา วินสตันควรเลิกหวังเพราะเขาอาจถูกจับมารับสารภาพและฆ่าให้ตาย แต่วินสตันก็ยังไม่ลบล้างอุดมการณ์เพราะคิดว่าโอไบรอันเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัวจริง หารู้ไม่ว่านี่เป็นการสังหารชีวิตตัวเองโดยทางอ้อม

“...คุณต้องทำตัวให้ชินกับการอยู่โดยปราศจากผลลัพธ์และความหวัง คุณทำงานได้ระยะหนึ่ง จากนั้นจะถูกรับ คุณจะมีสุขภาพ แล้วตาย นี่คือผลลัพธ์ทั้งหมดที่คุณจะเห็น เป็นไปไม่ได้เลยที่คุณจะเห็นการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นในชีวิตเรา เราเป็นพวกที่ตายแล้ว ชีวิตแท้จริง

ของเราอยู่ที่อนาคตเท่านั้น เรามีส่วนร่วมกับมันก็แต่ในฐานะผู้เฝ้าเพียงหยิบมือ และเศษกระดูกชิ้นเล็กชิ้นน้อยเท่านั้น อนาคตห่างไกลแค่ไหน...เราไม่รู้ อาจหลายพันปีทีเดียว ปัจจุบันไม่มีอะไรเป็นไปได้นอกจากการขยายบริเวณของเหตุผลออกไปทีละน้อย เราทำแบบรวมหมู่ไม่ได้ ทำได้แค่แพร่ความรู้จากปัจเจกชนสู่ปัจเจกชน จากรุ่นสู่รุ่น ต่อหน้าต่อตาตำรวจความคิดเช่นนี้...เราไม่มีทางอื่น” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 239)

จากการค้นพบรูปแบบความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ตนเองและด้วยความเชื่อของตนเองของโครงสร้างส่วนล่างที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง มีจุดร่วมที่เหมือนกันทั้งสองเรื่องคือ ชนชั้นผู้ถูกปกครองเลือกที่จะใช้ชีวิตและกระทำอย่างที่ถูกมาตรการตนเองต้องการ แต่ไม่รู้เท่าทันว่ากำลังถูกชนชั้นปกครองกดขี่ ชมเหง เอรัดเอาเปรียบหรือรวมไปถึงการถูกล้างความลับ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับชนชั้นปกครองอยู่ทางอ้อม เพราะเขาเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองทำก็เพื่อตนเอง อาจจะต่างกันเพียงเล็กน้อยคือในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เหล่าสรรพสัตว์ทำไปเพราะไม่คิดว่าจะเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในชีวิตตัวเอง แต่ในนวนิยายเรื่องหนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ กระทำไปเพราะเชื่อว่าสักวันหนึ่งจะต้องเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับชีวิตในอนาคต

2.2. ความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

อีกหนึ่งรูปแบบที่ขยายให้เห็นความชัดเจนของโครงสร้างส่วนล่าง ถูกถ่ายทอดผ่านตัวชนชั้นผู้ถูกปกครองเอง และผ่านการถูกกดขี่ของชนชั้นปกครองที่ปฏิบัติต่อผู้ถูกปกครอง คือการนำเสนอรูปแบบของความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นล่างที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง ความโดดเด่นของรูปแบบนี้คือ รูปแบบนี้ที่ปรากฏในนวนิยายทำหน้าที่ขยายสิ่งที่อยู่เบื้องลึกภายในจิตใจของตัวละครชนชั้นผู้ถูกปกครองในระดับปัจเจก การที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้องยอมรับจมอยู่กับความอึดอัดที่ต้องถูกกดขี่ การสับสนในความมีตัวตนของตัวเอง ความต่ำต้อยจะถูกขบขันและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบนี้

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏการนำเสนอโครงสร้างส่วนล่างในรูปแบบความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง เมื่อ นโปเลียนตัวละครหมู ที่เป็นผู้ปกครองฟาร์มสรรพสัตว์ได้ทำการสำเร็จโทษต่อสัตว์ชนชั้นผู้ถูกปกครองที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง นโปเลียนได้ทำการสังสุญหารักษาของเขาใช้คมเขี้ยวเข้าไปที่ลำคอของหมูสี่ตัวที่เคยประท้วงเขา นอกจากนี้แม่ไก่ 3 ตัวที่เคยก่อจลาจลเรื่องไข่ ห่านที่ขโมยข้าวโพด แกะที่ปีสวะลงไปบนสระน้ำดื่ม และแกะอีกสองตัวที่ฆ่า

แกะขร่าผู้เป็นสาวกของนโปเลียน ก็ถูกสังหารเช่นกัน เมื่อการประหารชีวิตสิ้นสุดลง เหล่าสรรพสัตว์ที่เหลืออยู่ได้รู้สึกเศร้าสลดต่อการชำระโทษแค้นอย่างเหี้ยมโหดที่เพิ่งเกิดขึ้นต่อหน้าพวกเขา พวกเขานึกถึงอดีตที่ไม่เคยมีสัตว์ตัวใดฆ่าสัตว์อื่น พวกเขาพร้อมตัวกันไปยังเนินเล็ก ๆ หมอบลงรวมกัน รวากับต้องการได้อุ่นจากกันและกัน ให้จิตใจของพวกเขา รู้สึกดีขึ้นหลังจากที่ได้เห็นภาพการทำร้ายชีวิต ซึ่งเป็นการถูกกดขี่จากสัตว์ด้วยกันเองที่รุนแรงที่สุดตั้งแต่เกิดมา

“...นี่เป็นความโหดเหี้ยมที่เกิดขึ้นในหมู่พวกเขาด้วยกันเอง ตั้งแต่โจนส์ไปจากฟาร์มกระทั่งถึงวันนี้ไม่มีสัตว์ตัวใดฆ่าสัตว์ตัวอื่น แม้แต่หนูสักตัวก็ไม่ถูกฆ่า พวกเขาพากันไปยังเนินเล็ก ๆ สถานที่ที่ตั้งกั้นหลุมซึ่งก่อสร้างเสร็จไปครั้งหนึ่ง และทั้งหมดก็พร้อมใจลงนอนหมอบรวมกัน รวากับว่าพวกเขาต้องการได้รับความอบอุ่นจากกันและกัน ทั้งโคลเวอร์ มิวเรียล และเป็นจามิน ฝูงแม่จิว ฝูงแกะ ฝูงห่านและแม่ไก่ทุก ๆ ตัวยกเว้นแมว ผู้หายตัวไปในทันที ก่อนที่นโปเลียนจะสั่งให้บรรดาสัตว์มารวมตัวกัน เป็นเวลาครู่ใหญ่ที่ไม่มีตัวใดเอ่ยอะไรแม้แต่คำเดียว มีเพียงบ็อกเซอร์ที่ยังยืนอยู่กระสับกระส่ายไปมา สะบัดหางสีดาบิดไปตามลำตัวทั้งสองข้าง บางครั้งก็เปล่งเสียงร้องอันแสดงถึงความฉงนออกมาเบา ๆ ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 133-134)

ความรู้สึกหลังจากได้รับการถูกกดขี่ยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่โคลเวอร์มองกลับไปฟาร์ม เธอถึงกับน้ำตาไหล เธอรู้สึกว่าไม่ใช่สิ่งที่เธอมุ่งหมาย นับตั้งแต่ที่เหล่าสรรพสัตว์โค่นล้มเผ่าพันธุ์มนุษย์ออกจากฟาร์ม ภาพเหตุการณ์สังหารเป็นภาพที่สะเทือนใจและไม่คาดหวังจะได้เห็นในวันที่เผ่าเมเจอร์ชวณผันถึงการปฏิวัติ เหล่าสรรพสัตว์वादผันถึงฟาร์มสรรพสัตว์ที่มีอิสระ สัตว์ทุกตัวอึดท้อง ต่างดูแลซึ่งกันและกัน เหล่าสรรพสัตว์เองก็ไมรู้เหมือนกันว่าเหตุใดจึงต้องเกิดเหตุการณ์ และต้องตกอยู่ในสภาพนี้ ต้องเห็นมิตรสหายถูกสังหารโดยผู้นำ และตนเองไม่สามารถทำอะไรได้

“...ขณะที่โคลเวอร์มองลงไปตามเนินเขาดวงตาของเธอเปี่ยมด้วยน้ำตา หากสามารถเอ่ยถึงสิ่งที่คิดอยู่ออกมาได้เธออยากบอกว่า ไม่ใช่สิ่งที่พวกเธอมุ่งหมาย นับแต่ครั้งที่พวกเธอเตรียมการล้มล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ภาพเหตุการณ์อันน่าสะพรึงและการสังหารโหดไม่ใช่สิ่งที่พวกเธอคาดหวังเมื่อเริ่มแรก นับจากคืนที่เผ่าเมเจอร์กระตุ้นเร้าให้พวกเธอทำการปฏิวัติ หากตัวเธอเองเคยวาดภาพอนาคต ภาพนั้นก็คือภาพสังคมสรรพสัตว์ที่ได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระจากความหวียอและปลายแล้ ทุกตัวได้เสมอภาค แต่ละตัวทำงานตามศักยภาพของตน ผู้ที่แข็งแรงปกป้องผู้ที่อ่อนแอ เหมือนเช่นที่เธอเคยปกป้องลูกเปิดด้วยขาหน้าของเธอในคืนที่เผ่าเมเจอร์กล่าวปราศรัย แทนที่จะเป็นเช่นนั้น เธอเองไม่รู้เหมือนกันว่าเป็นเพราะเหตุใดกลับต้องเดินมาถึงวันเวลาที่ไม่มีใครกล้าเอ่ยปากถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ เมื่อฝูงสุนัขที่ดุร้ายคำรามก้องไปทุกหนแห่ง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 135)

การใช้ชีวิตภายใต้การปกครองอย่างเผด็จการของนโปเลียน ต่างจากที่เหล่าสรรพสัตว์ เคยวาดฝันเอาไว้ในตอนที่ได้ฟังแม่เจอร์ปราชัยโดยสิ้นเชิง พวกเขาหิวโหย เหนื่อย ลำบาก แต่กลับต้องเห็นสัตว์บางประเภทโดยเฉพาะพวกหมูอยู่อย่างสบาย ได้รับอาหารอย่างพิเศษ แต่พวกเขาไม่สามารถทวงถาม หรือขอส่วนแบ่งอย่างเท่าเทียมได้เลย อีกทั้งยังต้องหลอกตัวเองว่าทุกวันนี้มีชีวิตอยู่อย่างอิสระ

“...พวกเขาู้แต่เพียงว่าชีวิตในทุกวันนี้เหนื่อยยากลำบาก แสบจะสิ้นไร้ทุกสิ่ง พวกเขา มักต้องพบกับความหิวโหยและหนาวเหน็บ ต้องทำงานอยู่ตลอดเวลาที่ไม่ใช่เวลานอน แต่ไม่ต้องสงสัยเลยว่าวันเก่าก่อนนั้นทุกอย่างแยกว่านี้ พวกเขาู้สึกยินดีเมื่อได้เชื่อเช่นนั้น นอกจากนี้ในวันเวลาที่ผ่านไปพวกเขาจะต้องเป็นเหมือนทาส แต่ทุกวันนี้พวกเขาเป็นอิสระ...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 160)

นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้นำเสนอโครงสร้างส่วนกลางในรูปแบบนี้ผ่านตัวละคร วินสตัน ในขณะที่วินสตันมีความคิดที่จะเขียนบันทึกอุดมการณ์ของเขาที่ขัดต่ออุดมการณ์ของ พรรคลงในสมุดเล่มหนึ่ง ในห้วงความคิดเขาสงสัยว่าบันทึกนี้เขาเขียนเพื่อใคร เพื่ออนาคตหรือไม่ อดีตหรือปัจจุบันที่เป็นอยู่อาจถูกพรรคบิดเบือน ในวันหนึ่งถ้าหากเขาถูกจับได้ สมุดบันทึกนี้อาจกลายเป็นเก้าถ่าน ตัวเขาอาจถูกพรรคทำให้สูญสลาย คนที่จะอ่านบันทึกเล่มนี้อาจมีโชคลาภใน รุ่งหลัง แต่เป็นตำรวจความคิด หลังจากที่ได้ตำรวจความคิดได้อ่านเขาอาจทำลายมันไม่ให้เหลือซาก แม้เพียงกระดาษแผ่นเดียว ที่สำคัญประวัติศาสตร์เรื่องราวชีวิตของวินสตันก็อาจจะไม่เหลืออีกเลย ต้องถูกทำลายสนองอุดมการณ์ของพรรค

“...เขาสงสัยอีกว่าเขียนบันทึกเพื่อใคร เพื่ออนาคต อดีต หรือยุคสมัยที่อาจเป็นเพียง จินตนาการ สิ่งที่รอเบื้องหน้าหาใช่ความตาย หากคือการทำลายล้าง สมุดบันทึกจะกลายเป็นเก้า ถ่าน ตัวเขาจะเหยหาย มีเพียงตำรวจความคิดเท่านั้นที่จะอ่านสิ่งที่เขาเขียน ก่อนจะลบล้างมันจาก ความมืออยู่และความทรงจำ คุณจะอุทธรณ์ต่ออนาคตได้อย่างไร ในเมื่อไม่มีร่องรอยของคุณ หลงเหลืออยู่ ไม่เหลือซากแม้แต่ถ้อยคำนิรนามที่เขียนบนกระดาษสักแผ่น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 73)

ชนชั้นผู้ถูกปกครองรวมไปถึงเหล่ากรรมาชีพถูกขยายภาพให้ชัดเจนว่า พวกเขาต้องใช้ ชีวิตโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงที่เจริญขึ้นตามยุคสมัย เกิดและเติบโตอย่างที่บรรพบุรุษของ เขาเคยเผชิญ มีแต่กิจกรรมประโลมโลกไร้สาระให้ทำเท่านั้น ไม่มีสิ่งที่เป็นความรู้มาพัฒนาตัวเอง จมจ่อมกับสิ่งเดิม ๆ อยู่เรื่อยไปและพอใจกับสิ่งเหล่านี้ เป็นเพียงสัตว์ฝูงหนึ่งที่คอยสร้างผลิตผล เป็นไม้ประดับให้โครงสร้างทางสังคมมีความครบถ้วน

“...พวกเขาถอยกลับสู่ชีวิตธรรมดาตามแบบที่มีมาแต่บรรพบุรุษ เกิดและเติบโตข้างถนน ออกทำงานเมื่ออายุสิบสอง ผ่านช่วงสั้น ๆ ของการแตกเนื้อหนุ่มสาวที่เบ่งบานและความปรารถนาทางกาม แต่งงานเมื่ออายุยี่สิบ เข้าวัยกลางคนเมื่อสามสิบ และส่วนใหญ่ตายเมื่อหกสิบ การทำงานหนัก ดูแลบ้านและลูกเต้า การทะเลาะเบาะแว้งกับเพื่อนบ้าน หนังสือ ฟุตบอล เบียร์ และเหนืออื่นใดคือการพนัน สิ่งเหล่านี้ถ่มขอลบจิตใจของพวกเขาเต็มปรี...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 122)

ครั้งหนึ่งวินสตันได้รับเอกสารเก่าจากท่อลมในกระทรวงแห่งความจริงที่เขาทำงานอยู่ เอกสารชิ้นนี้เป็นกระดาษครึ่งหน้าที่ถูกฉีกจากนิตยสารไทมส์ฉบับประมาณสิบปีก่อนหน้านั้น ในกระดาษระบุนวันเดือนปีไว้เสร็จสรรพเป็นภาพถ่ายของตัวแทนพรรคไปปฏิบัติหน้าที่บางประการที่นิวยอร์ก เอกสารชิ้นนี้เป็นหลักฐานแน่นหนา เป็นส่วนหนึ่งของอดีตที่ถูกพรรคคลบล้าง ความสำคัญของมันคือสามารถทำให้พรรคให้กลายเป็นจunks หากถูกเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ บัดนี้มันอยู่ในมือของวินสตันผู้ที่มีอุดมการณ์สวนทางกับพรรคแล้ว แน่ใจว่าเขาอยากเผยแพร่มันเพื่อโค่นล้มพรรค แต่สิ่งที่เขาสามารถทำได้คือในขณะนี้คือ หยิบมันแล้วหลบให้ไกลจากโทรภาพที่คอยสอดส่องดูพฤติกรรมของเขาอยู่ เครื่องโทรภาพนี้จะละเอียดแม่นยำพอที่จะจับความผิดปกติการเต้นของหัวใจได้ เขาได้แต่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยห้ามแสดงถึงความผิดปกติ เขากลัวแม้แต่ลมหายใจเดียวที่จะพัดมาทำให้กระดาษนี้ถูกเปิดโปง และสุดท้ายเขาก็ได้ทิ้งมันลงสู่ความจำ เพื่อให้มันถูกเผาทำลายและสูญหายไปตามที่พรรคต้องการ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการยอมฝืนใจเพื่อรักษาชีวิตตัวเองเอาไว้ และทำลายทิ้งสิ่งที่จะช่วยให้อุดมการณ์ของตัวเองบรรลุผลสำเร็จ อีกนัยหนึ่งเขากลัวว่าอดีตที่ถูกพรรคเปลี่ยนมันจะถูกเปลี่ยนไปอีก ครั้งแล้วครั้งเล่า ความจริงในมือเขาอาจไม่ใช่ความจริงที่ถูกต้องที่สุด เพราะกาลเวลาผ่านไปความจริงที่ถูกต้องจะขึ้นอยู่กับพรรคด้วยเหตุผลที่ว่าพรรคมีอำนาจมากกว่า

“...วินสตันหยิบปีกกระดาษลายมือยุงเหยิงวางบนตัก แล้วเขยิบเก้าอี้ไปข้างหลังเพื่ออยู่ห่างจากโทรภาพมากที่สุด การรักษาสีหน้าให้เรียบเฉยไม่ใช่เรื่องยากและเราควบคุมได้กระทั่งการหายใจ... โดยใช้ความพยายาม แต่เราบังคับการเต้นของหัวใจไม่ได้ และโทรภาพก็ละเอียดอ่อนพอจะจับได้ วินสตันปล่อยเวลาซึ่งคะเนว่า สักสิบนาที่ผ่านไป อึดอัดทรมานตลอดเวลา ด้วยกลัวอุบัติเหตุบางอย่างเช่น มีลมกระโชกผ่านโຕະจนทำให้ถูกเปิดโปง แล้วเขาก็ตัดสินใจทิ้งภาพถ่ายนั้นในรูความจำ ทั้งที่มีกระดาษอื่นปิดอยู่ มันคงถูกเผาไหม้เป็นขี้เถ้าในเวลาต่อมา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 130)

ในระหว่างที่วินสตันอยู่กับจูเลีย คนรักของเขาซึ่งแอบมีความสัมพันธ์กันอย่างลับ ๆ เนื่องจากเป็นกฎของพรรคสั่งมิให้สมาชิกพรรคชั้นนอกมีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาวกัน เขาได้กล่าว

กับ จูเลียว่า เขาไม่มีทางรู้ว่าเขากับเธอจะได้อยู่ด้วยกันอีกนานแค่ไหน แต่ในท้ายที่สุดเขาต้องถูกจับได้และต้องถูกแยกจากกัน ถึงจะรักกันมากเท่าไรแต่เขาและเธอก็ขาดต่อคำสั่งพรรคไม่ได้ ในวันหนึ่งถ้าหากพรรคจับได้ว่าเขาลักลอบมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับจูเลีย ไม่ว่าจะรับสารภาพหรือปฏิเสธ จูเลียก็จะถูกฆ่าอยู่ดี เขาได้แต่เพียงขอให้เธอไม่ทรยศต่อความรักที่มอบให้ สุดท้ายแล้วเขาทั้งสองไม่มีอำนาจใด ๆ มาต่อรองกับพรรคที่เป็นฝ่ายถูกเสมอ นี่เป็นอีกครั้งที่เขาต้องจำยอมต่อสิ่งที่พรรคสั่งโดยขัดกับความต้องการของตัวเอง รวมไปถึงขัดต่อสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์

“...เราอาจอยู่ด้วยกันอีกหกเดือนหรืออีกปีไม่มีทางรู้ แต่สุดท้ายต้องจากกันแน่ คุณตระหนักหรือเปล่าว่าเราจะโดดเดี่ยวสุดขีดแค่ไหน เขาจับเราได้เมื่อไร ก็เป็นอันว่าไม่มีอะไร...ไม่มีอะไรจริง ๆ ...ที่เราสองคนจะทำให้กันได้ ถ้าผมรับสารภาพเขาจะยิงคุณ ถ้าปฏิเสธเขาก็ยิงคุณอยู่ดี ไม่มีอะไรที่ผมทำหรือพูด หรือไม่ยอมพูด จะผัดผ่อนเวลาตายคุณออกไปอีกสักห้านาที เราทั้งสองจะไม่รู้กระทั่งว่าอีกคนหนึ่งอยู่หรือตายแล้ว เราจะไม่มีอำนาจใด ๆ ทั้งสิ้น สิ่งเดียวที่สำคัญคือเราไม่ควรทรยศหักหลังกัน แม้มันจะไม่ทำให้อะไรแตกต่างกันเลยแม้เล็กลง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557 ก, หน้า 228)

หลังจากที่วินสตันถูกพรรคจับได้เรื่องที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค ทั้งในแง่ของการต่อต้านระบบการปกครองและการทำผิดกฎต่าง ๆ รวมไปถึงการลักลอบมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับจูเลียเขาได้ถูกจับมารับโทษโดยการทรมานหลายหลายรูปแบบ ถูกนำมาปรับทัศนคติที่มีต่อพรรคและพีบีเอ็มหัวหน้าพรรค โดยมีโอไบรอันสมาชิกพรรคชั้นในผู้ที่วินสตันเคยธาตุแท้ในการมีอุดมการณ์ที่ขัดกับพรรคให้เขาทราบเนื่องจากเข้าใจผิดคิดว่าโอไบรอันเป็นคณะภราดร โอไบรอันได้ บอกวินสตันถึงสิ่งที่เขาเคยกระทำต่อผู้ที่เคยทรยศพรรค โอไบรอันมีส่วนในการสอบสวนเขาทั้งสามคนที่เคยรับโทษก่อนหน้านี้ และได้เห็นการทำโทษต่าง ๆ หลายรูปแบบ เป็นหนึ่งในผู้ร่วมทรมานให้กับคนทั้งสาม และคนทั้งสามได้ร้องขอชีวิตจากเขา โอไบรอันได้เปลี่ยนทัศนคติคนทั้งสามจนไม่หลงเหลือจิตวิญญาณเดิม ๆ คงไว้เพียงแต่ร่างกายที่บอบช้ำและความรักที่มีต่อพีบีเอ็ม ท้ายที่สุดคนทั้งสามร้องขอให้ปลดชีพเขาโดยเร็ว บัดนี้วินสตันตกอยู่ในสภาวะเดียวกับนักโทษในอดีตทั้งสาม เป็นเพียงลูกไก่ในกำมือของพรรค เขาจะต้องถูกเปลี่ยน สิ่งเดิม ๆ ในตัวเขาจะต้องตายไปหมดสิ้น

“...แม้ผู้ทรยศน่าสังเวชทั้งสามคนที่ครั้งหนึ่งคุณเชื่อว่าเขาบริสุทธิ์ โจนส์ อารอนสัน และรูเธอร์ฟอร์ด ในตอนท้าย เราทำลายเขาอยู่ยบ ผมเองมีส่วนสอบสวนเขา เห็นเขาค่อย ๆ แตกสลาย ควบคุมครอง หมอบคลาน ร้องให้ พอถึงบั้นปลาย พวกเขาหาได้ทำอาการเช่นนั้น เพราะ

ความเจ็บหรือความกลัว แต่เพียงเพราะสำนึกผิด เมื่อถึงเวลาที่เรাজัดการเขา สามคนนั้นก็เป็นคน แต่เปลือคนนอกเท่านั้น ไม่หลงเหลืออะไรในตัว เว้นความเศร้าเสียใจในสิ่งที่ตนกระทำไปและความรักต่อพีเบ้ม สะท้อนใจเหลือเกินที่เห็นว่าเขารักพีเบ้มขนาดไหน เขาร้องขอให้ถูกยิงเร็ว ๆ จะได้ตาย ขณะจิตใจยังสะออดสะอ้าน...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 330)

วินสตันถูกจับมาทำทัณฑ์โทษมาจนแทบไม่เหลือความเป็นมนุษย์ในที่สุดเขาก็จำยอมที่จะละทิ้งอุดมการณ์อันขัดต่อการปกครองของพรรค อันที่จริงเขาต้องยอมรับชะตากรรมนี้ตั้งแต่วันที่ถูกลงโทษในวินาทีที่เขาอยู่กับจูเลียหน้าโทรทัศน์ที่สั่งให้เขาทำอะไรต่าง ๆ ในวินาทีนั้น เขาคือผู้แพ้ที่พยายามเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพรรค เขายอมรับโดยดุษณีว่าไม่สามารถสู้พรรคได้ อุดมการณ์ที่สวนทางกับพรรคของเขาต้องจบลง บัดนี้เขายอมรับแล้วว่าพรรคเป็นฝ่ายถูก

“...เขายอมจำนน... ถูกแล้ว ความจริง ตามที่เห็นตอนนี้ เขาพร้อมจำนนก่อนปลงใจมานานแล้ว นับแต่วินาทีที่เข้ากระทรวงแห่งความรัก ถูกแล้ว... แม้แต่ช่วงเวลาที่เขาอยู่กับจูเลียยืนลิ้นท่าขณะเสียงทรงอำนาจจากโทรทัศน์สั่งให้ทำอะไรต่ออะไรด้วยซ้ำ เขาเข้าใจถึงความเหลวไหลและสิ้นเชิงในความพยายามตั้งตัวเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจพรรค ...เขาไม่อาจต่อสู้พรรคได้อีกต่อไป ยิ่งกว่านั้น พรรคเป็นฝ่ายถูก มันต้องเป็นเช่นนั้น มันสมองรวมหมู่อันเป็นอมตะจะผิดได้อย่างไร คุณ จะตรวจสอบดุลยพินิจมันโดยใช้มาตรฐานภายนอกได้ ความไม่บ้าเป็นเรื่องทางสถิติ เป็นเพียงปัญหาการเรียนที่จะคิดในสิ่งที่พวกเขาคิดเท่านั้น! เพียงแค่นั้น! ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 353)

จากการศึกษาโครงสร้างส่วนล่างในรูปแบบความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง ผู้วิจัยพบว่าปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง รูปแบบนี้มีความโดดเด่นตรงที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองล้วนเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยไม่มีโอกาสในการต่อรองใด ๆ รูปแบบนี้ขั้บเน้นถึงความเจ็บปวดของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องถูกกดขี่จากอุดมการณ์หลักของชนชั้นปกครอง และท้ายที่สุดเขาต้องจำยอมเพราะตกอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่า ไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อตนเองและเปลี่ยนแปลงอะไรได้ เพราะไม่สามารถทนต่อการถูกทำโทษหรือทำลายชีวิตได้

2.3. จิตสำนึกที่ผิดพลาด (Falsehood)

คือ ความเชื่อหรือความรู้สึกอันไม่ถูกต้อง ที่ขัดกับสภาพแท้จริงอันเกี่ยวกับสิ่งที่มี ความสำคัญกับมนุษย์ ซึ่งกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งยอมรับ และเชื่อมั่นในความเชื่อผิด ๆ เช่นนี้อยู่อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดผลในทางสังคม จิตสำนึกที่ผิดพลาดนี้ ทำหน้าที่สนับสนุนผลประโยชน์ของชนชั้นโดยเฉพาะ อุดมการณ์ของชนชั้นที่มีอำนาจมากกว่าอาจสั่งการสนับสนุนผลประโยชน์ส่วนรวม

ของประชาชน แต่แท้จริงแล้วเป็นเครื่องมือที่ลวงให้ชนชั้นที่เสียผลประโยชน์เกิดความเชื่อมั่น และคล้อยตามการสร้างสรรค์ในภาพที่บิดเบือนไปจากความจริง (วนัส ปิยะกุลชัยเดช, 2548)

ในการค้นพบจิตสำนึกที่ผิดพลาดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่องหนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ จะค้นพบผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นชนชั้นผู้ถูกปกครอง ปล່อยให้ตนเองถูกชนชั้นปกครองเอารัดเอาเปรียบโดยไม่รู้ว่สิ่งนี้ขัดต่อผลประโยชน์ของตนเอง หรือถูกครอบงำจนไม่รู้ว่ตัวเองกำลังทำเพื่อประโยชน์ให้กับชนชั้นสูงกว่า

ภายหลังจากการปฏิวัติฟาร์มจาก แมเนอร์ฟาร์ม ภายใต้การปกครองของมิสเตอร์โจนส์ มาสู่ ฟาร์มสรรพสัตว์ ที่เหล่าสรรพสัตว์ต้องปกครองกันเอง พวกหมูซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สุด มีระบบการคิดที่ดีกว่าสัตว์ชนิดอื่น ๆ ต้องคอยให้ความรู้กับสัตว์ที่ความรู้ ความคิดด้อยกว่า วันหนึ่ง มอลลี่ ม้าตัวเมียสีขาว ได้สนทนากับ สโนว์บอล หมูที่มีลักษณะร่าเริงพูดเร็วและมี ความคิดสร้างสรรค์ มอลลี่สงสัยว่ หลังจากการปฏิวัติเธอยังมีก้อนน้ำตาลให้เคี้ยวไหม? สโนว์บอลตอบเธอว่ ไม่มี เพราะในฟาร์มสรรพสัตว์ไม่สามารถผลิตน้ำตาลได้เอง และเธอจะได้รับข้าวโอ๊ตรวมไปถึงฟางซึ่งเป็นอาหารหลักของเธอมากเท่าที่เธอต้องการ น้ำตาลที่เธอถามปรารถนาจึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป นอกจากนี้มอลลี่เธอยังมีข้อสงสัยอีกหนึ่งประการคือ เธอยังจะได้รับอนุญาตให้ถูกริบบินกับแผงคอของเธอไหม? สโนว์บอลได้กล่าวตอบว่ ธิบบินที่เธอหลงใหลคือสิ่งทีแสดงถึงความเป็นทาส เธอไม่จำเป็นต้องมีธิบบินแต่มีอิสรภาพจะดีกว่า สูดทำยแล้วมอลลี่ก็ไม่ได้เชื่อมั่นหรือยินดีในคำพูดของสโนว์บอลมากนัก เธอยังคงต้องการน้ำตาลและธิบบินผู้คุมมากกว่าอาหารที่จำเป็นและอิสรภาพ

การปรากฏของจิตสำนึกที่ผิดพลาดในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ช่วงตอนนี้แสดงให้เห็นชัดว่ชนชั้นผู้ถูกปกครองคุ้นชินกับสิ่งทีชนชั้นปกครองยึดเยียดให้โดยลืมไปว่สิ่งเหล่านั้นไม่ใช่สิ่งทีมีความสำคัญกับชีวิต เมื่อความเปลี่ยนแปลงผ่านไปก็ยังคงอยากได้สิ่งเดิม ๆ ทีไรประโยชน์กับตัวเอง ทีเลวร้ายไปกว่านั้น การทีมอลลี่อยากถูกริบบินไว้บนแผงคอ มอลลี่คิดเพียงว่เป็นเครื่องประดับให้เธอดูสวยงาม แสดงถึงการเป็นม้าทีมีเจ้าของ แต่ในทางกลับกันธิบบินเป็นเครื่องผูกมัดความเป็นทาสเอาไว้กับตัวเธอ มิสเตอร์โจนส์ผู้ธิบบินไว้เพื่อแสดงว่ม้าตัวนี้เป็นทาสของเขา

“...คำถามงี่ที่สุดมาจากมอลลี่ ม้าตัวเมียสีขาว คำถามแรกสุดทีเธอถามสโนว์บอลก็คือ “จะยังมีก้อนน้ำตาลให้เคี้ยวไหมหลังจากการปฏิวัติ ?”

“ไม่มี” สโนว์บอลตอบอย่างหนักแน่น “เราไม่มีกรรมวิธีในการผลิตน้ำตาลก้อนได้เองในฟาร์ม นอกจากนี้เธอจะไม่ต้องการน้ำตาลอีกต่อไป เพราะเธอจะได้ข้าวโอ๊ตและฟางข้าวมากเท่าทีเธอต้องการ”

“แล้วฉันยังจะได้รับอนุญาตให้ถึกริบขึ้นกับแมงคอกของฉันไหม?” มอลลี่ถาม
 สหายเอย์ สโนว์บอลกล่าว “ริบบิ้นที่เธอหลงใหลนักหนานั้นคือสัญลักษณ์ของความเป็น
 ทาส เธอไม่เข้าใจหรือว่าเสรีภาพมีค่ากว่าริบบิ้นพวกนั้นมากมายนัก”

มอลลี่ยอมรับ แต่ท่าทางเธอไม่ค่อยมั่นใจในสิ่งที่เขาพูดเท่าใดนัก...” (จอร์จ ออร์เวลล์,
 2557ข, หน้า 63)

จิตสำนึกที่ผิดพลาดไม่ได้ปรากฏอยู่ในรูปของชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมรับผลประโยชน์
 จากชนชั้นปกครอง โดยขัดกับสภาพความยุติธรรมที่แท้จริง แต่ยังปรากฏอยู่ในรูปของการที่ชนชั้น
 ผู้ถูกปกครองมีศักยภาพเท่าเทียม มีสติปัญญาเท่าเทียมกับชนชั้นปกครอง แต่ไม่ตระหนักและใช้
 สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ยอมให้ชนชั้นปกครองครอบงำสติปัญญาของตน

แพะ มิวเรียล เป็นหนึ่งในสัตว์ที่อาศัยอยู่ในฟาร์มสรรพสัตว์ มิวเรียลมีทักษะในการอ่าน
 ได้ดีกว่าสัตว์ชนิดอื่น ๆ หลายชนิด และยังอ่านได้ดีเท่า ๆ กับพวกหมูซึ่งได้รับยกย่องว่าฉลาดที่สุดใน
 หมูมวอลสัตว์ แต่มิวเรียลไม่เคยฝึกฝนศักยภาพของตัวเองเลย และยังบอกว่า เท่าที่รู้ไม่มีสิ่งใด
 ควรค่าแก่การอ่านเลย

คำตอบของแพะ มิวเรียล สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ใส่ใจในอำนาจที่มันมีอยู่ ทั้งที่ใน
 ความเป็นจริงมันมีสถานะที่เท่าเทียมกับพวกหมูแต่กลับมองไม่เห็นอำนาจในตนเอง การไม่
 ตระหนักในอำนาจของตนเองนี้ในอนาคตจะนำไปสู่การถูกเอาเปรียบต่อไป

“...สำหรับพวกหมูนั้นสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ส่วนพวกสุนัขเรียนรู้ที่
 จะอ่านได้ค่อยข้างดี แต่ไม่สนใจจะอ่านอะไรอื่นนอกจากบัญญัติเจ็ดประการ แพะมิวเรียลสามารถ
 อ่านได้ดีกว่าสุนัขและบางครั้งในตอนเย็นเธอก็อ่านเศษหนังสือพิมพ์ที่พบในกองขยะให้ตัวอื่น ๆ ฟัง
 เป็นจามินอ่านได้ดีเท่า ๆ กับพวกหมู แต่ไม่เคยฝึกฝนศักยภาพของตนเองเลย เขาบอกว่า เท่าที่เขา
 รู้ไม่มีสิ่งใดควรค่าแก่การอ่านเลย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 80)

การยึดอำนาจการปกครองฟาร์มสรรพสัตว์มาปกครองแบบเผด็จการที่นำโดยนโปเลียน
 เขาได้ขับไล่สโนว์บอล สหายที่เคยร่วมอุดมการณ์เดียวกันแต่อาจมีความขัดแย้งกันบ้างเนื่องด้วย
 แต่ละตัวก็หวังคะแนนความนิยมจากสัตว์ตัวอื่น ๆ สโนว์บอลได้รับคะแนนความนิยมอย่างสูงใน
 การรบในสมรภูมิกอกวูที่ขับไล่มิสเตอร์โจนส์ออกจากฟาร์ม เหล่าสรรพสัตว์ต่างยกย่องชื่นชมใน
 วีรกรรมความกล้าหาญของเขา ทำให้คะแนนความนิยมในตัวนโปเลียนเสื่อมลง นโปเลียนจึง
 ตัดสินใจขับไล่สโนว์บอลออกจากฟาร์มโดยการใช้กำลัง หลังจากที่สโนว์บอลหนีเอาชีวิตรอดผ่าน
 ช่องเล็ก ๆ ของรั้วฟาร์มไม่ออกไปจากฟาร์มได้ ก็ไม่มีใครเห็นเขาก็ดีกเลย

หลังจากนั้นฟาร์มสรรพสัตว์ก็ตกอยู่ในการปกครองของนโปเลียนแต่เพียงผู้เดียว นโปเลียนได้ยกเลิกการประชุมในวันอาทิตย์ เนื่องจากเขาได้แต่งตั้งคณะกรรมการหมูชุดพิเศษขึ้นมา กำหนดระบบงานในฟาร์ม โดยมีเขาเป็นประธานเอง สัตว์หลายตัวผิดหวังกับประกาศนี้ แต่ไม่สามารถคิดอะไรพอที่จะโต้แย้งได้ สควิลเลอร์ได้ถูกปล่อยออกมาในมโนภาพสัตว์ในฟาร์ม ว่าความกล้าหาญของสโนว์บอลที่บรรดาสัตว์ยกย่องไม่เพียงพอหรอก ความสำคัญอยู่ที่เหล่าสรรพสัตว์ต้องรู้จักเชื่อฟังและจงรักภักดีต่อผู้นำ อยู่ในระเบียบวินัยถ้าหากเหล่าสรรพสัตว์ก้าวพลาดอาจทำให้มิสเตอร์โจนส์กลับมา ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีสัตว์ตัวใดอยากให้เป็นเช่นนั้น สควิลเลอร์กล่าวว่า การประชุมหรือในเช้าวันอาทิตย์อาจเป็นหนทางที่ทำให้โจนส์กลับมาจึงควรยกเลิก แต่อันที่จริงการยกเลิกประชุมเปรียบเสมือนการตัดสิทธิ์ในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ชนชั้นปกครองใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ ไม่เกี่ยวข้องกับเลยกับการที่โจนส์จะกลับมา

เมื่อได้ฟังที่สควิลเลอร์กล่าวในมโนภาพแล้ว บ็อกเซอร์ ม้าป่าตัวโต สูงเกือบสิบแปดศอก แข็งแรงเท่ากับม้าทั่ว ๆ ไปสองตัวรวมกัน เขาไม่ใช่ผู้มีสติปัญญาในลำดับต้น ๆ แต่มีพลังมหาศาลในการทำงาน ก็ได้กล่าวกับตัวเองว่า ถ้าสหายนโปเลียนบอกว่าถูกมันจะต้องถูก และเขาก็มีคติประจำใจเพิ่มขึ้นคือ “นโปเลียนถูกเสมอ” จากเดิมที่มีคิดว่า “ฉันจะทำงานให้หนักขึ้น”

การกระทำและความคิดของบ็อกเซอร์ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าเขามีจิตสำนึกที่ผิดพลาด เขาเชื่อในโปเลียนเพียงเพราะนโปเลียนเป็นผู้นำ แต่เขาไม่รู้ว่านโปเลียนกำลังเอาใจเขายกย่องสรรเสริญ อื่น ๆ อยู่ การที่เขาอุทิศแรงอันมหาศาลในการทำงานในฟาร์ม เขาคิดว่าทำเพื่อตัวเอง เพื่อความเจริญของฟาร์ม เพื่อลูกหลาน แต่ในความเป็นจริงเขากำลังทำเพื่อให้ชนชั้นปกครองได้ผลประโยชน์ และครองอำนาจได้อย่างเข้มแข็งมากกว่า

“...ความกล้าหาญไม่เพียงพอหรอก สควิลเลอร์กล่าว “ความจงรักภักดีและเชื่อฟัง สำคัญกว่า และสำหรับสมรภูมิกอกรวันนั้นฉันเชื่อว่า เมื่อถึงเวลาหนึ่งพวกเราก็จะรู้ว่า ในส่วนของ การต่อสู้ของสโนว์บอลนั้นมีการพูดเกินจริงไปมากทีเดียว วินัยเท่านั้นสหายเอ๋ย วินัยอย่างแท้จริง! คือคำสำคัญสำหรับวันนี้ การก้าวพลาดเพียงหนึ่งก้าวจะทำให้ศัตรูอยู่เหนือเรา แน่แน่นอนสหายพวก เจ้าไม่อยากจะให้โจนส์กลับมา” ...เป็นอีกครั้งหนึ่งที่มีการถกประเด็นไม่มีใครเถียงได้ แน่แน่นอนบรรดาสัตว์ทั้งหลายไม่มีตัวใดอยากให้โจนส์กลับมา หากการประชุมหรือในเช้าวันอาทิตย์จะเป็นหนทางที่ทำให้โจนส์กลับมา การประชุมก็ควรยกเลิก บ็อกเซอร์ซึ่งได้มีโอกาสใช้เวลาทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นไปบ้างแล้วจึงเอ่ยขึ้นมาเรียบ ๆ โดยไม่มีความรู้สึกอื่นใดว่า “หากสหายนโปเลียนบอกว่าถูก มันจะต้องถูก” และจากนั้นเป็นต้นมาเขาก็ถือคติพจน์ว่า “นโปเลียนถูกเสมอ” เพิ่มเติมจากคำขวัญประจำตัวเขาที่ว่า “ฉันจะทำงานให้หนักขึ้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 104-105)

เหล่าสรรพสัตว์ต้องทำงานอย่างหนักทั้งการก่อสร้างกังหันลม และการทำงานทั่ว ๆ ไปในฟาร์ม อีกทั้งยังต้องถูกลดการปันส่วนอาหารลงอีก เนื่องจากผลผลิตที่ผ่านมามีได้น้อยลง พวกเขาได้รับอาหารน้อยกว่าสมัยที่ฟาร์มปกครองโดยมิสเตอร์โจนส์ แต่กลับต้องทำงานหนักกว่านั้นมาก เขาคิดว่าดีแล้วที่ทำงานหนักโดยที่ไม่ต้องยกผลผลิตให้ถูกควบคุมโดยมนุษย์ ความคิดนี้ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่เขาจะล่วงรู้ได้ว่ามีใครบางกลุ่มกำลังสุขสบายอยู่บนความทุกข์ยากของพวกเขา และนี่เป็นจิตสำนึกผิดพลาดอย่างร้ายแรงที่พวกเขาเผชิญ

“...สัตว์ทั้งหลายผ่านพันธุกรรมไปได้โดยไม่ยากลำบากนักทั้ง ๆ ที่ต้องทำงานหนัก แม้พวกเขาจะไม่ได้ส่วนปันอาหารมากไปกว่าสมัยที่โจนส์ยังอยู่ แต่ก็ไม่น้อยไปกว่านั้น ประโยชน์ที่ได้จากการสามารถเลี้ยงดูตนเองโดยไม่ต้องเลี้ยงมนุษย์ที่กินใช้อย่างฟุ่มเฟือยด้วยนั้นยิ่งใหญ่พอที่จะทำให้พวกเขามองไม่เห็นความผิดพลาดอันใหญ่หลวงที่กำลังเผชิญ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 111)

จิตสำนึกที่ผิดพลาดปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ระหว่างที่วินสตัน เข้าไปช่วยซ่อมท่อน้ำให้กับนางพาร์สัน เมียเพื่อนบ้านที่พักชั้นเดียวกันกับวินสตัน เมื่อเขาเข้าไปช่วยซ่อมท่อน้ำในห้องพักของเพื่อนบ้าน เขาได้พบกับเด็กชาย และเด็กหญิง ซึ่งเป็นลูกของนางพาร์สัน เด็กสองคนนี้มีพฤติกรรมดุร้าย เด็กชายตะโกนร่ำวกับกำลังทำภารกิจในการจับกุมผู้ทรยศพรรคด้วยถ้อยคำที่ไม่มีใครคาดคิดว่าจะออกมาจากความคิดของเด็กในวัยนี้ โดยมีน้องสาวเคลื่อนไหวตามพี่ชายทุกระเบียดนิ้ว เด็กชายถูกสอนพฤติกรรมเหล่านี้มาจากโรงเรียน ซึ่งพรรคกำหนดให้มีการสอนเด็กได้รู้จักการสอดส่องพฤติกรรมของพ่อแม่ ไม่ให้มีอุดมการณ์ขัดต่อพรรค ถ้าหากเด็กจับผิดได้เขาสามารถแจ้งต่อตำรวจความคิดได้ทันที พรรคสอนให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมจิตสำนึกที่ผิดพลาด สั่งให้เด็กทำกิจกรรมสอดส่องพฤติกรรมพ่อแม่ โดยเด็กไม่รู้ตัวว่ากำลังส่งพ่อแม่ตัวเองไปสู่การทำโทษโดยพรรค

“... “แก ไอ้คนทรยศ!” เด็กชายตะโกน “อาชญากรความคิด! แกเป็นสายลับยูเรเซีย ฉันจะส่งแก ทำให้แกระเหยหาย ฉันจะส่งแกไปเหมืองเกลือ!” จับพลัน ทั้งสองก็กระโดดโลดเต้นรอบตัวเขา ปากร้องว่า “ไอ้คนทรยศ!” และ “ไอ้อาชญากรความคิด!” เด็กหญิงตัวน้อยเลียนการเคลื่อนไหวของพี่ชายทุกระเบียดนิ้ว ทำให้วินสตันกลัวเด็กน้อย เหมือนการกระโดดโลดเต้นของลูกเสือที่อีกไม่นานจะโตเป็นสัตว์กินคน นัยน์ตาเด็กชายส่องแววดุร้าย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 69)

จูเลีย คู่รักแบบลับ ๆ ของวินสตัน ถ้าหากว่าเธอได้ดูรายการความเกลียดชังสองนาที่ ซึ่งเป็นรายการที่พรรคจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอบางแง่มุมที่พรรคอยากเปิดเผยสู่สาธารณชน ไม่ว่าจะ

ข่าวสาร ภารกิจของพรรค ความดีงามต่าง ๆ ของพรรค ระหว่างที่เธอดูรายการนี้เธอต้องคอยกลั้นไม่ให้หัวเราะออกมาเนื่องจากเธอรู้ว่ารายการนำเสนอความจริงหรือความลวง ถึงกระนั้นเธอก็ไม่ได้ใส่ใจอะไร เธอจะตั้งคำถามเมื่อพรรคนำเสนออะไรที่พาดพิงถึงชีวิตเธอเท่านั้น การที่เธอยอมปล่อยผ่านเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับชีวิตเธอแสดงถึงความไม่ตระหนักในความจริงที่จะส่งผลในระดับสังคม รู้ว่าพรรคให้ข้อมูลเท็จ เธอรู้ว่าพรรคถนัดในการแต่งเรื่องมอมเมาประชาชน แต่เธอกลับเห็นเป็นเรื่องไกลตัว ซึ่งในความเป็นจริงแล้วอาจส่งผลกระทบกับเธอทางอ้อม

“...ระหว่างความเกลียดสองน้าที่นั่นเรื่องลำบากยิ่งคือต้องคอยกลั้นไม่ให้ระเบิดหัวเราะออกมา แต่เธอจะตั้งคำถามเกี่ยวกับคำสอนพรรคก็ต่อเมื่อมันพาดพิงถึงชีวิตเธอเท่านั้น บ่อยครั้งที่เธอพร้อมยอมรับเรื่องปรัมปราฉบับทางการเพียงเพราะความแตกต่าง ระหว่างความจริงกับความเท็จดูไม่สลักสำคัญ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 215)

พรรคมักจะป้อนความคิดในแบบของพรรคลงสู่บุคคลที่ถูกชักจูงได้ง่าย คนเหล่านั้นถูกทำให้ยอมรับในความเท็จที่พรรคสร้างขึ้นอย่างเปิดเผย พวกเขาไม่มีปัญญาที่จะตระหนักได้ว่า การถูกป้อนความคิดเหล่านี้อาจเป็นหายนะต่อตัวพวกเขาในอนาคต พวกเขาขาดสติที่จะรับรู้ความร้ายกาจที่พรรคกระทำต่อชนชั้นผู้ถูกปกครอง ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ทันรู้ตัวความคิดแบบพรรคก็แทรกซึมจนสำเร็จแล้ว

“...โลกทัศน์แบบพรรคแทรกซึมสำเร็จที่สุดก็กับคนไร้ความสามารถที่จะเข้าใจโลกทัศน์นั้นได้นั่นเอง คนพวกนี้ถูกทำให้ยอมรับสิ่งที่ขัดต่อความจริงอย่างไ้ตั้ง ๆ เพราะพวกเขาไม่มีวันเข้าใจความร้ายกาจของสิ่งที่พรรคเรียกร้องต้องการจากเขา ทั้งไม่สนใจเหตุการณ์สาธารณะมากพอที่จะสังเกตได้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง และเพราะพวกเขาขาดความเข้าใจจึงยังไม่เสียสติ พวกเขาเพียงกระเด็นทุกสิ่งลงไป และสิ่งที่กระเด็นเข้าไปไม่ทำอันตราย เพราะมันไม่ทิ้งกากใด ๆ ไว้เบื้องหลัง ดูเมล็ดข้าวโพดผ่านไปในร่างนกโดยไม่ย่อ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 218)

ในระหว่างที่วินสตันถูกควบคุมตัวมารับโทษจากการทรยศต่ออุดมการณ์ของพรรค เขาได้พบกับพาร์สันเพื่อนบ้านของเขาถูกควบคุมตัวเช่นกัน พาร์สันถูกจับในข้อหาอาชญากรรมความคิด พาร์สันเป็นบุคคลหนึ่งที่ทำงานอย่างหนักเพื่อรับใช้พรรคโดยไม่รู้ตัวว่ามีห้วงความคิดในสมองกำลังต่อต้านพรรค ในขณะที่เขาหลับเขาได้พูดออกมาโดยไม่รู้ตัวว่า “พีเบ็มจงพินาส!” และหลังจากนั้นเขาก็ถูกจับโดยมีลูกสาวเป็นผู้แจ้งต่อหน่วยลาดตระเวนมาจับพ่อของตัวเอง ลูกสาวของพาร์สันได้ยื่นข้อความ “พีเบ็มจงพินาส!” ที่ออกจากปากพาร์สัน จากการแอบฟังตรงรุกฎแจ

จิตสำนึกที่ผิดพลาดของพาร์สันคือการที่เขาไม่ยอมรับในเบื้องลึกของจิตใจตัวเองที่เขา รู้สึกเกลียดพีเบ็ม เขากลับรู้สึกว่ามันเป็นความผิด เขาเห็นชอบที่ตัวเองต้องถูกลงโทษ และยังมีใจ

ว่าเลี้ยงลูกให้เติบโตขึ้นมาจิตใจถูกต้อง ทั้งที่ความคิดต่อต้านพีบีเอ็มมันเป็นเพียงความคิดส่วนบุคคลในระดับปัจเจกที่เขาพึงกระทำได้โดยที่ไม่เดือดร้อนใคร

ส่วนจิตสำนึกที่ผิดพลาดของเด็กหญิงผู้เป็นลูกสาวของพาร์สัน คือ เธอได้รับอุดมการณ์ของพรรคผ่านทางกิจกรรมแบบเด็ก ๆ ที่พรรคปลูกฝังผ่านสถาบันการศึกษา เธอแจ้งจับบิดาเพียงเพราะคิดว่าเป็นกิจกรรมสนุกตามประสาเด็ก แต่ไม่รู้เลยว่าสิ่งที่ทำเป็นการสอดส่องผู้ทรยศให้กับพรรค รวมถึงทำลายครอบครัวตัวเอง

“... “อาชญากรรมความคิดเป็นของร้ายกาจเพื่อนยาก” เขาร่ายคติพจน์ “มันกัดกร่อนบ่อนทำลาย ครอบงำคุณได้โดยไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ” รู้ไหมว่ามันโจมตีผมทำไม ก็ตอนผมหลับนะสิ! ไซ้ แล้ว นั่นล่ะข้อเท็จจริง ผมนะทำงานหนัก พยายามทำหน้าที่ ไม่เคยรู้เลยว่าสิ่งเลวร้ายในใจ แล้วผมก็เริ่มพูดเวลาหลับ” รู้ไหมว่าเขาได้ยินผมพูดอะไร”

เขาลดเสียงลงเหมือนคนต้องเปล่งคำลามกออกมาด้วยเหตุผลการแพทย์

“พีบีเอ็มจงพินาศ!” ไซ้ ผมพูดคำนั้น! รู้สึกพูดซ้ำแล้วซ้ำอีก นี่คุยกันระหว่างคุณกับผมนะเพื่อนยาก ผมดีใจที่เขาจับได้ก่อนที่จะเลยเถิดไปกันใหญ่” รู้ไหมว่าผมจะพูดอะไรต่อหน้าศาล “ขอบคุณครับ” ผมจะพูดอย่างนั้น “ขอบคุณที่ช่วยผมก่อนสายเกินการ”

“ใครกล่าวหาคุณ” วินสตันถามอีก

“ลูกสาวตัวน้อยของผมเอง” พาร์สันตอบด้วยความภาคภูมิใจอันโหยพะหล่อย “แกแอบฟังตรรกุญแจ พอได้ยินว่าผมพูดอะไร วันถัดมาแกก็แล่นไปหาหน่วยลาดตระเวน ฉลาดมากกับเด็กอายุเจ็ดขวบที่ยังไม่สิ้นกลิ่นน่านม ผมไม่ถือโทษโกรธแกเลย ภูมิใจแกด้วยซ้ำ ถึงอย่างไรก็แสดงว่าผมเลี้ยงดูแกให้เติบโตขึ้นมาจิตใจถูกต้อง” ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 305-306)

จากการศึกษาจิตสำนึกที่ผิดพลาดของโครงสร้างส่วนล่างที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องแอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่า จิตสำนึกที่ผิดพลาดนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง จิตสำนึกที่ผิดพลาดเป็นความล้มเหลวในความคิดของชนชั้นผู้ถูกปกครอง และเป็นเครื่องมือข่มขู่ของชนชั้นปกครอง ทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่เห็นการกดขี่ข่มเหงของชนชั้นปกครอง ในบางกรณีชนชั้นผู้ถูกปกครองมีศักยภาพเท่าเทียม มีสติปัญญาเท่าเทียมกับชนชั้นปกครอง แต่ไม่ตระหนักและใช้สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ยอมให้ชนชั้นปกครองครอบงำสติปัญญาของตน อีกทั้งยังยอมรับอำนาจของชนชั้นปกครองเข้าไปด้วย

3.กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historical bloc)

คือ สภาวะที่ชนชั้นและกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนในปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เป็นองค์รวมของความสัมพันธ์ที่ทั้งซับซ้อน ชัดแย้ง และไม่ลงรอยกันในโครงสร้างส่วนบน อันเป็นผลสะท้อนจากความสัมพันธ์ทางการผลิต ทางสังคมในโครงสร้างส่วนล่าง (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 168)

กลุ่มประวัติศาสตร์สำหรับกริมซี ถูกนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงการสร้างภาวะการครองอำนาจอย่างสมบูรณ์ด้วยการยึดครองโครงสร้างทางสังคมทั้งสองส่วน ส่วนแรกคือโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) ซึ่งประกอบไปด้วยเศรษฐกิจ พลังในการผลิต ความสัมพันธ์ในการผลิต และส่วนต่อมาก็คือโครงสร้างส่วนบน (Super structure) เป็นพื้นที่ของปัจจัยในเชิงอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม หากสามารถผนวกการครองอำนาจนำเหนือความสัมพันธ์ทั้งสองโครงสร้างในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งได้นั้นเรียกว่า การสร้างกลุ่มประวัติศาสตร์ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้อย่างสมบูรณ์ผ่านสังคมนั้น ๆ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 35)

การปรากฏรูปแบบของกลุ่มประวัติศาสตร์ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นเรื่อง ในคำคืนหนึ่งสัตว์ทุกตัวต่างขนาด ต่างสายพันธุ์ สัตว์แต่ละตัวมีสติปัญญาและความสามารถที่ต่างกัน ซึ่งอุปมาถึงการมีชนชั้นที่ต่างกัน แต่ทุกตัวมาประชุมกันในโรงนาเพื่อฟังเผ่าเมเจอร์ บอกเล่าถึงอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ที่คิดจะปฏิวัติฟาร์ม เนื่องจากเหล่าสรรพสัตว์สัมผัสได้ถึงความไม่ยุติธรรมในการจัดการฟาร์ม การถูกเอาเปรียบจากมิสเตอร์โจนส์เจ้านายซึ่งเป็นมนุษย์ เหล่าสรรพสัตว์ชนชั้นต่าง ๆ ได้วางแผนร่วมมือกันโค่นล้มการปกครองฟาร์มที่อยู่ในอำนาจของมิสเตอร์โจนส์ โดยที่เขาไม่รู้ วันหนึ่งในฤดูร้อนช่วงเดือนมิถุนายน มิสเตอร์โจนส์ประสบกับช่วงที่ชีวิตตกต่ำ เขาดื่มเหล้าเมา ไร้ความรับผิดชอบ และไม่ได้ให้อาหารสัตว์ตามหน้าที่เหล่าสรรพสัตว์ผู้หิวโหยทั้งอาหารประทังชีวิตและหิวโหยการปฏิวัติลุกฮือขึ้นมาทำการต่อสู้กับผู้เคยทารุณกรรม เหล่าสรรพสัตว์ต่อสู้ทุกวิถีทางจนมิสเตอร์โจนส์และคนงานของเขาไม่สามารถควบคุมได้ เหล่าบรรดาสัตว์ก็วิ่งไล่มิสเตอร์โจนส์กับคนงานของเขาออกไปที่ถนนใหญ่ และการปฏิวัติก็สำเร็จ แสดงถึงกลุ่มประวัติศาสตร์ของเหล่าสรรพสัตว์ได้สร้างภาวะการครองอำนาจนำที่สมบูรณ์

“...เวลานี้สิ่งนั้นก็บังเกิด การปฏิวัติมาถึงและสำเร็จในเวลาอันใกล้ด้วยความง่ายดายเกินกว่าสัตว์ตัวใดจะคาดคิด ในหลายปีที่ผ่านมา ถึงแม้มิสเตอร์โจนส์จะเป็นเจ้านายที่โหดร้าย แต่เขาก็เป็นชาวไร่ที่มีความสามารถ ทว่าในช่วงหลัง ๆ นี้ เขาต้องประสบกับช่วงชีวิตที่ตกต่ำ กลายเป็นคนท้อแท้หมดหวัง หลังจากรักต้องสูญเสียเงินไปมากมายกับคดีความ และดื่มเหล้าหนัก

เกินกว่าร่างกายจะรับไหว วันทั้งวันเขาแต่นั่งปล่อยเวลาอยู่ที่เก้าอี้สมัยวินเซอร์ในครอบครัว นั่งอ่านหนังสือพิมพ์และดื่ม บางครั้งก็ให้อาหารโมเสซด้วยเปลือกขนมปังที่ชุ่มไปด้วยเบียร์...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 64-65)

เข้าวันรุ่งขึ้นหลังจากการปฏิวัติสำเร็จเหล่าบรรดาพรรคพวกก็ได้ตื่นขึ้นมาชื่นชมผลงานอันน่าชื่นใจที่พวกเขาได้สร้างร่วมกัน พวกเขาออกไปในทุก ๆ ที่ของฟาร์มซึ่งเป็นบ้านของพวกเขา บัดนี้มันตกเป็นของพวกเขาอย่างแท้จริง โดยที่ไม่ต้องมีมนุษย์มากคอยควบคุม ด้วยฝีมือของพวกเขาต่างชนิดต่างสายพันธุ์ หลากชนชั้นแต่สามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียว ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของตน

“...อย่างไรก็ดี พวกเขาตื่นขึ้นมาแต่เช้าตรู่ตามปกติ และทันใดนั้นก็นึกขึ้นได้ถึงความรุ่งโรจน์ของชีวิตที่ได้เกิดขึ้นแล้ว ทุกตัววิ่งออกไปยังทุ่งหญ้าพร้อมกันบนเส้นทางเล็ก ๆ ผ่านทุ่งหญ้า มีเนินที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพทั่วทั้งฟาร์ม บรรดาสัตว์วิ่งขึ้นไปบนยอดเนินและมองไปรอบ ๆ ตัว ท่ามกลางแสงแห่งรุ่งอรุณอันกระจ่างสดใส ไซ้แล้ว! ฟาร์มเป็นของพวกเขา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 68)

หลังจากการปฏิวัติเสร็จสิ้นเหล่าพรรคพวกก็ต้องจัดการบริหารฟาร์ม โดยการวางแผนเป็นหน้าที่ของพวกเขา เพราะพวกเขาได้รับยกย่องว่าเป็นสัตว์ที่มีสติปัญญาดีเลิศกว่าสัตว์อื่น ๆ พวกเขาต้องวางแผนนโยบายเพื่อนำมาเสนอในที่ประชุม ซึ่งก็ราบรื่นไปด้วยดี แต่ในบางครั้งก็มีเหตุขัดข้องใจกันบ้าง เมื่อสโนว์บอลและนโปเลียน หมูสองตัวที่มักจะมีข้อพิพาทกันในการเสนอนโยบายอยู่บ่อยครั้ง

“...พวกหมูง่วนอยู่กับการวางแผนงานสำหรับฤดูกาลที่กำลังมาถึง ต้องยอมรับว่าพวกหมูผู้ซึ่งปรากฏชัดว่าเฉลียวฉลาดกว่าสัตว์อื่น ๆ ควรเป็นผู้ตัดสินใจในทุก ๆ ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของฟาร์ม แม้ว่าการตัดสินใจของพวกเขาต้องได้รับการยอมรับจากคะแนนเสียงส่วนใหญ่ก็ตามการจัดระบบเช่นนี้จะดำเนินไปด้วยดีพอสมควรหากไม่มีข้อพิพาทระหว่างสโนว์บอลกับนโปเลียนที่มักเกิดขึ้นอยู่เสมอ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 96)

การพิพาทกันระหว่างสโนว์บอลและนโปเลียนที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม มีการเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มพลังต่าง ๆ ถึงแม้จะเพิ่งสร้างกลุ่มพลังขึ้นมาใหม่และเป็นกลุ่มพลังที่กำลังก้าวหน้า (Progressive) แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงมีกลุ่มประวัติศาสตร์ทางเลือก (Alternative historical bloc) แทรกซึมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิภาษวิธี (Dialectic) ที่เชื่อว่าสรรพสิ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปและมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (วิชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 170-171)

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏรูปแบบกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) เมื่อพรรคอิงซ็อคถ่ายทอดรายการความเกลียดสองนาที่ผ่านทางจอโทรทัศน์ ภาพใบหน้าของ เอ็มมานูเอล โกลด์สไตน์ ปรากฏขึ้นบนจอ เขาเป็นอดีตผู้นำพรรคอิงซ็อคเกือบระดับเดียวกับพีเบ้ม แต่กลับทรยศต่อพรรค เข้าร่วมกิจกรรมปฏิวัติซ้อน เขาถูกตัดสินประหารแต่กลับหลบหนีไปได้ พรรคประณามโกลด์สไตน์ว่าเขาคือผู้ทรยศหมายเลขหนึ่ง นักสร้างมลทินแปดเปื้อนพรรค พรรคเชื่อว่าการทรยศทุกชนิด ความคิดนอกวิสัยอันเลวร้ายทั้งหลายเกิดขึ้นจากคำสอนของเขาโดยตรง

“...โกลด์สไตน์เป็นผู้ละทิ้งพรรคและนักหักหลัง ครั้งหนึ่งนานแล้ว (นานแค่ไหนแทบไม่มีใครจำได้) เขาเคยเป็นผู้นำพรรคเกือบระดับเดียวกับพีเบ้มด้วยซ้ำ ต่อมาเขาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติซ้อนและถูกตัดสินประหารแต่หลบหนีได้ลี้ลับและหายตัวไป รายการความเกลียดสองนาที่นี้เปลี่ยนไปทุกวัน แต่ไม่มีครั้งไหนที่โกลด์สไตน์ไม่ได้เป็นตัวเอก เขาเป็นผู้ทรยศหมายเลขหนึ่ง เป็นคนแรกที่สร้างมลทินแปดเปื้อนพรรค ก่ออาชญากรรมต่อต้านพรรค การทรยศทุกชนิด กิจกรรมบ่อนทำลายทุกประเภท และความคิดนอกวิสัยเบี่ยงเบนทั้งหลายผุดจากคำสอนเขาโดยตรง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 57-58)

จากข้อค้นพบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นเป็นหนึ่งตัวอย่างกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) แสดงให้เห็นว่าในการปกครองของพรรคอิงซ็อค มีการเชื่อมโยงของกลุ่มพลังต่าง ๆ ทั้งเป็นกลุ่มพลังที่เห็นด้วย และกลุ่มพลังที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ของพรรคแทรกซึมอยู่ทั่วโครงสร้างของสังคม ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นชนชั้นที่มีความต่างกัน อาจจะเป็นชนชั้นเดียวกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าใครสามารถครองความเป็นใหญ่เหนือสังคม โดยมีชนชั้นรองเข้ามาร่วมผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)

หลังจากรายการความเกลียดสองนาที่เขาได้พลาดความรู้สึกทรยศต่อพรรค แสดงออกผ่านทางดวงตา แวบหนึ่งเขาสบตากับโอไบรอันสมาชิกพรรคชั้นใน ในวินาทีนั้นเขาคิดว่าโอไบรอันคิดเหมือนเขา เขาอ่านสายตาของโอไบรอันและมีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน วินสตันเชื่อว่าไม่ใช่เขาเพียงคนเดียวที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกับพรรค วินสตันรู้สึกหัวใจพองโตเปี่ยมไปด้วยความหวัง เพราะเขาคิดว่าคณะภราดรอาจจะมีอยู่จริง

“...เขารู้! ว่าโอไบรอันคิดเหมือนเขา ข่าวสารที่ไม่ผิดพลาดถูกส่งผ่านราวจิตใจคนทั้งสองคนทั้งสองเปิดอกให้ความคิดเคลื่อนผ่านจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนทางสายตา โอไบรอันคล้ายบอกว่า “ผมเป็นพวกคุณ ผมรู้ว่าความรู้สึกอย่างไร รู้หมดถึงความรู้สึกเหยียดหยาม ความเกลียดชัง ความขยะแขยงของคุณ อย่ากังวล ผมอยู่ข้างคุณ!”...เขาเองชักไม่แน่ใจแล้วว่ามันเกิดขึ้นจริงหรือไม่เหตุการณ์เช่นนี้ไม่เคยมีผลสืบเนื่องตามมา นอกจากคงความเชื่อหรือความหวังในตัว

วินสตันว่าไม่ใช่เขาคนเดียวที่เป็นศัตรูพรรค บางทีชาวสื่อเรื่องขบวนการใต้ดินบ่อนทำลายพรรคอันไพศาลอาจจริง คณะภราดรอาจมีจริงก็เป็นได้! ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 63)

วินสตันมีความต้องการก่อกบฏกับพรรคอยู่อย่างเต็มเปี่ยม หลังจากที่เขาได้สบตากับไอไบรอัน เขาก็มีความเชื่อว่าไอไบรอันเป็นพวกเดียวกันกับเขา เขาอยากจะได้เข้าไปหาไอไบรอันพร้อมกับบอกถึงอุดมการณ์ที่จะทำลายพรรค เขาอยากให้อไบรอันช่วยในเรื่องนี้ เขาได้เล่าวินาทีที่สบตากับไอไบรอันให้จูเลียฟัง เธอก็เชื่ออย่างที่วินสตันเชื่อ ว่าทุกคนยอมเกลียดพรรคอยู่ลับ ๆ ทุกคนอยากฝ่าฝืนกฎของพรรคถ้ามีช่องทางที่สามารถแอบทำได้อย่างปลอดภัย

“...มีบางครั้งเช่นกันที่ทั้งคู่พูดถึงการเป็นกบฏพรรคแต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มอย่างไร หากเรื่องคณะภราดรเป็นจริง ก็ยังลำบากอยู่ดีที่จะหาทางเข้าถึงคณะที่ว่า เขาบอกเธอถึงความรู้สึกใกล้ชิดซิดแปลก ๆ ซึ่งมีอยู่ หรือดูเหมือนมืออยู่ ระหว่างตัวเขากับไอไบรอัน และแรงกระตุ้นรุนแรงที่บางครั้งเขาอยากเดินเข้าไปหาแล้วประกาศว่าเป็นศัตรูพรรค และต้องการความช่วยเหลือจากไอไบรอัน นำแปลกที่สิ่งนี้ไม่ได้สะกดใจจูเลียในแง่ว่าเป็นการกระทำหุนหันพลันแล่นที่เป็นไปไม่ได้ เธอคุ้นเคยการตัดสินคนจากใบหน้า และเห็นเป็นเรื่องปกติที่วินสตันเชื่อว่าควรไว้วางใจไอไบรอันเมื่อเห็นพลังแข็งแกร่งกล้าจากสายตาสบกันแวบเดียว ยิ่งกว่านั้น เธอยังทักท้วงว่าทุกคนหรือเกือบทุกคนยอมเกลียดพรรคลับ ๆ และจะฝ่าฝืนกฎถ้าคิดว่าทำแล้วปลอดภัย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 213-214)

ในที่สุดวันที่วินสตันเฝ้ารอก็มาถึง วันที่เขามีโอกาสได้เข้าพบไอไบรอัน สมาชิกชั้นในของพรรคที่เขาเชื่อว่ามีอุดมการณ์ต่อต้านพรรคเช่นเดียวกับเขา ทั้งคู่เจรจากันอย่างลับ ๆ ถึงเรื่องอุดมการณ์ต่อต้านพรรคในห้องของไอไบรอัน สิ่งที่ทั้งคู่ทำ สำหรับพรรคแล้วเป็นความผิดไม่ต่างจากการร่วมก่ออาชญากรรม บัดนี้ชายสองคนที่เป็นสมาชิกพรรคชั้นนอกและชั้นใน ถึงจะต่างชนชั้นกันแต่ทั้งคู่ไว้วางใจและเป็นมิตรต่อกันเนื่องด้วยมีอุดมการณ์ที่สอดคล้องประสาสมัครภาพ

“...หัวใจวินสตันกระตุกเจ็บปวด นี่ไม่ใช่อะไรอื่นนอกจากการพาดพิงถึงไซมู ทว่าไซมูไม่เพียงตายเท่านั้น เขาถูกกำจัดเป็นอนุบุคคล การอ้างอิงใด ๆ ที่ชี้เฉพาะถึงเขาอาจเป็นอันตรายถึงตาย คำพูดไอไบรอันเป็นสัญลักษณ์ชัดที่เดียว เป็นรหัสสั้นเอง การร่วมอาชญากรรมความคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยกันนี้ ย่อมเปลี่ยนคนทั้งสองให้เป็นผู้สมรู้ร่วมคิด ทั้งสองเดินทอดน่องช้า ๆ ไปตามระเบียบ แล้วไอไบรอันก็หยุด เขาขยับแว่นตาบนดั่งจุ่มกด้วยท่าทางเฉพาะตัวที่เป็นมิตรปราศจากอันตรายอย่างน่าประหลาดแล้วพูดต่อ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 219-220)

ในระหว่างที่วินสตัน และจูเลีย อยู่ในห้องกับวินสตัน เจ้าของห้องได้สั่งปิดโทรทัศน์ภายในห้องเพื่อป้องกันการสอดส่องล้วงความลับจากพรรค ซึ่งโดยทั่วไปแล้วไม่สามารถทำได้ แต่ไอไบรอันมีอำนาจที่จะทำเช่นนั้น วินสตันได้เริ่มกล่าวกับไอไบรอัน เขาเชื่อว่ามีภารกิจต่อพรรค

อยู่เนื่อง ๆ หลายองค์กรที่ต่อต้านพรรคทำงานอยู่ลับ ๆ เขาเป็นศัตรูกับพรรค เขาคัดค้านหลักการ อิงช็อค เขาสารภาพผิดทั้งเรื่องอาชญากรความคิดและการลักลอบขู่สาวเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาทำทุกอย่างที่ขัดต่อคำสั่งพรรค แต่ทันใดนั้นเขาก็หยุดและมองไปที่ประตูเพราะรู้สึกว่ประตูเปิด ปราบฎร่างของคนใช้ของไอไบรอันขึ้น ไอไบรอันกล่าวกับวินตันว่า นี่คือนาร์ตินเป็นพวกเดียวกับเรา ไอไบรอันอนุญาตให้มาร์ตินร่วมวงสนทนาและเลิกเป็นคนใช้ได้สิบนาที บัดนี้ชายสามคน และหญิงหนึ่งคน ต่างชนชั้นได้ร่วมวงกันสนทนากัน ในเรื่องอุดมการณ์ที่สอดคล้องกัน

“เราเชื่อว่ามีกรคิดเป็นขอบ มีองค์กรลับบางอย่างทำงานต่อต้านพรรค และคุณเกี่ยวข้องกับ เราอยากเข้าร่วมและทำงานให้บ้าง เราเป็นศัตรูพรรค เราไม่เชื่อหลักการอิงช็อค เราเป็นอาชญากรความคิด ข้ายังลอบเป็นขู้กัน เราบอกให้คุณฟังเพราะอยากจะทำใจในความกรุณาของคุณ

ถ้าคุณต้องการให้เรากล่าวโทษตัวเองในทางอื่นอีก เราก็พร้อม”

วินสตันหยุดและเหลือบชำเลืองชำมไหลดัวเองเพราะรู้สึกว่ประตูเปิด เจ้าคนใช้ร่างเล็ก หน้าเหลืองน้เองที่เข้ามาไม่เคยประตู วินสตันเห็นเขาถือถาดใส่ขวดเหล้าและแก้วหลายใบ

“มาร์ตินเป็นพวกเรา” ไอไบรอันพูดโดยไม่สะดุ้งสะเทือน “เอาเครื่องดื่มมานี่สิมาร์ติน วางบนโต๊ะกลมมันแหละ เรามีเก้าอี้พอใหม่ แล้วจะได้นั่งคุยกันให้สบายหน่อย ยกเก้าอี้มาให้มาร์ติน เราจะพูดกันเรื่องงาน คุณเลิกเป็นคนใช้ได้สิบนาที” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 232-233)

แต่แล้ววันหนึ่งสิ่งทีวินสตันไม่เคยคาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อเขาถูกพรรคจับได้ในข้อหาทรยศพรรค เขาทำผิดหลายข้อหา ไม่ว่าจะเป็ข้อหาต่อต้านพรรค ลักลอบขู่สาวกับจูเลีย หรือเกลียดพีเบ้ม เขาถูกจับในระหว่างที่อยู่กับจูเลียในห้องเช่าสองต่อสอง หลังจากที่ถูกรจับพรรคได้นำเขามาควบคุมตัวในกระทรวงแห่งความรัก เขาถูกทำมาทำโทษให้ทรมานร่างกาย และทรมานจิตใจอย่างไม่รู้วันคืน พรรคนำเขามาปรับทัศนคติ เขาถูกทำให้สารภาพและป้อนมโนทัศน์แบบพรรคเข้าไปจนเป็นคนใหม่ ในตอนท้ายของเรื่องเขาได้รับการอภัยทุกสิ่ง วิญญาณของเขาขาวราวหิมะ มีผู้คุมคอยตามเขาอยู่ด้านหลัง กระสุนลูกหนึ่งแล่นสู่สมองเขา ในวินาทีสุดท้ายนั้น เขาเพ่งมองที่รูปของพีเบ้ม เขาสัมผัสได้ถึงรอยยิ้มภายใต้หนวดนั้น และเขาก็หลงรักพีเบ้ม

“...วินสตันเพ่งมองใบหน้ามี้มานั้น สีลิปปีเขียวหรือกว่าเขาจะเรียนรู้ว่รอยยิ้มชนิดใดกันที่ซ่อนภายใต้ป็นหนวดดำนั้น โอ้เอ๋ย...การหลบหนีอันดีอันตั้งต้นจากอ้อมอกซึ่งเปี่ยมไปด้วยความรัก! น้ำตาสองหยด กลิ่นเย็นค่อยๆ หยาดลงสองข้างจมูก แต่ก็เป็ไปด้วยดี ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นไปด้วยดี การดิ้นรนต่อสู้จบแล้ว เขาได้ชัยชนะเหนือตนเอง เขารักพีเบ้ม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 376)

แนวคิดเรื่องกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง แสดงให้เห็นว่า ในหนึ่งกลุ่มประวัติศาสตร์ ประกอบไปด้วยชนชั้นหลาย ๆ ชนชั้น มีอุดมการณ์หลายชุด อุดมการณ์ที่ขัดแย้งกัน ต่อสู้กัน รวบรวมเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ตามแนวคิดวิภาษวิธี (Dialectic) กลุ่มประวัติศาสตร์นี้เกิดขึ้นเมื่อมีชนชั้นหนึ่งสามารถครองความเป็นใหญ่เหนือสังคมทั้งหมด และมีชนชั้นรองยอมรับและผลานผลประโยชน์ จนทำให้ผลประโยชน์ของทั้งสองชนชั้น กลายเป็นผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ในช่วงเวลานั้นของประวัติศาสตร์ กลุ่มประวัติศาสตร์นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง แต่อาจเป็นหลายชนชั้นที่ครองผลประโยชน์ร่วมกัน และจัดสรรอำนาจทางการเมืองกันได้ลงตัวในช่วงเวลาหนึ่ง และสามารถครองอำนาจได้เหนือสังคมทั้งหมด (รัฐกลมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 38-39) ซึ่งกลุ่มประวัติศาสตร์ที่ได้ค้นพบว่าปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ สอดคล้องตรงตามที่ทฤษฎีกล่าวไว้ถูกต้องอย่างไม่มีผิดเพี้ยน

ตัวกลางสำคัญในกลุ่มประวัติศาสตร์ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้เตรียมการให้เกิด (Organizing) บริหารจัดการ (Administering) อำนาจการ (Directing) ให้การศึกษา (Educating) และชักนำชนชั้น (Leading) โดยบทบาทนี้สามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อที่จะสร้างอำนาจให้เกิดการบังคับ ความยินยอม นั่นคือปัญญาชน โดยการจำแนกปัญญาชนตามแนวคิดของกรัมสกี ได้จำแนกปัญญาชนออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) และ ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual)

3.1. ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual)

คือ ปัญญาชนที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทำให้กลุ่มปัญญาชนเข้าใจกลุ่มชนของตนหรือสังคมของตนว่ามีความต้องการอะไรอย่างแท้จริง มีบทบาทในการนำเสนอจิตสำนึก ทั้งในด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือเป็นผู้ให้ปัญญาแก่สังคมในการที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นผู้ประสานเชื่อมอุดมการณ์หรือสำนึกร่วม (Collective consciousness) โดยสร้างความหวังต่อการเปลี่ยนแปลง ทำลายและล้มอำนาจรัฐเดิม เพื่อหวังเข้าสู่การครองอำนาจนำและการสร้าง Organic Intellectual นั่นถือเป็นเงื่อนไขสำคัญเบื้องต้นของการปฏิวัติ (รัฐกลมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 41)

ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม โดยถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร เมาเมเจอร์ หมูอาวุโสผู้เป็นที่เคารพนับถือของบรรดาสรรพสัตว์ที่อาศัยอยู่ในแมนเนอร์ฟาร์ม ซึ่งในตอนต้นของเรื่อง แมนเนอร์ฟาร์มนั้นปกครองโดยมิสเตอร์โจนส์ ซึ่งเป็นมนุษย์ภายใต้การปกครองของมิสเตอร์โจนส์สร้างความไม่พอใจให้กับเหล่าสรรพสัตว์เพราะมิสเตอร์โจนส์

และพรรคพวกของเขาขาดความรับผิดชอบและการเอาใจใส่บรรดาสรรพสัตว์ในฟาร์ม ใช้แรงงาน บรรดาสรรพสัตว์อย่างหนักแต่ไม่ได้ให้อาหารสัตว์ในปริมาณที่เพียงพอสำหรับสัตว์ควรจะได้รับ บรรดาสรรพสัตว์ต้องทนทุกข์ เจ็บป่วย และหิวโหย ทรัพยากรผลผลิตต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นโดย แรงงานของสรรพสัตว์ถูกขโมยไปเป็นสมบัติของมนุษย์ เฒ่าเมเจอร์ได้ชี้ให้สรรพสัตว์เห็นถึงความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นภายใต้การถูกกดขี่ของมนุษย์ โน้มน้าวใจให้เหล่าสรรพสัตว์ตระหนักในธรรมชาติ ของชีวิต อีกทั้งยังชี้ชวนให้เกิดการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจการปกครองฟาร์มจากมนุษย์มาสู่การ ปกครองโดยสรรพสัตว์กันเองอย่างเท่าเทียม พฤติกรรมของเฒ่าเมเจอร์สอดคล้องกับแนวคิด ปัญญาชนของชนชั้นที่ว่ามีบทบาทในการสร้างจิตสำนึกและสร้างความหวังต่อการเปลี่ยนแปลง โคนล้มกลุ่มอำนาจเดิม

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ยังมีอีกหนึ่งตัวละครที่ชื่อว่า สโนว์บอล ซึ่งเป็นตัวละคร หมู ในฟาร์มที่สนองอุดมการณ์ของเฒ่าเมเจอร์ สโนว์บอลได้เป็นแกนนำในการทำสงครามโค่นล้ม การปกครองของมนุษย์ ภายหลังจากการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจการปกครองจากมนุษย์ทำสำเร็จ สโนว์บอลได้นำคำสอนของเฒ่าเมเจอร์มากลั่นกรองอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเป็นบัญญัติเจ็ด ประการไว้สำหรับใช้เป็นธรรมนูญการปกครองฟาร์มสรรพสัตว์ อีกทั้งยังได้วางแผนบริหารจัดการ ฟาร์ม รวมไปถึงคิดค้นการสร้างเครื่องมือทุ่นแรงและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายใน ฟาร์ม พฤติกรรมของสโนว์บอลสอดคล้องกับแนวคิดปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้นในแง่ของการเป็น ปัญญาแก่สังคม นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคมและประสานเชื่อมอุดมการณ์ร่วม

ในขณะเดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น ผ่านทางตัวละคร วินสตัน ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง วินสตันเป็นหนึ่งในสมาชิกพรรคชั้นนอกที่ คอยทำงานให้กับพรรค เขาทำงานในกระทรวงแห่งความจริง เขาจึงเป็นผู้ล่วงรู้ความลับของพรรค ข้าราชการ ข้อมูลต่าง ๆ ที่พรรคบิดเบือน เรื่องราวต่าง ๆ ที่พรรคบิดเบือนล้วนเคยผ่านมือเขามาแล้ว ทั้งสิ้นก่อนที่มันจะถูกทำลายและมีข้อมูลใหม่ที่พรรคต้องการให้ผู้คนเชื่อเกิดขึ้นมาลบล้าง วินสตัน เป็นตัวละครที่รับรู้ถึงการถูกกดขี่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดของ คนโดยพรรคอิงซ็อค เขามีความต้องการที่จะโค่นล้มอำนาจของพรรคโดยมีความเชื่อว่าคณะ ภาครที่มีอุดมการณ์เดียวกันกับเขาจะมีอยู่จริง และเขาเชื่อว่าสามารถโค่นล้มพรรคได้ ใน ระยะเวลาเขาเขียนบันทึกเกี่ยวกับการถูกกดขี่ภายใต้การปกครองของพรรค การบิดเบือนข้อมูล ข้าราชการ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของพรรค เพราะเขาเชื่อว่าในอนาคตข้อมูลเหล่านี้ อาจเป็น ประโยชน์ หรืออาจนำมาซึ่งการปฏิวัติในรุ่นลูกหลาน ระยะเวลาเขาได้เข้าพบโอไบรอัน สมาชิก พรรคชั้นสูงที่เขาเข้าใจว่าเป็นหนึ่งในคณะภาคร โดยเขาได้เข้าพบกันแบบลับ ๆ วินสตันได้บอก

กล่าวอุดมการณ์ของเขาให้โอไบรอันได้รับรู้ซึ่งอุดมการณ์ของเขาเป็นอุดมการณ์ที่ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค ทุกคำพูดของเขาสามารถทำให้เขาถูกลงโทษจากพรรคได้ ทำยที่สุดการก่อกบฏของเขา ก็ถูกพรรคจับได้และเขาถูกส่งไปยังกระทรวงแห่งความรักเพื่อรับโทษตามที่พรรคต้องการ การกระทำของวินสตันสอดคล้องกับแนวคิดปัญญาชนของชนชั้นเนื่องจาก วินสตันเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญล่วงรู้ทันการกระทำของพรรค เขามีความต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชนชั้นที่ตนเองอยู่ อีกทั้งยังเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมความคิด

การค้นพบปัญญาชนในรูปแบบปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าทุกตัวละครมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่รับใช้ได้ กล่าวไว้ คือ ปัญญาชนรูปแบบนี้มีความชัดเจนในการมีบทบาทในการจัดการองค์การเหนือผู้อื่น เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมความคิด สร้างอุดมการณ์ทำทลายกลุ่มอำนาจเดิม เป็นตัวช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และชูประเด็นที่เป็นความต้องการร่วมของชนชั้น

3.2. ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual)

คือ กลุ่มประเพณีนิยมที่ดำเนินอยู่ภายใต้ระบบที่เป็นอยู่ ดำเนินการอย่างซ้ำซากเพื่อรับใช้ชนชั้นปกครอง ไม่ได้ก่อให้เกิดความคิดและปัญญาในการเปลี่ยนแปลงแก่สังคม อาจกล่าวได้ว่าปัญญาชนพวกนี้ คือกลุ่มที่ช่วยค้ำจุนและสืบทอดอุดมการณ์ของระบบสังคมเดิมให้คงอยู่ ตัวอย่างปัญญาชนในรูปแบบนี้เช่น นักบวช พระ นักวิชาการ ผู้ไม่มีหน้าที่ในเชิงเทคนิคในภาคส่วนของชนชั้นต่าง ๆ (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 41)

ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม โดยถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร สควิลเลอร์ หมูผู้ทำหน้าที่เป็นมือขวาของหมูผู้นำที่ชื่อวอนโปเลียน เขาเป็นผู้ช่วยในทุกด้านให้กับวอนโปเลียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการภาพลักษณ์ ร่วมวางแผนนโยบาย การบริหาร การสอดส่องพฤติกรรมสัตว์อื่น ๆ หรือแม้กระทั่งแก้ไขข้อมูลที่วอนโปเลียนต้องการให้เป็น รวมไปถึงการแพร่กระจายข่าวสารและเปลี่ยนความคิดเหล่าสัตว์แคว้นแก้ไขเรื่องที่เกิดขึ้นในหมู่มุมที่ถูกต้องได้ การกระทำของสควิลเลอร์กระทำขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมและคงอำนาจให้ชนชั้นปกครอง ช่วยให้อำนาจของชนชั้นปกครองมีความยั่งยืน อีกทั้งยังทำให้อุดมการณ์ของชนชั้นปกครองมีความแข็งแกร่งอีกด้วย

ในขณะเดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏตัวละครที่มีลักษณะปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้คล้ายกัน ผ่านตัวละคร โอไบรอัน เขาเป็นสมาชิกพรรคชั้นสูงมีอำนาจมากกว่าบุคคลชั้นอื่น ๆ รองจากพีบีเอ็ม มีอำนาจในการสั่งปิดโทรทัศน์ได้ ซึ่งบุคคลทั่วไปไม่มีสิทธิ์นี้ วินสตันเคยเข้าใจผิดว่าเขาเป็นหนึ่งในคณะภราดรที่มีอุดมการณ์ขัดกับอุดมการณ์ของพรรคคือ

ซ็อด วินสตันจึงแสดงออกถึงอุดมการณ์ของตนที่ขัดกับพรรค สุดท้ายแล้วเขาเป็นคนที่ทำงานอย่างซื่อสัตย์รับใช้พรรค ทำการจับกุมวินสตันในขณะที่ทำการก่อกบฏ และเป็นผู้ควบคุมตัววินสตันเข้ามายังกระทรวงแห่งความรัก เพื่อที่จะลงโทษเขาและเปลี่ยนความคิดให้เขาเป็นคนใหม่

การค้นพบปัญญาชนในรูปแบบปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าตัวละครจากนวนิยายทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่กรับซีได้กล่าวไว้ คือ ปัญญาชนในรูปแบบนี้มีอิสระในตัวเองและมีบทบาทของตนอยู่เหนือผลประโยชน์ของชนชั้น ด้วยลักษณะที่ไม่ยึดโยงกับชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง ปัญญาชนรูปแบบนี้จึงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปร่วมหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครอง

แนวความคิดเรื่องประชาสังคมและสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจและการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion)

คือ หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญในการครองอำนาจนำ มีพื้นที่ปฏิบัติการประกอบอยู่ในโครงสร้างส่วนบน (Super structure) 2 พื้นที่คือ 1.พื้นที่ประชาสังคม (Civil society) และ 2.พื้นที่สังคมการเมือง (Political society) ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมสองส่วนนี้ไม่ได้มีสัดส่วนตายตัว แต่ขึ้นกับสัดส่วนของการใช้อำนาจ ระหว่างความยินยอมพร้อมใจ (Consent) และการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ว่าส่วนใดมีอิทธิพลมากกว่ากัน การครองความเป็นใหญ่มีกระบวนการสำคัญตรงพื้นที่สองส่วนนี้ หรือกล่าวได้ว่ามันคือพื้นที่ในการสร้าง Counter hegemony influence หรือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านโครงสร้างเดิม (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 34)

1. แนวความคิดเรื่องประชาสังคม (Civil society)

อันโตนิโอ กรัมสกี ได้พัฒนาแนวคิดเรื่องประชาสังคม (Civil society) ในแบบของเฮเกลและมาร์กซ โดยเสนอว่า ประชาสังคมเป็นมิติของโครงสร้างส่วนบนไม่ใช่ความสัมพันธ์ในการผลิตตามแนวคิดของเฮเกลและมาร์กซ ประชาสังคมของกรัมสกีคือ พื้นที่ซึ่งชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมมีการแก่งแย่งเพื่อช่วงชิงการนำ (Leadership) และความยินยอมพร้อมใจ (Consent) หรือการครองอำนาจนำ (Hegemony) เหนือกลุ่มคนในชนชั้นอื่นๆ ภายในพื้นที่ประชาสังคมจะมีตัวแสดง (Agent) ที่มีหน้าที่ในการสร้างและส่งต่อชุดความคิด ความเชื่อ ตามที่ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำต้องการ ประกอบไปด้วยสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เป็นแหล่งรวมของความสัมพันธ์ของผู้คน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน เป็นต้น (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 125)

แนวคิดเรื่องประชาสังคม (Civil society) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ปรากฏอยู่ตั้งแต่ตอนต้นของเรื่อง ในคืนหนึ่งที่มีสเตอร์โจนส์กำลังเมาและได้ปิดประตูฟาร์ม เรียบร้อยเพื่อที่กำลังจะเข้านอน ระหว่างนั้นเหล่าบรรดาสรรพสัตว์ได้รวมตัวกันในโรงนาเพื่อประชุมกัน และรับฟังฝันประหลาดของ เฒ่าเมเจอร์ สุกรรอาวโสซึ่งเป็นที่เคารพของสัตว์ในฟาร์ม การประชุมลับในโรงนา เฒ่าเมเจอร์ได้กล่าวถึงธรรมชาติในชีวิต ความเป็นจริงในชีวิต ความรุ่งโรจน์ในชีวิตของเหล่าสรรพสัตว์ถ้าหากไม่ต้องถูกควบคุมโดยมนุษย์ ความคิดในการปฏิวัติฟาร์มเพื่อให้เหล่าสรรพสัตว์ปกครองกันเอง และการใช้ชีวิตหลังจากการปฏิวัติฟาร์ม

การประชุมลับในโรงนาของเหล่าสรรพสัตว์นี้เป็นการส่งต่อ และแพร่กระจายอุดมการณ์ของเฒ่าเมเจอร์ ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งรวมความสัมพันธ์ของสรรพสัตว์ในฟาร์ม ในการส่งต่ออุดมการณ์นี้เป็นไปในลักษณะของการกล่อมเกลาคำคิด เพื่อให้เกิดการยินยอมพร้อมใจ (Consent)

“...ทันทีที่แสงสว่างในห้องนอนดับลง ความโกลาหลและเสียงกระพือปีกก็ดังอื้ออึงไปทั้งโรงนา ชาวแพร์สะพัดไปทั่วฟาร์มตั้งแต่ช่วงกลางวันแล้วว่ เฒ่าเมเจอร์ สุกรรพันธุ์มิดเดิลไวท์ตัวผู้เจ้าของรางวัลประกวดเกิดฝันประหลาดเมื่อคืนก่อนหน้า และปรารถนาจะบอกกล่าวให้สัตว์อื่น ๆ ได้รับรู้ ทุกตัวจึงตกลงกันว่าจะมาประชุมรวมกันที่โรงนาใหญ่ในทันทีที่พลอดมิสเตอร์โจนส์ เฒ่าเมเจอร์ (เขามันถูกเรียกขานเช่นนั้น แม้ว่าชื่อจริงที่ใช้ในการอวดโฉมเพื่อประกวดของเขาจะเป็น วิลลิงตัน บิวตี้ ก็ตาม) เป็นผู้ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูงในฟาร์ม กระทั่งสัตว์ทุกตัวพร้อมยอมสละชั่วโมงการนอนเพื่อมาฟังสิ่งที่เขาจะพูด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 47)

ภายหลังการปฏิวัติฟาร์มบรรดาสรรพสัตว์ได้ปกครองกันเองโดยมีพวกหมูเป็นผู้วางระบบการปกครอง กำหนดข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน จัดการแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ บ็อกเซอร์และโคลเวอร์ ม้าสองตัว พวกมันยอมรับพวกหมูเป็นครูทันที คอยฟังคำสั่ง แพร่กระจายคำสั่งไปสู่สัตว์อื่น ๆ อีกทั้งยังเข้าร่วมการประชุมและร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ อยู่เสมอ การชักนำของเฒ่าเมเจอร์ และความยินยอมพร้อมใจของบ็อกเซอร์และโคลเวอร์ แสดงให้เห็นชัดว่า พื้นที่ประชาสังคม (Civil society) ได้บังเกิดขึ้นในฟาร์มสรรพสัตว์เพื่อทำให้เกิดโลกทัศน์ (Conception of the world) ที่เป็นแบบเดียวกันตามความต้องการของกลุ่มหรือชนชั้นที่พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ

“...สาวกที่ซื่อสัตย์ที่สุดคือม้าลากรถสองตัว บ็อกเซอร์กับโคลเวอร์ สำหรับทั้งสองการคิดอย่างอื่นนอกเหนือจากเรื่องเกี่ยวกับตัวเองเป็นสิ่งยากยิ่ง แต่พวกเขาก็ยอมรับพวกหมูเป็นครูในทันที ทั้งยังซึ้งซึ้งทุกอย่างที่พวกหมอบอก และถ่ายทอดแก่สัตว์ตัวอื่นด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่าย

พวกเขาไม่เคยพลาดการเข้าร่วมประชุมลับในโรงนา และเป็นผู้นำร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ ซึ่งมักใช้ในการปิดประชุมเสมอ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 64)

นอกจากนี้ในการปกครองฟาร์มสรรพสัตว์ภายใต้การนำของนโปเลียนจอมเผด็จการ นโปเลียนได้สร้างความเชื่อที่นำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการปกครองของตน ไม่ว่าจะเป็นการเรียกแทนกันว่า “สหาย” โดยขัดแย้งกับสภาวะที่แท้จริงที่เกิดขึ้น โดยมีพวกหมูสนับสนุน ในการขนานนามให้นโปเลียนว่า บิดาแห่งสัตว์ทั้งหมด ผู้นำเกรงขามแห่งมวลมนุษย์ ผู้พิทักษ์คอกแกะ มิตรแห่งเป็น และอื่น ๆ อีกมากมาย การขนานนามและการเรียกแทนกันว่า “สหาย” เช่นนี้จะเป็นการสร้างความเชื่อตามที่กลุ่มชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำต้องการ ซึ่งเกิดขึ้นภายในฟาร์มที่เปรียบเสมือนสถาบันครอบครัว หรือชุมชนเล็ก ๆ ที่เหล่าสรรพสัตว์อยู่ร่วมกัน กล่อมเกลาโดยปราศจากอำนาจบังคับ (Coercion)

“...สหายนโปเลียน ท่านผู้นำของเรา และพวกหมูมักสรรหาคำอื่น ๆ มาเรียกเขา เป็นต้นว่า บิดาแห่งสัตว์ทั้งหมด ผู้นำเกรงขามแห่งมวลมนุษย์ ผู้พิทักษ์คอกแกะ มิตรแห่งเปิด และอื่น ๆ มากมายในทำนองนี้ ...แม้ไก่ตัวหนึ่งจะคอยบอกกับสัตว์อื่น ๆ เสมอว่า ภายใต้การนำของสหายนโปเลียนท่านผู้นำของเรา ฉันจึงสามารถออกไปได้ห้าฟองในหกวัน หรือมีวัวอยู่สองตัวที่มักอุทานออกมาขณะดื่มน้ำจากสระอย่างเอร็ดอร่อยว่า ขอขอบคุณความเป็นผู้นำของสหายนโปเลียน ที่ทำให้น้ำมีรสชาติดีเลิศเช่นนี้!” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 140-141)

นอกจากนี้แนวคิดประชาธิปไตยอีกหนึ่งรูปแบบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม คือ การทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน ซึ่งเหล่าสรรพสัตว์ในฟาร์มได้มีการเดินสวนสนามเป็นกิจกรรมในการเฉลิมฉลอง ที่เหล่าสรรพสัตว์ทำโดยได้รับความยินยอมพร้อมใจ กิจกรรมนี้สร้างความอึกเขิมนำมาซึ่งความภูมิใจที่ตนเองไม่ต้องตกเป็นทาสของมนุษย์ การโน้มน้าวใจของชนชั้นปกครองและกิจกรรมสวนสนามนี้ทำให้ สัตว์ที่เป็นชนชั้นผู้ถูกปกครองลี้ไปโดยสิ้นเชิงว่าท้องของมันกำลังโหยหิว

“...การสวนสนามหมายถึงการต้องยืนอยู่ท่ามกลางความหนาวเย็นเป็นเวลานาน ๆ พวกแกะจะทำให้สัตว์ตัวนั้นเจ็บปวดด้วยการเปล่งเสียงดังสนั่นว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” แต่โดยส่วนใหญ่แล้วสัตว์ทั้งหลายสนุกสนานกับการเฉลิมฉลองนี้ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามพวกเขาพบว่า มันเป็นการปลอบโยนจิตใจได้ได้รำลึกว่า พวกเขาเป็นนายตัวเองอย่างแท้จริง และการทำงานที่พวกเขาลงแรงไปนั้นเพื่อประโยชน์ของพวกเขาเอง ดังนั้นไม่ว่าจะด้วยบทเพลง ขบวนสวนสนาม รายละเอียดตัวเลขของสควิลเลอร์ เสียงปึงดังสนั่นราวฟ้าผ่า เสียงขันของเจ้าไก่โต้ง หรือการโบกสะบัดของผืน

ง ก็ล้วนทำให้เขาสามารถลืมไปได้ว่ากระเพาะของพวกเขาว่างเปล่า...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 163-164)

การปรากฏของแนวคิดประชาสังคม (Civil society) ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปรากฏเด่นชัดโดยการส่งต่อชุดความคิดผ่านสถาบันการศึกษา และกิจกรรมที่พรรคปลุกฝังผ่านเยาวชน ให้เด็กช่วยสอดส่องบุคคลที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคและแจ้งต่อหน่วยลาดตระเวนหรือตำรวจความคิดให้ดำเนินการจับกุม ลูกชายและลูกสาวของพาร์สันเป็นหนึ่งในเด็กที่เป็นผลผลิตจากการสร้างภาวะการครอบงำของพรรคได้สำเร็จ เด็กสองคนนี้มีความแข็งแกร่งในการทำหน้าที่สายลับ มีความช่างสังเกตต่อพฤติกรรมผู้คน และสามารถจับผู้กระทำความผิดส่งหน่วยลาดตระเวน เพียงระแคะสะกิดจากเขาสวมรองเท้าแปลกกว่าผู้อื่น ซึ่งเป็นความคิดที่ฉลาดมากสำหรับเด็กอายุเพียงเจ็ดขวบ การทำหน้าที่สายลับของลูกชายและลูกสาวของพาร์สันนี้ เป็นเพียงกิจกรรมสนุกสนานของเด็กน้อย แต่กลับเอื้อประโยชน์อย่างมากให้กับพรรค ที่สำคัญทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นโดยความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ของเด็กเอง

“...เจ้าเขียนตัวน้อยทั้งสองนี้มันร้าย แต่ลองว่าถึงความขยันขันแข็งกระตือรือร้นดี วัน ๆ เด็กสองคนคิดแต่เรื่องสายลับแล้วก็สงคราม คุณรู้ไหมว่า แม่ตัวเล็กผมทำอะไรเมื่ออาทิตย์ก่อน ตอนหน่วยแกเดินทางไกลไปแถบนอกเบิร์กแฮมปีสเต็ด แยกออกจากกลุ่มไปกับเพื่อนผู้หญิงอีกสองคน ตามชายแปลกหน้าคนหนึ่งตลอดบาย พวกเด็กตามไม่คลาดสายตาดั้งสองชั่วโมง เข้าป่าด้วยนะ แล้วพอถึงอเมอร์เซมก็ส่งตัวเขาให้หน่วยลาดตระเวน

“ทำไม่ต้องทำอย่างนั้น” วินสตันถาม สะดุ้งใจขึ้นเล็กน้อย พาร์สันเล่าต่ออย่างมีชัย

“ลูกสาวผมแกแน่ใจว่าหมอนั้นต้องเป็นสายศัตรูแหง ๆ อาจเป็นพวกกระโดดร่มลงมาก็ได้ แต่เพื่อนยากเอ๊ย ประเด็นมันอยู่ตรงนี้ คุณว่าอะไรทำให้แกตามเจ้าหมอนั้นแต่แรก แกจับได้ว่ามันสวมรองเท้าพิลิกนะสี คือแกพูดว่าไม่เคยเห็นใครสวมรองเท้าอย่างนี้มาก่อน ดังนั้นจึงน่าจะเป็นต่างดาว ฉลาดพอใช้นะกับเด็กแก่นแก้วอายุเจ็ดขวบ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 106)

ครั้งหนึ่งเด็กน้อยสองคนแอบจุดไฟเผากระโปรงแม่ค้าคนหนึ่ง เพียงเพราะเขาเห็นแม่ค้าเอารูปพีบีเอ็มหัวหน้าพรรคมาห่อไส้กรอก นอกจากนี้ลูกของพาร์สันยังถูกปลุกฝังให้เป็นสายลับ โดยเธอได้รับท่อนูไว้ฟังเสียงจากรุกฎแจ ซึ่งช่วยให้ได้ยินเสียงดังกว่าการแนบหูฟังเปล่า ๆ สองเท่า เอาไว้ดักฟังเสียงสนทนาจากปากคนที่อยู่ติดผนังทฤษฎีพรรค และเด็กสาวยังลองเอาท่อดักฟังนี้มาใช้กับประตูห้องนั่งเล่นที่บ้านของพาร์สันอีกด้วยแสดงให้เห็นพฤติกรรมของเด็กที่ถูกปลุกฝังจากสถาบันการศึกษา และกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มองเผิน ๆ อาจเป็นเพียงของเล่นเด็ก ให้ทำตามความต้องการของพรรคซึ่งเป็นชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะครอบงำ

“..เมื่อคราวเจ้าตัวแสบสองคนของผมจุดไฟเผากระโปรงแม่ค้าแก่ ๆ คนหนึ่งที่ตลาด เพราะเห็นยายนั้นเอาโปสเตอร์รูป พ.บ. มาห่อไส้กรอก ทั้งคู่เลยดอดดองไปข้างหลังอีแก่ แล้วจุดไม้ขีดเผา แม่ทั้งกล่องเลย ยายนั่นคงถลอกปอกเปิกไปหมดละผมว่า จอมเขียนน้อย ๆ แต่แสบร้อน ยิ่งกว่ามัสตาร์ด! นี่เป็นการฝึกฝนขั้นหนึ่งที่เขาสอนสายลับทุกวันนี้ ยิ่งกว่าสมัยผมอีก คุณว่าเด็ก ๆ ได้ของอะไรล้ำสุดรู้ไหม ท่อหูไว้ฟังเสียงจากรุกฎูญแจใจละ เมื่อคืนก่อนแม่ตัวเล็กผมเอากลับบ้านมา อันหนึ่ง แล้วลองใช้กับประตูห้องนั่งเล่นเราดู แกคิดว่าได้ยินเสียงดังเป็นสองเท่าว่าการแนบหูฟังเปล่า ๆ ใช้...คุณอาจเห็นว่ามันเป็นแค่ของเด็กเล่น แต่ก็เป็นการให้ความคิดถูกต้องแก่พวกเด็ก ๆ หรือไง..” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 112)

พรรคมีแนวคิดว่าการถือพรหมจรรย์ทั้งชายและหญิงของคนในรัฐโคโนซันเนีย เป็นเรื่องที่พึงปฏิบัติ การร่วมเพศเป็นกิจกรรมที่น่ารังเกียจ แต่กฎข้อนี้ไม่ได้เป็นกฎหมายที่ชัดเจนอย่างเป็นทางการ ปลายลักษณะอักษร เป็นวัฒนธรรมที่ถูกทำให้ซึมซาบสู่สมาชิกพรรคตั้งแต่ยังเด็ก พรรคจัดให้มีองค์กรอย่างสันนิบาตต่อต้านกามารมณร์ุ่นเยาว์ ซึ่งองค์กรนี้มีหน้าที่ส่งต่อแนวคิดอุดมการณ์ของพรรคไปสู่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง สาเหตุที่พรรคต้องสั่งห้ามการมีพฤติกรรมชั่วสาวของชายและหญิงในรัฐ เพราะ รัฐเชื่อว่าการที่คนสองคนมีความรักภักดีต่อกันอาจเป็นชนวนเล็ก ๆ ที่ช่วยจุดเพลิงเผาความจงรักภักดีของชนชั้นล่างที่มีต่อพรรคได้ การชั่วสาวหรือการร่วมเพศจึงเป็นวัฒนธรรมทางสังคมที่ไม่มีกฎอย่างเป็นทางการแต่ถูกจัดให้เป็นพฤติกรรมน่ารังเกียจสำหรับคนในรัฐโคโนซันเนีย

“...การร่วมเพศเป็นปฏิบัติการเล็ก ๆ น่ารังเกียจสะอิดสะเอียนเหมือนการสวนกัน และนี่ก็ไม่เคยระบุเป็นถ้อยคำชัด ๆ เช่นกัน แต่ถูกทำให้ซึมซาบเข้าในตัวสมาชิกพรรคทางอ้อมตั้งแต่วัยเด็ก พรรคจัดให้มีกระทงองค์กรอย่างสันนิบาตต่อต้านกามารมณร์ุ่นเยาว์ซึ่งสนับสนุนการถือพรหมจรรย์ของทั้งสองเพศ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 115)

ในการสนับสนุนการถือพรหมจรรย์นี้พรรคสร้างชุดอุดมการณ์และถ่ายทอดผ่านโรงเรียน องค์กรสายลับ สันนิบาตเยาวชน พรรคอาศัยการบรรยายสั่งสอน ขบวนการพาเหรด เพลง คำขวัญ และดนตรีปลุกใจ สิ่งเหล่านี้กล่อมเกลามาให้เพศหญิงในรัฐมีความจงรักภักดีต่อพรรค และพวกเธอก็เกิดความยินยอมพร้อมใจ (Consent) และมีโลกทัศน์ตามที่พรรคต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดประชาสังคม (Civil society)

“...ผู้หญิงพรรคล้วนเหมือนกัน พรหมจรรย์ฝังรากลึกในตัวหล่อนเท่าความจงรักภักดีต่อพรรค ความรู้สึกตามธรรมชาติถูกขับไล่ไสส่งจากหล่อนโดยการสร้างเงื่อนไขแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็ก ใช้เกมกีฬาต่าง ๆ และน้ำเย็น เอาเรื่องเหลวไหลนานาayatใส่หัวสมองผ่านโรงเรียน องค์กรสายลับ และสันนิบาตเยาวชน อาศัยการบรรยายสั่งสอน ขบวนการพาเหรด เพลง คำขวัญ และดนตรีปลุกใจให้

ห้าวหาญ เหตุผลเขาบอกว่าต้องมีข้อยกเว้น แต่หัวใจเขาไม่ยอมเชื่อ พวกหล่อนทั้งหมดแข็งแก่ง ทะลวงไม่เข้าตามที่พรรคประสงค์ให้เป็น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 118)

พรรคอิงข้ออุปสรรคความสำเร็จมากในการใช้แนวคิดประชาสังคม (Civil society) สร้างภาวะการครองอำนาจนำในรัฐโอชันเนีย พรรคนำเรื่องพรหมจรรย์มาเชื่อมโยงกับจารีตทางการเมือง ให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองงมงายว่ามันเป็นสิ่งผิด เป็นเรื่องน่ากลัวน่าละอายถ้าหากฝ่าฝืน พรรคใช้ประโยชน์จากการสร้างวาทกรรม ทำให้คนเกิดความยินยอมพร้อมใจโดยมองข้าม สัญชาติญาณได้ และพรรคยังทำให้เด็ก ๆ เกิดระบบต่อต้านพ่อแม่ สอนให้สอดแนมและรายงาน ความประพฤตินอกถิ่นอกทางของพ่อแม่ ผู้นำครอบครัวถูกตกเป็นเป้าสายตาจากตำรวจน้อย ๆ ที่ อยู่ใกล้ตัว

“...เป็นเรื่องจริง เขาคิด มันเกี่ยวพันโดยตรงระหว่างพรหมจรรย์กับความยึดมั่นจารีตทางการเมือง เพราะความกลัว ความเกลียด ความเชื่องมงายอันวิกลจริต ซึ่งพรรคต้องการให้สมาชิกทั้งหลายมีนั้น จะคงไว้ให้เหมาะสมจะได้อย่างไรถ้าไม่เก็บกดสัญชาติญาณทรงพลังบางอย่างและใช้มันเป็นแรงผลักดัน แรงกระตุ้นทางเพศเป็นอันตรายต่อพรรค แต่พรรคกลับนำมาใช้ประโยชน์ได้ พวกเขาเล่นลูกไม้ชนิดเดียวกับความเป็นบุพการีในเมื่อไม่อาจกำจัดครอบครัวได้ ดังนั้นจึงส่งเสริมให้ประชาชนรักลูกแบบล้าสมัย ตรงกันข้าม พวกเด็ก ๆ ถูกฝึกเป็นระบบให้ต่อต้านพ่อแม่ สอนให้สอดแนมและรายงานความประพฤตินอกถิ่นอกทางของพ่อแม่ ผลคือครอบครัวกลายเป็นส่วนขยายของตำรวจความคิด นี่เป็นกุศโลบายที่ทำให้ทุกคนถูกห้อมล้อมทั้งวันคืนด้วยผู้แจ้งข่าวที่ใกล้ตัวที่สุด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 193-194)

จากการค้นพบแนวคิดประชาสังคม (Civil society) ซึ่งสามารถพบได้จากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองใช้แนวคิดนี้ในการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ และทำได้สำเร็จ เพราะแนวคิดนี้ใช้วิธีการสร้างความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ในหมู่ประชาชน โดยที่ประชาชนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการบังคับ ผ่านเครื่องมือที่เป็นแหล่งรวมความสัมพันธ์ของผู้คนเช่น สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ชุมชน การดำรงชีวิตและอื่น ๆ ในแง่นี้โลกทัศน์ของผู้คนในประชาสังคมจะถูกครองอำนาจนำทางความคิด ความเชื่อทัศนคติ โดยกลุ่มชนชั้นผู้ปกครอง และโลกทัศน์ที่ถูกครอบงำจะกลายเป็น “วัฒนธรรมร่วมของผู้คน” (Popular culture) และแทรกซึมไปทั่วทั้งประชาสังคม (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 28)

2. สังคมการเมือง (Political society)

คือ ส่วนของพื้นที่ ที่อำนาจรัฐเข้ามามีบทบาทโดยมุ่งใช้อำนาจรัฐในการผดุงอำนาจของตนไว้ องค์ประกอบของสังคมการเมืองจึงประกอบไปด้วยองค์กรหรือสถาบันที่คอยควบคุมและ

ออกกฎระเบียบ ลักษณะของสังคมการเมืองเปรียบเสมือนรัฐ (State) ดังนั้นในลักษณะเช่นนี้จึงมิใช่การปกครอง (Rule) แต่เป็นการครอบงำ (Dominant) ไม่จำเป็นต้องแสวงหาความยินยอม (Consent) กรั่มชี้มองว่า “รัฐ” นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประชาสังคม หากแต่เป็นการเชื่อมโยงกัน การครอบงำสามารถทำได้เพื่อหวังผลที่รวดเร็วในระยะเวลาดังนั้น รัฐจึงไม่อาจอยู่เหนือพื้นที่ที่ประชาสังคมได้ในระยะยาวหากพื้นที่ที่ประชาสังคมมิได้ให้ความยินยอม (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 35)

ความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมการเมืองจะเป็นไปในลักษณะของการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ผ่านกลไกแห่งอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ อาทิการใช้กำลังของกองทัพ การบังคับใช้กฎหมายฉบับต่าง ๆ ดังนั้น สถาบันหลักในสังคมการเมืองจึงประกอบไปด้วยองค์กรแบบทางการที่ใช้อำนาจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สถาบันศาล กองทัพ ตำรวจ รัฐบาล (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 126)

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏแนวคิดสังคมการเมือง (Political society) หลังจากขับไล่มิสเตอร์โจนส์ออกจากฟาร์ม การปฏิวัติฟาร์มโดยเหล่าสรรพสัตว์ทำสำเร็จ การปกครองฟาร์มได้รับการไว้วางใจจากเหล่าสรรพสัตว์ให้พวกหมูรับหน้าที่นี้ พวกหมูได้สรุปหลักการลัทธิสัตว์นิยมออกมาเป็นบัญญัติเจ็ดประการ บัญญัติเจ็ดประการนี้เป็นธรรมเนียมการปกครองตนเองของสรรพสัตว์ที่ต้องยึดถือในการดำรงชีวิตและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ บนฝาผนังด้านหนึ่งของโรงนาพวกหมูได้จารึกบัญญัตินี้เอาไว้เป็นอักษรสีขาวขนาดใหญ่ สัตว์ทุกตัวยอมรับในการบังคับของบัญญัติเจ็ดประการนี้ พวกมันเริ่มเรียนรู้และจดจำได้อย่างดี

บัญญัติเจ็ดประการของฟาร์มสรรพสัตว์ ที่ได้สรุปมาจากลัทธิสัตว์นิยมนี้ เป็นการบังคับผ่านกลไกอำนาจในรูปแบบกฎหมาย กำหนดให้ใช้โดยสถาบันหลักของสังคมซึ่งหมายถึงพวกหมูได้รับการไว้วางใจให้มีอำนาจในการปกครองอย่างเป็นทางการ

“...ฟาร์มสรรพสัตว์ ชื่อนี้จะเป็นชื่อของฟาร์มนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป ...พวกหมูได้สรุปหลักการของลัทธิสัตว์นิยมจนสำเร็จออกมาเป็นบัญญัติเจ็ดประการ และเวลานี้บัญญัติเจ็ดประการจะถูกจารึกไว้บนฝาผนัง พวกเขาได้ร่างขึ้นมาเป็นกฎที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยที่สัตว์ทุกตัวในฟาร์มสรรพสัตว์จะต้องยึดถือในการดำรงชีวิตไปตลอดชั่วกาล ...บัญญัติถูกจารึกบนฝาผนังสีน้ำตาลที่ทาไว้ด้วยน้ำมันทาร์ เป็นตัวอักษรสีขาวขนาดใหญ่มาก สามารถอ่านออกได้ในระยะห่างออกไปสามสิบลวา โดยมีข้อความดังนี้:

บัญญัติเจ็ดประการ

1. สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสองขาคือศัตรู

2. สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสี่ขา หรือปีกคือมิตร
3. สัตว์ทุกตัวต้องไม่สวมเสื้อผ้า
4. สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง
5. สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์
6. สัตว์ทุกตัวต้องไม่ฆ่าสัตว์ด้วยตัวเอง
7. สัตว์ทุกตัวล้วนเสมอภาคกัน

...สโนว์บอลอ่านดัง ๆ เพื่อให้ตัวอื่นได้ยินทั่วกัน สัตว์ทุกตัวพยักหน้าแสดงการยอมรับอย่างเต็มที่ ตัวที่ฉลาดเริ่มเรียนรู้บัญญัติในพื้นที่ และจดจำได้ขึ้นใจ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 70-72)

ในการใช้บัญญัติเจ็ดประการในการปกครองฟาร์มนี้ เกิดปัญหาเล็ก ๆ ขึ้นเมื่อมีสัตว์บางประเภทที่โง่กว่าสัตว์อื่นไม่สามารถจำบัญญัติเจ็ดประการไว้ในสมองได้ ดังนั้นจึงเกิดการสรุปให้เป็นคติพจน์สั้น ๆ ได้ว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” และเหล่าสรรพสัตว์ก็ชอบคติพจน์นี้โดยเฉพาะพวกแกะ ทั้งบัญญัติเจ็ดประการและคติพจน์นี้ เป็นการใช้อำนาจบังคับ บนพื้นที่สังคมการเมืองในรูปแบบการบังคับใช้กฎหมายฉบับต่าง ๆ

“...คติพจน์ “สี่ขาดี สองขาเลว” ถูกจารึกไว้บนผนังนอกโรงนา เหนือบัญญัติเจ็ดประการด้วยตัวหนังสือขนาดใหญ่ ทันทีที่จดจำได้ขึ้นใจ พวกแกะก็ขึ้นชอบคติพจน์นี้มากขึ้นเรื่อย ๆ และบ่อยครั้งขนาดที่นอนเล่นอยู่ที่ทุ่งหญ้าพวกเขาจะเปล่งเสียงร้องออกมาเป็น “สี่ขาดี สองขาเลว!” และร้องอยู่เป็นชั่วโมงกว่าจะหยุดโดยไม่รู้เหน็ดเหนื่อย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 82)

การปกครองฟาร์มแบบเผด็จการภายใต้การนำของนโปเลียน เขาประกาศให้ยกเลิกการประชุมหรือรับข้อคิดเห็นด้านต่าง ๆ ร่วมกันของสรรพสัตว์ โดยหลังจากนี้ทุกสิ่งจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการหมูชุดพิเศษ โดยมีนโปเลียนเป็นประธาน เมื่อการประชุมภายในเสร็จสิ้นจะประกาศให้ทราบภายหลัง แต่การประชุมในวันอาทิตย์จะยังมีอยู่ เพื่อการเคารพธง ร้องเพลง และรับคำสั่งงานสำหรับสัปดาห์ถัดไป

คำสั่งของนโปเลียนนี้เป็นการใช้อำนาจบังคับ เพื่อรองรับการสร้างภาวะการครองอำนาจนำขององค์กรที่ถูกสถาปนาขึ้นมาอย่างเป็นทางการที่มีลักษณะคล้ายรัฐบาล บังคับผ่านกฎระเบียบที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น

“...ตอนนั้นนโปเลียนพร้อมด้วยฝูงสุนัขติดตามอยู่บนยกพื้นที่เมเจอร์เคยยื่นกล่าวปราศรัย เขาประกาศว่าจากนี้ไปถือเป็นอันสิ้นสุดการประชุมในวันอาทิตย์ ด้วยเป็นสิ่งไม่จำเป็นและเสียเวลา เขากล่าวว่า ในอนาคตปัญหาทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในฟาร์มจะถูกกำหนด

โดยคณะกรรมการหมู่ชุดพิเศษ ซึ่งเขาจะทำหน้าที่ประธานเอง คณะกรรมการชุดนี้จะประชุมเป็นการภายใน และจะนำมติมาประกาศให้ทราบทั่วกันหลังจากนั้น สัตว์ทั้งหลายจะมารวมชุมนุมกันในวันอาทิตย์เพื่อเคารพวงและร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ แล้วรับคำสั่งแผนการทำงานสำหรับสัปดาห์ถัดไปโดยจะไม่มีการอภิปรายอีกต่อไป...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 103)

ในอดีตบัญญัติเจ็ดประการเป็นกฎที่สัตว์ทุกตัวต้องปฏิบัติ โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ เฒ่าเบนจามิน ลาตัวหนึ่งที่อาศัยอยู่ในฟาร์มสรรพสัตว์ ได้สังเกตเห็นความผิดปกติ เขาพบว่าสควิลเลอร์มีอาการเมา ล้มอยู่หน้าโรงนาด้านผนังที่จารึกบัญญัติเจ็ดประการ ทันใดนั้นสุนัขอารักขาก็คุ้มกันเขาเข้าไปในบ้าน โดยมีเบนจามินรู้เรื่องแต่ไม่เอ่ยอะไร หลังจากนั้นไม่กี่วันมิวเรียลอ่านบัญญัติเจ็ดประการเขาพบว่ามีความผิดปกติจากเดิมในข้อที่ห้าคือ สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แต่บัดนี้มันเขียนว่า สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป

“...คืนที่แสงจันทร์ส่องสว่าง บนพื้นตรงหน้าผนังนอกโรงนาใหญ่ ด้านที่จารึกบัญญัติเจ็ดประการไว้มีบันไดหักสองท่อนวางนอนอยู่ และสควิลเลอร์นอนเหยียดยาวด้วยอาการตื่นตระหนกอยู่ข้าง ๆ ...ฝูงสุนัขรีบเข้ามาห้อมล้อมรอบตัวสควิลเลอร์และคุ้มกันเขากลับเข้าไปในบ้านไร้นาทีที่เขาลุกเดินได้ไม่มีสัตว์ตัวใดสามารถประติดประต่อความคิดได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้คืออะไร ยกเว้นเฒ่าเบนจามินซึ่งพยักหน้ายาว ๆ ด้วยท่าทางเหมือนรู้และเข้าใจ แต่ไม่เอ่ยอะไร

ทว่าสองสามวันต่อมา เมื่อมิวเรียลมาอ่านบัญญัติเจ็ดประการให้ตัวเองฟัง เธอสังเกตเห็นว่ามีอีกบางข้อที่บรรดาสัตว์จดจำแบบผิด ๆ พวกเขาคิดว่าบัญญัติข้อที่ห้าคือ สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์ หากแต่มีสองสามคำที่พวกเขาคงจะลืมเลือน อันที่จริงบัญญัติข้อนี้เขียนไว้ว่า สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 156-157)

ในการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) บนพื้นที่สังคมการเมืองของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม สอดคล้องกับแนวคิดสังคมนิยมการเมือง (Political society) กล่าวคือ กระทำบนพื้นที่โครงสร้างส่วนบน กระทำผ่านองค์กรแบบทางการเช่น ศาล กองทัพ ตำรวจ รัฐบาล และคณะปกครองที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อพยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ บังคับผ่านกลไกแห่งอำนาจ อาทิ กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับฉบับต่าง ๆ ดังเช่นที่ได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายมาข้างต้น

นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏแนวคิดสังคมนิยมการเมือง (Political society) อยู่เช่นกัน ภายใต้การปกครองของพรรคอิงซ็อค ประชาชนในรัฐโชนเนียถูกจับจ้องสอดส่องพฤติกรรมอยู่ทุกที่ผ่านทางจอโทรภาพ จอที่สามารถรับและส่งสัญญาณจับภาพและเสียงได้ในเวลาเดียวกัน จอโทรภาพนี้ถูกติดตั้งอยู่ทุกที่ไม่ว่าจะเป็นที่สาธารณะหรือที่ส่วนตัว ตำรวจในคราบ

เทคโนโลยีนี้สามารถจับผิดได้แม้กระทั่งจังหวะการเต้นของหัวใจที่ส่งผลมาจากการกระทำผิด การกระทำผิดของเส้นประสาทที่เกิดจากการกระวนกระวายใจ ทุกอย่างที่อยู่ไปในทางผิดปกติหรือมีบางอย่างซ่อนเร้น การแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้คือความผิดควรแก่การลงโทษ ในนิวสปีคหรือกฎหมายของรัฐที่มักจะถูกตีความ ดัดแปลง ให้ผิดเพี้ยนจากเดิมโดยพรรคยังระบุ ความผิดชนิดนี้ว่า อาชญากรรมสีหน้า

อาชญากรรมสีหน้านี้เป็นหนึ่งในฐานความผิดที่ถูกระบุไว้ในนิวสปีค ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมาย ถูกกำหนดโดยพรรค สถาบันหลักในสังคมและเป็นองค์การแบบทางการ

“...เป็นอันตรายสุดประมาณทีเดียวหากปล่อยให้ความคิดโลดแล่นล่องลอยไปไหนต่อไหนยามอยู่ในที่สาธารณะ รวมทั้งข่ายการรับส่งของโทรภาพ เรื่องแม้เล็กน้อยที่สุดก็อาจเปิดเผยตัวคุณได้ เช่น เส้นประสาทอาจกระตุกสักครั้ง อาการกระวนกระวายใจโดยไม่ทันรู้ตัว นิสัยชอบพึมพำกับตัวเอง ทุกอย่างที่อยู่ให้เห็นว่ามีความผิดปกติหรือมีบางอย่างต้องซ่อนเร้น การแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่เหมาะสมทุกกรณี (เช่น ดูไม่เลื่อมใสศรัทธาเมื่อมีการประกาศชัยชนะ เป็นต้น) ก็เป็นความผิดควรแก่การลงโทษ แม้นิวสปีคยังระบุเรียกความผิดชนิดนี้ว่าอาชญากรรมสีหน้า...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 111)

การเข้ามามีบทบาทของรัฐโดยการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) กระทำเพื่อให้ชนชั้นปกครองที่มีอำนาจอย่างเป็นทางการ สามารถควบคุมและออกระเบียบ เพื่อช่วยให้ชนชั้นปกครองคงอำนาจไว้ได้อย่างต่อเนื่อง ในกฎของพรรคที่ว่าด้วยการห้ามชายหญิงมิให้มีความซู้สาว ทำให้เป็นการควบคุมจำนวนประชากรให้สอดคล้องกับทรัพยากรในรัฐ หากแต่กระทำเพื่อ ป้องกันไม่ให้ชายหญิงเกิดความจงรักภักดีต่อกัน ในการสมรสระหว่างสมาชิกพรรคต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ และจุดประสงค์เดียวของการมีบุตรก็เพื่อเป็นการรับใช้พรรคเท่านั้น การมีบุตรและการแต่งงานเป็นข้อบังคับที่ต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเป็นทางการ ถ้าหากฝ่าฝืนถือว่ามีความผิด สอดคล้องกับแนวคิดสังคมการเมือง (Political society) ที่ว่าชนชั้นปกครองใช้กฎหมาย ในการบังคับชนชั้นผู้ถูกปกครองผ่านทางองค์กรที่เป็นทางการโดยรัฐ

“...วัตถุประสงค์ของพรรคหาใช่เพียงเพื่อป้องกันชายหญิงไม่ให้เกิดความภักดีต่อกัน ซึ่งอาจส่งผลให้พรรคควบคุมไม่ได้ ทว่าจุดหมายแท้จริงที่ไม่ประกาศคือ เพื่อดึงเอาความเพิดเพลินทั้งหมดออกจากพฤติกรรมทางกาย ความรักขานเดียวยังไม่ถือเป็นศัตรูหากจรรยาเจ้าความใคร่สำเร็จสำเร็จ ไม่ว่าจะในหรือนอกสมรส การแต่งงานระหว่างสมาชิกพรรคด้วยกันต้องได้อนุมัติจากคณะกรรมการที่ตั้งเพื่อการนี้... จุดประสงค์เดียวของการแต่งงานที่ยอมรับกันคือ เพื่อให้กำเนิดบุตรเป็นการรับใช้พรรค...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 115)

ในการค้นพบรูปแบบสังคมการเมือง (Political society) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิเมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่ามีความคล้ายคลึงกันคือ มีการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) โดยองค์กรที่ถูกแต่งตั้งอย่างเป็นทางการในรัฐเช่น ศาล กองทัพ ตำรวจ รัฐบาล และหน่วยงานที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษจากสถาบันหลักในสังคม บังคับใช้อำนาจผ่านทางกฎหมายฉบับต่าง ๆ

นอกจากนี้อำนาจบังคับที่มีอยู่ในพื้นที่สังคมการเมือง ยังมีใช้เพียงแต่การกำหนดในรูปแบบของกองกำลังทหาร ตำรวจ ระบบกระบวนการยุติธรรม ยังรวมถึงรูปแบบภาษี การเงิน การค้าขาย มาตรฐานความปลอดภัยของสังคม สิ่งเหล่านี้ช่วยยกระดับให้อำนาจของชนชั้นนำคงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 38)

สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position)

กรัมซีได้นิยามการดำเนินการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ ว่าเปรียบเสมือนการทำสงคราม แนวคิดเรื่องสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอธิบายว่า การทำสงครามขับเคลื่อนเป็นการทำสงครามในทางยุทธวิธีทางการทหาร การที่จะสามารถเอาชนะศัตรูฝ่ายตรงข้ามได้นั้น จะต้องทำการยึดครองปัจจัยสำคัญให้ได้ อาทิ การยึดเมืองหลวง สถานที่สำคัญ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น แต่การดำเนินการสร้างภาวะในการครองอำนาจนำเหนือชนชั้นอื่น ๆ ชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำต้องยึดกุมพื้นที่ทางความคิด เจริญอุดมการณ์ ความเชื่อ ของผู้คนในประชาสังคมให้ได้ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 37-38)

1. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement)

เป็นการใช้อำนาจบังคับและการต่อสู้ในเชิงกายภาพที่รุนแรง แบบเดียวกับยุทธวิธีทางการทหาร (Violent struggle) ยึดครองปัจจัยที่สำคัญเช่น เมืองหลวง สถานที่สำคัญ ทรัพยากรต่าง ๆ กองกำลังที่สำคัญในรัฐ รวมไปถึงอิสรภาพในระดับสังคมและปัจเจกบุคคล

นวนิยายเรื่อง แอนิเมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) เมื่อนโปเลียนและสโนว์บอล หมูสองตัวผู้ได้รับความไว้วางใจจากเหล่าสรรพสัตว์ในฟาร์มให้ทำหน้าที่บริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ในฟาร์ม ทั้งคู่มักเกิดความเห็นที่ไม่ตรงกันในระหว่างที่มีการประชุมเสนอนโยบายในโรงนา นโปเลียนประกาศจะให้ความสำคัญกับการศึกษาของเยาวชน

สัตว์ เจสซีกับลูเบลล์แม่สุนัขได้คลอดลูกสุนัขที่แข็งแรงออกมาทั้งหมดเก้าตัว ภายหลังจากที่เด็ก ๆ หย่านนมแม่

นโปเลียนได้นำตัวพวกเขาไป โดยบอกว่าเขาจะรับผิดชอบให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ด้วยตัวเขาเอง

“...นโปเลียนไม่ให้ความสนใจในคณะกรรมการต่าง ๆ ของสโนว์บอล เขาบอกว่าการให้การศึกษาแก่เยาวชนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรกระทำว่าทุกสิ่ง ...เจสซีกับลูเบลล์ได้คลอดลูกสุนัขที่แข็งแรงออกมาทั้งหมดเก้าตัว ในทันทีที่พวกเด็ก ๆ หย่านนมแม่ นโปเลียนก็นำตัวพวกเขาไป โดยบอกว่าเขาจะรับผิดชอบให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ด้วยตัวเอง เขานำพวกเด็ก ๆ ไปไว้ที่ห้องใต้หลังคา...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 82)

เมื่อเวลาผ่านไปการพิพาทระหว่างนโปเลียนและสโนว์บอลเกิดความรุนแรงขึ้น นโปเลียนได้ใช้ลูกสุนัขที่บัดนี้เติบโตขึ้นเป็นสุนัขโตเต็มวัย มีนิสัยดุร้าย มีความจงรักภักดีต่อนโปเลียน สุนัขเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้ทำหน้าที่อารักขาแก่เขา เขาได้สั่งให้สุนัขขับไล่และทำร้ายสโนว์บอล จนต้องหนีเอาชีวิตรอดออกนอกฟาร์มไปและไม่มีใครได้เห็นสโนว์บอลอีกเลย

การปฏิบัติของนโปเลียนเช่นนี้สอดคล้องกับการทำสงครามขับเคี่ยวยึดพื้นที่ (War of movement) การที่เขานำลูกสุนัขมาเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน ให้ดุร้ายและจงรักภักดีต่อเขา เป็นการยึดครองปัจจัยที่สำคัญนั่นคือทรัพยากรบุคคลของฟาร์ม ซึ่งถูกยึดมาเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยในการสร้างอำนาจแก่ตัวเขาเอง

ในขณะเดียวกันการทำสงครามยึดพื้นที่ (War of movement) ยังปรากฏในรูปแบบการยึดครองทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างเช่น อาหาร เมื่อผลผลิตแอปเปิ้ลของฟาร์มสุกร่วงเกลื่อนบนพื้นในสวนผลไม้ เหล่าบรรดาสัตว์คาดเดากันว่า ผลแอปเปิ้ลนี้จะถูกนำมาปันส่วนและแจกจ่ายให้แก่บรรดาสัตว์อย่างยุติธรรม แต่ปรากฏว่า มีคำสั่งจากพวกหมูให้เก็บรวบรวมผลแอปเปิ้ลไปที่ห้องอุปกรณ์ม้าและสงวนไว้สำหรับเป็นอาหารของพวกหมูเท่านั้น

“...ช่วงเวลานี้ผลแอปเปิ้ลชุดแรกกำลังสุกและร่วงเกลื่อนบนพื้นหญ้าในสวนผลไม้ในยามที่สายลมแห่งฤดูใบไม้ร่วงพัดมา บรรดาสัตว์ต่างคาดเดากันอย่างมีเหตุผลว่าแอปเปิ้ลเหล่านี้จะถูกนำมาปันส่วนเท่า ๆ กัน แต่แล้ววันหนึ่งก็มีคำสั่งล่วงหน้าว่า ผลแอปเปิ้ลที่ร่วงหล่นนั้นต้องเก็บรวบรวมและนำไปที่ห้องอุปกรณ์ม้า เพื่อเก็บไว้ให้พวกหมู เมื่อได้ยินคำสั่งนี้สัตว์อื่น ๆ บ่นกันระงม แต่ไม่มีประโยชน์อะไรหมูทุกตัวเห็นด้วยอย่างเต็มที่ในประเด็นนี้ แม้แต่สโนว์บอลกับนโปเลียนเองก็เช่นกัน สควิลเลอร์ถูกส่งมาอธิบายแก่สัตว์อื่น ๆ ถึงความจำเป็น ...อันที่จริงแล้วในหมูพวกเรามีหลายตัวที่ไม่ชอบน้ำนมและแอปเปิ้ลเลย ...วัตถุประสงค์เดียวในการกินทั้งสองสิ่งนี้ก็เพื่อรักษาสุขภาพของพวกเรา” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 82-83)

การปรากฏของแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ในนวนิยายเรื่อง แอนิเมอล ฟาร์ม ที่ผู้วิจัยได้ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งของการใช้อำนาจในการยึดครองทรัพยากร บัณฑิตสำคัญ เพื่อนำไปสู่การสร้างอำนาจให้ยั่งยืนของชนชั้นปกครอง

ส่วนในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) เมื่อพรรคมีนโยบายในการกวาดล้างผู้ที่ทรยศต่ออุดมการณ์ของพรรคและผู้ที่ก่ออาชญากรรมความคิด พรรคได้นำบุคคลเหล่านั้นมาทำการไต่สวน ประณามต่อสาธารณชน และท้ายสุดก็ถูกประหาร แต่สิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยคือการหายไปอย่างไร้ร่องรอยของคนทรยศ พรรคดูใจมบุคคลเหล่านี้ด้วยการประจาน ประหาร และทำให้ระเหยหาย วิธีเหล่านี้เป็นหนึ่งในการทำสงครามต่อสู้กับผู้ทรยศในแบบของพรรค

“...การนำผู้ทำผิดทางการเมืองขึ้นพิจารณาคดีหรือโทษประณามต่อสาธารณชนนั้นไม่ใช่เรื่องปกติ การกวาดล้างครั้งใหญ่มีคนหลายพันถูกนำมาไต่สวนสาธารณะในฐานะผู้ทรยศและอาชญากรความคิด ซึ่งสารภาพความผิดที่ตนทำอย่างน่าสมเพช และท้ายสุดก็ถูกประหารนั้นเป็นการแสดงพิเศษที่เกิดไม่เกินหนึ่งครั้งในรอบสองปี ที่บ่อยกว่าคือ ผู้ทำให้พรรคไม่พอใจมักหายไปเฉย ๆ ไม่มีใครได้ยินเรื่องราวคนผู้นั้นอีกเลย ไม่มีร่องรอยว่าเกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา บางกรณีเขาอาจไม่ตายด้วยซ้ำ วินสตันรูจักคนประมาณสามสิบคนที่จู่ ๆ ก็หายไป ทั้งนี้ยังไม่นับพ่อและแม่ของเขา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 92)

การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ในแบบของพรรคอิงซ็อค ที่มีวิธีการจับกุมมาไต่สวนประจาน ประหาร หรือวิธีการง่าย ๆ แต่เป็นปริศนาที่ไม่มีใครสงสัย คือการทำให้ระเหยหาย เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ผู้ที่ประสบชะตากรรมต้องถูกกำจัดโดยพรรคไม่ใช่ใครที่ไหน พวกเขาเป็นอดีตสมาชิกพรรคระดับเดียวกับพีเบ้ม พวกเขาถูกเปิดโปงว่าเป็นผู้ทรยศ โกลด์สไตน์หลบหนีไปโดยที่ไม่มีใครรู้ว่าหายไปอยู่ที่ไหน และสมาชิกพรรคชั้นในอีกสองสามคนหายตัวไปเฉย ๆ ซึ่งคนทรยศส่วนใหญ่ถูกประหาร และในบรรดาผู้ก่ออาชญากรรมมีอยู่สามคนที่แก่นักโทษคนสำคัญคือ โจนส์ อารอนสัน และรูเธอร์ฟอร์ด พวกเขาหายตัวไปและบุบบับก็ถูกนำตัวมารับโทษในวิธีปกติ โดยมีข้อหาประจำตัวคือ สืบความลับให้ศัตรูของพรรค ยกยอกเงินหลวง สั่งหารสมาชิกพรรคผู้ซื่อสัตย์วางแผนทำลายการนำของพีเบ้ม อีกทั้งก่อวินาศกรรมให้มีคนตายหลายชีวิต หลังถูกจับมาสารภาพผิดพวกเขาได้รับการอภัยและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกพรรคโดยมีตำแหน่งที่ไม่มีหน้าที่ หลังจากนั้นทุกคนได้เขียน วิเคราะห์ที่มาความผิดพลาดของตัวเองและสัญญาจะปรับปรุงตัว ลงในนิตยสารไทม์

การใช้สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ของพรรคอิงซ็อคแสดงถึงการใช้ยุทธวิธีความรุนแรงในแบบทหาร สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ที่พรรคอิงซ็อคใช้นั้นไม่ใช่เพียงการยึดสถานที่ ยึดทรัพยากรที่สำคัญ แต่เป็นการยึดอิสรภาพ และคุกคามความปลอดภัยของผู้ทรยศ อีกทั้งยึดความเป็นปัจเจกให้อยู่ภายใต้อำนาจของพรรค เพื่อสนับสนุนให้พรรคคูมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น

“...ระหว่างการกวาดล้างครั้งใหญ่ ซึ่งบรรดาผู้นำดั้งเดิมของการปฏิวัติกำจัดรวดเดียวหมด ครั้นถึงปี 1970 ก็ไม่มีพวกนั้นเหลือเว้นแต่พีเบ้ม ตอนนั้นทุกคนที่เหลือถูกเปิดโปงว่าเป็นพวกทรยศและเป็นพวกต่อต้านการปฏิวัติ โกลด์สไตน์หนีไปและหลบอยู่ไหนไม่มีใครรู้ ส่วนคนอื่น ๆ สองสามคนหายตัวไปเฉย ๆ ขณะที่ส่วนใหญ่ถูกประหารหลังจากมีการพิจารณาคดีอันน่าตื่นใจท่ามกลางสาธารณชน คนเหล่านี้รับสารภาพอาชญากรรม ในบรรดาผู้รอดตายรุ่นสุดท้าย มีชายสามคนชื่อ โจนส์ อารอนสัน และรูเธอร์ฟอร์ด คงเป็นปี 1965 ที่สามคนนี้ถูกจับ พวกเขาหายไปราวปีหนึ่งหรือนานกว่านั้นตามเคย ดังนั้นจึงไม่มีใครรู้ว่าเขายังอยู่หรือตายแล้ว แล้วบุปบับก็ถูกนำตัวมากล่าวรับโทษตามวิธีปกติ นั่นคือต้องสารภาพว่าสืบความลับให้ศัตรู (สมัยนั้นศัตรูได้แก่ยูเรเซีย) ยกยอกเงินหลวง ฆาตกรรมสมาชิกผู้ซื่อสัตย์หลายคน วางแผนลับต่อต้านบ่อนทำลายการนำของพีเบ้ม ซึ่งเริ่มมานานก่อนการปฏิวัติด้วยซ้ำ อีกทั้งก่อวินาศกรรมที่เป็นเหตุให้มีคนตายหลายแสนหลังสารภาพความผิด พวกเขาก็ได้อภัยโทษ กลับเข้าพรรค และได้ตำแหน่งที่ไม่มีหน้าที่ แต่ฟังดูสำคัญ ทั้งสามเขียนบทความขนาดยาวนำเสนอสมเพชลงหนังสือพิมพ์ไทมส์ วิเคราะห์ที่มาความผิดพลาดของตนเอง และสัญญาจะปรับปรุงตัว...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 126)

ในการปกครองของพรรคอิงซ็อค พรรคยึดครองปัจจัยต่าง ๆ ในโลกวัตถุทั้งหมด เท่านั้นยังไม่พอพรรคยังควบคุมประวัติศาสตร์ ควบคุมอนาคต อะไรที่คุณเคยรู้สึกว่ามันเคยเกิดขึ้นถ้าพรรคประสงค์จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลนี้ วันหนึ่งจะมีข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมาลบล้างว่ามันไม่เคยเกิด ถ้าหากคุณโต้แย้งคุณอาจเป็นผู้ที่ถูกทำให้ระเหยหาย คุณจะหายไปโดยที่ไม่มีใครพูดถึง และถูกลบล้างออกจากประวัติศาสตร์

“...สิ่งเลวร้ายที่พรรคทำคือชักจูงให้คุณเห็นว่าแรงกระตุ้นหรือความรู้สึกแต่เพียงลำพั้งนั้นไม่มีความหมาย ขณะเดียวกัน พรรคก็ปล้นเอาอำนาจโลกแห่งวัตถุไปหมด เมื่อคุณอยู่ในกำมือพรรค สิ่งที่คุณรู้สึกหรือไม่รู้สึก สิ่งที่คุณทำหรือละเว้นไม่ทำ ย่อมไม่ต่างกัน ไม่ว่าเกิดอะไรคุณก็หายไป จะไม่มีใครพูดถึงคุณหรือการกระทำของคุณ คุณถูกกวาดจากกระแสน้ำประวัติศาสตร์หมดจด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 227)

วันหนึ่งในขณะที่วินสตันนอนอยู่กับจูเลียซู้รักของเขา ในห้องเช่าที่ถูกเช่าไว้อย่างลับ ๆ ในการใช้พักผ่อนร่วมกันกิจกรรมหลับนอนกันสองต่อสอง ในวันนั้นวินสตันนอนอ่านหนังสือทฤษฎีและการปฏิบัติของลัทธิคณาธิปไตยรวมหมู่ โดย เอ็มมานูเอล โกลด์สไตน์ ที่วินสตันได้รับมาจากไอไบรอัน

จูเลียนอนฟังการอ่านอยู่ข้าง ๆ เขา วินสตันทราบดีว่าหนังสือเล่มนี้เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองของพรรค มันรวบรวมความคิดที่ขัดต่ออุดมการณ์พรรคไว้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน รวมถึงบรรจุข้อมูลเบื้องต้นเบื้องหลังอันฉาวโฉ่ของพรรคไว้อย่างเบ็ดเสร็จ ระหว่างที่เขาอ่านอยู่นั้นก็ได้เหตุการณ์ที่วินสตันและจูเลียคาดไม่ถึงก็ได้เกิดขึ้น ผงักรวมดา ๆ ก็เกิดแตกหักเผยให้เห็นโทรภาพอยู่เบื้องหลัง

วินสตันและจูเลียถูกควบคุมตัวแล้ว เขาทั้งสองถูกยึดอิสรภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ร่างของเขาทั้งสองสิ้นเต็ม ชายร่างบึกบึนในเครื่องแบบถือกระบองในมือหลายคนล้อมอยู่รอบ ๆ บ้านที่เขาอยู่พร้อมบุกเข้ามา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการประกาศอย่างชัดเจนและเป็นทางการว่า บัดนี้พรรคได้ทำสงครามขับเคี่ยวยึดพื้นที่ อิสรภาพของเขาทั้งสองอยู่ภายใต้การควบคุมของพรรคแล้ว

“...มันเริ่มแล้ว ในที่สุดมันก็เริ่มแล้ว! ทั้งสองไม่อาจทำอะไรได้นอกจากยืนจ้องตากัน ความคิดเรื่องการวิงหนีเอาชีวิตรอด การออกจากบ้านหลังนี้ก่อนสายเกินการ ไม่ได้เกิดแก่พวกเขาเลย คิดไม่ออกว่าจะไม่เชื่อฟังเสียงทรงอำนาจจากผนังได้อย่างไร มีเสียงลั่นเหมือนตัวยึดถูกดึงออก ตามด้วยเสียงแก้วแตกเบรียง ภาพพิมพ์โลหะหล่นพื้นเผยให้เห็นโทรภาพเบื้องหลัง

“ตอนนี้เขาเห็นเราแล้ว” จูเลียพูด

“ตอนนี้เราเห็นคุณแล้ว” เสียงนั้นพูด “ไปยืนกลางห้อง หันหลังให้กัน ประสานมือหลังศีรษะ อย่าถูกตัวกัน”

ทั้งสองไม่ถูกตัวกัน ทว่าวินสตันรู้สึกได้ว่าร่างจูเลียสิ้นเต็มหรืออาจเป็นร่างของเขาเองที่สิ้น เขาเพิ่งห้ามฟันไม่ให้กระทบกันสำเร็จ แต่ห้ามหัวเขาไม่ได้ เสียงย่ำรองเท้าบู๊ตตั้งข้างกลางทั้งในและนอกบ้าน เหมือนลานบ้านมีแต่คน อะไรบางอย่างถูกลากบนหินปูพื้นเสียงหญิงคนนั้นร้องเพลงหยุดฉับพลัน มีเสียงของกลิ้งกิ้งกัอยู่ยาวนานคล้ายอ่างซักผ้าถูกเหวี่ยงข้ามลานบ้าน ตามด้วยเสียงตวาดสับสน จบด้วยเสียงตะโกนจากความเจ็บปวด

“บ้านถูกล้อมแล้ว” วินสตันพูด

“บ้านถูกล้อมแล้ว” เสียงนั้นพูด

เขาได้ยินเสียงจูเลียกัดฟัน “ฉันว่าเราควรบอกตากันได้แล้ว” เธอว่า

“คุณควรบอกลากันได้แล้ว” เสียงนั้นพูด แล้วอีกเสียงหนึ่งซึ่งต่างไปมากก็ดังขึ้น เสียงที่บางนั้นแลดูเหมือนการศึกษา วินสตันรู้สึกว่าเขาได้ยินมาก่อน “เอาละ ตอนนี้เราก็ก้าวมาถึงเรื่อง “จุดเทียนพาคุณไปนอนเตียง คนลับเขียงจะลับหัวคุณ!” ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 290-291)

หลังจากที่วินสตันและจูเลียถูกควบคุมตัว เขาและเธอถูกทารุณร่างกายจนสิ้นแรง ทั้งคู่ต่างรู้สึกได้ถึงความเจ็บปวดอันแสนสาหัสของกันและกัน จูเลียเจ็บปวดจนต้องพยายามดิ้นรนให้ความเจ็บบรรเทา แต่ถึงกระนั้นความเจ็บปวดนี้ก็ยังไม่สำคัญเท่ากับการต้องพยายามหายใจต่อไปให้ได้ นอกจากพรรคจะยึดอิสรภาพของเขาและเธอแล้ว พรรคยังใช้ความรุนแรงยึดพลกำลังจากร่างกายของเขาทั้งคู่ด้วย ในวินาทีแห่งความทรมานทุกรายนี้ทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิตของวินสตันและจูเลียก็ต้องตกอยู่ในอำนาจของพรรค

“...วินสตันถูกเตะทารุณตรงตาตุ่มจนเกือบล้ม ชายคนหนึ่งกระแทกกำปั้นเข้าลึ้นไปจูเลียทำให้เธอตัวงอเหมือนไม้บรรทัดพับ จูเลียกระเสือกกระสนบนพื้นพยายามหายใจ วินสตันไม่กล้าหันไปสักเสี้ยวมิลลิเมตรแต่บางครั้ง หน้าฟกช้ำดำเขียวกระหืดกระหอบของเธอก็เข้ามาอยู่ในมุมที่เธอเห็น แม้กลัว แต่เขาก็รู้สึกได้ถึงความเจ็บปวดของจูเลียในร่างเขาเอง ซึ่งความเจ็บปวดเจียนตายของเธอยังไม่แรงดวนเท่าการดิ้นรนเพื่อหายใจ เขารู้ว่าเป็นอย่างไร ความเจ็บปวดแสนสาหัสอันน่ากลัวซึ่งอยู่ที่นั่นตลอดเวลา แต่ยังไม่อาจทุกข์ทรมานได้ เพราะก่อนอื่นต้องหายใจให้ได้ก่อน จากนั้นชายสองคนก็หิ้วเธอที่เข้าและไหล นำเธอออกจากห้องเหมือนกระสอบใบหนึ่ง วินสตันเห็นหน้าเธอแวบหนึ่งในลักษณะกลับหัวกลับหาง เป็นสีเหลืองมูตเปื้อนยันต์ตาปิดสนิท โหนกแก้มทั้งสองข้างเปื้อนรอยสีทาหน้า นั่นคือภาพสุดท้ายที่เขาเห็นเธอ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 291-292)

สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ในแบบของพรรคอิงซ็อกยังคงดำเนินต่อไป วินสตันถูกควบคุมตัวมาอย่างที่ใดสักแห่ง คาดว่าจะเป็นอาคารที่ทำการของกระทรวงแห่งความรัก เขามีอาการเจ็บปวดจากการถูกทารุณร่างกาย และมีอาการหิวแทรกเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ ความทรมานนี้เกิดขึ้นยาวนานเป็นเวลาเท่าใดเขาไม่สามารถทราบได้ และเขาไม่สามารถล่วงรู้ได้เลยว่านี่เป็นเวลาเท่าใดเช้าหรือค่ำกันแน่ ได้แต่เพียงยอมจำนนต่อสิ่งที่พรรคบังคับอยู่ในท่าเอามือพาดกันบนหัวเข่าหากเคลื่อนไหวในท่าทางที่พรรคไม่พึงประสงค์พรรคจะตะโกนใส่จากโทรภาพทันที

“...วินสตันไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหน คาดว่าเป็นกระทรวงแห่งความรัก แต่ไม่มีทางรู้แน่

เขาอยู่ในห้องซังเพดานสูงไม่มีหน้าต่าง ผนังกระเบื้องสีขาวแวววาว โคมไฟที่ซ่อนไว้ส่องแสงเย็นเยียบ มีเสียงหึ่งเบา ๆ สม่่าเสมอ ซึ่งคิดว่าคงเกี่ยวกับช่องทางเดินอากาศ ม่านหรืออีกนัย

หนึ่งคือชั้นกว้างพอแค่ใช้นั่งวางยาวตลอดผนัง จะขาดตอนก็ตรงประตูเท่านั้น ปลายด้านตรงข้าม ประตูเป็นโถ้วมชนิดไม่มีฝาไม้รองนั่ง มีโถ้วมที่เครื่องติดตามผนังแต่ละด้าน

วินสตันเจ็บหน่วงที่ท้อง อาการนี้เกิดตั้งแต่พวกนั้นยัดเขาเข้ารถตู้ปิดทึบและขับพาไป เขาหิว เป็นความหิวที่กัดกร่อนละแสดงสุขภาพสิ้นดี อาจสัก็ยี่สิบสี่ชั่วโมงแล้วที่ไม่ได้กิน หรืออาจสามสิบหกชั่วโมงแล้วด้วยซ้ำ เขายังไม่รู้หรือนั่นแหละ และอาจไม่มีวันรู้ก็ได้ว่าเป็นเวลาเช้าหรือค่ำ กันแน่ตอนถูกจับกุม ตั้งแต่ถูกจับวินสตันก็ยังไม่ได้อะไรเลย

เขานั่งนิ่งเท่าที่ทำได้โดยเอามือพาดกันบนหัวเข่า วินสตันเรียนรู้จะนั่งนิ่ง ๆ เพราะหากเคลื่อนไหวอะไรที่ไม่ได้คาดไว้ พวกนั้นจะตะโกนใส่จากโถ้วม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 297)

ไม่เพียงแต่วินสตันเท่านั้นที่ถูกควบคุมตัวมารับโทษ และทรมานร่างกาย ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีก อย่างเช่นชายที่ชื่อ บัมสเตด เขาถูกทำทรมานไม่ต่างจากวินสตัน และหิวโหยไม่แพ้กัน ด้วยความหิวเข้าได้ผลอหิบบนผนังที่หล่นอยู่บนพื้นขึ้นมา ทันใดนั้นเสียงดังจากโถ้วม ถ่ายทอดคำสั่งด้วยอารมณ์โกรธ สิ่งให้เขาทั้งขนมปัง หลังจากนั้นก็มีสิ่งที่ตามมาคือ ชายที่มีแขนและไหล่ขนาดมหิมาเดินเข้ามาพร้อมผู้คุมในห้องขัง ปลอ่ยหมัดอันน่าสะพรึงกลัวเข้าไปที่คางของเขา เขานั่งนิ่งกับพื้น เลือดสีคล้ำไหลออกจากปากและจมูก ฟันปลอมแตกเป็นสองส่วนหลุดออกจากปาก

“...เสียงคำรามดังสนั่นหวั่นไหวโกรธจัดดังจากโถ้วม ชายไม่มีคางสะดุ้ง ชายหน้ากะโหลกรีบเอามือไขว้หลังราวแสดงให้โลกรู้ว่าเขาปฏิเสธของขวัณขิ้นนั้น

“บัมสเตด!” เสียงนั้นคำรามก้อง “2713 บัมสเตด จ.! ทิ้งขนมปัง!”

ชายไม่มีคางทิ้งขิ้นเศษขนมปังลงพื้น

“เย็นเฉย ๆ ตรงนั้นแหละ” เสียงนั้นพูด “หันหน้าไปทางประตูอย่าขยับ”

ชายไม่มีคางทำตาม แก้มใหญ่เป็นพวงสั้นอย่างคุมไม่ได้ เสียงประตูเปิดดังกร่าง ขณะเจ้าหน้าที่หนุ่มก้าวเข้ามาและยื่นหลบไปข้างหนึ่ง เบื้องหลังเป็นผู้คุมเตี้ยล่ำ ผู้มีแขนและไหล่ขนาดมหิมา ผู้คุมยื่นตรงหน้าชายไม่มีคาง และเมื่อได้สัญญาณจากเจ้าหน้าที่ก็ปลอ่ยหมัดน่าสะพรึงกลัวเข้าเต็มปากชายไม่มีคางโดยใช้น้ำหนักทั้งหมดจากร่างกายทุ่มเข้าไป แรงหมัดทำให้ชายไม่มีคางล้มแน่นิ่งกับพื้น ร่างถลาข้ามห้องและพาดเข้าฐานโถ้วม เขาอนอนมีนชั่วขณะ เลือดสีคล้ำไหลออกจากปากจมูก เสียงครางหรือสะอึกสะอื้นแผ่ว ๆ ลอดจากปากโดยไม่รู้ตัว จากนั้นเขาก็มีวนตัวยืน กายด้วยมือและเข่าอย่างไม่มั่นคง ท่ามกลางกองเลือดและน้ำลาย ฟันปลอมแตกเป็นสองส่วน กระเด็นหลุดจากปาก...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 307-308)

สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ของพรรคชิงช็อคที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปแบบของการยึดอิสรภาพ และการใช้ความรุนแรงต่อร่างกายเป็นหลัก ด้วยเหตุผลที่ว่า การปกครองรัฐโชนเนียของพรรคชิงช็อค พรรคเป็นผู้ควบคุมทรัพยากรที่สำคัญในโลกแห่งวัตถุไว้หมดแล้ว เหลือเพียงการควบคุมในระดับปัจเจกที่พรรคยังคงต้องการควบคุมอยู่เรื่อย ๆ จึงต้องใช้สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ผ่านทางการยึดอิสรภาพและทรมานร่างกายให้ผู้ทรยศ พรรคไม่สามารถสร้างกลุ่มพลังในการต่อต้านพรรคได้

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ก็ปรากฏสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ในรูปแบบนี้เช่นกัน แต่จะเน้นหนักไปที่ชนชั้นปกครองทำการยึดทรัพยากรที่สำคัญในการดำรงชีวิตไปหมดสิ้น สงวนไว้สำหรับเป็นผลประโยชน์ของชนชั้นตัวเอง นอกจากนี้ยังได้ยึดทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็งไว้คอยปฏิบัติงานรับคำสั่งเพื่อสนองรับใช้ชนชั้นตน

จากข้อมูลและผู้วิจัยค้นพบ พบว่า สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องตรงกับแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ ที่กริมซีได้กล่าวไว้ และสอดคล้องกับข้อมูลที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย และในความหมายหนึ่งที่กล่าวว่า สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) คือ การใช้กำลังในการเอาชนะโครงสร้างอำนาจเดิมด้วยวิธีการโจมตีโดยตรง ด้วยกำลังหรืออำนาจบังคับ เป็นการยึดอำนาจรัฐเดิมแบบฉับพลัน (รัฐกลม ค็อสตูร์วอนดี, 2558, หน้า 36) ในส่วนนี้ของแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ มีความต่างจากที่พบในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ คือสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ที่ปรากฏในเรื่อง ชนชั้นปกครองไม่ได้ทำสงครามเพื่อเอาชนะโครงสร้างอำนาจใด เพราะชนชั้นปกครองควบคุมทุกอย่างไว้อย่างเบ็ดเสร็จแล้ว สงครามเป็นกิจกรรมภายในเกิดจากชนชั้นปกครองกระทำต่อพลเมืองชนชั้นผู้ถูกปกครอง จุดมุ่งหมายของสงครามมิใช่เพื่อปกป้องรักษาดินแดน แต่ทำสงครามเพื่อรักษาโครงสร้างทางสังคมที่ตนปกครองมีความเข้มแข็ง

ทั้งนี้การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับรัฐที่มีประชาสังคมที่ด้อยการพัฒนา ซึ่งรัฐแบบนี้มีอำนาจทางการเมืองที่เปราะบาง กลุ่มพลังทางสังคมยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ กลยุทธ์แบบนี้ไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ในการสร้างภาวะการนำครองอำนาจนำ (Hegemonic position) ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ในรัฐที่มีการพัฒนาของประชาสังคมที่เข้มแข็งแล้ว การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่เป็นการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ซึ่งจะใช้ได้ผลในระยะแรกเท่านั้น แต่ไม่เพียงพอต่อการสร้างอำนาจให้ยั่งยืน (วัชรพล พุทธรักษา, 2557, หน้า 145) เว้นเสียว่าจะถูกใช้อย่างต่อเนื่อง บนประชาสังคมที่ถูกควบคุมอย่างเบ็ดเสร็จ ไร้ซึ่งการพัฒนาก็อาจทำให้ชนชั้นปกครองสามารถยึด

ครองสร้างอำนาจได้อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

2. สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position)

คือ การต่อต้านอำนาจนำด้วยการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม (Culture) จริยธรรม มาเป็นกระบวนการสร้างพื้นฐานของสังคมใหม่ให้มีความแข็งแกร่งขึ้นอย่างช้า ๆ โดยสร้างสถาบันทางเล็กละเอียดใหม่ สร้างวิธีการเรียนรู้ใหม่ ปัญญาชนใหม่ ให้เข้าสู่พื้นที่ประชาสังคมจนเกิดเป็นสามัญสำนึกด้วยความยินยอม (Consent) (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 36)

การทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) เป็นการได้มาซึ่งสถานการณ์ครองอำนาจนำ แนวคิดนี้เป็นยุทธวิธีทางการเมืองในระดับแนวหน้าเชิงวัฒนธรรม (Cultural front) ที่ต้องการแทรกซึมและบ่อนทำลายกลไกเชิงอุดมการณ์ (Ideological mechanism) เป้าหมายหลักของการยึดครองพื้นที่ทางความคิดให้ประสบความสำเร็จคือตัวการต่าง ๆ ในพื้นที่ประชาสังคม เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สื่อมวลชน สหภาพแรงงาน (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 145-146)

สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร เฒ่าเมเจอร์ ในคำคืนหนึ่งการประชุมลับที่โรงนาเกิดขึ้น เนื้อหาของการประชุมคือ การชี้ให้เห็นความจริงในชีวิตของเหล่าสรรพสัตว์ การถูกเอารัดเอาเปรียบของมนุษย์ที่กระทำต่อสัตว์ ชีวิตที่รุ่งโรจน์ของเหล่าสรรพสัตว์หลังจากปราศจากการควบคุมโดยมนุษย์ อุดมการณ์เล็ก ๆ เหล่านี้จุดประกายและถ่ายทอดโดยเฒ่าเมเจอร์ มีจุดประสงค์เพื่อปลุกกระดมให้เหล่าสรรพสัตว์ร่วมใจกันปฏิวัติฟาร์ม โคนล้มการปกครองเดิมของมิสเตอร์โจนส์ เฒ่าเมเจอร์ได้ย้าให้เหล่าสรรพสัตว์จำได้ขึ้นใจว่า “มนุษย์ทุกคนคือศัตรู สัตว์ทุกผู้คือสหาย”

อุดมการณ์ของเฒ่าเมเจอร์นี้สอดคล้องกับแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) โดยตรงเพราะ สิ่งนี้เป็นยุทธวิธีที่ต้องการแทรกซึมและบ่อนทำลายกลไกเชิงอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองนำมาใช้ต่อต้าน ทำลาย และสร้างความรับรู้ใหม่ให้เกิดในสังคม

“...จำไว้สหาย อุดมการณ์ของพวกเขาเจ้าจะต้องไม่แกว่งต้องไม่มีความโต้แย้งอันจะนำไปสู่การหลงทาง อย่าได้ฟัง หากพวกเขาจะมาบอกพวกเขาว่า มนุษย์กับสัตว์นั้นมีผลประโยชน์ร่วมกัน ...มนุษย์ไม่เคยสร้างประโยชน์ให้กับสิ่งมีชีวิตอื่นใดนอกจากตัวเขาเอง ...จงจำไว้ว่า มนุษย์ทุกคนคือศัตรู สัตว์ทุกผู้คือสหาย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 55)

นอกจากตัวละครเฒ่าเมเจอร์แล้ว แนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ยังปรากฏอยู่ในช่วงตอนหนึ่งของนวนิยาย หลังจากที่ฟาร์มถูกปฏิวัติเรียบร้อยแล้ว พวกหมูได้รับความไว้วางใจจากเหล่าสรรพสัตว์ให้ปกครองฟาร์ม โดยมีโนโปเลียนและสโนว์บอลเป็นแกนนำ แต่แกนนำทั้งสองกลับมีความเห็นที่สวนทางกันอยู่บ่อยครั้ง สโนว์บอลเคยเสนอนโยบายการสร้างกังหันลมไว้ใช้ในฟาร์มเพื่อช่วยทุ่นแรงในการทำงานต่าง ๆ แต่โนโปเลียนกลับขัดแย้งในภายหลังที่โนโปเลียนได้ทำการยึดอำนาจการปกครองฟาร์มสรรพสัตว์มาเป็นของตนโดยสั่งการให้สุนัขที่เขาเลี้ยงไว้ลอบทำร้ายสโนว์บอลจนต้องหนีเอาชีวิตรอดออกนอกฟาร์มไป แล้วไม่มีใครได้เห็นเขาอีกเลย หลังจากที่สโนว์บอลหายตัวไปแล้ว โนโปเลียนได้ผุดความคิดที่จะสร้างกังหันลมขึ้นอีกครั้ง ท่ามกลางความสงสัยของเหล่าสรรพสัตว์เมื่อครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นผู้คัดค้านโครงการนี้ ในระหว่างที่สโนว์บอลยังอยู่ และในที่สุดสก็วิลเลอร์หมูที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของโนโปเลียน ได้ถูกส่งมาอธิบายให้เหล่าสรรพสัตว์ฟังว่า ในความเป็นจริง โนโปเลียนไม่เคยคัดค้านการสร้างกังหันลม เขาคือผู้สนับสนุนอย่างแท้จริง แบบแปลนที่สโนว์บอลนำมาเสนอในตอนนั้นแท้จริงแล้วถูกคัดลอกมาจากสมองอันปราดเปรื่องของโนโปเลียน การคัดค้านที่เกิดขึ้นตอนที่สโนว์บอลยังอยู่ เป็นไปเพื่อออกอุบายที่จะกำจัดสโนว์บอล เขาเรียกสิ่งนี้ว่า “กลยุทธ์” เขาเอ่ยคำนี้ด้วยน้ำเสียงปลุกเร้า ประกอบกับเสียงคำรามของสุนัขอารักขาช่วยให้เกิดความน่าเกรงขาม สัตว์ทุกตัวต้องยอมรับคำอธิบายของเขาโดยปราศจากข้อสงสัยในทันที

“...เย็นวันนั้นสก็วิลเลอร์ได้อธิบายเป็นรายตัวแก่บรรดาสัตว์อื่น ๆ ว่าจริง ๆ แล้ว โนโปเลียนไม่เคยคัดค้านเรื่องกังหันลม ตรงข้ามกันเขาเป็นผู้สนับสนุนตั้งแต่แรกเริ่ม และแบบแปลนที่สโนว์บอลเขียนลงบนพื้นโรงฟักไข่นั้นแท้จริงแล้วถูกขโมยมาจากเอกสารของโนโปเลียน อันที่จริงแล้วโนโปเลียนเป็นเจ้าของความคิดสร้างสรรค์นี้ มีสหายตัวหนึ่งถามขึ้นว่า แล้วทำไมตอนคัดค้านเขาถึงพูดอย่างซึ่งข้งมาก ในตอนนี้สก็วิลเลอร์ดูเจ้าเล่ห์มาก เขากล่าวว่า นั่นเป็นความหลักแหลมของสหายโนโปเลียน การที่โนโปเลียนทำท่าเหมือนไม่เห็นด้วยกับการสร้างกังหันลมนั้นเป็นเพียงอุบายที่จะกำจัดสโนว์บอล ...นี่คือสิ่งที่เรียกว่ากลยุทธ์ เขาย้ำนับครั้งไม่ถ้วน กลยุทธ์ กลยุทธ์ กลยุทธ์ ... สัตว์อื่น ๆ ไม่แน่ใจในความหมายของคำนั้น แต่สก็วิลเลอร์เอ่ยถ้อยคำนั้นด้วยน้ำเสียงปลุกเร้า และสุนัขสามตัวที่มากับเขาก็ส่งเสียงคำรามอย่างน่าเกรงขาม ทำให้สัตว์ทุกตัวต้องยอมรับคำอธิบายของเขาโดยปราศจากข้อสงสัย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 106-107)

ในอุดมการณ์แรกเริ่มที่เหล่าบรรดาสรรพสัตว์ได้รับมาจากเฒ่าเมเจอร์คือ การปกครองกันเองของเหล่าสรรพสัตว์ด้วยความยุติธรรม ไม่มีตัวใดอยู่เหนือกว่าตัวใด ปฏิเสธการมีผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสัตว์กับมนุษย์ หากมีผู้ใดกล่าวว่า มนุษย์กับสัตว์มีผลประโยชน์ร่วมกัน

นั่นถือเป็นเรื่องเหลวไหล และวันหนึ่งนโปเลียนได้ประกาศนโยบายใหม่ว่า ฟาร์มสรรพสัตว์จะมี ส่วนร่วมทางการค้ากับฟาร์มข้างเคียงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาวัสดุบางอย่างตามความจำเป็น เขาเตรียมที่จะขายฟางกองหนึ่งและข้าวสาลีที่เก็บเกี่ยวได้ หลังจากนั้นหากมีความต้องการใช้เงิน มากกว่านี้ จะต้องหาเงินโดยการขายไข่ไก่ นโปเลียนกล่าวทิ้งท้ายว่า แม่ไก่ควรยินดีเสียสละใน ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแก่การสร้างกังกันลม

นโยบายที่นโปเลียนประกาศมานี้ก่อให้เกิดความอึดอัดใจกับบรรดาสรรพสัตว์อย่างยิ่ง เพราะ นี่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของมติแรกสุดที่ผ่านการเห็นชอบในการประชุมแห่งชัยชนะหลังจากการ ขับไล่มิสเตอร์โจนส์ออกจากฟาร์ม โดยมติแรกเริ่มนั้นกล่าวว่า จะไม่มีการติดต่อใด ๆ กับมนุษย์ ไม่มีส่วนร่วมในการค้า ไม่มีการใช้เงินตรา สัตว์ทุกตัวจําตื้นนี้ได้ดี มีเสียงคัดค้านไม่เห็นด้วยกับนโป เลียนเกิดขึ้นเบา ๆ แต่ต้องเจียบลงทันที เมื่อมีเสียงคำรามของสุนัขอารักขาขึ้นแทรก

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่สควิลเลอร์ถูกส่งมาทำความเข้าใจกับบรรดาสัตว์ เขากล่าวว่า มติ ต่อต้านการมีส่วนร่วมในการค้าและการใช้เงินนั้นไม่เคยผ่านที่ประชุม เป็นเรื่องที่สัตว์ทุกตัวคิดเอง หรืออาจเป็นเรื่องโกหกที่สโนว์บอลลุกขึ้นก็ได้ นอกจากนี้สโนว์บอลยังถามกลับว่า แน่ใจหรือว่านี่ ไม่ใช่สิ่งที่พวกเจ้าฝันกันเอง พวกเจ้ามีบันทึกอะไรบอกรวมถึงมตินี้หรือเปล่า ซึ่งแน่นอนว่าไม่มี สัตว์ ทั้งหลายต้องยอมรับว่าพวกเขาเข้าใจผิด

“...หลังจากนั้นสควิลเลอร์ก็เตร็ดเตร่ไปทั่วฟาร์มเพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดส่วนที่ เหลือแก่บรรดาสัตว์เขาเน้นให้ทุกตัวมั่นใจว่า มติต่อต้านการมีส่วนร่วมในการค้าและการใช้เงินนั้น ไม่เคยผ่านที่ประชุมหรือแม้มีแต่การนำเสนอ นี่เป็นเรื่องที่ทุกตัวคิดเองชัด ๆ หรือบางทีหากคิด ย้อนกลับไป นี่อาจเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องโกหกที่สโนว์บอลลุกขึ้นก็ได้ มีสัตว์ไม่กี่ตัวที่ยังคงรู้สึก คลางแคลงใจอยู่บ้าง แต่สควิลเลอร์ถามพวกเขาอย่างชาญฉลาดว่า “สหายเอ๋ย พวกเจ้าแน่ใจหรือ ว่านี่ไม่ใช่สิ่งที่พวกเจ้าฝันกันไปเอง พวกเจ้ามีบันทึกอะไรที่บอกรวมถึงมตินี้หรือเปล่า มีเขียนไว้ที่ไหน หรือ” และด้วยเหตุที่เป็นความจริงแท้แน่นอนว่าไม่มีข้อความใดถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สัตว์ทั้งหลายจึงต้องยอมรับโดยคุณุฎฐิว่าพวกเขาเข้าใจผิด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 113)

การทำความเข้าใจระหว่างสควิลเลอร์กับเหล่าสรรพสัตว์ที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นนั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นหนึ่งในกลวิธีในการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด ที่กระทำการปลุกฝังความเชื่อ ผ่านการประชุม อาศัยการครอบงำบนพื้นที่ประชาสังคม หากแต่ที่ปรากฏในนวนิยายไม่ได้เป็นการ บ่อนทำลายความเชื่อโดยชนชั้นผู้ถูกปกครอง แต่เป็นไปโดยชนชั้นปกครองยึดพื้นที่ทางความคิด เพื่อสร้างอำนาจนำให้ตนเอง

ตลอดการหายตัวไปของสโนว์บอลไม่มีใครพบเห็นเขาอีกเลย แต่กลับมีข่าวลือว่าเขาซ่อนตัวอยู่ในฟาร์มข้างเคียง นอกจากนี้ยังมีข่าวว่าเขาแอบย่องเข้ามาในเขตฟาร์มสรรพสัตว์ยามวิกาล แอบทำลายข้าวของและผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย อะไรก็ตามที่เป็นความผิดจะถูกโยนให้สโนว์บอล สควิลเลอร์ออกมาอธิบายให้เหล่าสรรพสัตว์ฟังอีกครั้งว่า สโนว์บอลขายตัวเองให้กับเฟรเดอริกแห่งฟาร์มพินซฟีลด์ ผู้ซึ่งคิดจะโจมตีพวกเขาและยึดฟาร์มไป โดยมีสโนว์บอลทำหน้าที่ชี้ทางให้

เหล่าบรรดาสัตว์ตะลึงกับสิ่งที่สควิลเลอร์พูด ก่อนหน้าที่พวกเขาจะได้ฟังสควิลเลอร์ พวกเขาทุกตัวจำได้และเห็นกับตาว่า สโนว์บอลเป็นผู้นำพวกเขาในการต่อสู้ที่สมรภูมิกอกัว พวกเขาจำได้ว่าสโนว์บอลเข้าร่วมและช่วยเหลือพวกเขาอย่างไร แต่ถึงกระนั้นสควิลเลอร์ก็ไม่หยุดให้ข้อมูลว่า สโนว์บอลพยายามหลอกล่อให้พวกเราเข้าสู่วาระสุดท้าย ความบาปเจ็บของสโนว์บอลเป็นเพียงละครฉากหนึ่งที่จะช่วยให้มิสเตอร์โจนส์ได้รับชัยชนะ มีเพียงนโปเลียนผู้นำผู้กล้าหาญที่ได้กระโดดออกมาด้านหน้าพร้อมกับส่งเสียงร้อง “มรณกรรมจงบังเกิดแก่มวลมนุษย!” แล้วฝังเขี้ยวลงในขาของโจนส์

เมื่อสควิลเลอร์ได้บรรยายจนเห็นภาพ ก็ดูเหมือนสัตว์ทั้งหลายจะเห็นจริงตามไปด้วย แต่บ็อกเซอร์ก็ยังไม่สบายใจอยู่เล็กน้อย การทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิดนี้มีจุดประสงค์เพื่อลบล้างความเชื่อเดิม ๆ ที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองมีอยู่ กระทำบนพื้นที่ประชาสังคม กระจายข้อมูลผ่านกิจกรรมการประชุมภายในฟาร์ม บอกเล่าข้อมูลที่สร้างขึ้นใหม่ทับซ้อนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ก่อให้เกิดความเชื่อใหม่ในสังคม

“...มีการกล่าวว่าเขาจะแอบย่องเข้ามาโดยอาศัยความมืดเป็นเครื่องกำบัง และกระทำทุกอย่างที่ก่อความเสียหาย เขาขโมยข้าวโพด คว้าถังนม ทูบไซให้แตก เหยียบย่ำแปลงเพาะปลูก และกะเทาะเปลือกลำต้นผลไม้ เมื่อไรก็ตามที่มีสิ่งผิดปกติกความผิดจะถูกโยนให้สโนว์บอลจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ว่าจะหน้าตาต่างฟัง ท่อระบายน้ำอุดตัน ก็จะมีตัวใดตัวหนึ่งพูดเป็นทำนองว่าสโนว์บอลเข้ามาในตอนกลางคืนแล้วทำให้เป็นอย่างนั้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 126)

สัตว์ทั้งหลายต้องทำงานอย่างหนักกว่าในปีก่อน ๆ พวกเขาสร้างกังหันลมขึ้นใหม่ พร้อมกับต้องรับผิดชอบงานประจำในฟาร์มไปด้วย แต่การได้รับส่วนปันอาหารไม่เต็มท้องหรือได้รับมากไปกว่าสมัย์ที่มิสเตอร์โจนส์ยังอยู่ในตอนเช้าวันอาทิตย์ สควิลเลอร์ออกมาชี้แจงตัวเลขผลผลิตอาหารทุกประเภทในฟาร์มมีปริมาณเพิ่มขึ้น เขาไม่มีเหตุผลใดไปคัดค้าน เพราะพวกเขาไม่สามารถจำได้ว่าก่อนหน้าการปฏิบัติเป็นเช่นไร

“...ตลอดปีนั้นทั้งปีพวกสัตว์ต้องทำงานหนักกว่าปีก่อน ๆ ที่เคยเป็นมา การต้องสร้างกัณฑ์นมขึ้นมาใหม่โดยมีผนังหนาเป็นสองเท่าของคราวก่อน และต้องให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด พร้อมกับต้องทำงานประจำในฟาร์มไปด้วย เป็นการใช้แรงงานที่หนักหนาสาหัสมาก ดูเหมือนจะเป็นช่วงเวลาที่สัตว์ทุกตัวต้องทำงานในเวลาที่ยาวนาน และได้รับส่วนปันอาหารไม่มากไปกว่าสมัยที่โจนส์ยังอยู่ในตอนเช้าวันอาทิตย์สควิลเลอร์คิดี้กระดากแผ่นยาวยาวเหยียดที่ถืออยู่ในกีบเท้า พร้อมกับอ่านตัวเลขเสียงดังเพื่อแจ้งว่าผลผลิตอาหารทุกประเภทมีปริมาณเพิ่มขึ้น ...สัตว์ทั้งหลายไม่มีเหตุผลที่จะไม่เชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาจำได้ไม่แม่นยำว่าสถานการณ์ก่อนหน้าการปฏิบัติเป็นอย่างไร...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 139)

ความลำเค็ญในชีวิตของเหล่าสรรพสัตว์ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฤดูหนาวร้ายแรงกว่าปีที่ผ่านมา เกิดภาวะขาดแคลนเสบียงอาหาร ส่วนปันอาหารของสัตว์ทุกตัวถูกลดลง ยกเว้นพวกหมูกับสุนัขอารักขา สควิลเลอร์อธิบายว่า ความเสมอภาคจนเกินไปขัดกับลัทธิสัตว์นิยม ช่วงนี้การปรับส่วนปันอาหารเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับสมัยที่มีสเตอร์โจนส์ยังอยู่การปรับนี้ดีขึ้นมากแล้ว

“...ในช่วงเวลานี้ชีวิตช่างลำเค็ญ ฤดูหนาวยังหนาวเหน็บกว่าปีที่ผ่านมาและเสบียงอาหารก็ขาดแคลน เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ส่วนปันอาหารของทุกตัวลดลง ยกเว้นพวกหมูกับพวกสุนัขอารักขา สควิลเลอร์อธิบายว่า ความเสมอภาคอันเคร่งครัดจนเกินไปนั้นขัดกับลัทธิสัตว์นิยม ไม่ว่าจะในกรณีใด ๆ ...สำหรับช่วงเวลานี้พบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับส่วนปันอาหาร (สควิลเลอร์มันจะใช้คำว่า ปรับ ไม่เคยใช้คำว่า ลด) อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับสมัยของโจนส์นับว่าการปรับนี้ดีขึ้นอย่างมหาศาลแล้ว...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 159-160)

จากการค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์มนี้ ผู้วิจัยพบว่า เป็นสงครามที่กระทำอยู่บนพื้นที่ประชาสังคม ชนชั้นปกครองให้ข้อมูลผ่านการประชุม หรือชี้แจงผ่านการส่งข่าวสารเล็ก ๆ น้อย ๆ ประจำวัน ในบริบทการเมืองของเรื่องเป็นการปกครองโดยระบอบเผด็จการ ในการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด จะทำโดยชนชั้นปกครองครอบงำยึดพื้นที่ทางความคิดชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่า และทำได้สำเร็จเนื่องจากประชาสังคมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เป็นพื้นที่ประชาสังคมที่ขาดการพัฒนา สงครามยึดพื้นที่ทางความคิดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์มนี้ ต่างจากที่ทฤษฎีเพียงเล็กน้อยที่กล่าวว่าการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) เป็นยุทธวิธีที่ชนชั้นผู้อยู่ใต้ อำนาจนำมาใช้ต่อต้านทำลายและสร้างความรับรู้ใหม่ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 146)

ที่ปรากฏในนวนิยายเกิดขึ้นในทางกลับกัน ชนชั้นปกครองในเรื่อง เป็นผู้ใช้วิธีนี้เพื่อเปลี่ยนความเชื่อ และรักษาผลประโยชน์ของตนให้คงทนถาวร

นอกจากนี้การค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏสถานการณ์และวิธีการที่คล้ายกับในนวนิยายเรื่อง แอนิมอลฟาร์ม คือเป็นการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิดโดยชนชั้นปกครอง กระทำใส่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง เมื่อพรรคอิงซ็อคได้ใช้พื้นที่ประชาสังคมให้เป็นประโยชน์ โดยการครอบงำเด็ก ๆ โดยสถาบันการศึกษา และจัดตั้งองค์กรสายลับตัวน้อย ให้จงรักภักดีต่อระเบียบวินัยของพรรค บูชาพรรคและทุกสิ่งเกี่ยวกับพรรค ผ่านกิจกรรมเดินแรมหมู่ ฝึกหัดโรเฟิลปลอม ตะโกนเปล่งคำขวัญ ร้องเพลงปลุกใจ จัดขบวนแห่ ธงทิว และการสรรเสริญพีบีเอ็ม กิจกรรมเหล่านี้ยังผลให้เกิดนักแอบฟังตัวเล็กหรือ “วีรชนรุ่นเยาว์” ลอบได้ยินคำพูดและเปิดโปงความลับ แล้วกล่าวโทษพ่อแม่ตัวเอง ต่อตำรวจความคิด ยุทธวิธีนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคได้มาซึ่งความเข้มแข็งของการครองอำนาจ

“...เด็ก ๆ ถูกเปลี่ยนอย่างเป็นระบบ โดยวิธีจัดตั้งองค์กรสายลับให้เป็นมนุษย์ป่าเถื่อนดูร้ายตัวน้อยที่ควบคุมไม่อยู่ ยังผลให้เด็กเหล่านี้ไม่มีแนวโน้มใด ๆ ทั้งสิ้นที่จะเป็นขบถต่อระเบียบวินัยพรรค ตรงกันข้าม พวกเขาบูชาพรรคและทุกสิ่งเกี่ยวกับพรรค ไม่ว่าจะเพลง ขบวนแห่ ธงทิว การเดินแรมหมู่ การฝึกหัดปืนโรเฟิลปลอม การตะโกนเปล่งคำขวัญ การสรรเสริญพีบีเอ็ม ทุกอย่างเป็นการละเล่นอันรุ่งโรจน์ ความดูร้ายทั้งหมดในตัวถูกผลักดันออกมาภายนอก ให้มันไปสู่ศัตรูรัฐ ช่างต่างด้าว คนทรยศ นักก่อวินาศกรรม และอาชญากรความคิด เกือบเป็นเรื่องธรรมดาของคนอายุเกินสามสิบที่เดียวที่หวาดกลัวลูกของตน ด้วยเหตุผลดีเสียด้วย เพราะแทบไม่มีสัปดาห์ไหนผ่านไปโดยหนังสือพิมพ์ไทมส์ไม่ได้อุทิศเนื้อที่หนึ่งย่อหน้าบรรยายว่า นักแอบฟังตัวเล็กที่มันเรียกทั่วไปว่า “วีรชนรุ่นเยาว์” ลอบได้ยินคำพูดเปิดโปงความลับ แล้วกล่าวโทษพ่อแม่ของตัวเองต่อตำรวจความคิด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 70-71)

ไม่เพียงแต่การยึดพื้นที่ทางความคิด ผ่านการปลุกฝังเยาวชนแล้ว พรรคยังใช้สื่อต่าง ๆ ในการยึดพื้นที่ทางความคิดอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นโปสเตอร์ หลักการนิวสปีค คำขวัญของพรรค และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของพรรคยังปรากฏอยู่ในทุกแห่งหนของรัฐไอซันเนีย ใบหน้าของพีบีเอ็มจ้องมองมาจากเหรียญ ปกหนังสือ ป้ายโปสเตอร์ ซองบุหรี ไม่มีผู้ใดหรือสถานที่ใดในรัฐคลาดจากสายตาของพีบีเอ็มได้

“...ณ ถนนเบื้องล่าง ลมตีโปสเตอร์ที่ฉีกขาดไปมา คำว่า อิงซ็อค ปรากฏและหายไปเป็นครั้งคราว อิงซ็อค หลักการศักดิ์สิทธิ์ของอิงซ็อค นิวสปีค คัดสองชั้น อดีตที่เปลี่ยนแปลงได้ เขารู้สึก

ราวท่องไปในดงกันสมุทรร หลงทางไปในโลกปีศาจที่ตัวเองเป็นภูติผี เขาโดดเดี่ยว อดีตตายแล้ว
อนาคตเป็นสิ่งที่สุดคาดคิด เขาจะแน่ใจได้อย่างไร ว่ามีมนุษย์ที่มีชีวิตแม่สักคนเดียวที่เป็นฝ่าย
เดียวกับเขา จะรู้ได้อย่างไรว่าการครอบงำของพรรคจะไม่คงทนตลอดไป คำขวัญทั้งสามบนผนังสี
ขาวของกระทรวงแห่งความจริงกลับมาปรากฏแก่เขาราวเป็นคำตอบ: สงครามคือสันติภาพ
เสรีภาพคือความเป็นทาส อวิชาคือกำลัง ...เขาหยิบเหรียญสี่สิบห้าเซ็นต์ออกจากกระเป๋า เหรียญ
ก็เหมือนกัน มีอักษรขนาดเล็กคมชัดสลักคำขวัญเดียวกัน ส่วนอีกด้านของเหรียญเป็นใบหน้าพี่เบิ้ม
ดวงตาเฝ้าติดตามคุณแม้จากในเหรียญ ในแสดมภ์ บนปกหนังสือ ป้ายโปสเตอร์ ซองบุหรี ทุกแห่ง
หน ดวงตาคู่นั้นจับจ้องคุณเสมอ และเสียงก็โอบล้อมคุณไม่ว่าหลับหรือตื่น ไม่ว่าจะทำงานหรือกิน อยู่
ในบ้านหรือข้างนอก ในห้องน้ำหรือบนเตียง ไม่มีทางหนี คุณไม่มีดินแดนส่วนตัว ยกเว้นเนื้อที่
ปริมาตรไม่กี่เซนติเมตรในกะโหลก...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 72-73)

การควบคุมความจริงของพรรค เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดสงครามยึดพื้นที่
ทางความคิด (War of position) มีการบัญญัติศัพท์ที่ใช้เรียกอย่างเป็นทางการว่า นิวสปีด หรือการ
คิดสองชั้น ในการควบคุมความจริงนี้พรรคมีสิทธิ์ที่จะประกาศและตัดสินว่า เหตุการณ์ใดเคยเกิด
หรือยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน บางสิ่งที่เคยเกิดขึ้นแต่แล้ววันหนึ่งพรรคออกมาประกาศด้วยวิธีการ
แจ้งข่าวสาร่างาย ๆ และเพิ่มเติมมันในบันทึก ว่ามันไม่เคยเกิดขึ้น มันจะกลายเป็นเพียงเหตุการณ์ที่
อยู่ในจิตสำนึกเท่านั้น และรอวันถูกทำลาย แน่นนอนว่าเมื่อความเชื่อที่พรรคต้องการให้เป็นถูก
เปลี่ยนแปลงผ่านการแจ้งข่าว บอกเล่า รวมไปถึงตัดแปลงข้อมูลในบันทึกทุกฉบับ มันอาจเปลี่ยน
ให้ผู้คนยอมรับคำโกหกของพรรคได้ คำโกหกนั้นจะกลายเป็นความจริง และยึดพื้นที่ทางความคิด
ของคนในสังคมได้สำเร็จ

“...เขานึกถึงสิ่งน่าตระหนกตกใจสิ่งหนึ่งเป็นครั้งที่หมื่น นั่นคือเรื่องนี้อาจจริงก็ได้ ถ้า
พรรคที่มมือเข้าไปอดีตและประกาศิตไว้ว่า เหตุการณ์นั้นเหตุการณ์นี้ไม่เคยเกิดขึ้น แน่นนอน มัน
ย่อมน่าสยดสยองยิ่งกว่าเพียงการทรมานและความตาย

พรรคบอกว่าไอชานเนี่ยไม่เคยเป็นพันธมิตรกับยูเรเชีย แต่เขาวินสตัน สมิท รู้ว่าไอชานเนี่ย
เคยเป็นพันธมิตรกับยูเรเชียเพียงสี่ปีที่แล้วนี้เอง ทว่าความรู้ที่สถิตที่ไหนกันเล่า ก็แค่ในจิตสำนึก
ของเขาเท่านั้น ไม่ว่าจะอย่างไร มันต้องถูกทำลายในไม่ช้า ถ้าคนอื่น ๆ ทั้งหมดยอมรับคำโกหกที่พรรค
เสกสรรปั้นแต่ง ถ้าบันทึกทุกฉบับพูดเป็นเสียงเดียวกัน ก็เป็นอันว่าคำโกหกนั้นเข้าสู่ประวัติศาสตร์
และกลับกลายเป็นความจริง คำขวัญพรรคคือ “ผู้ควบคุมอดีต ย่อมควบคุมอนาคต: ผู้ควบคุม
ปัจจุบัน ย่อมควบคุมอดีต” แม้อดีตมีธรรมชาติอันเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่เคยถูกเปลี่ยนแปลง สิ่งใด
ที่เป็นจริงในปัจจุบัน ย่อมเป็นจริงชั่วกัลปาวสาน เรื่องมันแสนง่ายไม่มีอะไรซับซ้อน ที่ต้องทำก็แค่

เอาชนะความทรงจำของเราให้หมดจดแบบที่พวกเขาเรียกกันว่า “การควบคุมความจริง” ส่วนศัพท์บัญญัติในนิเวศปีค คือ “คิดสองชั้น” นั่นเอง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 81-82)

สงครามยึดพื้นที่ทางความคิดในแบบของพรรคอิงซ็อยยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งในรูปแบบสื่อมวลชน โทรภาพเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่พรรคใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของคนในรัฐ พรรคแจ้งข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางโทรภาพ ประกาศบอกจำนวนตัวเลขการจำหน่ายเครื่องอุปโภค บริโภค แสดงความเป็นอยู่ที่ดีกว่าปีก่อน นำเกียรติยศ ความดีงามมาสู่พีเบ็ม คนงานบางกลุ่มสรรเสริญความสำเร็จนี้ เฉลิมฉลองเดินริ้วขบวนไปตามถนน โดยที่เขาไม่ได้ตรวจสอบความจริงของข้อมูลที่ไหลออกจากโทรภาพ และเขาไม่มีวันตรวจสอบมันได้

“...เสียงทรัมเป็ตลอยแปร่งมาจากโทรภาพเหนือศีรษะ คล้ายยืนยันสิ่งที่พาร์สันพูด อย่างไรก็ตาม คราวนี้ไม่ใช่การตีฆ้องร้องป่าวชัยชนะทางทหาร หากเป็นเพียงการประกาศจากกระทรวงแห่งความมั่งคั่ง

“สหายทั้งหลาย!” เสียงวิทยุอาร์ปาวร้องร่อนรน “โปรดฟังสหายทั้งหลาย เรามีข่าวน่าปีติยินดีแต่ท่าน เราได้รับชัยชนะในยุทธภูมิการผลิตแล้ว! ตอนนี้อผลแจ้งกลับมาว่า ตอนนีตัวเลขการจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคทุกประเภท แสดงว่ามาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าปีก่อนร้อยละยี่สิบ เข้านี้ทั่ว

ไอชันเนีย สำแดงพลังที่เกิดขึ้นเองโดยยังไม่มีอยู่ เมื่อคนงานต่างเดินออกจากโรงงานและสำนักงานต่าง ๆ ผสานเป็นริ้วขบวนไปตามถนนพร้อมแถบผ้าพลาซงเสียง สำแดงความสำนึกคุณพีเบ็ม แต่ชีวิตใหม่ที่เป็นสุข ได้การนำอันชาญฉลาดที่พีเบ็มเสียสละเพื่อพวกเรา ต่อไปนี้คือตัวเลขสถิติที่สมบุรณ์ส่วนหนึ่งด้านอาหาร” ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 106-107)

ทุก ๆ วันสถิติที่ดีกว่าปีก่อนจะพรุ้งพรั่งออกจากโทรภาพ มันช่วยเน้นย้ำว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น การปกครองภายใต้การนำของพีเบ็ม พัดพาความรุ่งโรจน์มาสู่รัฐไอชันเนีย ตอกย้ำความไม่หยุดนิ่งของพีเบ็มในการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด ให้เพียงพอต่อการสร้างอำนาจนำให้ยั่งยืน

“...สถิติเหลือเชื่อไหลจากโทรภาพไม่หยุดยั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วปรากฏว่ามีอาหารมากกว่า เสื้อผ้ามากกว่า ที่อยู่อาศัยมากกว่า เครื่องเรือนมากกว่า หม้อหุงต้มมากกว่า เชื้อเพลิงมากกว่า เรือมากกว่า เฮลิคอปเตอร์มากกว่า หนังสือมากกว่า เด็กทารกมากกว่า...มากกว่า ทุกอย่างยกเว้นโรคภัยไข้เจ็บ อาชญากรรมและคนบ้า ปีแล้วปีเล่า นาที่แล้วนาที่เล่า จำนวนคนทุกผู้ทุกนามและข่าวของทุกสิ่งพุ่งขึ้นรวดเร็ว...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 107-108)

ทุกวันทุกคืน สงครามยืดพื้นที่ทางความคิดผ่านสื่อมวลชนยังคงดำเนินไปอย่างไม่หยุด
 ลิน มันเทียบให้เห็นว่า ผู้คนมีอาหารที่ดีขึ้น การเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ที่อยู่อาศัยดีขึ้น มีความสุขสบายมาก
 ขึ้น ข้อมูลเหล่านี้ไหลออกมาโดยไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงของมันได้เลย วัตถุประสงค์ของการ
 กำเนิดและปล่อยข้อมูลออกมาก็เพื่อสร้างการรับรู้ป้อนมันลงสู่สมองชนชั้นผู้ถูกปกครองก็เท่านั้น
 ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงท้องของผู้รับข้อมูลนี้อาจจะยังคงหิวโหยอยู่

“...โทรภาพเสียดแทงหูทั้งวันคืน ด้วยตัวเลขสถิติที่พิสูจน์ว่าเทียบกับเมื่อห้าสิบปีก่อน
 ทุกวันนี้ผู้คนมีอาหารกินมากขึ้น มีเสื้อผ้ามากขึ้น มีบ้านช่องดีขึ้น สันทนาการดีขึ้น อาศัยขึ้น
 ทำงานน้อยลง สูงใหญ่ขึ้น สุขภาพดีขึ้น แข็งแรงขึ้น สุขขึ้น ฉลาดขึ้น การศึกษาดีขึ้น ซึ่งพิสูจน์ไม่ได้
 สักคำว่าจริงหรือไม่ เช่น พรรคอ้างว่าทุกวันนี้กรรมมาชีพร้อยละ 40 อ่านออกเขียนได้ และชี้ว่าก่อน
 ปฏิวัติ จำนวนดังกล่าวมีแค่ร้อยละ 15 เท่านั้น พรรคอ้างว่าอัตราตายทารกขณะนี้มีเพียง 160 ราย
 จากพันเท่านั้น ขณะที่ตัวเลขก่อนปฏิวัติมากถึง 300 ราย พรรคอ้างว่างานนี้เรื่อย ๆ เหมือนสมการ
 เดียวที่มีตัวแปรไม่รู้ค่าสองตัว เป็นไปได้มากกว่าทุกคำพูดในหนังสือประวัติศาสตร์ทั้งหลาย แม้แต่
 สิ่งที่ยอมรับโดยไม่ตั้งคำถามนั้นเป็นเรื่องเพื่อฝันสิ้นเชิง เพราะเท่าที่วันสตันรู้ อาจไม่เคยมีกฎหมาย
 ประเภทสิทธิเปิดประตู หรือสัตว์โลกอย่างนายทุนในหนังสือ หรือเครื่องแต่งกายอย่างหมวกที่อป
 แสท...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 125)

ในระหว่างที่ข้อมูลสถิติในปัจจุบันถูกป้อนออกมาจากโทรภาพอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลง
 แปลงประวัติศาสตร์ในอดีตก็เกิดขึ้นอยู่ไม่ว่างเว้น สิ่งก่อสร้างใดก็ตามที่ใหญ่โตน่าประทับใจจะถูก
 อ้างว่าถูกสร้างหลังการปฏิวัติขณะที่พรรคปกครองอยู่ อะไรก็ตามที่จะบ่งบอกถึงความจริงในอดีต
 มันจะถูกเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบจนไม่หลงเหลือเค้าโครงเดิมอยู่เลย

“...วินสตันสงสัยเลือน ๆ ว่า โบสถ์นี้อยู่ศตวรรษไหน เป็นเรื่องยากเสมอหากจะกำหนด
 สิ่งก่อสร้างในลอนดอน ไม่ว่าสิ่งก่อสร้างในก็ตามที่ใหญ่โตและน่าประทับใจ ถ้ารูปร่างหน้าตามัน
 แลดูใหม่สมเหตุผล ก็จะถูกอ้างอัตโนมัติว่าสร้างหลังการปฏิวัติ ขณะเดียวกันสิ่งใดที่เห็นชัดว่าเก่า
 กว่านั้นจะถูกจัดไว้ในยุคมัวชัวไม่ชัดเจน ยุคหนึ่งๆที่เรียกว่าสมัยกลาง ศตวรรษแห่งลัทธิทุนนิยม ซึ่ง
 ถูกนับว่าไม่ได้สร้างอะไรที่มีคุณค่า ไม่มีใครศึกษาประวัติศาสตร์จากสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม
 ได้มากกว่าการเรียนรู้จากหนังสือทั้งหลาย รูปปั้น ศิลปิน อนุสาวรีย์ หิน ชื่อถนน...อะไรก็ตามที่
 อาจให้แสงสว่างเกี่ยวกับอดีตล้วนถูกเปลี่ยนแปลงเป็นระบบไปทั้งสิ้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก,
 หน้า 152)

การปราศรัยปลุกกระดมมวลชนโดยพรรคเกิดขึ้น โดยมีนักพูดของพรรคซึ่งเป็นสมาชิกพรรคชั้นในปราศรัยต่อฝูงชน สิ่งนี้เป็นเพียงกิจกรรมเล็ก ๆ ในพื้นที่ประชาสังคม แต่ทรงอิทธิพลช่วยปลุกให้ฝูงชนที่ได้ฟัง ถลံในตัวเชื่อพรรคได้ และอาจโกรธแค้นผู้ที่พรรคใส่ร้ายได้อย่างง่ายดาย

“...นักพูดพรรคชั้นในปราศรัยต่อฝูงชนด้วยเสียงดังเผ็ดร้อน เขาเป็นชาต้วเล็กร่างผอมแขนยาวผิวดำ ผิวลึนใหญ่ มีปอยผมบาง ๆ กระเซิง รูปร่างราวคนแคะระมัดเพลสทิลด์สกินบิต เบี้ยวด้วยความเกลียดชัง เขากำคอไมโครโฟนด้วยมือข้างหนึ่ง ขณะที่มืออีกข้างคูใหญ่โตเมื่ออยู่สุดปลายแขนอันมีแต่หนังหุ้มกระดูกตะกุกตะกวยตะกายอากาศเหนือศีรษะอย่างซู่เซ็งเสียงเขาซึ่งเครื่องขยายเสียงทำให้เป็นเสียงโลหะแผดก้องสาธยายบัญชีความทารุณโหดร้าย การสังหารหมู่ การเนรเทศ การปล้นสะดม การข่มขืน การทรมานนักโทษ การทิ้งระเบิดใส่พลเรือน การโฆษณาชวนเชื่อมดเท็จ การรุกรานไม่เป็นธรรม การฝ่าฝืนสนธิสัญญา ฯลฯ แทบทุกคนที่ฟังต้องถลံตัวเชื่อต่อมาก็ถูกปลุกให้คลั่ง ทุกสองสามนาที ความโกรธแค้นของฝูงชนจะเดือนพล่าน...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 244)

การยึดพื้นที่ทางความคิดของพรรคไม่เพียงส่งผลโดยรวมในระดับสังคมเท่านั้น มันแทรกซึมลึกจนสามารถทำลายความเชื่อในระดับปัจเจกได้เลย สิ่งนี้เกิดขึ้นกับวินสตัน ตัวละครเอกที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกับอุดมการณ์ของพรรค เมื่อเขาถูกนำตัวมาลงโทษด้วยการทำทรมานว่างการและจิตใจต่าง ๆ นานา แล้ว เขาได้ถูกโอบอ้อมรับสมาชิกพรรคชั้นในควบคุมตัวมาปรับทัศนคติจนวินสตันเกิดความรู้สึกสับสนในจิตใจ จนต้องยอมรับต่อคำขู่ข่มขู่หนึ่งของพรรคที่กล่าวว่า “ผู้ควบคุมอดีตยอมควบคุมอนาคต: ผู้ควบคุมปัจจุบันยอมควบคุมอดีต” ในข้อนี้เขาเคยเห็นต่าง การยอมจำนนของเขาแสดงถึง พรรคสามารถยึดพื้นที่ทางความคิดของเขาได้สำเร็จ

“...หัวใจวินสตันหล่นวูบ นั่นคือคิดสองชั้น พลัดบังเกิดความสิ้นท่าหมดหวัง เขาแน่ใจว่าโอบอ้อมรับพูดปกติคงไม่กระไรนักแต่เป็นไปได้จริงๆว่าโอบอ้อมรับลี้มภาพถ่ายนั้นไปแล้ว หากดังนั้นโอบอ้อมรับก็จะลี้มคำปฏิเสธรว่าจำมันได้ไปแล้วด้วย และลี้มว่าลี้มไปแล้ว ใครจะแน่ใจได้ว่าเป็นเพียงการหลอกลวง บางทีความคลาดเคลื่อนอันวิปริตในใจอาจเกิดจริงก็ได้ ความคิดนี้ทำให้วินสตันอับจน

โอบอ้อมรับมองวินสตันด้วยสายตาทะเย่เยาะ เขาจึงทำท่าเหมือนครู่ที่พากเพียรพยายามกับศิษย์ดื้อรั้นที่มีแวว

“มีคำขู่พรรคข้อหนึ่งว่าด้วยการควบคุมอดีต” เขาพูด “ช่วยท่องให้ฟังหน่อย”

“ผู้ควบคุมอดีตยอมควบคุมอนาคต: ผู้ควบคุมปัจจุบันยอมควบคุมอดีต” วินสตันท่องโดยเชื่อฟัง ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 321)

จากการค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่า ไม่ได้ถูกใช้เฉพาะในกรณีที่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ทำทาสต่ออำนาจของชนชั้นปกครองเท่านั้น แต่ในบริบทการเมืองที่ถูกควบคุมโดยระบอบเผด็จการ แนวคิดนี้ถูกใช้โดยชนชั้นปกครองใช้เพื่อสร้างอำนาจให้ยั่งยืนบนพื้นที่ประชาสังคม ด้วยวิธีการให้ข้อมูลผ่านกิจกรรมในชุมชน ปลุกฝังความเชื่อผ่านการประชุมหรือแจ้งข้อมูลข่าวสาร ครอบงำผ่านสถาบันการศึกษา การท่องคำขวัญ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เช่นโปสเตอร์ ใช้สัญลักษณ์ผ่านเหรียญหรือซองบุหรี่ ถ่ายทอดข้อมูลผ่านสื่อมวลชน เปลี่ยนแปลงบันทึกและข้อมูลในประวัติศาสตร์ ปราศรัยปลุกกระดมมวลชน

สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ช่วยให้อุดมการณ์หรือวิถีคิดอย่างใดอย่างหนึ่งมีความโดดเด่นมีความโดดเด่นเหนือสภาพหรือเงื่อนไขที่เป็นจริง อุดมการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่ยังแฝงตัวอยู่ในกิจกรรมทางสังคม ดังนั้น ผลสำเร็จของการยึดพื้นที่ทางความคิดไม่ได้เกิดจากการมีอำนาจเหนืออีกกลุ่มเท่านั้นแต่ยังช่วยรักษาผลประโยชน์ของชนชั้นบางกลุ่มให้คงทนถาวร ยัดเยียดความคิด ค่านิยม ให้คนในสังคมยอมรับความได้เปรียบของคนบางกลุ่มโดยที่กลุ่มผู้ถูกครอบงำไม่รู้ตัว (ทรงยศ บัวเผื่อน, 2557, หน้า 244)

กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses)

จัดว่าเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการสร้างภาวะการครองอำนาจนำให้เกิดขึ้นตามเป้าหมายของกลุ่มหรือชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ โดยแนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemony apparatuses) ทำหน้าที่ในการสร้างจิตสำนึก (Conscious) ในขณะที่แนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) เป็นกลไกที่ใช้อำนาจบังคับโดยทุกคนในสังคมไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 38)

1. กลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses)

คือ การทำหน้าที่สื่อกลางเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ หรือระบบความคิด ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ชุดหนึ่ง ๆ ตามที่กลุ่มผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำต้องการ เพื่อสื่อไปถึงประชาชนในชนชั้นต่าง ๆ เนื้อหาที่ประชาสังคม เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเห็นพ้องและยินยอมที่จะปฏิบัติตาม (Consent) ความต้องการของชนชั้นผู้ถ่ายทอดอุดมการณ์

กลไกการครองอำนาจนำ กล่าวได้ว่าเป็นสิ่งใดก็ได้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดหรือส่งผ่านชุดความคิด จากผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำไปยังผู้คนในสังคมไม่ว่าจะเป็น

พรรคการเมือง ปัญญาชน นโยบายของพรรค สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา การสร้างภาพและการจัดการภาพลักษณ์ของฝ่ายผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 38)

แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิเมอล ฟาร์ม ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร เม่าเมเจอร์ หมูอาวูโสที่เหล่าบรรดาสรรพสัตว์ให้ความเคารพนับถือ ผู้สร้างอุดมการณ์ในการปฏิบัติให้เกิดลัทธิสัตว์นิยม เม่าเมเจอร์ได้ถ่ายทอดความคิดและสร้างความเชื่อ ให้เหล่าสรรพสัตว์เห็นถึงธรรมชาติของชีวิต การถูกกดขี่ และความสำคัญของการปฏิบัติ เขาได้ใช้เพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ เพลงที่บอกเล่าถึงความมั่งคั่งแห่งอนาคตที่ไร้การถูกกดขี่ ในการทำให้สัตว์ทั้งหลายเกิดความฮึกเหิมให้เกิดการปฏิบัติ เขาได้สอนให้เหล่าสรรพสัตว์ร้องเพลงนี้ และในภายหลังกิจกรรมการร้องเพลงนี้ยังถูกกำหนดให้เป็นวัฒนธรรมที่ต้องปฏิบัติระหว่างการประชุมในเช้าวันอาทิตย์ด้วย

“...หลายปีมาแล้วที่ฉันยังเป็นหมู่น้อย แม่ของฉันกับแม่หมูตัวอื่น ๆ เคยร้องเพลงเก่าแก่เพลงหนึ่ง ...ฉันเคยร้องทำนองได้ในสมัยวัยเด็ก และมันเลือนรางจากความทรงจำของฉันไปนานแล้ว ทว่าเมื่อคืนนี้มันกลับคืนมาในความฝันของฉัน ...ฉันจะร้องเพลงนั้นให้พวกเจ้าฟังเดี๋ยวนี้ สหายเอ๋ย ฉันแก่และเสียงก็แหบแห้ง แต่เมื่อฉันได้สอนให้พวกเจ้าได้รู้จักท่วงทำนองแล้ว พวกเจ้าจะร้องเองได้ดีกว่าที่ฉันร้อง เพลงนี้ชื่อว่า สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ

สัตว์แห่งอังกฤษ สัตว์แห่งไอร์แลนด์
 สัตว์แห่งทุกแดนดินและถิ่นฐาน
 จงสดับสาส์นแห่งปีติของข้า
 เรื่องว่าด้วยอนาคตแห่งยุคทอง
 ไม่ว่าจะช้าหรือเร็วก็จะถึงวันที่
 มนุษย์ผู้กดขี่จะถูกโค่นล้ม
 ท้องทุ่งอันอุดมพีชผลแห่งอังกฤษ
 จะตรึงติดเพียงรอยเท้าสรรพสัตว์
 ห่วงคล้องจูงจะหายไปจากจมูก
 แอกจะถูกปลดพันจากหลัง
 เหล็กปากม้า-สเปอร์จะขึ้นสนิมชั่วคราว
 แล้ันพรา่ผลาญมีอาจฟาดเรา
 ความมั่งคั่งจะมากเกินกว่าจินตภาพ

ข้าวสาลี ข้าวโอ๊ต และข้าวบาร์เลย์
 ฟาง ถั่ว ไบโคลเวอร์ หัวผักกาดหวาน
 จะเป็นของเราวันนั้นอย่างสมบูรณ์
 แปลงประกายสดใสทั่วท้องทุ่ง
 น้ำบริสุทธิ์กว่าครั้งไหน
 สายลมหอมหวานปลิวผ่านพัดไกว
 ในวันแห่งอิสรภาพของเรา
 ณ วันนั้นเราจะพลีแรงพลัง
 มียอมหยุดยั้งแม้ชีพสลาย
 ห่าน ไก่วง วัว ม้า และทุกร่างกาย
 มิเหนี่ยวหนายถวายเป็นเสรี
 สัตว์แห่งอังกฤษ สัตว์แห่งไอร์แลนด์
 สัตว์แห่งทุกแดนดินและถิ่นฐาน
 จงสดับแลป่าวประกาศสาส์น
 เรื่องว่าด้วยอนาคตแห่งยุคทอง

การได้ร้องเพลงนี้ทำให้สัตว์ทั้งหลายเกิดความรู้สึกอีกheimอย่างที่สุด พวกเขาเริ่มเปล่งเสียงร้องด้วยตนเองก่อนที่เมเจอร์จะร้องจบเที่ยวแรกด้วยซ้ำ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 57-60)

หลังจากที่เดาเมเจอร์เสียชีวิตแล้ว การปฏิวัติก็เกิดขึ้นจริงเมื่อมนุษย์ถูกขับไล่ออกจากฟาร์ม เหล่าบรรดาสรรพสัตว์ได้ปกครองกันเองโดยมีหมูเป็นผู้รับหน้าที่จัดการทุกสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการออกนโยบาย วางแผนหน้าที่การทำงานต่าง ๆ ในฟาร์ม แบ่งปันปันส่วนอาหาร รวมไปถึงการออกบัญญัติเจ็ดประการ ซึ่งเป็นกฎของการอยู่ร่วมกันในฟาร์มสรรพสัตว์ ในภายหลังพบว่าสัตว์หลายตัวไม่สามารถเรียนรู้ที่จะจดจำบัญญัติทั้งเจ็ดประการได้ สโนว์บอลจึงได้สรุปเป็นคติพจน์ง่าย ๆ ว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” คติพจน์นี้มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งบัญญัติเจ็ดประการและอุดมการณ์แรกเริ่มที่ได้รับมาจากการถ่ายทอดจากเดาเมเจอร์อีกด้วย

“...สัตว์ตัวอื่น ๆ ในฟาร์ม ไม่มีตัวใดที่สามารถเรียนรู้ได้มากเกินกว่าตัว เอนอกจากนี้ยังพบว่าสัตว์ที่โง่กว่าสัตว์อื่น เช่น แกะ แม่ไก่ และเป็ด ไม่สามารถจดจำบัญญัติเจ็ดประการไว้ในสมองได้ ดังนั้นหลังจากการใช้ความคิดอย่างหนักแล้วสโนว์บอลจึงประกาศว่า บัญญัติเจ็ดประการ

สามารถสรุปเป็นคติพจน์วลีเดียวได้ว่า “สี่ขาดี สองขาเลว” เขากล่าวว่าคติพจน์นี้ครอบคลุมหลักการสำคัญของลัทธิสัตว์นิยม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 81)

การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ช่วงระยะแรกจะเป็นไปเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์จากปัญญาชนไปสู่ประชาชนทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเห็นพ้องและปฏิบัติตามจนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ในยุคหลังที่ฟาร์มถูกปกครองอย่างเผด็จการโดยการนำของนโปเลียน แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำที่ใช้ในฟาร์มถูกเปลี่ยนไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพและจัดการภาพลักษณ์ให้กับชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ

ตัวละครที่ใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำในระยะหลังนี้คือ สควิลเลอร์ หมูที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของนโปเลียน ในอดีตฟาร์มสรรพสัตว์เคยมีวัฒนธรรมการอภิปรายระหว่างประชุมในวันอาทิตย์ เพื่อแจ้งข่าวสาร จัดสรรหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และหารือสอบถามความคิดเห็นในการจัดการภายในฟาร์ม แต่แล้ววันหนึ่งนโปเลียนได้ประกาศยกเลิกการอภิปรายระหว่างประชุมในวันอาทิตย์ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและเสียเวลา หลังจากนั้นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในฟาร์มจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการหมูชุดพิเศษ ซึ่งนโปเลียนจะทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมจะถูกจัดเป็นการภายใน และจะนำมาตีมาประกาศในภายหลัง กิจกรรมในวันอาทิตย์จะมีเพียงการเคารพธง ร้องเพลงสรรพสัตว์แห่งอังกฤษ และรับแผนงานสำหรับสัปดาห์ถัดไป โดยจะไม่มีกรอภิปราย

คำประกาศนี้สร้างความข้องใจให้กับเหล่าบรรดาสัตว์อื่น ๆ แต่ในภายหลังสควิลเลอร์ได้ถูกส่งมาอธิบายว่า การตัดสินใจของนโปเลียนนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง นโปเลียนกระทำไปด้วยความเสียสละยอมแบกรับหน้าที่อันหนักหนาไว้มากกว่าผู้อื่น ชีวิตของการเป็นผู้นำไม่ได้มีแต่ความสุข ต้องรับผิดชอบหน้าที่อันใหญ่หลวง เป็นสิ่งที่ดีหากเหล่าสรรพสัตว์อื่นสามารถร่วมตัดสินใจในเรื่องจัดการฟาร์มด้วยตัวเอง แต่บางครั้งการตัดสินใจนั้นอาจพลาด หากเป็นเช่นนั้นเราจะทำอย่างไร การก้าวผิดอาจทำให้มีสเตอร์โจนส์กลับมา แน่นอนพวกเจ้าไม่ยอมให้มีสเตอร์โจนส์กลับมาใช่ไหม หลังจากสควิลเลอร์อธิบายเหล่าสรรพสัตว์ก็ต้องยอมรับโดยดุษณี

“...หลังจากนั้นสควิลเลอร์ก็ถูกส่งตระเวนไปรอบฟาร์มเพื่ออธิบายถึงวิธีการจัดการฟาร์มแบบใหม่แก่สัตว์อื่น ๆ

“สหาย” เขากล่าว “ฉันเชื่อว่าสัตว์ทุกตัวที่นี่จะเห็นคุณค่าความเสียสละที่สหายนโปเลียนยอมรับหน้าที่อันหนักหนากว่าผู้อื่นไว้เป็นภาระของเขาเอง อย่าได้คิดนะสหายว่าการเป็นผู้นำจะมีความสุข! ตรงกันข้ามทีเดียว มันเป็นความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงและหนักอึ้งไม่มีใครอีกแล้ว

ที่จะศรัทธาอย่างแรงกล้าเท่าสหายนโปเลียน ว่าสัตว์ทุกตัวเสมอภาคกัน เขาจะมีความสุขมาก เหลือเกินเพียงแค่นี้ได้เห็นพวกเจ้าทุกตัวตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง แต่บางครั้งพวกเจ้าก็อาจตัดสินใจผิดพลาด สหายเอ๋ย แล้วหากเป็นเช่นนั้นพวกเราจะทำอย่างไรเล่า...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า104)

กลไกการครองอำนาจนำของชนชั้นปกครองยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ร้ายแรงจนทำให้พวกหมูสามารถละเมิดกฎบัญญัติเจ็ดประการได้ พวกหมูย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านไร่ ทำให้เหล่าสรรพสัตว์เคลือบแคลงในพฤติกรรมนี้และนึกขึ้นมาได้ว่า มีมติอันเป็นที่ยอมรับหนึ่งว่าด้วยการห้ามกระทำเช่นนั้น กลไกการครองอำนาจนำโดยสควิลเลอร์จึงถูกตั้งขึ้นมาใช้อีกครั้ง โดยให้เหตุผลว่าพวกหมูเป็นมันสมองของฟาร์มควรมีสถานที่สงบในการทำงาน ดีกว่าการทำงานในเล้าหมูธรรมดา นอกจากนี้สัตว์ทั้งหลายยังรู้สึกกระคายเคืองเมื่อพวกเขาได้ยินว่าพวกหมูกินอาหารในห้องครัวและใช้ห้องนั่งเล่นพักผ่อนหย่อนใจ และยังไม่นอนบนเตียงอีกด้วย พฤติกรรมละเมิดกฎของพวกหมูที่ได้กล่าวมาสร้างความไม่พอใจให้กับสัตว์อื่น ๆ แต่เหตุผลของสควิลเลอร์และการข่มขู่ของสุนัขอารักขา ก็สามารถทำให้เรื่องราวทั้งหมดเข้าไปอยู่ในมุมมองที่เหมาะสมได้

“...ในช่วงเวลานี้เองที่พวกหมูย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านไร่ทันที และใช้ที่นั่นเป็นที่พักอาศัย เป็นอีกครั้งหนึ่งที่เหมือนบรรดาสัตว์จะนึกขึ้นมาได้ว่า มีมติอันเป็นที่ยอมรับทั่วกันในวันก่อนโน้นข้อหนึ่งที่ห้ามกระทำเช่นนั้น และเป็นอีกครั้งหนึ่งเช่นกันที่สควิลเลอร์สามารถโน้มน้าวพวกเขาได้ว่า นี้อยู่ นอกเหนือกรณีนั้น เขากล่าวว่าเป็นความจำเป็นอย่างที่สุดที่พวกหมูผู้เป็นมันสมองของฟาร์มควรมีสถานที่เงียบสงบในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นสถานที่อันสมศักดิ์ศรีของท่านผู้นำ (ในช่วงหลังมานี้ เขามักใช้สมญานามเรียกนโปเลียนว่า “ท่านผู้นำ”) ที่จะอยู่อาศัยมากกว่าเล้าหมูธรรมดา ๆ อย่างไรก็ตามสัตว์บางตัวยังรู้สึกกระคายเคืองเมื่อพวกเขาได้ยินว่าหมูไม่เพียงกินอาหารในห้องครัวและใช้ห้องนั่งเล่นเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่พวกหมอยังนอนบนเตียงอีกด้วย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 115)

นับแต่คืนที่เตมาเมเจอร์ปลุกเร้าให้เกิดการปฏิวัติ เหล่าสรรพสัตว์วาดภาพอนาคต หลังจากได้รับอิสรภาพ ทุกตัวต้องได้รับความเสมอภาคและปราศจากความโหดเหี้ยม สัตว์แต่ละตัวทำงานตามศักยภาพของตน ผู้ที่แข็งแรงปกป้องผู้ที่อ่อนแอ แต่สิ่งที่เขาใฝ่ฝันกลับตรงข้ามกันเมื่อทุกวันนี้ยังคงหิวโหย ทำงานหนัก และมีฝูงสุนัขดุร้ายคำรามไปทั่วทุกแห่งหน พวกเขาต้องเฝ้ามองสหายถูกฉีกร่างเป็นชิ้น ๆ พวกเขาเหน็ดเหนื่อยสุดจะเอ่ยจึงได้ร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ ขึ้นทันทีที่ร้องจบสควิลเลอร์และสุนัขอารักขาก็ได้ปรากฏตัวขึ้นพร้อมประกาศว่า ด้วยคำบัญชาพิเศษของสหายนโปเลียน เพลงสรรพสัตว์แห่งอังกฤษ ได้ถูกยกเลิกแล้ว นับแต่นี้เป็นต้นไปการร้องเพลงนี้

เป็นสิ่งต้องห้าม เขาให้เหตุผลอีกว่า เพลงนี้เป็นเพลงแห่งการปฏิวัติ บัดนี้การปฏิวัติทำสำเร็จแล้ว เพลงนี้จึงไม่ใช่เป้าหมายอีกต่อไป เมื่อเป็นดังนั้นจึงไม่มีใครได้ยินเพลงสรรพสัตว์แห่งอังกฤษอีกต่อไป มันถูกทดแทนด้วยเพลงที่เริ่มต้นว่า “ฟาร์มสรรพสัตว์ ฟาร์มสรรพสัตว์ หากไม่ตามเข้ามาตลอด เจ้าจะก้าวสู่ภัยร้ายกาจ!”

“...สุดท้าย ด้วยความรู้สึกไม่สามารถสรรหาถ้อยคำใดมาบรรยายความคิดนี้ได้จึงเริ่มร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ สัตว์ตัวอื่น ๆ จึงนั่งล้อมเธอและร้องเพลงนี้... พวกเขาฟังร้องเพลงจบเที่ยวที่สาม เมื่อสควิลเลอร์เข้ามาพร้อมกับสุนัขสองตัวเข้ามาด้วยท่าทางมีสิ่งสำคัญจะพูด เขาประกาศว่าคำบัญชาพิเศษของสหายนโปเลียน เพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ ถูกยกเลิกแล้ว นับแต่นี้เป็นต้นไปการร้องเพลงนี้เป็นสิ่งต้องห้าม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 136)

การทำงานภายในฟาร์มอย่างหนักของบ็อกเซอร์ ทำให้เขาเกิดล้มลงป่วยอย่างหนัก และถูกส่งไปขายให้กับโรงฆ่าสัตว์ สควิลเลอร์ได้ออกมาอธิบายว่า บ็อกเซอร์ถูกส่งไปยังโรงพยาบาล ได้รับการรักษาอย่างดี แต่เขอ่อนแรงมากจึงไม่อาจทนอยู่อีกต่อไปได้ ก่อนตายเขาได้บอกว่า เขาเสียใจที่ต้องจากไปก่อนที่ล้มลงจะสร้างเสร็จ เดินหน้าต่อไปนะสหายนโปเลียน! เดินหน้าด้วยนามของการปฏิวัติ ฟาร์มสรรพสัตว์จงยืนยง! นโปเลียนจงยืนยง! นโปเลียนถูกต้องเสมอ!

“...สามวันต่อมาเมื่อประกาศออกมาว่า บ็อกเซอร์ตายในโรงพยาบาลที่วิลลิงตัน ทั้ง ๆ ที่ได้รับการดูแลรักษาอย่างดีเท่าที่ม้าตัวหนึ่งควรจะได้รับ ...ก่อนตายเขอ่อนเพลียเกินกว่าจะพูดอะไร เขาระชิบข้างหูฉันว่า สิ่งที่เขาเสียใจที่สุดเพียงประการเดียวคือ เขาต้องจากไปก่อนที่ล้มลงจะเสร็จ เดินหน้าต่อไปนะสหายนโปเลียน! เขาระชิบว่าอย่างนี้ เดินหน้าด้วยนามของการปฏิวัติ ฟาร์มสรรพสัตว์จงยืนยง! นโปเลียนจงยืนยง! นโปเลียนถูกต้องเสมอ!...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 171-172)

แน่นอนว่าคำพูดของสควิลเลอร์เป็นข่าวลวงที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งผ่านชุดความคิดในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับนโปเลียน และตัวนโปเลียนเองก็ได้ออกมาเน้นย้ำข่าวลวงนี้ด้วยตัวเองอีกเช่นกัน ข่าวลวงนี้นอกจากจะสร้างภาพลักษณ์แล้วยังนำมาซึ่งการยอมปฏิบัติตามด้วย

“...นโปเลียนปรากฏตัวด้วยตัวเองในการประชุมเช้าวันอาทิตย์ถัดมา และกล่าวปราศรัยไว้คล้ายสั้น ๆ เพื่อเป็นเกียรติแก่บ็อกเซอร์ ...นโปเลียนจบคำปราศรัยด้วยการเตือนให้ระลึกถึงคติประจำใจของข้อของบ็อกเซอร์ “ฉันจะทำงานให้หนักขึ้น และ สหายนโปเลียนถูกเสมอ” เขากล่าวว่า คติพจน์ทั้งสองนี้สัตว์ทุกตัวควรนำมาใช้เป็นคติประจำใจของตนเอง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 173)

ชนชั้นปกครองนำโดยนโปเลียนและสควีลเลอร์ยังคงเดินหน้าใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ กล่อมเกล่าและสร้างจิตสำนึกให้กับสัตว์อื่น ๆ อยู่เสมอความคิดเรื่อง การมีกัณฑ์ลม ไฟ สองสว่าง มีน้ำร้อนและน้ำเย็นใช้ในฟาร์ม ซึ่งเป็นนโยบายในยุคที่สโนว์บอลยังอยู่ สิ่งเหล่านั้นคือ ความฟุ่มเฟือย ขัดต่อจิตวิญญาณแห่งสัตว์นิยม เขากล่าวว่า “ความสุขที่แท้จริงตั้งอยู่บนการทำงานหนักและเป็นอยู่อย่างมัธยัสถ์” ซึ่งสิ่งที่เขาถือว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนผลประโยชน์ไปสู่ตัวเขา

“...บรรดาสัตว์ยังคงทำงานหนักเพื่อก่อสร้างกัณฑ์ลมอีกหลังหนึ่งซึ่งเมื่อสร้างหลังนี้เสร็จแล้วมีการบอกกล่าวว่าจะมีการติดตั้งไดนาโมต่อไป หากแต่ความฟุ่มเฟือยที่สโนว์บอลได้สอนให้บรรดาสัตว์วาดฝันเมื่อครั้งหนึ่งว่า คอกทุกคอกจะมีดวงไฟสองสว่าง มีน้ำร้อนน้ำเย็นใช้ และจะได้ทำงานสัปดาห์ละสามวัน ไม่มีการพูดถึงอีกต่อไป นโปเลียนประณามความคิดเช่นนั้นว่า ขัดต่อจิตวิญญาณแห่งสัตว์นิยมอย่างสิ้นเชิง เขากล่าวว่า ความสุขที่แท้จริงที่สุดตั้งอยู่บนการทำงานหนักและเป็นอยู่อย่างมัธยัสถ์...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 176)

บัดนี้ฟาร์มสรรพสัตว์เป็นฟาร์มที่มีความมั่งคั่ง แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้ความเป็นอยู่ของสัตว์อื่น ๆ ดีขึ้นเลย ยกเว้นพวกหมูและสุนัข มันยังคงทำงานหนักและได้รับการปันส่วนอาหารที่น้อยลง ความหิวโหยยังคงเกิดขึ้น ซึ่งสวนทางกับจำนวนหมูและสุนัขที่มีมากมาย หมูและสุนัขไม่เคยมีตัวใดผลิตอาหารด้วยตัวเองเลย อีกทั้งอาหารของพวกเขาก็เป็นอาหารที่ดีเสมอด้วย และแน่นอนว่าสควีลเลอร์ถูกส่งออกมาอธิบายว่า ภาระหน้าที่ของหมูมีมากมายที่ต้องจัดการดูแลฟาร์ม พวกหมูต้องทำสิ่งที่ลึกลับซับซ้อนที่เรียกว่า แฟ้มรายงาน รายงานการประชุมย่อ และบันทึกต่าง ๆ ในทันทีที่เขียนเต็มแผ่นเขาต้องเอากระดาษเหล่านี้ไปเผาเพื่อสวัสดิภาพของฟาร์ม

“...สควีลเลอร์อธิบายโดยไม่รู้เหน็ดเหนื่อยว่า มิงานไม่จบสิ้นในการดูแลจัดการฟาร์ม ... หมูต้องใช้แรงงานอย่างมหาศาลไปกับสิ่งที่ลึกลับซับซ้อนที่เรียกว่า แฟ้มรายงาน รายงานการประชุมย่อ และบันทึกเตือนความทรงจำ สิ่งเหล่านี้คือกระดาษจำนวนมากมายมหาศาลที่ต้องเขียนลงไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และในทันทีที่เขียนเต็มแผ่นก็ต้องนำกระดาษเหล่านั้นไปเผาในเตา นี่คือนี่สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับสวัสดิภาพของฟาร์ม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 176-177)

การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำผ่านการประชุม การส่งต่อข่าวสารการสร้างข่าวลวง นอกจากนี้ยังใช้บทเพลงและคติพจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้ ทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดการเห็นพ้องและปฏิบัติตาม อีกทั้งยังช่วยจัดการให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับชนชั้นปกครองตามที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น

เช่นเดียวกันกับในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ถูกนำมาใช้ผ่านสัญลักษณ์ของพรรค ซึ่งเป็นใบหน้าที่ของพีบีเอ็มอยู่บนโปสเตอร์ขนาดมหึมาจ้องราวกับติดตามคุณอยู่ทุกอย่างก้าว ได้รูปภาพปรากฏข้อความ “พีบีเอ็มกำลังจับตาดูคุณ” การใช้สัญลักษณ์นี้เป็นการครอบงำชนชั้นผู้ถูกปกครองให้รู้สึกว่าการกำลังถูกจับต้องอยู่ ช่วยให้ผู้ที่ถูกจับจ้องจากโปสเตอร์นี้ละอายต่อการทำสิ่งที่ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค เขาไม่กล้าฝ่าฝืนคำสั่งของพรรคโดยที่ไม่รู้สึกตัว

“...เหนือขานบันไดแต่ละชั้นซึ่งอยู่ตรงข้ามลิฟต์ โปสเตอร์ที่มีใบหน้าที่มหึมาจะจับตามองจากผนัง นี่เป็นหนึ่งในรูปภาพที่จิตใจประดิษฐ์เพื่อให้ดวงตานั้นมองตามคุณทุกอย่างก้าว ได้รูปภาพปรากฏข้อความ “พีบีเอ็มกำลังจับตาดูคุณ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 47-48)

พรรคเปลี่ยนแปลงอดีต สร้างเรื่องให้คนเชื่อว่าพรรคเป็นอย่างไรที่พรรคต้องการ วินสตันจำได้ว่าเขามีโอกาสเห็นเครื่องบินตั้งแต่มายังเป็นเด็กตัวกะเปี้ยก แต่ในหนังสือประวัติศาสตร์พรรคกลับบอกว่าพรรคเป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องบินซึ่งพรรคก่อตั้งหลังจากนั้น ถึงกระนั้นความจริงที่อยู่ในความทรงจำของเขาก็ไม่มีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่พรรคปลอมแปลงจึงเป็นข้อมูลที่จริงที่สุดไปโดยปริยาย

“...วินสตันจำไม่ได้ว่าพรรคมีตัวตนตั้งแต่เมื่อไร เขาไม่เคยเชื่อว่าตนเองได้ยินคำว่าอิงซ็อกมาก่อนปี 1960 แต่เป็นไปได้ว่า เคยมีคำนี้ใช้ในโอลด์สปีคแล้วว่า “สังคมนิยมอังกฤษ” ทุกสิ่งทุกอย่างละลายกลายเป็นหมอกม่านไปสิ้น จริงเสียด้วยที่บางครั้งเราขึ้นนิ้วจับโกหกได้เป็นมันเหมาะ เช่น มีการอ้างในหนังสือประวัติศาสตร์พรรคหลายเล่มว่าพรรคประดิษฐ์เครื่องบิน เขาจำได้ว่ามีเครื่องบินตั้งแต่มายังเป็นเด็กตัวกะเปี้ยก แต่พิสูจน์อะไรไม่ได้ ก็ไม่มีหลักฐานอะไรสักอย่าง มีครั้งเดียวเท่านั้นในชีวิตที่เขามีโอกาสถือเอกสารอันเป็นข้อพิสูจน์ที่ไม่มีวันผิดพลาดว่า ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ข้อหนึ่งถูกปลอมแปลงขึ้น คราวนั้นเอง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 83-84)

การเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของพรรคถูกบิดเบือนจากทุกสื่อไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสารรายคาบ จุลสาร แผ่นป้ายโฆษณา ใบปลิว ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง การ์ตูน รูปถ่าย รวมไปถึงเอกสารที่อาจสำคัญทางการเมืองและอุดมการณ์ ทุกนาที่อดีตถูกปรับให้ทันสมัยในแบบที่พรรคต้องการ อุดมการณ์ใหม่ ๆ ถูกเขียนและตีพิมพ์เพื่อลบล้างข้อมูลเก่า ๆ หลังจากถูกแก้แล้วมันได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณชนราวกับเป็นเรื่องปกติ ให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อ และฉบับเก่าก่อนหน้าถูกทำลายจนหมดสิ้น

“...กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินตลอดเวลานี้ไม่ได้ใช้กับหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่ใช้กับหนังสือ นิตยสารรายคาบ จุลสาร แผ่นป้ายโฆษณา ใบปลิว ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง การ์ตูน

รูปถ่าย หรือกล่าวได้ว่างานเขียนหรือเอกสารทุกชนิดที่อาจสำคัญทางการเมืองหรืออุดมการณ์ ทุกวันหรือเกือบทุกวันที่ด้วยซ้ำที่อดีตถูกปรับให้ทันสมัย คำคาดการณ์ล่วงหน้าที่พรรคประกาศยอม พิสูจน์ได้ว่าถูกต้องเสมอโดยมีหลักฐานอ้างอิงครบถ้วน ไม่มีรายงานข่าวขึ้นใหม่หรือการแสดงความคิดเห็นใด ๆ ที่แย้งความจำเป็นของยุคสมัยจะปรากฏในบันทึกทางการเมือง ประวัติศาสตร์ ทั้งหมดเขียนแล้วลบ เขียนใหม่แล้วลบครั้งแล้วครั้งเล่า ชูดลบอกเกลี้ยเกลตาไม่มีทางพิสูจน์ว่าเกิดการปลอมแปลง หน่วยใหญ่ที่สุดในแผนกบันทึกใหญ่กว่าแผนกวินสตันมาก มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเพียงคอยติดตามสอดส่องและรวบรวมหนังสือ หนังสือพิมพ์ รวมถึงเอกสารทุกฉบับที่ถูกแทนที่และนำไปทำลาย โทมัสจำนวนหนึ่งอาจถูกเขียนใหม่นับสิบครั้ง เพราะมีการเปลี่ยนพันธมิตการเมือง หรือเพราะที่เบ้มคาดการณ์พลาด หนังสือพิมพ์ที่ถูกแก้ไขแล้วนี้จัดในแฟ้มตามวันเดือนปีเดิม และไม่มีต้นฉบับอื่นดำรงอยู่เพื่อค้ำงำ หนังสือหลายเล่มถูกเรียกคืนเพื่อนำมาแก้ไขครั้งแล้วครั้งเล่า แล้วจึงออกสู่สาธารณะชนใหม่ราวไม่มีอะไรผิดแปลก ไม่มีการยอมรับว่าเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง แม้แต่คำสั่งลายลักษณ์อักษรที่วินสตันได้รับซึ่งเขามักขจัดทิ้งทันทีเมื่อทำงานเสร็จ ก็ไม่เคยระบุข้อความในทางให้ปลอมแปลงเอกสาร แต่มักบอกว่า ข้อความนั้นผิดพลาดคลาดเคลื่อน พิมพ์ไม่ถูกต้อง หรืออ้างไม่ตรงความจริง ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 87-88)

อีกหนึ่งวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของพรรคคือ เพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองรู้สึกว่าการประโยชน์ของตนนั้นได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากพรรคโดยที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่รู้รู้สึก หรือไม่สามารณสำนึกได้ว่าถูกชูดรีดอย่างไร

“...เมื่อความจำเป็นลุ่มพร้อมบันทึกลายลักษณ์อักษรทั้งหลายถูกบิดเบือนปลอมแปลงไป เมื่อเป็นเช่นนั้น คำกล่าวอ้างของพรรคว่าปรับปรุงสภาพชีวิตมนุษย์ให้ดีขึ้นจึงต้องเป็นที่ยอมรับ เพราะไม่มีมาตรฐานอื่นใดมาตรวจสอบเพื่อค้ำงำ ทั้งไม่มีวันมีอีกแล้ว ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 146-147)

ภายหลังการบิดเบือนข้อมูลในประวัติศาสตร์ พรรคได้ทำลายต้นฉบับก่อนหน้าอย่างสิ้นซาก ทุกเรื่องราวในสื่อต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจนหมดสิ้น เหลือแต่เพียงข้อมูลที่พรรคต้องการให้เป็น รอคการถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยมีสื่อที่ถูกสร้างใหม่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดอุดมการณ์

“...อีกมุมหนึ่งมีชั้นวางหนังสือเล็ก ๆ วินสตันเร่งเข้าไป ชั้นที่ว่ามีแต่เศษขยะทั้งนั้น เพราะการล่าเก็บและทำลายหนังสือนั้นกระทำทั่วถึงตลอดย่านกรรมมาชีพเช่นเดียวกับที่อื่นทุกแห่ง แทบเป็นไปไม่ได้ที่จะมีหนังสือพิมพ์ก่อนปี 1960 สักเล่ม ไม่ว่าที่ใดในไอซันเนีย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 151)

แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำของพรรคถูกใช้ผ่านกิจกรรมในสัปดาห์แห่งความเกลียด มีการชุมนุม เดินสวนสนาม ปาฐกถา นอกจากนี้พรรคยังสร้างรูปจำลอง แต่งคำขวัญ บทเพลง กระจายข่าวลือ ผ่านสื่อมวลชนหลายรูปแบบเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับพรรค

“...การเตรียมการสัปดาห์แห่งความเกลียดดำเนินเต็มที่ เจ้าหน้าที่ทุกกระทรวงต้องทำงานล่วงเวลา รัวขบวน การชุมนุม การเดินสวนสนาม ปาฐกถา การแสดงหุ่นขึ้นฝั่ง ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ทั้งหมดตั้งจัดให้เรียบร้อย ต้องยกเวที สร้างรูปจำลอง เขียนคำขวัญ แต่งเพลง กระจายข่าวลือ ปลอมรูปถ่าย หน่วยเรจรมย์ของจุลเยี่ยหยุดผลิตนวนิยาย และเร่งออกแผ่นพับหยุดความชั่วร้ายทารุณ ทุกวัน วินสตันต้องใช้เวลายาวนานตะลุมบอนอ่านแฟ้มเก่า ๆ ของไทมส์ และเปลี่ยนแปลงหรือเสริมแต่งข่าวซึ่งใช้อ้างในสุนทรพจน์ต่าง ๆ ...” (หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่, 2557, หน้า 209)

เพลงเกลียด ถูกแต่งขึ้นให้เป็นเพลงประจำสัปดาห์แห่งความเกลียด มันถูกเผยแพร่ผ่านทางโทรภาพไม่หยุดหย่อน กรรมาชีพคลังไคล้มัน ลูก ๆ ของพาร์สันก็ร้องเพลงนี้ตลอดวันตลอดคืน แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการถ่ายทอดอุดมการณ์ของพรรค กลไกการครองอำนาจนำนี้สามารถแทรกซึมเข้าไปสู่คนได้หลายชนชั้น

“...เพลงใหม่ซึ่งเป็นเพลงประจำสัปดาห์แห่งความเกลียด (เรียกว่าเพลงเกลียด) แต่งแล้วและเผยแพร่ออกโทรภาพไม่หยุดหย่อน มันมีจังหวะกระซิกเถื่อนจนไม่อาจเรียกว่าเป็นดนตรี หากคล้ายเสียงตีกลอง เสียงนักร้องแผดออกผสมกับเสียงย่าทำสวนสนาม ทำให้เพลงนี้น่าขนลุก กรรมาชีพคลังไคล้มัน ยามเที่ยงคืนบนถนนเพลงนี้ดังแข่งกับเพลงยอดนิยมขณะนั้นชื่อ “เป็นเพียงความเพ้อฝันมิอาจหวัง” ลูก ๆ พาร์สันร้องแต่เพลงเกลียดตลอดวันตลอดคืน กับหวีและเศษกระดาษชำระ ได้ยินแล้วสุดทน...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 209-210)

พรรคไม่ยอมให้หลงเหลืออุดมการณ์เก่า ๆ ทุกสิ่งต้องเกิดขึ้นใหม่ ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่ผู้คนต้องรู้เรื่องราวก่อนการปฏิวัติ บันทึกและหลักฐานทุกชิ้นถูกทำลายหรือปลอมแปลง หนังสือทุกเล่มถูกเขียนขึ้นใหม่ รูปภาพทุกใบถูกพิมพ์ใหม่ รูปปั้นทุกรูป ถนนทุกสาย และตึกทุกหลังมีชื่อเรียกใหม่ มันเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่มีทางพิสูจน์ถึงที่มาของมันได้ นี่เป็นการกระทำของพรรคอันเกิดจากนโยบายที่จะช่วยให้พรรคสามารถคงอำนาจต่อไปอีกยาวนาน

“...คุณตระหนักหรือเปล่าว่่าอดีตนับตั้งแต่วันวานลงไปถูกลบล้างหมดสิ้น ถ้ามันยังรอดมาได้ที่ไหนสักแห่ง มันต้องอยู่ในวัตถุที่มีตัวตนสองสามอย่างซึ่งไม่มีคำใช้เรียก เหมือนก้อนแก้วนั้นไง เราเกือบไม่รู้อะไรเลยจริง ๆ เกี่ยวกับการปฏิวัติ บันทึกหลักฐานทุกชิ้นถูกทำลายหรือปลอมแปลง หนังสือทุกเล่มถูกเขียนขึ้นใหม่ รูปภาพทุกใบถูกพิมพ์ใหม่ รูปปั้นทุกรูป ถนนทุกสาย และตึก

ทุกหลังมีชื่อเรียกใหม่ วันเดือนปีทุกอย่าถูกเปลี่ยนหมด กระบวนการเช่นนี้ดำเนินติดต่อกันไปวันแล้ววันเล่า นาที่แล้วนาที่เล่า ประวัติศาสตร์หยุดไปแล้ว ไม่มีอะไรคงอยู่ เว้นแต่ปัจจุบันที่ไม่สิ้นสุด ซึ่งพรรคต้องถูกเสมอ แน่نون ผมรู้ว่าอดีตถูกบิดเบือนแต่ไม่มีทางพิสูจน์แม้ผมเป็นคนปลอมแปลงมันเอง หลังจากแก้แล้วก็ไม่มีหลักฐานหลงเหลือ หลักฐานเดียวที่มีอยู่ก็คือในใจผมและผมไม่เคยมั่นใจเลยว่ามีคนอื่นร่วมความทรงจำเดียวกันหรือเปล่า แค่ว่าขณะเดียวนั้นแหละในชีวิตผมที่ได้ถือครองหลักฐานอันจับต้องได้แท้จริง หลังจากที่เหตุการณ์มันเกิดขึ้นแล้วหลายปีทีเดียว...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 216-217)

หนึ่งในกลไกการครองอำนาจหน้าที่เหี้ยมโหดของพรรคคือ การทำลายตัวตนของผู้เห็นต่างจากอุดมการณ์ของพรรค มีหลายคนหายไปจากประวัติศาสตร์ บางคนอาจกลายเป็นแก๊ส ผู้ขัดต่ออุดมการณ์พรรคอาจไม่เหลืออะไรเลย ทั้งอดีตและอนาคต รวมถึงตัวตนที่จะต้องหายไปตลอดกาล

“...เราไม่ยอมให้คนตายลุกมาต่อต้านเรา คุณต้องเลิกคิดฝันเสียที่ว่า คนรุ่นหลังจะผูกใจเจ็บแค้นแทนคุณ...วินสตัน คนรุ่นหลังจะไม่เคยได้ยินเรื่องคุณ คุณจะถูกวาดตอกจากกระแสธารประวัติศาสตร์โดยสิ้นเชิง เราจะเปลี่ยนคุณเป็นแก๊ส และปล่อยคุณเข้าไปในชั้นบรรยากาศสตราโทสเฟียร์ คุณจะไม่มีเหลืออะไรเลย ไม่มีชื่อในบัญชี ไม่มีทั้งความทรงจำใด ๆ ในสมองผู้มีชีวิต คุณจะถูกลบหายไปทั้งในอดีตและอนาคต คุณจะไม่มีตัวตน...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 329)

ก่อนที่จะกำจัดใครสักคนให้ระเหยหายพรรคต้องทำการปลูกจิตสำนึกในแบบของพรรคให้เขาเสียก่อน ถึงแม้ว่าเขาจะยอมแพ้ แต่การยอมแพ้ต้องสะอาดบริสุทธิ์ พรรคยึดกุมความคิดและจิตใจของเขา ดัดแปลงเขาใหม่ ให้อภัยและรับเขาเป็นส่วนหนึ่ง เป็นเรื่องที่พรรคยอมไม่ได้ถ้าหากเกิดความเชื่อผิด ๆ บนโลก

“...ผมไม่ได้บอกคุณเดี๋ยวนี้หรือบอกว่าเราต่างจากนักเบียดเบียนทั้งหลายในอดีต เราไม่พอใจการเชื่อฟังในด้านลบ หรือแม้แต่การยอมจำนนน่าสังเวช เมื่อคุณยอมแพ้เราในท้ายที่สุดมันต้องเป็นเจตจำนงเสรีของคุณเอง เราไม่ทำลายคนนอกกรีตเพราะเขาต่อต้านเรา トラบทำที่เขาต่อต้านเรา เราจะไม่ทำลายเขา เราทำให้เขากลับใจ เรายึดกุมความคิดในจิตใจของเขา ดัดแปลงเขาใหม่ เราเผาผลาญความชั่วช้าและการหลงผิดทั้งหมดจากตัวเขา นำเขามาอยู่ข้างเรา ไม่ใช่แค่ภายนอก แต่ต้องเป็นด้วยหัวใจและวิญญาณแท้จริง เราทำให้เขาเป็นส่วนหนึ่งของเราก่อนจะฆ่าเขา เราทนไม่ได้ที่จะปล่อยให้มีความคิดผิด ๆ คงอยู่ไม่ว่าที่ไหนในโลก...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 329-330)

การมีอุดมการณ์ที่ขัดกับพรรคในระดับปัจเจกเป็นสิ่งที่ไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน แต่สำหรับพรรคที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดของผู้คนย่อมเป็นสิ่งที่ให้อภัยไม่ได้ การลงทัณฑ์ต่อผู้กระทำผิดระดับต่าง ๆ ยังต้องเกิดขึ้นไม่หยุดยั้ง ยิ่งพรรคมีอำนาจการลงโทษยิ่งรุนแรงมากเท่านั้น และความอดทนของพรรคก็จะน้อยลง ยิ่งฝ่ายค้านอ่อนแอ ความเข้มแข็งของพรรคก็ยิ่งมากขึ้น

“...และจงจำไว้ว่ามันจะเป็นเช่นนั้นตลอดกาล ใบหน้าจะรอรับการเหยียบย่ำเสมอ พวกนอกรีตและศัตรูสังคมนะจะอยู่ที่นั่นเสมอเพื่อถูกโค่นและเหยียดหยามซ้ำแล้วซ้ำอีก ทุกอย่างที่คุณเจอนับแต่คุณตกอยู่ในมือของเราจะดำเนินต่อไปและเลวร้ายขึ้น การจารกรรม การทรมาน การจับกุม การทรมาน การประหาร การหายตัวจะไม่มีวันหยุดยั้ง จะเป็นโลกแห่งความสยดสยองเท่า ๆ เป็นโลกแห่งชัยชนะ ยิ่งพรรคมีอำนาจเท่าใด ยิ่งอดทนอดกลั้นน้อยลงเท่านั้น ฝ่ายค้านอ่อนแอเท่าใด ผู้เผด็จการยิ่งเข้มงวดเท่านั้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 343-344)

จากการค้นพบแนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองที่ปรากฏในเรื่องนี้มีการใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงพรรค เป็นใบหน้าที่ผู้นำพรรคที่มีความน่าเกรงขาม สร้างความหวาดกลัวทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่กล้ากระทำความผิด พรรคสร้างความน่าเชื่อถือให้ตนเองด้วยการปลอมแปลงเอกสาร เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ทุกรูปแบบในสื่อมวลชนทุกแขนง สร้างข้อมูลใหม่ให้กับสิ่งที่มืออยู่แล้ว กำจัดบุคคลนอกรีตหรือเปลี่ยนแปลงจิตวิญญาณผู้ที่มีอุดมการณ์ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค การทำสิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีของพรรค และความจงรักภักดีของชนชั้นผู้ถูกปกครอง

จากข้อมูลที่ค้นพบในนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้สึกเห็นพ้องให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตามที่ชนชั้นปกครองได้ง่าย สร้างจิตสำนึกให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองคล้อยตาม เพื่อให้ง่ายต่อการปกครอง การสร้างภาพลักษณ์ของชนชั้นปกครองให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น และที่สำคัญช่วยให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองรู้สึกว่าผลประโยชน์ของตนได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชนชั้นปกครอง โดยที่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ไม่รู้สึกหรือไม่สามารถสำนึกได้ว่าตนกำลังถูกเอาเปรียบ

2. กลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses)

คือ กลไกที่ใช้อำนาจบังคับเพื่อบังคับให้ประชาชนของชนชั้นต่าง ๆ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามความต้องการของชนชั้นปกครอง โดยที่ทุกคนในสังคมนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ กลไกการใช้อำนาจรัฐนั้นจะถูกใช้เหนือพื้นที่สังคมนการเมือง อาศัยอำนาจในการบังคับ เช่น กฎหมาย การใช้

อำนาจศาล การใช้กำลังของกองทัพ ตำรวจ เป็นต้น กลไกการใช้อำนาจรัฐจึงได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่รัฐหรือผู้ครองอำนาจนำ สามารถนำมาใช้เหนือผู้คนในสังคมทุกชนชั้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามต้องการ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 38-39)

การใช้แนวคิดกลไกอำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เกิดขึ้นเมื่อโนโปเลียน หมูที่ยึดอำนาจการปกครองภายในฟาร์มสรรพสัตว์ โดยการปกครองระบอบเผด็จการ ประกาศยกเลิกการอภิปรายระหว่างการประชุมในวันอาทิตย์ เนื่องจากเขาเห็นว่าการอภิปรายทำให้เสียเวลาและเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น โดยหลังจากนี้การจักระบบการทำงานภายในฟาร์มจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการหมูชุดพิเศษ ที่มีโนโปเลียนเป็นประธาน การประชุมในวันอาทิตย์จะมีขึ้นเพื่อเคารพธง ร้องเพลงสรรพสัตว์แห่งอังกฤษ และรับคำสั่งแผนงานในสัปดาห์ถัดไป คำสั่งนี้ทำให้บรรดาสัตว์อื่น ๆ บางตัวไม่เห็นด้วยและลุกขึ้นยืนเพื่อกล่าวแย้ง แต่กลับต้องถูกสุนัขอารักขาส่งเสียงคำรามใส่จนต้องนั่งลงตามเดิม คำสั่งประกาศงดการอภิปรายของโนโปเลียนนี้เป็นการใช้กลไกอำนาจรัฐมาบังคับผ่านกฎที่ถูกตั้งโดยผู้นำ ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนถือว่ามีผิด

“...บรรดาสัตว์ยังผิดหวังจากคำประกาศนี้หลายตัวประท้วงว่าพวกเขาควรจะมีสิทธิโต้แย้งบ้าง แม้แต่บ็อกเซอร์ก็ยังมีข้อสงสัยกับความคลุมเครือที่เกิดขึ้น เขาขันนุ้ไปทางหลังและสะบัดขนหน้าม้าหลายครั้ง พยายามอย่างหนักที่จะประมวลความคิด แต่ในท้ายที่สุดเขาก็ไม่สามารถคิดอะไรพอที่จะโต้แย้งออกมาได้แม้กระทั่งพวกหมูเองบางตัวก็ยังถามออกมามตรง ๆ หมูขุนรุ่นเด็กสี่ตัวในแถวหน้าร้องเสียงหลงทันทีอย่างไม่เห็นด้วย ทั้งสี่ผลุดลุกขึ้นยืนแล้วกล่าวแย้งทันที แต่ทันใดนั้นฝูงสุนัขที่นั่งรายล้อมอยู่รอบตัวโนโปเลียนก็ส่งเสียงคำรามออกมาอย่างดุร้าย พวกหมูขุนจึงต้องเงยบและนั่งลงตามเดิม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 103-104)

ในอดีตการปกครองของฟาร์มสรรพสัตว์จะถูกปกครองโดยโนโปเลียนและสโนว์บอล แต่หมูสองตัวนี้มักจะมีความคิดที่ขัดแย้งกันอยู่เสมอ วันหนึ่งโนโปเลียนได้ทำการขับไล่สโนว์บอลออกจากฟาร์มโดยการใช้สุนัขอารักขาของเขาไล่ทำร้ายสโนว์บอล จนสโนว์บอลต้องหนีเอาชีวิตรอดออกจากฟาร์มไปโดยที่ไม่มีใครเห็นเขากอีก หนึ่งในประเด็นที่สโนว์บอลและโนโปเลียนขัดแย้งกันคือการสร้างกังหันลมเอาไว้สำหรับใช้ปั่นกระแสไฟฟ้าในฟาร์ม ภายหลังจากที่สโนว์บอลถูกขับไล่ออกจากฟาร์ม โนโปเลียนได้ผุดโครงการสร้างกังหันลมนี้อีกครั้ง โดยสัตว์ทุกตัวต้องมีส่วนร่วมในการสร้าง เหล่าสรรพสัตว์ทุกตัวจะต้องทำงานหนักขึ้นและจำเป็นต้องลดส่วนปันอาหารลง คำสั่งนี้ถูกออกและบังคับใช้โดยหมูชนชั้นปกครองที่เขาเรียกตัวเองว่า คณะกรรมการหมูคณะพิเศษ

“...ในวันอาทิตย์ที่สามหลังจากขับไล่สโนว์บอล บรรดาสัตว์ทั้งหลายก็ค่อนข้างประหลาดใจที่โนโปเลียนประกาศว่า ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามจะมีการสร้างกังหันลมหลังจากนี้ เขาไม่ได้

ให้เหตุผลที่เปลี่ยนใจ เพียงแต่เดือนสัตว์ทั้งหลายว่า แผนงานพิเศษนี้หมายถึงงานจะหนักขึ้นมาก และอาจมีความจำเป็นต้องลดส่วนปันอาหารลง อย่างไรก็ตามก็แผนงานทั้งหมดได้ถูกจัดเตรียมขึ้นและลงรายละเอียดเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการหมูคณะพิเศษได้ลงมือทำงานนี้มาตั้งแต่สามสัปดาห์ก่อน มีการคาดการณ์ว่าตัวอาคารของกังหันลมกับประกอบส่วนอื่นๆหลายส่วนจะแล้วเสร็จในเวลาสองปี...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 106)

การทำงานของเหล่าสรรพสัตว์ตลอดช่วงฤดูใบไม้ร่วง พวกเขาต้องทำงานหนักเพราะพวกเขาต้องสร้างกังหันลมไปพร้อม ๆ กับการทำงานเกษตรประจำภายในฟาร์ม การเพิ่มเวลาทำงานนี้ไม่ได้หมายความว่าเขาจะได้รับค่าตอบแทนเป็นการปันส่วนอาหารเพิ่ม แต่งานดังกล่าวนี้มีกฎว่า ถ้าหากผู้ใดไม่เข้าร่วมจะถูกลดส่วนปันอาหารลง

“...ตลอดช่วงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูร้อนพวกเขาทำงานหนักสืบชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ และในเดือนสิงหาคม นโปเลียนประกาศว่าจะมีการทำงานในปลายวันอาทิตย์ด้วย งานดังกล่าวนี้ถือเอาความสมัครใจอย่างเคร่งครัด โดยสัตว์ตัวใดไม่เข้าร่วมจะถูกลดส่วนปันอาหารลงครึ่งหนึ่ง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 108)

ในภายหลังนโปเลียนได้ประกาศว่า ฟาร์มสรรพสัตว์จะมีส่วนร่วมในการค้าขายกับฟาร์มใกล้เคียง คำสั่งนี้สร้างความเคลือบแคลงใจมาสู่สัตว์อื่น ๆ เป็นอย่างมาก เพราะประกาศของนโปเลียนขัดแย้งกับลัทธิสัตว์นิยม แต่หลังจากนั้นสควิลเลอร์ถูกส่งมาอธิบายกับเหล่าสรรพสัตว์ว่า การมีส่วนร่วมในการค้าขาย ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ แต่เป็นไปเพื่อจัดหาวัสดุบางอย่างที่มีความจำเป็น และหากมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่านี้ อาจต้องขายไข่ไก่ พวกแม่ไก่ควรยินดีเสียสละในฐานะผู้ให้การสนับสนุนการสร้างกังหันลม

“...นโปเลียนประกาศว่าเขาตกลงใจในนโยบายใหม่ จากนั้นเป็นต้นไปฟาร์มสรรพสัตว์จะมีส่วนร่วมทางการค้ากับฟาร์มข้างเคียง แน่แน่นอนว่าไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ใด ๆ หากแต่เพียงเพื่อการจัดหาวัสดุบางอย่างที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ความจำเป็นสำหรับกังหันลมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด เขากล่าวเมื่อเป็นดั่งนั้นเขาจึงเตรียมการที่จะขายฟางกองหนึ่งกับข้าวสาลีที่เก็บเกี่ยวได้ในปีนี้ส่วนหนึ่งและหลังจากนั้นหากมีความจำเป็นที่ต้องใช้เงินมากกว่านี้จะต้องหาเงินโดยการขายไข่ไก่ ซึ่งมีตลาดรับซื้ออยู่แล้วในวิลลิงตัน นโปเลียนกล่าวว่า พวกแม่ไก่ควรยินดีเสียสละในฐานะผู้ให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแก่การสร้างกังหันลม...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 112)

เช้าวันหนึ่งสควิลเลอร์ได้ประกาศว่า พวกแม่ไก่ต้องเสียสละไข่ นโปเลียนได้ตกลงทำสัญญาขายไข่สี่ร้อยฟองต่อหนึ่งสัปดาห์ พวกแม่ไก่เคยได้ยินเรื่องนี้แต่ไม่คิดว่าจะเกิดขึ้นจริง พวกเธอเตรียมรังสำหรับกกไข่ในฤดูใบไม้ผลิเรียบร้อยแล้ว และประหลาดใจที่การนำไข่ไปตอนนี้เป็นคือการ

ฆาตกรรม พวกแม่ไก่ได้ประท้วงต่อต้านด้วยการบินขึ้นไปออกไข่บนช่อไม้ให้ตกลงมาแตกบนพื้น นโปเลียนได้สั่งงดส่วนปันอาหารแม่ไก่เหล่านั้นในทันที และสั่งว่าสัตว์ตัวใดที่ให้อาหารแม่ไก่เหล่านั้น ต้องโทษถึงตาย

“...นโปเลียนตอบได้อย่างรวดเร็วและโหดเหี้ยม เขาสั่งให้งดส่วนปันอาหารในทันที และมีประกาศิตว่าสัตว์ตัวใดก็ตามที่ให้อาหารมากกว่าหนึ่งเมล็ดข้าวโพดแก่แม่ไก่แม่ตัวเดียว สัตว์ตัวนั้นต้องโทษถึงตาย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 124)

ในระยะหลัง ๆ มานี้พวกหมูละเมิดกฏบัญญัติเจ็ดประการ ประพฤติและปฏิบัติในสิ่งที่ขัดต่อลัทธิสัตว์นิยมอยู่บ่อยครั้ง ทุกครั้งที่พวกเขาละเมิดกฏระเบียบข้อบังคับที่เคยตกลงเอาไว้ สควิลเลอร์จะออกมาอธิบายให้ทุกความผิดเข้าไปอยู่ในมุมมองที่ถูกต้องเสมอ รวมถึงครั้งนี้ เมื่อเป็นจามินสังเกตเห็นถึงความผิดปกติของบัญญัติเจ็ดประการที่จารึกไว้บนผนังโรงนา ที่ในอดีตผนังนี้เคยจารึกบัญญัติเจ็ดประการที่ถูกดัดแปลงมาจากลัทธิสัตว์นิยม แต่บัดนี้เหลือเพียงบัญญัติข้อเดียวเขียนไว้ว่า “สัตว์ทุกตัวล้วนเสมอภาคกัน แต่สัตว์บางตัว เสมอภาคกว่าตัวอื่น ๆ”

“...เป็นอีกครั้งหนึ่งที่เป็นจามินยอมแหกกฏตัวเอง เขาอ่านสิ่งที่เขียนอยู่บนฝาผนังให้เธอฟัง ไม่มีสิ่งอื่นใดนอกจากบัญญัติเพียงข้อเดียว เขียนไว้ว่า:

“สัตว์ทุกตัวล้วนเสมอภาคกัน แต่สัตว์บางตัว เสมอภาคกว่าตัวอื่น ๆ” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 182)

จากการศึกษาแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองในเรื่องใช้แนวคิดนี้โดยวิธีการใช้กฎหมายในการบังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตามสิ่งที่ชนชั้นปกครองต้องการ บ่อยครั้งชนชั้นปกครองในเรื่องเปลี่ยนกฎหมายหรือสร้างกฎหมายใหม่ที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ในชนชั้นตนเองมาบังคับใช้กับชนชั้นผู้ถูกปกครอง รวมทั้งสั่งให้มีการทำโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฏที่ขัดต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) โดยพรรคอิงซ์ออกผู้ปกครองรัฐโชนันเนียในระบบเบ็ดเตล็ดการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม ในการปกครองของพรรค พรรคสามารถตรวจสอบผู้คนได้ตามความต้องการ ไม่ว่าจะผ่านทางโทรภาพ การดักฟัง หน่วยเยาวชนสอดแนมต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้เฮลิคอปเตอร์บินโฉบตามหลังคาตึก เพื่อสอดแนมตามหน้าต่างผู้คน ถ้าหากพบผู้ใดกระทำความผิดพรรคสามารถควบคุมตัวมาลงโทษได้ทันที

“...ไกลออกไป เฮลิคอปเตอร์ลำหนึ่งโฉบตามหลังคาตึกครั้นแล้วก็ทรงตัวนิ่งชั่วขณะ เหมือนแมลงวันก่อนบินตีโค้งจากไป นั่นคือตำรวจสายตรวจที่คอยสอดแนมตามหน้าต่างของผู้คน ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 48)

ภายใต้ระบอบปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม พรรคจะสอดส่องพฤติกรรมของผู้คนโดยที่ไม่อาจทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ผ่านอุปกรณ์รับส่งภาพและเสียงในเวลาเดียวกันที่เรียกว่า โทรภาพ เครื่องนี้สามารถทำให้ตำรวจความคิดจับตาดูพฤติกรรมของคนได้ทุกเมื่อ เพื่อป้องกันการกระทำคามผิดหรือตรวจจับผู้ที่มีพฤติกรรมที่ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค การตรวจจับผ่านทางโทรภาพนี้ทำให้ผู้คนในรัฐไม่กล้ากระทำความผิดช่วยยกระดับการใช้อำนาจของพรรคให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

“...เบื้องหลังวินสตัน เสียงจากโทรภาพยังปล้ำการผลิตเหล็กดิบได้เกินต้องการตามแผนสามปีครั้งที่เก้า โทรภาพนี้เป็นทั้งเครื่องรับและเครื่องส่งพร้อมกันในตัว ไม่ว่าจะวินสตันจะทำเสียงอะไรที่ดังกว่าเสียงกระซิบแผ่วที่สุด ก็จะถูกดักได้ทั้งหมด ยิ่งกว่านั้นตราบดีที่เขาอยู่ในขอบข่ายการมองเห็นของแผ่นโลหะนี้ ภาพและเสียงของเขาจะถูกถ่ายทอดโดยไม่มีทางรู้เลยว่าใครจับตาดูอยู่หรือไม่ ตำรวจความคิดใช้ระบบใด หรือจับตาดูใครสักคนบ่อยแค่ไหนเป็นเพียงเรื่องการคาดเดา เป็นที่เข้าใจกันด้วยซ้ำว่าพวกเขาเฝ้ามองทุกคนทุกขณะ พวกเขาเสียบปลั๊กเข้าสายของคุณได้ทุกเมื่อ คุณต้องดำเนินชีวิตโดยมีนิสัยเป็นสัญชาตญาณว่ามีคนได้ยินเสียงทุกเสียงที่ทำความเคลื่อนไหวทุกอย่างของคุณจะถูกจับตามอง ยกเว้นแต่ในความมืด...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 49)

บ่อยครั้งที่ผู้คนหายไปอย่างไร้ร่องรอย การจับกุมจะเกิดขึ้นในตอนกลางคืน ผู้คนเหล่านั้นจะหายไปทั้งร่างกายและข้อมูลต่าง ๆ จะหายไปจากทะเบียน ทุกสิ่งถูกลบล้าง รวากับว่าคนทรยศเหล่านี้ไม่เคยเกิดขึ้นในรัฐโชนเนีย

“...การจับกุมเกิดตอนกลางคืนเสมอ สะดุ้งตื่นฉับพลันจากหลับไหล มือหยาบขยับหัวไหล่ ไฟส่องจ้าเข้าตา ใบหน้าเหี้ยมร้ายล้อมเป็นวงรอบเตี้ย กรณีแบบนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการสอบสวน ไม่มีรายงานการจับกุม ผู้คนชอบหายไปตอนกลางคืน ชื่อถูกจำหน่ายจากทะเบียน บันทึกทุกชนิดที่ระบุถึงสิ่งที่ทำถูกลบล้าง ความมีอยู่ของคุณถูกปฏิเสธ แล้วถูกลืมเลือน คุณถูกกำจัดทำลายล้าง ทำให้ระเหยหายกลายเป็นไอ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 65)

นิวสปีคคือหลักการคิดสองชั้น ถูกสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้เอื้อกับสิ่งที่พรรคต้องการ มันถูกเขียนและเปลี่ยนแปลงไปทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ข้อมูลในสายธารประวัติศาสตร์ที่พรรคต้องการให้เปลี่ยนแปลง เมื่อสิ่งต่าง ๆ ถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นนิวสปีคแล้ว

ข้อมูลเก่าที่เป็นต้นฉบับจะถูกกลบล้างหายไปจนหมดสิ้น และข้อมูลใหม่นี้จะถูกบังคับใช้กับคนในรัฐทันที ผู้คนในรัฐจะต้องยึดถือข้อมูลที่ถูกร่างขึ้นใหม่เท่านั้น

“...คุณไม่เห็นหรือว่าจุดมุ่งหมายของนิเวศปีศาจคือทำให้ชอบขำความคิดแคบลง ในที่สุดเราจะทำให้อาชญากรรมความคิดเป็นไปไม่ได้อย่างแท้จริง เพราะไม่มีคำพูดให้แสดงออก ความคิดที่จะเป็นต้องให้จะแสดงออกโดยคำแน่ชัดคำเดียวเท่านั้น โดยนิยามความหมายรัดกุม ส่วนความหมายข้างเคียงอื่นจะถูกลบออกและลึบสิ้น..” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 100)

พรรคระบุการ่วมเพศ หรือพฤติกรรมผู้สาวเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่ใช่เพราะเหตุผลของการควบคุมจำนวนประชากรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่เนื่องด้วยพรรคเชื่อว่าการปล่อยให้ชายหญิงมีความจงรักภักดีต่อกันอาจส่งผลให้ผู้คนจงรักภักดีต่อพรรคน้อยลง การจะสมรสหรือมีบุตรต้องเป็นไปเพื่อการผลิตทรัพยากรบุคคลมารับใช้พรรคเท่านั้น และจะต้องผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ดูแลเรื่องนี้เป็นพิเศษถูกแต่งตั้งโดยพรรค ถึงแม้ว่าการร่วมเพศหรือผู้สาวเป็นสัญชาติญาณของมนุษย์ แต่ถ้าหากว่าพรรคกำหนดว่าเป็นสิ่งที่ผิด ผู้ใดปฏิบัติหรือฝ่าฝืนก็ย่อมได้รับโทษทางกฎหมาย การหลบหนีกับโสเภณีก็เป็นสิ่งผิดกฎหมายเช่นกันและความผิดนี้ก็ถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในอาชญากรรม

“...การนอนกับโสเภณีเป็นสิ่งต้องห้าม แต่เป็นหนึ่งในบรรดากฎที่คุณทำใจกล้าพอฝ่าฝืนบ้างบางโอกาส มันอันตรายแต่ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย การถูกจับพร้อมโสเภณีอาจหมายถึงห้าปีในค่ายกักกันแรงงาน ไม่มากกว่านั้นถ้าไม่ทำผิดอย่างอื่น และง่ายพอที่คุณจะหลบหลีกการถูกจับ... การมั่วโลภก็เพียงล่าพียงยอมไม่ใช่เรื่องหนักหนาอะไรตราบที่ยังทำกันหลบ ๆ ซ่อน ๆ และไม่ได้สร้างความปิติสุขสมสักเท่าใด รวมทั้งต้องเป็นการมั่วหญิงชนชั้นต่ำที่ถูกดูแลแทนที่ การล่าสอนในหมู่สมาชิกพรรคเป็นอาชญากรรมที่ไม่อาจให้อภัย ทว่าแม้ความผิดนี้จะหนึ่งในอาชญากรรมซึ่งผู้ถูกกล่าวหาครวรวาดล้างครั้งใหญ่มักสรวลพากัน แต่ก็ยากยิ่งที่จะนึกภาพออกว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจริง...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 114-115)

ในการควบคุมคนของพรรคนอกจากจะสอดส่องผ่านสื่อต่าง ๆ ผ่านตำรวจทางความคิดหรือหน่วยลาดตระเวน พรรคยังควบคุมผู้คนผ่านกิจกรรมการชุมนุมเสมอ ถ้าหากผู้ใดไม่เข้าร่วมกิจกรรม ส่อให้เห็นนิสัยชอบอยู่คนเดียวนั้นเป็นอันตรายกับเขา การกระทำตัวผิดจากผู้อื่นนี้ อาจทำให้พรรคเข้าใจได้ว่ามีอุดมการณ์ขัดกับพรรค ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายขัดต่อกลไกการใช้อำนาจรัฐ

“...นี่เป็นครั้งที่สองในช่วงสามสัปดาห์ที่เขาไม่ร่วมชุมนุมตอนเย็น นับเป็นการกระทำบุ่มบ่ามไม่ยังคิดมาก ๆ เพราะแน่ใจได้ว่าจำนวนครั้งการไปศูนย์ชุมนุมจะถูกใส่ใจตรวจสอบเสมอ โดยหลักการ สมาชิกพรรคไม่มีเวลาว่างและไม่เคยอยู่คนเดียวเว้นตอนนอน เขาต้องมีส่วนร่วม

สันทนาการรวมหมู่ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งตลอดเวลา สิ่งใดก็ตามที่ส่อให้เห็นนิสัยชอบอยู่คนเดียว ย่อมเป็นอันตราย...แม้การเดินเล่นคนเดียวก็ตาม นิวสปีคใช้คำว่า ชีวิตตัวเอง อันหมายถึงลัทธิ ปัจเจกชนนิยมและการทำตัวผิดจากผู้อื่น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 134)

การทำผิดกฎหรืออะไรก็ตามแต่ที่ส่อให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ขัดหรือสวนทางกับอุดมการณ์ ของพรรค หลังจากถูกจับได้จะต้องถูกควบคุมตัวโดยตำรวจความคิด และถ้าหากความผิดอยู่ใน ขอบข่ายคดีที่ร้ายแรงมีผลต่อความมั่นคงของพรรค แน่หนอนว่าอาจถูกฆ่า แต่ก่อนจะหมดลม หายใจต้องผ่านกระบวนการทำให้รับสารภาพ โดยการถูกทำร้ายด้วยความทารุณอย่างสาหัส ต้อง มีจุดจบอย่างที่ว่าพรรคต้องการ สิ่งที่ต้องเผชิญไม่สามารถเลี่ยงได้เพราะก่อนหน้านี้พรรคได้ตัดสินใจ แล้วว่าสิ่งที่คุณทำเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

“...จะเกิดอะไรหากตำรวจความคิดจับเขา มักจะไม่ใช่ไรถ้าเขาฆ่าคุณทันที การถูกฆ่า เป็นสิ่งคาดเดาได้อยู่แล้ว แต่ก่อนตาย (ไม่มีใครพูดถึงเรื่องเช่นนี้ กระนั้นทุกคนก็รู้ดี) คุณต้องผ่าน กระบวนการรับสารภาพทั้งหลาย เช่นต้องกลิ้งเกลือกบนพื้นและกรี๊ดร้องขอความเมตตา กระดูหัก ฟันแตกละเอียด เส้นผมมีเลือดกรัง ทำไมคุณต้องทนด้วยในเมื่อจุดจบก็เหมือนกันหมด เหตุใดจึงเป็นไปไม่ได้ที่จะตัดเชื่อนเวลาเพียงไม่กี่วันหรือไม่กี่สัปดาห์ในชีวิตให้สั้นลง ไม่มีใครหนี การสอบสวนพันและไม่มีใครไม่รับสารภาพ เมื่อคุณประกอบอาชญากรรมความคิดเสียครั้งหนึ่ง ก็ แน่หนอนว่าคุณต้องตายในวันที่กำหนดไว้...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 157)

อีกหนึ่งเหตุผลของกฎหมายห้ามร่วมเพศในหมู่ประชากรรัฐไอซันเนีย พรรคมีเจตนาแอบแฝงคือ พรรคเชื่อว่าอาการฮิสทีเรีย จะช่วยเปลี่ยนผู้คนให้เป็นโรคคลั่งสงครามและการบูชาผู้นำ การออกกฎหมายบังคับนี้เนื่องจากพรรคเห็นประโยชน์ในการใช้แรงกระตุ้นทางเพศมาทำให้คนยึด มั่นจารีตทางการเมือง

“...เธอเริ่มขยายประเด็นออกไป สำหรับจูเลีย ทุกสิ่งกลับมาเรื่องกามทั้งนั้น เอ้ยเรื่องนี้ เมื่อใดเธอเป็นแสดงความเจเนจัดมากมาย ผิดกับวินสตัน เธอจับความหมายแอบแฝงของลัทธิ เครื่องคิดเรื่องเพศของพรรคได้ ไม่ใช่แค่ที่ว่าสัญชาตญาณทางเพศสร้างโลกของมันเองขึ้นซึ่งอยู่เหนือ การควบคุมพรรค ดังนั้นจึงต้องทำลายหากเป็นไปได้ ทว่าที่สำคัญกว่าคือการขาดเช็กส์จะโน้มนำไปสู่อาการฮิสทีเรีย ซึ่งเป็นที่พึงปรารถนา เพราะอารมณ์ดังกล่าวเปลี่ยนให้เป็นโรคคลั่งสงคราม และการบูชาผู้นำได้...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 193)

หลังจากการถูกจับตัวของวินสตันโดยพรรค เขาถูกควบคุมตัวมายังกระทรวงแห่งความรัก ได้รับการทำโทษทัณฑ์ทรมาณ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ถูกปล่อยให้อดอาหารหิวโซ โดยไม่รู้วันคืน ในการลงโทษนี้พรรคมีวัตถุประสงค์ในแบบของพรรคคือ เพื่อรักษาเขา ทำให้จิตของเขาปกติ

พรรคต้องการเปลี่ยนแปลงโดยไม่สนใจเรื่องการสร้างหรือค่อย ๆ ป้อนชุดอุดมการณ์ใด ๆ แต่ต้องการเปลี่ยนให้จิตวิญญาณเขาสะอาดจากหน้ามือเป็นหลังมือ ด้วยวิธีการในแบบของพรรคที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วหลายครั้ง ที่เคยปฏิบัติกับผู้มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค

“...โอไบรอันมองวินสตันด้วยสีหน้าท่าทางว่าเขาอาจคิดเหมือนกันในใจ เขาถามด้วยน้ำเสียงสบายแบบชวนคุย

“รู้ใหม่ว่าอยู่ที่ไหนวินสตัน” เขาถาม

“ไม่รู้ แต่พอเดาได้ว่าอยู่กระทรวงแห่งความรัก”

“รู้ใหม่ว่าอยู่ที่นั่นมานานเท่าไรแล้ว”

“ผมไม่รู้ หลายวัน หลายอาทิตย์ หลายเดือน คิดว่าหลายเดือนแล้ว”

“แล้วทำไมจึงคิดว่าเราส่งคนมานี่”

“เพื่อให้พวกเขาสารภาพ”

“ไม่ใช่ นั่นไม่ใช่เหตุผล ลองใหม่ซิ”

“เพื่อลงโทษเขา”

“ไม่ใช่!” โอไบรอันอุทาน เสียงเปลี่ยนไปประหลาด และใบหน้าก็กลับมึงทึงเปี่ยมชีวิตชีวาทันใด “เปล่า! ไม่ใช่แค่เพื่อรีดคำสารภาพ ไม่ใช่เพื่อลงโทษ ความบอกลีโหนี่ใหม่ว่าทำไมเราถึงเอาตัวคุณมานี่นี้ เพื่อรักษาคุณ! เพื่อทำให้จิตปกติ! เข้าใจใหม่วินสตัน ว่าไม่มีใครที่เรานำมาที่นี่แล้วหลุมมือเราโดยไม่ได้เยียวยา เราไม่สนใจอาชญากรรมโง่ ๆ ที่คุณทำ พรรคไม่สนใจการกระทำซึ่งหน้า ความคิดคือสิ่งเดียวที่เราสนใจ เราไม่เพียงทำลายศัตรูของเรา เราเปลี่ยนแปลงเขา เข้าใจใหม่ว่าหมายถึงอะไร...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 327)

การรับโทษของวินสตันยังคงดำเนินไปเรื่อย ๆ โดยกระทรวงแห่งความรัก ในการเปลี่ยนผู้ทรยศต่อพรรคสักคนให้มีความจงรักภักดีต่อพรรค เป็นเรื่องที่ย่างมาก เหมือนกับการควบคุมตัวเขามายังกระทรวงแห่งความรัก พรรคสามารถเปลี่ยนผู้ทรยศได้ได้ถึงเบื้องลึกในจิตใจ โดยที่ผู้ทรยศไม่สามารถหลอกหลวงได้อีก โอไบรอันผู้ทำการลงโทษกล่าวว่า “คุณต้องรักพีเบ็ม แค่เชื่อฟังไม่พอหรอก ต้องรักท่าน”

“...โอไบรอันหยุดและพูดต่อด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนขึ้น

“คุณดีขึ้นเรื่อย ๆ คุณผิดปกติทางปัญญาเพียงเล็กน้อย ก็แค่ทางอารมณ์เท่านั้นที่ไม่ก้าวหน้า บอกผม...วินสตัน และจำไว้ว่าอย่าโกหก คุณรู้ว่าผมจับโกหกได้เสมอ บอกผมที่ว่าความรู้สึกแท้จริงของคุณต่อพีเบ็มคืออะไร”

“ผมเกลียดเขา”

“คุณเกลียดท่าน...ดีละ ถ้าอย่างนั้นก็ถึงเวลาที่คุณต้องเข้าสู่ชั้นตอนสุดท้ายแล้ว คุณต้องรักพี่เบิ้ม แค่เชื่อฟังไม่พอหรอก ต้องรักท่าน”

โอไบรอันปล่อยตัววินสตันโดยผลึกเบา ๆ ไปทางผู้คุม

“ห้อง 101” เขาบอก ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 359)

จากข้อมูลแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นผู้ปกครองในเรื่องนี้ปกครองรัฐโดยระบบเบ็ดเตล็ดการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม ชนชั้นปกครองมีการใช้แนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐโดยวิธีการสร้างกฎหมายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรคและบังคับใช้กับคนในรัฐทันที ใช้สื่อต่างๆ ในการสอดส่องพฤติกรรมผู้คนเช่นการใช้โทรภาพและเครื่องดักฟัง ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมใช้หน่วยสอดแนมทั้งตำรวจความคิดและหน่วยลาดตระเวน รวมไปถึงใช้เฮลิคอปเตอร์ในการบินโฉบตามบ้านเพื่อดูพฤติกรรม สังเกตความผิดปกติของผู้คนโดยดูจากการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะถ้าหากผู้ใดมีพฤติกรรมที่แปลกแยกจะถือว่ามีความผิด ในการพบผู้กระทำความผิด พรรคมักจะจับกุมในยามวิกาล ทำให้ระเหยหายเปลี่ยนแปลงข้อมูลผู้กระทำความผิดในระบบทะเบียน ทุกสิ่งที่รัฐทำนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับอำนาจของพรรคให้มีความเข้มแข็ง และทำให้ประชากรในรัฐโอชันเนียมีความจงรักภักดีกับพรรคมากขึ้น

ในการปรากฏแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่ากลไกการใช้อำนาจรัฐนั้นถูกใช้บนพื้นที่สังคมการเมือง ไม่เน้นการสื่อสารเพื่อสร้างอุดมการณ์แต่เน้นการบังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมปฏิบัติตามโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ กลไกการใช้อำนาจรัฐที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ จะอาศัยอำนาจในการบังคับเช่น กฎหมาย อำนาจศาล การใช้อำนาจและกำลังของหน่วยงานรัฐ ตำรวจ ในการบังคับ ถ้าหากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่ามีความผิดต้องถูกลงโทษ

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)

คือ การสร้างภาวะการครองอำนาจนำที่ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำเหนือพื้นที่ประชาสังคมและสังคมการเมืองได้อย่างมั่นคง หรือสามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่สมบูรณ์ เมื่อเวลาผ่านไปได้เกิดปัจจัยที่ลดทอนความชอบธรรม และลดทอนความรู้สึกยินยอมพร้อมใจของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่มีต่อชนชั้นปกครอง (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 39)

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ อาจมีระดับความรุนแรงต่างกัน อาจเป็นแค่การ แสดงออกว่าตนมีข้อสงสัย หรือการแสดงออกให้ผู้ครองอำนาจนำรู้ว่ากำลังถูกตอบโต้ จนกระทั่งถึง ขึ้นโค่นล้มเพื่อยึดครองอำนาจเสียเอง (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 38)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) ที่ค้นพบในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ออกเป็น 3 ระดับคือ 1.ระดับ ตอบโต้ทางความคิด 2.ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ 3.ระดับตอบโต้โดยการใช้อำนาจ

1. ระดับโต้ตอบทางความคิด

เป็นระดับที่ยังไม่มีความรุนแรง เพียงแต่ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความรู้สึกเคลือบแคลงสงสัยและท้าทายต่อความไม่ชอบธรรมที่เกิดขึ้น

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับโต้ตอบทางความคิด เมื่อเมเจอร์ หมูที่เหล่าบรรดาสัตว์ในฟาร์มเคารพนับถือ ได้เกิดสงสัยจนบอกเล่าถึงธรรมชาติของชีวิต และชี้ให้เหล่าสัตว์ผู้ใฝ่ฝันถึงชีวิตที่รุ่งโรจน์หลังการปฏิวัติ การเตรียมการอย่างลับ ๆ จึงบังเกิดขึ้น โดยมีพวกหมู สัตว์ที่ได้รับยกย่องว่าฉลาดที่สุดในหมู่มวลสัตว์เป็นผู้วางแผนและให้ความรู้ต่าง ๆ

“...ในระหว่างสามเดือนถัดมามีกิจกรรมลับ ๆ เกิดขึ้นมากมาย คำปราศรัยของเมเจอร์ ทำให้บรรดาสัตว์ในฟาร์มที่มีสติปัญญามองเห็นแง่มุมของชีวิตในด้านใหม่โดยสิ้นเชิง พวกเขาไม่รู้หรือว่า การปฏิวัติ ที่เมเจอร์ทำนายไว้จะเกิดขึ้นเมื่อไร ...แต่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเป็นหน้าที่ของพวกเขาที่จะต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสิ่งที่กำลังจะมาถึง งานด้านการให้ความรู้และการจัดระบบการทำงานของสัตว์อื่น ๆ ตกเป็นของพวกหมูไปโดยปริยาย เพราะพวกเขาได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าฉลาดที่สุดในหมู่มวลสัตว์...” จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 61)

ในการปกครองฟาร์มสัตว์โดยนโปเลียน เหล่าบรรดาสัตว์อื่น ๆ ต่างรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรม การถูกเอาเปรียบของบรรดาหมู โคลเวอร์แม่ม้าตัวหนึ่งเกิดความสงสัยต่อพฤติกรรมของหมูที่ขัดต่อบัญญัติเจ็ดประการ ซึ่งเธอรับรู้มาว่าพวกหมูแบนอนบนเตียง ซึ่งเธอจำได้อย่างวางเลือนว่ามีบัญญัติข้อหนึ่งว่าด้วย “สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง” เธอจึงเดินไปยังผนังโรงนา แต่เธอพบว่าเธอไม่สามารถอ่านบัญญัติที่ผนังโรงนาออก เธอจึงไปเรียกมิวเรียลมา มิวเรียลคือเพะสีขาที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือได้ มิวเรียลสะกดด้วยความยากลำบาก “ข้อสี่บอกว่า สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง ที่ปูผ้าปูที่นอน” การอ่านของมิวเรียลสร้างความสงสัยให้โคลเวอร์เพราะเธอเคยจำได้ว่าข้อสี่ไม่เคยกล่าวถึงผ้าปูที่นอน

“...แต่โคลเวอร์คิดว่าเธอจำหลักการที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องเตียงได้ เธอจึงไปยังผนังด้านข้างโรงนาและพยายามอ่านบัญญัติเจ็ดประการที่เขียนบนที่กไว้ที่นั่นด้วยความพิศวง เธอพบว่าเธอไม่สามารถอ่านข้อความใด ๆ ได้มากไปกว่าอ่านตัวอักษรที่ละตัว เธอจึงไปเรียกมิวเรียลมา

“มิวเรียล” เธอกล่าว “อ่านบัญญัติข้อที่สี่ให้ฉันฟังหน่อยสิ มันไม่ได้บอกรายละเอียดอื่นใด นอกจากไม่ให้นอนบนเตียงไซ้ใหม่”

มิวเรียลสะกดด้วยความยากลำบาก “ข้อสี่บอกว่า สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง ที่ปูผ้าปูที่นอน”

นางงนอย่างยิ่ง เพราะโคลเวอร์จำไม่ได้เลยว่าบัญญัติข้อที่สี่มีการพูดถึงผ้าปูที่นอนด้วย ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 115-116)

ในการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับโต้ตอบทางความคิดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นผู้ถูกปกครองรับทราบถึงความไม่ยุติธรรม การถูกเอารัดเอาเปรียบโดยชนชั้นปกครอง เกิดขึ้นกับตน ชนชั้นผู้ถูกปกครองจึงเกิดความคิดเคลือบแคลงสงสัยขึ้น พยายามหาคำตอบให้กับตนเองว่าชนชั้นปกครองปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควรหรือไม่ โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความรุนแรงใด ๆ ในการโต้ตอบระดับนี้

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับโต้ตอบทางความคิด เช่นกัน เมื่อพรรคอิงซ์คอมมักจะเผยแพร่ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชากรดีขึ้น อาหารดีขึ้น ยอดการซื้อขายเครื่องอุปโภค บริโภคดีขึ้น สวัสดิการรัฐที่ดีขึ้น ซึ่งขัดกับสภาวะจริงที่เป็นอยู่ วินสตันรู้ลึกกว่าเขาไม่ยอมทนกับสิ่งที่เป็นอย่างตอนนี้อยู่ และเขาเคยรับรู้ได้ว่าในอดีตมันต่างกัน เพราะในอดีตเคยดีกว่านี้

“...ทุกสิ่งย่อมเลวร้ายหนักขึ้นเมื่อคนเราอายุมากขึ้น นี่ไม่ใช่เป็นสัญญาณบ่งชี้หรือว่าสิ่งที่ดำเนินอยู่มันผิดปกติธรรมชาติ หากหัวใจคนเราเจ็บป่วยจากความอึดอัดไม่สะดวกสบาย ความสกปรกรุงรัง ความแร้นแค้น ฤดูหนาวยาวนานไม่รู้จบ ถูกตำหนิ ลิปต์ที่ไม่เคยใช้การได้ น้ำเย็นจัด สบู่สกปรก บุหรี่ที่ร่วงเป็นผง อาหารประหลาดเลวระยำ แต่ทำไมคนเราต้องรู้สึกว่ามันเป็นสิ่งไม่อาจทนทาน นอกจากเขาจะมีความทรงจำว่าบุราณว่าครั้งหนึ่งสิ่งทั้งหลายเคยแตกต่างจากที่เป็นอยู่ตอนนี้...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 108-109)

จากการค้นพบการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับโต้ตอบทางความคิด ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นผู้ถูก

ปกครองเกิดการรับรู้และตระหนักรู้ถึงความไม่ยุติธรรม สัมผัสได้ถึงการถูกกดขี่ เขาไร้เดียงสาเปรียบถึงเกิดความคิดที่จะต่อต้านชนชั้นปกครอง แต่ยังไม่ได้ออกมาต่อต้านแต่อย่างใด

2. ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์

เป็นระดับที่ยังไม่มีความรุนแรง เป็นเพียงการแสดงการต่อต้านผ่านการกระทำอย่างลับๆ การค้นพบการโต้ตอบต่อการครองอำนาจใน ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ พบในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ในเรื่องแอนิมอล ฟาร์ม ปราบกฏขึ้นเมื่อ ภายใต้การปกครองฟาร์มสรรพสัตว์นำโดยนโปเลียน ซึ่งปกครองในระบอบเผด็จการสร้างความเคลือบแคลงใจให้กับสัตว์อื่น ๆ อย่างมากในหลายประเด็นแต่ไม่สามารถขัดแย้งได้ หรือบ่อยครั้งสควิลเลอร์จะถูกส่งมาอธิบายให้ความผิดหรือการละเมิดบัญญัติเจ็ดประการกลับเข้าไปอยู่ในมุมมองที่ถูกต้องได้ วันหนึ่งนโปเลียนประกาศว่าฟาร์มได้ตกลงทำการค้ากับฟาร์มข้างเคียง แต่การค้าขายเป็นสิ่งที่ขัดต่อลัทธิสัตว์นิยม เขาได้อธิบายว่าการค้าขายเป็นไปเพื่อการจัดหาสิ่งที่ขาดแคลน ไม่ได้เป็นไปเพื่อในเชิงพาณิชย์ โดยหลังจากนี้ถ้าหากฟาร์มต้องการใช้เงินอาจต้องขอให้มีการนำไข่ไก่ไปขาย และแม่ไก่ควรจะยินดีในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนการสร้างกังหัน แต่แล้ววันที่เหล่าแม่ไก่ไม่ได้คาดคิดก็มาถึง เมื่อนโปเลียนได้ทำสัญญาขายไข่ไก่สี่ร้อยฟองต่อสัปดาห์ สร้างความไม่พอใจให้กับแม่ไก่เป็นอย่างยิ่งเพราะพวกเขาได้เตรียมการอย่างดีในการกักไข่ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงที่กำลังมาถึง แม่ไก่ประท้วงต่อต้านความต้องการของนโปเลียนโดย พวกเขาบินขึ้นไปออกไข่บนช่อให้ไข่ตกลงมาแตกบนพื้น

“...เช้าวันอาทิตย์วันหนึ่งสควิลเลอร์ได้ประกาศว่าพวกแม่ไก่ซึ่งเพิ่งวางไข่อีกรอบหนึ่ง ต้องเสียสละไข่ของพวกเธอ เพราะนโปเลียนได้ตกลงทำสัญญาขายไข่สี่ร้อยฟองต่อหนึ่งสัปดาห์เรียบร้อยแล้ว โดยขายผ่านวิมเปอร์ ราคาของไข่จำนวนนี้สามารถนำไปซื้อธัญพืชและอาหารในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อให้ฟาร์มดำเนินต่อไปได้จนจบฤดูร้อนที่จะมาถึง และสถานการณ์ก็จะผ่อนคลายดีขึ้น

เมื่อพวกแม่ไก่ได้ยินเรื่องนี้ก็ส่งเสียงร้องดังอย่างน่ากลัว ...นี่เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่มีการขับไล่โจนส์ที่มีเหตุการณ์คล้ายกับจลาจลเกิดขึ้น นำโดยไก่รุ่นสีดามินอคาสามตัว พวกเขาตกลงใจกระทำการต่อต้านความต้องการของนโปเลียน วิธีการก็คือบินขึ้นไปออกไข่บนช่อ ให้ไข่ตกลงมาแตกบนพื้น...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 124)

การกระทำของแม่ไก่แสดงให้เห็นถึงการประท้วง แสดงความไม่พอใจต่อนโยบายของนโยบายของชนชั้นปกครองจึงได้กระทำการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน แต่ไม่ได้มีความรุนแรงถึงชีวิต มีเจตนาเพื่อให้ชนชั้นปกครองล้มเลิกต่อนโยบาย มิได้เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแต่อย่างใด

ในขณะที่เดียวกันการปรากฏการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้เกิดขึ้นโดยปรากฏผ่านตัวละครวินสตัน ผู้ที่มีอุดมการณ์ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคอิงซ์ออค ในภาวะที่บริบทการเมืองในรัฐโอสันเนียปกครองโดยพรรคอิงซ์ออคด้วยระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม การแสดงออกอย่างชัดเจนย่อมไม่สามารถทำได้ ถ้าหากผลอ้อมเพียงเดียวเดียวของการแสดงออกที่ผิดไปจากพฤติกรรมปกติอาจถูกจับมาทำโทษและทำให้ระเหยหายได้ วินสตัน ชายผู้ที่มีอุดมการณ์ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค เขาจึงใช้วิธีการเขียนบันทึกถ่ายถอดลงความรู้สึกในสมุดบันทึกอย่างลับ ๆ

“...วินสตันปลุกใจตัวเองและขยับนั่งตรง ส่งเสียงเรอ เหล้ายินวาบจากท้อง เขาเพ่งตาไปหน้ากระดาษอีกหน เขาพบว่าขณะคิดคำนึงอย่างอัศจรรย์นั้นเขาขยับปากกาเขียนไปด้วย รวบรวมเป็นการกระทำอัตโนมัติ ไม่ใช่ลายมือขยุกขยิกเบียดเสียดเช่นเดิมอีกต่อไป ปากกาเขาลื่นไหลบนกระดาษเรียบ จารึกอักษรตัวใหญ่เรียบร้อยสะอาดตาซ้ำแล้วซ้ำอีกเกือบเต็มครึ่งหน้า: พี่เบิ้มจิงพินาส พี่เบิ้มจิงพินาส พี่เบิ้มจิงพินาส พี่เบิ้มจิงพินาส...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 64)

นอกจากการถ่ายถอดความรู้สึกอัดอั้น และคับแค้นใจแล้วเขายังเขียนถึงอุดมการณ์ของเขา คาดหวังว่าในอนาคต ความคิดอันเป็นอิสระของเขาจะไม่ถูกลบล้าง ยุคสมัยในแบบของพรรคอิงซ์ออคจะสิ้นสุดลงสักวันและวันนั้นบันทึกของเขาจะถูกเปิดเผยต่อลูกหลานในอนาคต

“...มันไม่ใช่การทำเพื่อให้ใครมาได้ยินสิ่งที่พูด แต่ซึ่งคงไว้ซึ่งการมีสติสัมปชัญญะในฐานะที่คุณเป็นผู้สืบทอดมรดกมนุษยชาติ วินสตันกลับไปทีโต๊ะ จุ่มปากกา เขียนว่า:

เพื่ออนาคต หรือเพื่ออดีต เพื่อกาลที่ความคิดเป็นอิสระ เมื่อมนุษย์คนหนึ่งแตกต่างจากอีกคน และไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว เพื่อกาลเวลาที่สัจจะดำรงอยู่ และสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลบล้าง:

จากยุคสมัยของความเป็นหนึ่งเดียวเหมือนกันหมด จากยุคสมัยการอยู่โดดเดี่ยว จากยุคสมัยพี่เบิ้ม จากยุคสมัยการคิดสองชั้น สวรรค์!

เขาตายแล้ว เขาคิดคำนึง สำหรับเขา ดูเหมือนมีเวลาแค่นี้เท่านั้น เวลาที่เริ่มจัดวางความคิดตัวเอง นั่นคือเขาได้ตัดสินใจขั้นสำคัญ ผลการกระทำทุกอย่างย่อมรวมในการกระทำนี้เองด้วย เขาเขียนว่า:

อาชญากรรมความคิดไม่ได้นำมาซึ่งความตาย: อาชญากรรมความคิดคือความตาย บัดนี้ เขามองตัวเองในฐานะบุคคลตายแล้ว การมีชีวิตอยู่ให้นานเท่าที่นานได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 74)

การปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม ของพรรคอิงซ้อค พรรคมักจะเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารให้ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง พรรคเปลี่ยนแปลงจากในทุก ๆ สื่อ ไม่ว่าจะเป็นในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือในสื่อดิจิทัล วินสตันข้องใจในการเปลี่ยนแปลงอดีตของ พรรค วินสตันลักลอบแอบเขียนบันทึกอย่างลับ ๆ ว่า “ฉันเข้าใจว่าอย่างไร แต่ฉันไม่เข้าใจว่าทำไม” การแอบเขียนบันทึกนี้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายเนื่องจากเป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่ขัดต่ออุดมการณ์ของ พรรคว่าด้วยการไม่จงรักภักดี การกระทำลับๆของวินสตันนี้จึงเป็นการโต้ตอบการครองอำนาจนำ อย่างหนึ่ง

“...เขาไม่เคยเข้าใจแจ่มชัดว่าทำไมการหลอกลวงขนาดมหึมานี้จึงเกิดขึ้น ประโยชน์ โดยตรงของการปลอมแปลงอดีตย่อมชัดแจ้ง แต่แรงผลักดันขั้นสุดยดยอดยังเป็นเรื่องลึกลับ วินสตัน หยิบปากกาอีกครั้ง เขียนว่า: ฉันเข้าใจว่าอย่างไร แต่ฉันไม่เข้าใจว่าทำไม

เขาสงสัย เหมือนเคยสงสัยหลายครั้งก่อนหน้าว่าตนเองวิกลจริต บางทีคนวิกลจริตอาจ มีเพียงคนเดียว ในสมัยหนึ่งสัญญาณแห่งความบ้าคือการเชื่อว่าโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ แต่สมัย นี้คือการเชื่อว่าอดีตย่อมไม่มีวันเปลี่ยนแปลง เขาอาจเป็นคนเดียวที่เชื่อมั่นดังกล่าว และเมื่อทำ เพียงคนเดียว ก็ต้องวิกลจริตเท่านั้นเอง ถึงอย่างไร ความคิดว่าตนเองเป็นคนวิกลจริตหาได้ทำให้ เดือดร้อนมากมายนัก ที่น่าหวาดหวั่นคือเขาอาจคิดผิดก็ได้...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 131)

นอกจากวินสตันจะเขียนบันทึกอย่างลับ ๆ ในสมุดบันทึกส่วนตัวของตัวเองแล้ว เขายัง แอบเขียนบันทึกถึงโอไบรอัน บุคคลที่เขาเชื่อว่าจะเป็นผู้ร่วมอุดมการณ์ เขาต้องการหาแนวร่วมใน การเปลี่ยนแปลงอนาคต เพียงแค่มีเพื่อนร่วมอุดมการณ์โดยที่ยังไม่ต้องต่อสู้อะไรก็สามารถทำให้ เขาคุ่นใจได้ว่าเขาไม่ได้ต่อสู้เพื่ออุดมการณ์โดดเดี่ยว

“...ความกล้าของวินสตันคู่แข่งเขม็งขึ้นทันควัน จู่ ๆ ไบหน้าโอไบรอันก็ผุดในใจวินสตัน โดยไม่มีปี่มีขลุ่ย เขาแน่ใจกว่าเก่าว่าโอไบรอันต้องอยู่ข้างเขาแน่ เขาเขียนบันทึกนี้เพื่อโอไบรอัน เขียนถึงโอไบรอัน เป็นเสมือนจดหมายไม่รู้จบฉบับหนึ่งที่ไม่มีใครอ่าน แต่ถูกจำหน่ายไปยังใครคน หนึ่งโดยเฉพาะ และมีสีสันขึ้นมาด้วยความจริงข้อนั้น

พรรคบอกให้เราปฏิเสธหลักฐานที่เห็นกับตาและได้ยินกับหู มันเป็นคำสั่งขั้นเด็ดขาด และสำคัญที่สุด หัวใจวินสตันจมดิ่งเมื่อคิดถึงอำนาจมหาศาลที่เรียงแถวมาสกัดด้านเขา บัญชา พรรคจะล้มล้างเขาในการอภิปรายได้ง่ายดาย ข้อโต้แย้งละเอียดอ่อนที่เขาไม่อาจเข้าใจ และยิ่ง ตอบไม่ได้เข้าไปใหญ่ แต่กระนั้น เขาก็เป็น ฝ่ายถูก! พวกนั้นผิด ตัวเขาต่างหากที่ถูก ความแจ่มแจ้ง ความเขลา และความจริง ต้องได้รับการปกป้อง ความจริงย่อมต้องเป็นความจริงยี่ดมั่นไว้ให้มั่น!

โลกที่แข็งขันมันคงนี้มีอยู่จริง และกฎของมันย่อมไม่เปลี่ยนแปลง หินย่อมแข็ง น้ำย่อมเปียก วัตถุที่ไม่มีอะไรรองรับย่อมตกลงสู่ศูนย์กลางโลก ด้วยความรู้สึกว่าตัวเองพบกับไฮโดรอัน กำลังแสดงความจริงแก่ประชากรสำคัญที่ไม่ต้องพิสูจน์ เขาจึงเขียนดังนี้: เสรีภาพ คือเสรีภาพที่จะพูดว่าสองบวกสองเป็นสี่ ถ้าทำสิ่งนี้สำเร็จอย่างอื่นจะตามมา...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 132-133)

กฎหมายข้อห้ามหนึ่งของพรรคคือ การห้ามร่วมเพศหรือทำชู้สาวกันระหว่างชายหญิง ด้วยเหตุผลที่ว่า การจูงรักภักดีระหว่างชายหญิงจะนำมาซึ่งการทรยศหรือทำให้ปัจเจกภักดีต่อพรรคน้อยลง สิ่งนี้ถึงถูกห้ามและระบุว่าถ้าหากฝ่าฝืนต้องมีความผิด แต่ในความคิดของวินสตันสิ่งนี้คือสัญญาศรัทธา การทำตามสัญญาศรัทธาไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เขาได้แอบนัดพบกับจูเลียอย่างลับ ๆ เพื่อทำการเสพสุขร่วมกัน

“...ชั่วขณะต่อมา ยากจะบอกได้ว่าใครเป็นคนลงมือ หล่อนอยู่ในอ้อมแขนเขา ตอนเริ่มแรก เขาไม่รู้สึกรู้สึอะไร นอกจากคิดว่าไม่น่าเชื่อ ร่างอ่อนเยาว์ครัดเคียดกับร่างเขา กลุ่มผมสีเข้มเคลือบตรงหน้าเขา และไซ้! หล่อนเงยหน้าขึ้นจริง เขาจูบริมฝีปากกว้างสีแดงนั้น หล่อนโอบแขนรอบคอเขา เรียกเขาว่าที่รัก ทุ่มหัว ยอดรัก เขาดึงหล่อนนอนบนพื้น หล่อนไม่แข็งขันแม้สักนิด เขาทำกับหล่อนได้ตามอำเภอใจ แต่ความจริง เขาไม่เกิดอารมณ์หวนไหวนอกจากที่สัมผัสกันเท่านั้น ทั้งหมดที่เขาารู้สึกคือไม่อยากเชื่อและภาคภูมิใจที่เกิดเหตุการณ์นี้ แต่เขาไม่ปรารถนาทางกาย ยังเร็วไป ความอ่อนเยาว์และความงามของหล่อนทำให้เขาตระหนก เขาเคยชินกับการอยู่โดยไม่มีผู้หญิง เขาไม่รู้เหตุผลหรือว่าทำไมหญิงสาวขยับลุกขึ้นพลางดึงบลูเบลล์ดอกหนึ่งจากผม หล่อนนั่งฟังและโอบเอวเขาไว้...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 178-179)

การพบกันระหว่างวินสตันและจูเลียเกิดขึ้นอยู่หลายครั้ง นับว่าเป็นการกระทำที่ท้าทายต่ออำนาจรัฐอย่างมาก แต่เนื่องด้วยวินสตันมีความคิดว่าการทำตามสัญญาศรัทธาเป็นสิ่งที่ไม่ผิดเพราะเขาและจูเลียต่างยินดีที่จะทำทั้งคู่ เขาและเธอจึงตัดสินใจกระทำฝ่าฝืนกฎระเบียบอันไร้สาระของพรรค

“...หัวใจเขาโลดแล่น หล่อนเคยทำตั้งหลายครั้งแล้ว เขาอยากให้เป็นร้อยเป็นพันครั้ง อะไรที่แสดงความเหลวแหลกยอมเติมความหวังแรงกล้าแก่วินสตันเสมอ ใครจะรู้ บางทีพรรคอาจเน่าเฟะภายใต้โฉมหน้า จริยธรรมแห่งการเสียสละพากเพียรและปฏิเสธตนเองเป็นเพียงเปลือกนอก หลอกหลวงที่คอยปกปิดความชั่วช้า ถ้าเขาแพร่โรคเรื้อนหรือซิฟิลิสให้ระบาดสู่พวกนี้ทั้งหมดได้ เขาจะดีใจแค่ไหนที่ได้ทำเช่นนั้น อะไรก็ได้ที่ทำให้มันเน่าเฟะ อ่อนแอ กัดกร่อน บ่อนทำลาย เขาดึงหล่อนให้นั่งลงคุกเข่าหันหน้าเข้าหากัน...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 184)

วินสตันมีความเชื่ออย่างสูงว่า ไอไบรอันมีอุดมการณ์ร่วมกันกับเขา เพียงแค่ได้สบตากัน แค่นี้วินนาทิจึงเข้าย้อมที่จะก่ออาชญากรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยการเขียนบันทึกและส่งถึงเขา โดยมีความหวังว่าคณะภราดรจะมีอยู่จริง พร้อมทั้งจะโค่นพรรคอิงซ็อกและปลดปล่อยให้ได้เข้าสู่อิสรภาพ

“...เขารู้ว่าไม่ช้าก็เร็ว เขาต้องทำตามคำเรียกไอไบรอัน อาจเป็นพรุ่งนี้หรือต้องถ่วงเวลาอีกนานก็ไม่แน่ใจ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพียงการทำตามขั้นตอนที่เริ่มแล้วนานปี ขั้นตอนแรกคือความคิดลับ ๆ ที่ไม่ตั้งใจ ขั้นที่สองคือเริ่มเขียนสมุดบันทึก เขาเลื่อนขั้นจากความคิดเป็นถ้อยคำ และบัดนี้จากถ้อยคำเป็นการกระทำ ขั้นตอนสุดท้ายคือสิ่งที่จะเกิดในกระทรวงแห่งความลับ เขายอมรับมัน อวสานถูกบรรจุไว้ในการเริ่มต้น แต่มันก็น่ากลัว หรือให้ชัดกว่านั้นมันเหมือนชิมลางความตาย เหมือนมีชีวิตลดน้อยถอยลง แม้ขณะที่เขาพูดกับไอไบรอัน เมื่อความหมายคำพูดซึมซาบ ความสิ้นสะท้านเย็นเยียบก็ครอบคลุมทั่วร่าง เขารู้สึกเหมือนก้าวสู่หลุมฝังศพเปี่ยมขึ้น และมันไม่ช่วยอะไรนัก ต่อให้รู้ตลอดมาว่าหลุมฝังศพอยู่ที่นั่น รอคอยเขาอยู่...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ก, หน้า 221)

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ พบในนวนิยายทั้งสองเรื่อง โดยในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม พบว่า ชนชั้นผู้ถูกปกครองทราบถึงความไม่ยุติธรรมที่เกิดกับตนจึงก่อเหตุจลาจลขึ้นเพื่อประท้วง ด้วยวิธีการทำลายทรัพย์สิน เพื่อเป็นการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ ในขณะที่เดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่าเป็นอีกระดับของการโต้ตอบโดย ชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ว่ามีสิ่งที่ถูกห้ามนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรจึงแอบทำอย่างลับ ๆ และการแอบทำบางสิ่งอย่างลับ ๆ เป็นเพียงการกระทำที่รับรู้ในระดับปัจเจกเท่านั้นจึงแอบฝ่าฝืนโดยที่ไม่ได้ก่อความรุนแรง

3. ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง

เป็นระดับที่มีความรุนแรง กระทำเพื่อต่อต้าน หรือกระทำการสิ่งที่เกิดความเสียหายต่อฝั่งตรงข้าม และหวังโค่นล้มกลุ่มอำนาจที่บังคับโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อล้มล้างระบบอำนาจไปสู่ระบบใหม่

ในคืนหนึ่งหลังจากที่มีสเตอร์โจนส์ปิดประตูโรงนาเรียบร้อยแล้วเหล่าบรรดาสรรพสัตว์ในฟาร์มต่างแอบออกมาประชุมกันลับ ๆ ภายในโรงนา โดยแต่ละตัวมารอฟังการพูดของเมเจอร์ หมูอาวุโสที่เหล่าบรรดาสรรพสัตว์ในฟาร์มเคารพนับถือ เมเจอร์ได้ชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติของชีวิตเหล่าสรรพสัตว์ ความรุ่งโรจน์ของชีวิตสรรพสัตว์หากปราศจากการปกครองโดยมนุษย์ผู้กดขี่เอาวัดเอาเปรียบ และยังสอนให้ร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ ที่มีเนื้อหาชวนฝันถึงอนาคตที่สวยของชีวิตเหล่าสรรพสัตว์ เหล่าสรรพสัตว์ต่างเห็นด้วยและใฝ่ฝันถึงการปฏิวัติ

แต่แล้ววันหนึ่งการปฏิบัติก็มาถึง เมื่อมิสเตอร์โจนส์ผู้ปกครองฟาร์มละเลยต่อหน้าที่ เขาเมามากการดื่มเบียร์จนลึ้มให้อาหารสัตว์ เหล่าสัตว์ที่กำลังหิวโหยได้ทำการพศต่ออำนาจของผู้ปกครองฟาร์ม เกิดการขับสู้กันระหว่างสรรพสัตว์กับมนุษย์ ฝ่ายมนุษย์เขียนตีเหล่าบรรดาสัตว์ในเวลาเดียวกันเหล่าสรรพสัตว์ก็ขวิดและเตะเพื่อต่อสู้ไปทุกทิศทาง จนในที่สุดบรรดาสรรพสัตว์ก็ทำการปฏิบัติสำเร็จสามารถขับไล่มนุษย์ออกจากฟาร์มได้ และปกครองกันเองตามอุดมการณ์ที่ได้รับมาจากเฒ่าเมเจอร์

“...เมื่อเป็นดังนั้นสัตว์ทั้งหลายจึงไม่ได้กินอาหารจนถึงเวลาเย็น ท้ายที่สุดพวกเขาก็ไม่อาจทนอีกต่อไป วัวตัวหนึ่งใช้เขาขวิดประตูโรงเก็บอาหารจนพังและสัตว์ทุกตัวก็เริ่มช่วยตัวเองหาอาหารจากถังกิน เป็นเวลาเดียวกับที่มิสเตอร์โจนส์ตื่นขึ้นมาพอดี นาที่ต่อมาเขากับคนงานสี่คนจึงเข้ามาในโรงเก็บอาหารพร้อมด้วยแล้ในมือที่หวดไปทั่วทุกทิศทาง ...ด้วยความพร้อมใจแม้จะไม่มี การวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า ทั้งหมดก็โถมตัวเข้าไปใส่ผู้กระทำทารุณกรรมต่อพวกเขา ในตอนนั้นเองโจนส์กับคนของเขาพบว่าตนเองถูกขวิดและเตะจากทุกทิศทาง สถานการณ์อยู่เหนือการควบคุม คนเหล่านี้ไม่เคยเห็นสัตว์มีพฤติกรรมเช่นนี้มาก่อน การลุกฮือขึ้นต่อต้านอย่างฉับพลันของสรรพสัตว์ผู้ที่มีมนุษย์อย่างพวกเขาเคยแต่เขียนตีและกดขี่ทารุณ เป็นสถานการณ์ที่ดูราวกับว่าบรรดาสัตว์รู้จักที่จะเลือกและต่อสู้กับพวกมนุษย์โดยกลั่นกรองออกมาจากสติปัญญา เพียงหนึ่งหรือสองนาที่หลังจากนั้นพวกมนุษย์ก็เลิกพยายามปกป้องตนเองและออกวิ่ง แล้วในนาที่ต่อมามนุษย์ทั้งห้าก็วิ่งเต็มฝีเท้าไปตามทางลูกรังที่นำไปสู่ถนนใหญ่ โดยมีสัตว์ทั้งหลายวิ่งไล่อย่างผู้มีชัย ...ก่อนที่พวกเขาจะรู้ว่าอะไรเกิดขึ้น การปฏิบัติก็ได้สำเร็จเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ โจนส์ถูกขับไล่ไปแล้ว และฟาร์มแมนเนอร์ก็เป็นของพวกเขา...”

(จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ช, หน้า 65-67)

ในการปกครองกันเองของเหล่าสรรพสัตว์นำโดยพวกหมู เพราะหมูเป็นสัตว์ที่ได้รับยกย่องว่ามีความฉลาดที่สุดในบรรดาสัตว์อื่น ๆ การปกครองนำทีมโดยสโนว์บอลและนโปเลียน แต่ทว่าผู้นำทั้งสองตัวมักจะมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอ สโนว์บอลมักจะได้คะแนนความนิยมสูงกว่านโปเลียน วันหนึ่งนโปเลียนได้ยึดอำนาจการปกครองฟาร์มโดยใช้สุนักรักษาของเขาไล่ทำร้ายเพื่อขับไล่สโนว์บอลออกจากฟาร์ม สโนว์บอลต้องหลบหนีเอาชีวิตรอดออกนอกฟาร์มไปและไม่มีใครได้เห็นเขาอีกเลย หลังจากการขับไล่สโนว์บอลออกจากฟาร์ม ฟาร์มก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองอยากเผด็จการโดยนโปเลียน

“...ถึงตอนนี้มีเสียงเห่าหอนอย่างน่าสะพรึงดังอยู่ข้างนอก แล้วสุนัขตัวมหึมาเก้าตัวสวมปลอกคอทองเหลืองก็วิ่งเข้ามาในโรงนาพวกเขาพุ่งตรงไปที่สโนว์บอลซึ่งผลุดลุกขึ้นและกระโจน

ออกจากที่นั่งของเขาได้ทันเวลาพ้นระยะเขี้ยวพอดี และนาที่ต่อมาเขาก็วิ่งออกไปทางประตูโดยมีพวกสุนัขไล่ตามไปติด ๆ เป็นภาพที่น่าประหลาดและน่ากลัวเกินจะกล่าว สัตว์ทุกตัวเบียดเสียดกันผ่านประตูออกไปดูการไล่ล่า สโนว์บอลวิ่งอย่างรวดเร็วผ่านทุ่งหญ้าเขียวไปยังถนน แต่เขาสามารถวิ่งได้เร็วเท่าที่หมูตัวหนึ่งจะวิ่งได้เท่านั้น และพวกสุนัขควบซบเข้ามาใกล้จะถึงสันเท้าของเขาอยู่แล้ว ทันใดนั้นเขาก็สิ้นไถล ดูเหมือนสุนัขจะตะปบเขาได้แน่ ๆ แต่เขาลุกขึ้นมาได้อีกครั้งพร้อมกับวิ่งสุดฝีเท้า แล้วพวกสุนัขก็ไล่ทันเขาอีก หนึ่งในเก้าเกือบจะจับหางเขาได้ แต่สโนว์บอลสะบัดหนีได้ทัน จากนั้นเขาก็รวบรวมพลังทั้งหมดมุดรอดผ่านช่องเล็กๆ ของรั้วฟาร์มไม่ออกไปได้อย่างหวุดหวิด และไม่มีใครเห็นเขาอีกเลย...” (จอร์จ ออร์เวลล์, 2557ข, หน้า 102)

การได้ตอบสนองการครองอำนาจนำ ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม นี้ ผู้วิจัยพบว่า เป็นการโต้ตอบโดยใช้ความรุนแรง เปรียบได้กับการต่อสู้ในสมรภูมิตองคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ล้มล้างระบบการปกครองเดิม ยึดอำนาจการปกครอง

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ไม่ปรากฏการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง สาเหตุที่ไม่พบในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ เพราะ ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปกครองโดยระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม มีการตรวจสอบผู้กระทำความผิดผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทำให้ชนชั้นปกครองสามารถนำตัวผู้ที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์มาลงโทษได้ ก่อนที่จะทำการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง

จากการวิเคราะห์การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ที่ค้นพบในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ทั้งสามระดับพบว่า เกิดจากการสร้างภาวะการครองอำนาจนำไม่สมบูรณ์ เกิดเหตุที่ทำให้ความชอบธรรมลดลง ลดทอนความรู้สึกยินยอมพร้อมใจของชนชั้นผู้ถูกปกครอง หรือชนชั้นผู้ถูกปกครองมีความรู้สึกว่าการที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นไม่สมควรแก่การปฏิบัติตาม กล่าวคือ ชนชั้นปกครองไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำเหนือพื้นที่ประชาสังคม และสังคมการเมืองได้อย่างสมบูรณ์จึงเกิดการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำทั้ง 3 ระดับขึ้น โดยในระดับที่ 1.ระดับการโต้ตอบทางความคิด เกิดขึ้นเพราะชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความคิดที่จะต่อต้านชนชั้นปกครอง แต่ยังไม่ได้ลุกขึ้นมาต่อต้านแต่อย่างใด 2.ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงออกอย่างลับ ๆ ในสิ่งที่ขัดต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง และ 3.ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่กลุ่มอำนาจใหม่ และทำลายอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม (Animal farm) และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ (Nineteen eighty-four) ผลงานประพันธ์ของ จอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) พบว่า การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยาย มีองค์ประกอบการครองอำนาจนำถูกแบ่งตามโครงสร้างได้เป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. โครงสร้างส่วนบน (Super structure) โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) และกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)
2. แนวความคิดเรื่องประชาสังคมและสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจและการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion)
3. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and War of position)
4. กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses)
5. การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)

การค้นพบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครอง ตามแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่าในนวนิยายทั้งสองเรื่องส่วนใหญ่มีการปรากฏการใช้อำนาจเหมือนกันทั้ง 5 ส่วนของโครงสร้างทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยสรุปรายละเอียดการค้นพบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยาย ได้ตามตารางนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการใช้อำนาจที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
แนวความคิดเรื่องโครงสร้างส่วนบน (Super structure)	ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้	ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้
ชุดอุดมการณ์ชักจูง	ชนชั้นปกครองในระยะแรกของเรื่องสร้างชุดอุดมการณ์ขึ้นมาเพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตาม ปรรณนาที่จะให้เกิดการปฏิวัติขึ้น ไน่มน้ำผ่านการประชุมลับ ใช้บทบาทในการเป็นสัตว์อาวุโส ช่วยให้สัตว์อื่น ๆ เชื่อถือ ถ้าเชื่อในอุดมการณ์ของชนชั้นปกครองก็จะมีชีวิตที่ดีขึ้น	ชนชั้นปกครองในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ใช้การสำรวจความแปลกแยกของผู้อื่น มีการตรวจสอบผู้ที่ไม่ยึดมั่นในจารีต ผู้ใดไม่เชื่อในหลักการของพรรคต้องถูกทำโทษ ผู้ใดมีอุดมการณ์ขัดกับพรรค พรรคก็จะปฏิเสธความเป็นมนุษย์ของผู้นั้น ถ้าหากไม่ยินยอมพร้อมใจในอุดมการณ์ต้องถูกทำโทษ
ชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์	ใช้วิธีการยึดอำนาจการปกครอง เปลี่ยนแปลงกฎบัญญัติ เปลี่ยนแปลงชื่อฟาร์มเพื่อให้เป็นชื่อที่บ่งบอกว่าฟาร์มเป็นของชนชั้นปกครองโดยตรง	ปรากฏชุดอุดมการณ์นี้ในรูปของคำขวัญพรรคให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตาม และห้ามฝ่าฝืน
ชุดอุดมการณ์กดขี่	ใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงกฎบัญญัติที่ตนละเมิด โดยหาเหตุผลให้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ใช้พลังกำลังในการกดขี่ผู้ทรยศ หรือผู้ใดที่ขัดต่ออุดมการณ์จะต้องถูกทำโทษ	ใช้วิธีการกดขี่ชนชั้นผู้ถูกปกครองให้เป็นผู้รับคำสั่ง บังคับให้ทำงานหนัก ชนชั้นปกครองมีสิทธิในการควบคุมอดีต ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้องเชื่อในประวัติศาสตร์ที่พรรค

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
ชุดอุดมการณ์ก่อเกิดจิตสำนึกที่ผิดพลาด	ชนชั้นปกครองใช้การหลอกลวงและเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่ทำให้ผู้ถูกปกครองหวาดกลัว	(ต่อ)เปลี่ยนแปลง ผู้ใดที่มีความคิดสวนทางกับชนชั้นปกครองต้องถูกทำโทษ
โครงสร้างส่วนล่าง	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้
ความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและด้วยความเชื่อของตนเอง	ชนชั้นผู้ถูกปกครองมีความเชื่อว่าชีวิตที่เป็นอยู่ดี ใช้ชีวิตไปเรื่อย ๆ ไม่คิดว่าจะต้องการเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติในชีวิตตนเอง แต่สิ่งที่ทำเอื้อประโยชน์ให้ชนชั้นปกครอง	ตัวละครเอกที่เป็นชนชั้นผู้ถูกปกครองกระทำไปเพราะเชื่อว่าตนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในการโค่นล้มพรรคได้
ความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง	ชนชั้นผู้ถูกปกครองจำยอมต่อสภาวะการถูกกดขี่ ทั้งที่ทราบว่ามันกำลังโดนกดขี่ แต่ไม่สามารถลุกขึ้นมาตอบโต้อะไรได้ มีเพียงหวังความคิดปลอมใจตัวเองว่าสิ่งที่เป็นอยู่ดีกว่าในอดีต	เมื่อตัวละครเอกซึ่งเป็นชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ถึงการถูกกดขี่ มีความคิดที่จะเขียนบันทึกแต่ไม่กล้า เขามีการแอบฝ่าฝืนคำสั่งพรรคอย่างลับ ๆ บ้าง ผู้ถูกปกครองถูกมองว่าเป็นเพียงสิ่งไม่สำคัญระดับโครงสร้างสังคม เมื่อถูกจับได้ว่า

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
จิตสำนึกที่ผิดพลาด	ชนชั้นผู้ถูกปกครองยินดีรับในสิ่งที่ชนชั้นปกครองหยิบยื่นให้ทั้งที่ไม่มีค่าจำเป็น ไม่ตระหนักในความเท่าเทียมที่ตนเองมี พอใจกับชีวิตที่ไร้อิสรภาพ เชื่อชนชั้นปกครองเพราะคิดว่าตนเองจะได้ประโยชน์ไปด้วย	(ต่อ) สวนทางกับอุดมการณ์ของพรรคต้องถูกนำมาทรมานและทำให้เปลี่ยนความคิด ชนชั้นผู้ถูกปกครองยินยอมให้ตนเองเป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครอง เพิกเฉยต่อสิ่งที่ชนชั้นปกครองยึดเยียดให้เชื่อโดยมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ยอมรับในความผิดที่ชนชั้นปกครองยึดเยียดให้
กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)	ในระยะแรกเกิดจากการต่อสู้ของสัตว์กับมนุษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในระยะหลังเป็นการต่อสู้ของสัตว์กับสัตว์ เพื่อยึดอำนาจการปกครอง	มีการเชื่อมโยงของกลุ่มพลังทางการเมือง แทรกซึมอยู่ตามโครงสร้างการปกครอง มีการต่อสู้ของกลุ่มพลังต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าจะเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual)	สร้างจิตสำนึก สร้างความหวังต่อการเปลี่ยนแปลง ทำทนายอำนาจเดิม สร้างการเปลี่ยนแปลงและประสานอุดมการณ์ร่วม	เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมทางความคิด สร้างอุดมการณ์ทำทนายอำนาจเดิม
ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual)	มีบทบาทอยู่เหนือชนชั้นผู้ถูกปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นปกครอง ช่วยทำให้อำนาจของชน	เป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นปกครอง ทำหน้าที่ตรวจตราความคิดของผู้คนที่มีแนวโน้มว่าจะทรยศชน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
	(ต่อ) ชั้นปกครองยั่งยืน	(ต่อ) ชั้นปกครอง
แนวคิดเรื่องประชาสังคมและสังคมการเมือง (Civil and political society)	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้
แนวความคิดเรื่องประชาสังคม (Civil society)	ชนชั้นปกครองในระยะแรกปกครองแบบมิตรสหาย ใช้วิธีการประชุมลับในการส่งต่อชุดความคิด ในระยะหลังใช้วิธีการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชน	ส่งต่อชุดความคิดผ่านสถาบันการศึกษา และกิจกรรมปลูกฝังผ่านเยาวชน กล่อมเกลามาผ่านเพลง คำขวัญ ดนตรีปลุกใจ
แนวความคิดเรื่องสังคมการเมือง (Political society)	ชนชั้นปกครองใช้วิธีการบัญญัติกฎระเบียบมาบังคับใช้ ให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนต้องถูกทำโทษ มีการเปลี่ยนแปลงกฎบัญญัติให้สอดคล้องกับสิ่งที่ชนชั้นปกครองละเมิดกฎ ใช้กฎหมายที่มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ	ชนชั้นปกครองใช้วิธีการสอดส่องชนชั้นผู้ถูกปกครองโดยการใช้จอบโทรภาพ สืบหาทุกสิ่งอย่างที่ส่อไปในทางผิดปกติ สร้างกฎหมายควบคุมชนชั้นผู้ถูกปกครองอย่างรัดกุมเพื่อให้ชนชั้นปกครองคงอำนาจไว้ได้อย่างต่อเนื่อง ใช้กฎหมายที่มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ
สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of moment and war of	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
(ต่อ) position)		
สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement)	ชนชั้นปกครองยึดทรัพยากรที่สำคัญ อย่างเช่น อาหาร ยึดทรัพยากรในการดำรงชีวิต ทรัพยากร บุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความมั่นคง ให้กับส่วนรวม นำไปเป็นของตนเอง	ชนชั้นปกครองใช้วิธีการยึดอิสรภาพ ใช้ความ รุนแรงต่อร่างกาย คุกคามความปลอดภัยของผู้ที่ ขัดต่ออุดมการณ์ ยึดความเป็นปัจเจกให้อยู่ ภายใต้อำนาจของชนชั้นปกครอง
สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position)	กระทำโดยวิธีการให้ข้อมูลผ่านการประชุมและ ชี้แจงข่าวสาร ในระยะแรกมีการใช้สงครามรูปแบบ นี้เพื่อแทรกซึมบนพื้นที่ประชาสังคมหวังผลที่จะ โค่นล้มการปกครองระบอบเก่า ในระยะหลังพบว่า ใช้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับชนชั้นปกครอง	กระทำอยู่บนพื้นที่ประชาสังคม โดยวิธีการ ครอบงำผ่านสถาบันการศึกษา จัดตั้งองค์กร สายลับเพื่อทำงานให้กับชนชั้นปกครอง นอกจากนี้ยังใช้สื่อและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ครอบงำ อีกทั้งยังเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร บันทึกทุกฉบับ ประวัติศาสตร์
กลไกการครองอำนาจนำ และ กลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and state apparatuses)	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้	ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
กลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses)	<p>ในระยะแรกใช้เพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ในระยะ</p> <p>หลังใช้เพื่อสร้างภาพและจัดการภาพลักษณ์ให้กับ</p> <p>ชนชั้นปกครอง กระทำโดยวิธีการประชุมชี้แจง</p> <p>ข่าวสาร ส่งต่อข่าวลวง นอกจากนี้ยังใช้เพลงและ</p> <p>คติพจน์ร่วมด้วย</p>	<p>ใช้สัญลักษณ์เพื่อสร้างให้เกิดความกลัวและ</p> <p>ละอายต่อการทำสิ่งที่ขัดต่ออุดมการณ์ของชน</p> <p>ชั้นปกครอง สร้างความน่าเชื่อถือโดยการปลอม</p> <p>แปลงเอกสาร เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ทุก</p> <p>รูปแบบ สร้างข้อมูลบิดเบือนสิ่งที่เคยเกิดขึ้น</p> <p>กำจัดบุคคลนอกกริต เพื่อสร้างความจงรักภักดี</p> <p>และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชนชั้นปกครอง</p>
กลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses)	<p>กระทำอยู่บนพื้นที่สังคมการเมือง ใช้กฎหมาย</p> <p>บังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตาม มีการ</p> <p>เปลี่ยนแปลงหรือสร้างกฎหมายให้ที่สอดคล้องกับ</p> <p>ผลประโยชน์ของชนชั้นปกครองมาบังคับใช้ ผู้ใด</p> <p>ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ</p>	<p>ชนชั้นปกครองสามารถตรวจสอบชนชั้นผู้ถูก</p> <p>ปกครองได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ หากพบผู้ใด</p> <p>กระทำความผิดสามารถลงโทษได้ สร้าง</p> <p>กฎหมายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของชนชั้น</p> <p>ปกครอง</p>
การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)	<p>ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับ</p> <p>โต้ตอบทางความคิด ระดับการแสดงออกในเชิง</p> <p>สัญลักษณ์ และระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง</p>	<p>ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้เพียง 2 ระดับ คือ</p> <p>ระดับโต้ตอบทางความคิด และระดับการ</p> <p>แสดงออกในเชิงสัญลักษณ์</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างการครองอำนาจนำ	นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม	นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่
ระดับโต้ตอบทางความคิด	<p>ชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรมจึงเกิดความเคลือบแคลงสงสัย ปรีกษาหารือกัน อ่านกฎบัญญัติเพื่อทบทวนถึงความถูกต้อง</p>	<p>ชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ถึงความลวงที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น จึงเกิดความคิดที่จะต่อต้านชนชั้นปกครองขึ้น</p>
ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์	<p>ชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรมจึงก่อเหตุจลาจลเพื่อประท้วงขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นชนชั้นปกครองเห็นว่าตนไม่พอใจนโยบายที่เกิดขึ้น</p>	<p>ชนชั้นปกครองรู้สึกเห็นขัดแย้งต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครองแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ จึงเขียนบันทึกเพื่อหวังว่าจะไปตกถึงมือผู้มีอุดมการณ์เดียวกันและอาจนำไปสู่การรวมกลุ่มเพื่อโค่นล้มการปกครองได้ นอกจากนี้ชนชั้นปกครองยังรับรู้ถึงการสร้างกฎหมายบังคับที่ขัดต่อการดำรงชีวิตโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณจึงแอบฝ่าฝืนอย่างลับ ๆ</p>
ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง	<p>ในระยะแรกชนชั้นผู้ถูกปกครองรับรู้ได้ถึงความไม่ยุติธรรมจึงกระทำการตอบโต้โดยใช้กำลังอย่างรุนแรงขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อโค่นล้มการปกครองระบอบเก่า และในระยะต่อมากกระทำเพื่อยึดการปกครองให้อยู่ในกำมือของผู้ปกครองเพียงผู้เดียว</p>	<p>การตอบโต้ในระดับนี้ไม่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ เพราะชนชั้นปกครองในนวนิยายเรื่องนี้มีอำนาจในการควบคุมทุกอย่างได้อย่างเบ็ดเสร็จ ชนชั้นผู้ถูกปกครองจึงไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้ในระดับรุนแรงได้</p>

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ โดยวิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย สรวงอัปสร กลิกรานันท์ พิมพ์เมื่อปี พ.ศ.2557 และนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดย รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ พิมพ์ครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2557 วิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีทางการสื่อสารทางการเมืองแนวคิดเกี่ยวกับบรรณกรรม การเมืองและนวนิยายการเมือง แนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ Antonio Gramsci ร่วมด้วย โดยเสนอผลงานวิจัยเป็นลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ผ่านกรอบทฤษฎี

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม (Animal farm) และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ (Nineteen eighty-four) ผลงานประพันธ์ของ จอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) พบว่า การใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายมีองค์ประกอบการครองอำนาจนำถูกแบ่งตามโครงสร้างได้เป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. โครงสร้างส่วนบน (Super structure) โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) และกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) องค์ประกอบนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง

1.1. โครงสร้างส่วนบน (Super structure) เปรียบเสมือนชุดอุดมการณ์หลักของชนชั้นปกครองที่สร้างอุดมการณ์ในการครอบงำชนชั้นล่างถูกแบ่งออกเป็น 4 ชุดอุดมการณ์ คือ

1.1.1. ชุดอุดมการณ์ชักจูง

ชุดอุดมการณ์นี้เป็นอุดมการณ์ที่แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นปกครองได้เข้าถึงการใช้อำนาจบังคับ สร้างชุดอุดมการณ์ในการชักจูงให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความยินยอมพร้อมใจที่จะเห็นด้วยหรือเป็นส่วนหนึ่งในอุดมการณ์ที่ตนสร้างขึ้น

ในการศึกษาชุดอุดมการณ์เพื่อให้เกิดการยินยอมพร้อมใจในการมีอุดมการณ์ร่วมกันกับชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า ชนชั้นปกครองสร้างชุดอุดมการณ์นี้ขึ้นเพื่อให้สิ่งที่ตนปรารถนานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ผลที่ตามมาคืออุดมการณ์ที่ชนชั้นปกครองสร้างจะบรรลุผลสำเร็จได้รวดเร็ว นอกจากนี้ถ้าหากว่าชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ยินยอมพร้อมใจในอุดมการณ์ที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นนั้นหมายถึงมีความผิดและสามารถลงโทษได้ แต่ในนวนิยายทั้งสองเรื่องจะมีความต่างกันตรงที่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมร่วมอุดมการณ์ด้วยเพราะปรารถนาจะมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมร่วมอุดมการณ์เพราะความกลัว ถ้าหากชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ยินยอมพร้อมใจในอุดมการณ์ เขาอาจถูกทำโทษ

1.1.2. ชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์

ชุดอุดมการณ์นี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ชุดอุดมการณ์นี้มีจุดร่วมที่ปรากฏในนวนิยายคือ มีไว้เพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองสร้างความร่วมมือในการสนองความต้องการให้แก่ชนชั้นปกครอง และผลที่ตามมาคือ ชนชั้นปกครองได้รับผลประโยชน์สูงสุดทั้งสิ่งของที่ต้องการ ความสะดวกสบาย รวมไปถึงอำนาจในการปกครอง

ในการค้นพบชุดอุดมการณ์รวบอำนาจและผลประโยชน์ ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ในเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เน้นการสร้างความร่วมมือเพื่อเสริมให้อำนาจของชนชั้นปกครองให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ในส่วนของนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏชุดอุดมการณ์นี้ในรูปแบบคำขวัญของพรรคให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตาม และห้ามฝ่าฝืน

1.1.3. ชุดอุดมการณ์กดขี่

ชุดอุดมการณ์นี้มีได้ให้ความสำคัญเพียงแค่นิยามที่ผู้ถูกปกครองถูกกดขี่ ถูกเอารัดเอาเปรียบเพียงเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญไปถึงผู้ถูกปกครองปราศจากอิสระในการปกครองตนเอง ปราศจากอิสระในการคิด ถูกกดให้จมอยู่ภายใต้อุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง อีกทั้งยังต้องยอมรับในสิ่งที่ชนชั้นปกครองบิดเบือนและยัดเยียดให้เชื่อ ทั้งนี้เป้าประสงค์หลักของการกดขี่มีไว้เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจในการปกครองให้มั่นคงอีกด้วย

จากการศึกษาชุดอุดมการณ์เพื่อใช้ในการกดขี่ชนชั้นล่าง ผู้วิจัยพบว่าชุดอุดมการณ์นี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม แสดงให้เห็นว่าชนชั้นปกครองใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงกฎบัญญัติที่ตนละเมิดทำให้กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ใช้พลังกำลังในการกดขี่ชนชั้นผู้ถูกปกครองที่มีการฝ่าฝืนจะต้องถูกทำโทษ และในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏชุดอุดมการณ์นี้คือ ชนชั้นปกครองกดขี่ชนชั้นผู้ถูกปกครองโดยการบังคับให้ทำงานหนัก มีการควบคุมความจริงในอดีต เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ สร้างข้อมูลเท็จและบังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อ อีกทั้งชนชั้นปกครองยังมีสิทธิ์ลงโทษผู้ที่มีความคิดขัดต่ออุดมการณ์

1.1.4. ชุดอุดมการณ์ก่อเกิดจิตสำนึกที่ผิดพลาด

อุดมการณ์นี้เป็นเครื่องมือที่ชนชั้นปกครองใช้มอมเมาให้ชนชั้นที่ถูกปกครองมองไม่เห็นถึงสาเหตุแท้ของการที่ตนถูกกดขี่ขูดรีด ยอมให้ตัวเองขาดจิตสำนึกที่ถูกต้องในการคงอยู่ของผลประโยชน์และตัวตนของชนชั้นตัวเอง กลับให้ความคิดในแบบชนชั้นปกครองมาครอบงำตน

จากการศึกษาจากนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า มีการใช้ชุดอุดมการณ์สร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาดมาชักจูงเพื่อให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อและเห็นด้วย โดยชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ควรจะเป็นของตนต้องเสียไปจากการถูกขูดรีด อีกทั้งผู้ถูกปกครองยังเห็นเป็นภาวะปกติที่จะยกผลประโยชน์นั้นให้กับชนชั้นปกครอง

ในการค้นพบชุดอุดมการณ์เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาดให้กับชนชั้นผู้ถูกปกครองจากนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าการสร้างจิตสำนึกที่ผิดพลาดนั้น ไม่ได้สร้างเพียงเพื่อให้ชนชั้นปกครองเอารัดเอาเปรียบชนชั้นผู้ถูกปกครองในเชิงผลผลิต ผลกำไรที่ควรได้รับเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงจิตสำนึกที่ผิดพลาดในการยอมให้ตนเองรับในสารที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นมาหลอกลวง ยอมปิดหูปิดตา ยึดมั่นในจารีตการถูกเอาเปรียบและคิดว่าสิ่งนี้เป็นภาวะปกติที่ตนต้องเผชิญ เชื่อในความลวงที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น

จากการวิจัยในประเด็นโครงสร้างส่วนบน (Super structure) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนัส ปิยะกุลชัยเดช (2548) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ของกริมซี ที่ได้กล่าวว่า มโนทัศน์อุดมการณ์แบบกริมซี ได้ถูกใช้ใน 2 ความหมาย ความหมายแรกอุดมการณ์ที่เป็นโครงสร้างส่วนบน และความหมายที่สองอุดมการณ์ที่ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยง อาจเรียกอีกนัยหนึ่งว่าเป็นความคิดที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเพื่อต่อสู้ทางการเมืองขึ้น อุดมการณ์ในความหมายที่สองนี้เองที่สัมพันธ์กับการครองความเป็นใหญ่ อันเนื่องจากการครองความเป็นใหญ่ที่หมายถึงการนำทางภูมิปัญญาและศีลธรรม

2. โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ค้นพบจากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ตามแนวคิดโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

2.1. ความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อประโยชน์ของตนเองและด้วยความเชื่อของตนเอง

ในรูปแบบนี้ชนชั้นผู้ถูกปกครองซึ่งเป็นหนึ่งในโครงสร้างส่วนล่าง ปฏิบัติตนอย่างเพิกเฉยต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยความคิดว่าชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ยอมรับในกฎของชีวิตที่ชนชั้นปกครองยึดเหนี่ยวให้ว่ามันไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ยอมจำนนต่อชะตากรรมที่เป็นอยู่ คิดว่าสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันก็เพื่อตนเองโดยไม่ได้เห็นถึงผลลัพธ์อีกแง่มุมที่กำลังทำผลประโยชน์ให้กับชนชั้นปกครองโดยที่ตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม

จากการค้นพบรูปแบบความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องการทำเพื่อผลประโยชน์ตนเองและด้วยความเชื่อของตนเองของโครงสร้างส่วนล่างที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง มีจุดร่วมที่เหมือนกันทั้งสองเรื่องคือ ชนชั้นผู้ถูกปกครองเลือกที่จะใช้ชีวิตและกระทำอย่างที่อุดมการณ์ตนเองต้องการ แต่ไม่รู้เท่าทันที่กำลังถูกชนชั้นปกครองกดขี่ ช่มเหง เอารัดเอาเปรียบ หรือรวมไปถึงการถูกล้างความลับ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับชนชั้นปกครองอยู่ทางอ้อม เพราะเขาเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองทำก็เพื่อตนเอง อาจจะต่างกันเพียงเล็กน้อยคือในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เหล่าสรรพสัตว์ทำไปเพราะไม่คิดว่าจะเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในชีวิตตัวเอง แต่ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ กระทำไปเพราะเชื่อว่าสักวันหนึ่งจะต้องเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับชีวิตในอนาคต

2.2. ความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

อีกหนึ่งรูปแบบที่ขยายให้เห็นความชัดเจนของโครงสร้างส่วนล่าง ถูกถ่ายทอดผ่านตัวชนชั้นผู้ถูกปกครองเอง และผ่านการถูกกดขี่ของชนชั้นปกครองที่ปฏิบัติต่อผู้ถูกปกครอง คือการนำเสนอรูปแบบของความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นล่างที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง ความโดดเด่นของรูปแบบนี้คือ รูปแบบนี้ที่ปรากฏในนวนิยายทำหน้าที่ขยายสิ่งที่อยู่เบื้องลึกภายในจิตใจของตัวละครชนชั้นผู้ถูกปกครองในระดับปัจเจก การที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้อง

ยอมรับจมอยู่กับความอึดอัดที่ต้องถูกกดขี่ การสับสนในความมีตัวตนของตัวเอง ความต่ำต้อยจะถูกข่มขู่และถ่ายทอดออกมาในรูปแบบนี้

จากการศึกษาโครงสร้างส่วนล่างในรูปแบบความเป็นอยู่และความรู้สึกของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ถูกกดขี่จากอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง ผู้วิจัยพบว่าปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง รูปแบบนี้มีความโดดเด่นตรงที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองล้วนเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยไม่มีโอกาสในการต่อรองใด ๆ รูปแบบนี้ข่มขู่ถึงความเจ็บปวดของชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ต้องถูกกดขี่จากอุดมการณ์หลักของชนชั้นปกครอง รับรู้ถึงความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นแต่ต้องอยู่ในสภาวะจำยอมไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองได้ และท้ายที่สุดเขาต้องจำยอมเพราะตกอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่า ไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อตนเองและเปลี่ยนแปลงอะไรได้ เพราะไม่สามารถทนต่อการถูกทำโทษหรือทำลายชีวิต

2.3. จิตสำนึกที่ผิดพลาด (Falsehood) คือ ความเชื่อหรือความรู้สึกอันไม่ถูกต้อง ที่ขัดกับสภาพแท้จริงอันเกี่ยวกับสิ่งที่มีความสำคัญกับมนุษย์ ซึ่งกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งยอมรับ และเชื่อมั่นในความเชื่อผิด ๆ เช่นนี้ได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดผลในทางสังคม จิตสำนึกที่ผิดพลาดนี้ ทำหน้าที่สนับสนุนผลประโยชน์ของชนชั้นโดยเฉพาะ อุดมการณ์ของชนชั้นที่มีอำนาจมากกว่าอาจสั่งการสนับสนุนผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน แต่แท้จริงแล้วเป็นเครื่องมือที่ลวงให้ชนชั้นที่เสียผลประโยชน์เกิดความเชื่อมั่น และคล้อยตามการสร้างมโนภาพที่บิดเบือนไปจากความจริง (วนัส ปิยะกุลชัยเดช, 2548)

ในการค้นพบจิตสำนึกที่ผิดพลาดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่องหนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ จะค้นพบผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นชนชั้นผู้ถูกปกครอง ปล่อยให้ตนเองถูกชนชั้นปกครองเอารัดเอาเปรียบโดยไม่รู้ว่สิ่งนี้ขัดต่อผลประโยชน์ของตนเอง หรือถูกครอบงำจนไม่รู้ว่ตัวเองกำลังทำเพื่อประโยชน์ให้กับชนชั้นสูงกว่า

จิตสำนึกที่ผิดพลาดไม่ได้ปรากฏอยู่ในรูปของชนชั้นผู้ถูกปกครองยอมรับผลประโยชน์จากชนชั้นปกครองโดยขัดกับสภาพความยุติธรรมที่แท้จริง แต่ยังปรากฏอยู่ในรูปของการที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองมีศักยภาพเท่าเทียม มีสติปัญญาเท่าเทียมกับชนชั้นปกครอง แต่ไม่ตระหนักและใช้สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ยอมให้ชนชั้นปกครองครอบงำสติปัญญาของตน จิตสำนึกที่ผิดพลาดยังปรากฏผ่านการกระทำและความคิดชนชั้นผู้ถูกปกครอง การที่เขาอุทิศแรงอันมหาศาลในการทำงาน เขาคิดว่าทำเพื่อตัวเอง เพื่อความเจริญของรัฐ เพื่อลูกหลาน แต่ในความเป็นจริงเขากำลังทำเพื่อให้ชนชั้นปกครองได้ผลประโยชน์ และครองอำนาจได้อย่างเข้มแข็งมากกว่า

จากการศึกษาจิตสำนึกที่ผิดพลาดของโครงสร้างส่วนล่างที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่า จิตสำนึกที่ผิดพลาดนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสองเรื่อง จิตสำนึกที่ผิดพลาดเป็นความล้มเหลวในความคิดของชนชั้นผู้ถูกปกครอง และเป็นเครื่องมือข่มขู่ของชนชั้นปกครอง ทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่เห็นการกดขี่ข่มเหงของชนชั้นปกครอง ในบางกรณีชนชั้นผู้ถูกปกครองมีศักยภาพเท่าเทียม มีสติปัญญาเท่าเทียมกับชนชั้นปกครอง แต่ไม่ตระหนักและใช้สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ยอมให้ชนชั้นปกครองครอบงำสติปัญญาของตน อีกทั้งยังยอมรับอำนาจของชนชั้นปกครองเข้าไปด้วย

3. กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)

กลุ่มประวัติศาสตร์สำหรับกริมซี ถูกนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงการสร้างภาวะการครองอำนาจอย่างสมบูรณ์ด้วยการยึดครองโครงสร้างทางสังคมทั้งสองส่วน ส่วนแรกคือโครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) ซึ่งประกอบไปด้วยเศรษฐกิจ พลังในการผลิต ความสัมพันธ์ในการผลิต และส่วนต่อมาก็คือโครงสร้างส่วนบน (Super structure) เป็นพื้นที่ของปัจจัยในเชิงอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม หากสามารถผนวกการครองอำนาจนำเหนือความสัมพันธ์ทั้งสองโครงสร้างในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งได้นั้นเรียกว่า การสร้างกลุ่มประวัติศาสตร์ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็น การสร้างภาวะการครองอำนาจนำได้อย่างสมบูรณ์ผ่านสังคมนั้น ๆ (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 35)

การปรากฏรูปแบบของกลุ่มประวัติศาสตร์ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นเรื่อง สัตว์ทุกตัวต่างขนาด ต่างสายพันธุ์ สัตว์แต่ละตัวมีสติปัญญาและความสามารถที่ต่างกัน ซึ่งอุปมาถึงการมีชนชั้นที่ต่างกัน แต่ทุกตัวมาประชุมกันในโรงนาเพื่อฟัง เฒ่าเมเจอร์ บอกเล่าถึงอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ที่คิดจะปฏิวัติฟาร์ม เนื่องจากเหล่าสรรพสัตว์สัมผัสได้ถึงความไม่ยุติธรรมในการจัดการ วันหนึ่งสรรพสัตว์ผู้หิวโหยทั้งอาหารประทังชีวิตและหิวโหยการปฏิวัติลุกฮือขึ้นมาทำการต่อสู้กับผู้ที่เคยทารุณกรรม เหล่าสรรพสัตว์ต่อสู้ทุกวิถีทางจนมีสเตอร์โจนส์และคนงานของเขาไม่สามารถควบคุมได้ และการปฏิวัติก็สำเร็จ แสดงถึงกลุ่มประวัติศาสตร์ของเหล่าสรรพสัตว์ได้สร้างภาวะการครองอำนาจนำที่สมบูรณ์

นอกจากนี้กลุ่มประวัติศาสตร์ยังเกิดขึ้นในระยะหลังเมื่อการพิพาทกันระหว่างสโนว์บอลและเนโปเลียนที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม มีการเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มพลังต่าง ๆ ถึงแม้จะเพิ่งสร้างกลุ่มพลังขึ้นมาใหม่และเป็นกลุ่มพลังที่กำลังก้าวหน้า (Progressive) แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงมีกลุ่มประวัติศาสตร์ทางเลือก (Alternative

historical bloc) แทรกซึมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิชาวิธี (Dialectic) ที่เชื่อว่าสรรพสิ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปและมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, หน้า 170-171)

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏรูปแบบกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) เมื่อพรรคอิงซ้อคถ่ายทอดรายการความเกลียดชังนาที่ผ่านทางจอโทรทัศน์ ภาพใบหน้าของ เอ็มมานูเอล โกลด์สไตน์ ปรากฏขึ้นบนจอ เขาเป็นอดีตผู้นำพรรคอิงซ้อคเกือบระดับเดียวกับพีเบ้ม แต่กลับทรยศต่อพรรค พรรคประณามโกลด์สไตน์ว่าเขาคือผู้ทรยศหมายเลขหนึ่ง

จากข้อค้นพบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นเป็นหนึ่งตัวอย่างกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) แสดงให้เห็นว่าในการปกครองของพรรคอิงซ้อค มีการเชื่อมโยงของกลุ่มพลังต่าง ๆ ทั้งเป็นกลุ่มพลังที่เห็นด้วย และกลุ่มพลังที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ของพรรคแทรกซึมอยู่ทั่วโครงสร้างของสังคม ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นชนชั้นที่มีความต่างกัน อาจจะเป็นชนชั้นเดียวกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าใครสามารถครองความเป็นใหญ่เหนือสังคม โดยมีชนชั้นรองเข้ามาร่วมผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc)

แนวคิดเรื่องกลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง แสดงให้เห็นว่า ในหนึ่งกลุ่มประวัติศาสตร์ ประกอบไปด้วยชนชั้นหลายๆชนชั้น มีอุดมการณ์หลายชุด อุดมการณ์ที่ขัดแย้งกัน ต่อสู้กัน รวบรวมเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่สิ่งใหม่ๆตามแนวคิดวิชาวิธี (Dialectic) กลุ่มประวัติศาสตร์นี้เกิดขึ้นเมื่อมีชนชั้นหนึ่งสามารถครองความเป็นใหญ่เหนือสังคมทั้งหมด และมีชนชั้นรองยอมรับและผลานผลประโยชน์ จนทำให้ผลประโยชน์ของทั้งสองชนชั้นกลายเป็นผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ในช่วงเวลานั้นของประวัติศาสตร์ กลุ่มประวัติศาสตร์ไม่จำเป็นต้องเป็นชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง แต่อาจเป็นหลายชนชั้นที่ครองผลประโยชน์ร่วมกัน และจัดสรรอำนาจทางการเมืองกันได้ลงตัวในช่วงเวลาหนึ่ง และสามารถครองอำนาจได้เหนือสังคมทั้งหมด (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 38-39) ซึ่งกลุ่มประวัติศาสตร์ที่ได้ค้นพบที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ สอดคล้องตรงตามที่ทฤษฎีกล่าวไว้ถูกต้อง

ตัวกลางสำคัญในกลุ่มประวัติศาสตร์ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้เตรียมการให้เกิด (Organizing) บริหารจัดการ (Administering) อำนาจการ (Directing) ให้การศึกษา (Educating) และชักนำชนชั้น (Leading) โดยบทบาทนี้สามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อที่จะสร้างอำนาจให้เกิดการบังคับ ความยินยอม นั่นคือปัญญาชน โดยการจำแนกปัญญาชนตามแนวคิดของกรัมซี่ ได้จำแนกปัญญาชนออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) และ ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual)

3.1. ปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual)

ปัญญาชนของชนชั้น ปราภาฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม โดยถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร เฒ่าเมเจอร์ หมูอาวุโสผู้เป็นที่เคารพนับถือของบรรดาสรรพสัตว์ ซึ่งชวนให้เกิดการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจการปกครองฟาร์มจากมนุษย์มาสู่การปกครองโดยสรรพสัตว์กันเอง พฤติกรรมของเฒ่าเมเจอร์สอดคล้องกับแนวคิดปัญญาชนของชนชั้นที่ว่ามีบทบาทในการสร้างจิตสำนึกและสร้างความหวังต่อการเปลี่ยนแปลงโค่นล้มกลุ่มอำนาจเดิม

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ยังมีอีกหนึ่งตัวละครที่ชื่อว่า สโนว์บอล ซึ่งเป็นตัวละครหมู สโนว์บอลได้เป็นแกนนำในการทำสงครามโค่นล้มการปกครองของมนุษย์ ภายหลังจากการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจการปกครองจากมนุษย์ทำสำเร็จ สโนว์บอลได้นำคำสอนของเฒ่าเมเจอร์มาถักนุ่งอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเป็นบัญญัติเจ็ดประการไว้สำหรับใช้เป็นธรรมนูญการปกครองฟาร์มสรรพสัตว์ พฤติกรรมของสโนว์บอลสอดคล้องกับแนวคิดปัญญาชนของชนชั้นในแง่ของการเป็นปัญญาแก่สังคม นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคมและประสานเชื่อมอุดมการณ์ร่วม

ในขณะที่เดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏปัญญาชนของชนชั้นผ่านทางตัวละคร วินสตัน ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง วินสตัน เขาจึงเป็นผู้ล่วงรู้ความลับของพรรค วินสตันเป็นตัวละครที่รับรู้ถึงการถูกกดขี่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดของคนโดยพรรคอิงซ็อค เขามีความต้องการที่จะโค่นล้มอำนาจของพรรคโดยมีความเชื่อว่าคณะราษฎรที่มีอุดมการณ์เดียวกันกับเขาจะมีอยู่จริง และเขาเชื่อว่าสามารถโค่นล้มพรรคได้ การกระทำของวินสตันสอดคล้องกับแนวคิดปัญญาชนของชนชั้นเนื่องจาก วินสตันเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญล่วงรู้ทันการกระทำของพรรค เขามีความต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชนชั้นที่ตนเองอยู่ อีกทั้งยังเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมความคิด

การค้นพบปัญญาชนในรูปแบบปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าทุกตัวละครมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่กรับซีได้กล่าวไว้ คือ ปัญญาชนรูปแบบนี้มีความชัดเจนในการมีบทบาทในการจัดการองค์การเหนือผู้อื่น เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมความคิด สร้างอุดมการณ์ท้าทายกลุ่มอำนาจเดิม เป็นตัวช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และชูประเด็นที่เป็นความต้องการร่วมของชนชั้น

บทบาทการเป็นปัญญาชนที่ยึดโยงกับชนชั้น (Organic intellectual) ที่ค้นพบในนวนิยายทั้งสองเรื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนัส ปิยะกุลชัยเดช (2548) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ของกรรมกร ที่กล่าวว่า การนำเกิดจากความคิดที่เป็นอุดมการณ์ที่ปัญญาชนหรือผู้นำค่อย ๆ สร้างบทบาทการนำต่อมวลชน หรือ

ผู้ถูกนำ และทำให้รูปแบบทางการเมืองที่กดขี่ข่มเหงสิ้นสุดลง พร้อมกับสร้างรูปแบบการเมืองใหม่ที่ถูกต้องชอบธรรมวางอยู่บนพื้นฐานของเอกภาพทางความคิดและการปฏิบัติขึ้น เพียงแต่ปัญญาชนของชนชั้นที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ มีเพียงอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดเท่านั้น ไม่สามารถลุกขึ้นมาชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติได้

3.2. ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (traditional intellectual)

ปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม โดยถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร สควิลเลอร์ หมูผู้ทำหน้าที่เป็นมือขวาของหมูผู้นำที่ชื่อวอนไปเลียน ร่วมวางแผนนโยบาย การบริหาร การสอดส่องพฤติกรรมสัตว์อื่น ๆ หรือแม้กระทั่งแก้ไขข้อมูลที่บิดเบือนต้องการให้แก้ไขเรื่องที่เกิดขึ้นให้เข้าไปอยู่ในมุมที่ถูกต้องได้ การกระทำของสควิลเลอร์กระทำขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมและคงอำนาจให้ชนชั้นปกครอง อีกทั้งยังทำให้อุดมการณ์ของชนชั้นปกครองมีความแข็งแกร่งอีกด้วย

ในขณะเดียวกันนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ได้ปรากฏตัวละครที่มีลักษณะปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้คล้ายกัน ผ่านตัวละคร โอไบรอัน เขาเป็นสมาชิกพรรคชั้นสูงมีอำนาจมากกว่าบุคคลชั้นอื่นๆรองจากพีเบ้ม เขาเป็นผู้ที่ทำงานอย่างซื่อสัตย์รับใช้พรรค ทำการจับกุมวินสตันในขณะที่ทำการก่อกบฏ และเป็นผู้ควบคุมตัววินสตันเข้ามายังกระทรวงแห่งความรัก เพื่อที่จะลงโทษเขาและเปลี่ยนความคิดให้เขาเป็นคนใหม่

การค้นพบปัญญาชนในรูปแบบปัญญาชนที่ข้ามชนชั้นได้ (Traditional intellectual) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าตัวละครจากนวนิยายทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่กรับซีได้กล่าวไว้ คือ ปัญญาชนในรูปแบบนี้มีอิสระในตัวเองและมีบทบาทของตนอยู่เหนือผลประโยชน์ของชนชั้น ด้วยลักษณะที่ไม่ยึดโยงกับชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง ปัญญาชนรูปแบบนี้จึงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปร่วมหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครอง

แนวความคิดเรื่องประชาสังคมและสังคมการเมือง (Civil and political society) กับความยินยอมพร้อมใจและการใช้อำนาจบังคับ (Consent and coercion)

1. แนวความคิดเรื่องประชาสังคม (Civil society)

แนวคิดประชาสังคมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม คือ การทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนในระยะแรกจะเป็นการประชุมลับเพื่อบอกกล่าวอุดมการณ์ในการปฏิบัติ การวางแผนการปกครองในการอยู่ร่วมกัน และในระยะหลังคือการแสดงออกผ่านกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งเหล่าสรรพสัตว์ในฟาร์มได้มีการเดินสวนสนามเป็นกิจกรรมในการเฉลิมฉลอง ที่เหล่าสรรพสัตว์ทำโดยได้รับความยินยอมพร้อมใจ กิจกรรมนี้สร้างความฮึกเหิมนำมาซึ่งความภูมิใจที่ตนเองไม่

ต้องตกเป็นทาสของมนุษย์ การถูกโน้มน้าวใจของชนชั้นปกครองและกิจกรรมสวนสนามนี้ทำให้สัตว์ที่เป็นชนชั้นผู้ถูกปกครองล้มไปโดยสิ้นเชิงว่าท้องของมันกำลังโหยหิว

การปรากฏของแนวคิดประชาสังคม (Civil society) ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปรากฏเด่นชัดโดยการส่งต่อชุดความคิดผ่านสถาบันการศึกษา และกิจกรรมที่พรรคปลูกฝังผ่านเยาวชน ให้เด็กช่วยสอดส่องบุคคลที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคและแจ้งต่อหน่วยลาดตระเวนหรือตำรวจความคิดให้ดำเนินการจับกุม การทำหน้าที่สายลับเป็นเพียงกิจกรรมสนุกสนานของเด็กน้อย แต่กลับเอื้อประโยชน์อย่างมากให้กับพรรค ที่สำคัญทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นโดยความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ของเด็กเอง

พรรคอิงข้อศกประสบความสำเร็จมากในการใช้แนวคิดประชาสังคม (Civil society) สร้างภาวะการครองอำนาจนำในรัฐโชนเนีย พรรคนำเรื่องพรหมจรรย์มาเชื่อมโยงกับจารีตทางการเมือง ให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองงมงายว่ามันเป็นสิ่งผิด เป็นเรื่องน่ากลัวน่าละอายถ้าหากฝ่าฝืน ทำให้คนเกิดความยินยอมพร้อมใจโดยมองข้ามสัญชาตญาณได้ และพรรคยังทำให้เด็ก ๆ เกิดระบบต่อต้านพ่อแม่ สอนให้สอดแนมและรายงานความประพฤตินอกถิ่นนอกทางของพ่อแม่ ผู้นำครอบครัวถูกตกเป็นเป้าสายตาจากตำรวจน้อย ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว

จากการค้นพบแนวคิดประชาสังคม (Civil society) ซึ่งสามารถพบได้จากนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองใช้แนวคิดนี้ในการสร้างภาวะการครองอำนาจนำ และทำได้สำเร็จ เพราะแนวคิดนี้ใช้วิธีการสร้างความยินยอมพร้อมใจ (Consent) ในหมู่ประชาชน โดยที่ประชาชนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการบังคับ ผ่านเครื่องมือที่เป็นแหล่งรวมความสัมพันธ์ของผู้คนเช่น สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ชุมชน การดำรงชีวิตและอื่น ๆ ในแง่นี้โลกทัศน์ของผู้คนในประชาสังคมจะถูกครองอำนาจนำทางความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ โดยกลุ่มชนชั้นผู้ปกครอง และโลกทัศน์ที่ถูกครอบงำจะกลายเป็น “วัฒนธรรมร่วมของผู้คน” (Popular culture) และแทรกซึมไปทั่วทั้งประชาสังคม (วัชรพล พุทธิรักษา, 2549, หน้า 28)

2. แนวความคิดเรื่องสังคมการเมือง (Political society)

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏแนวคิดสังคมการเมือง (Political society) หลังจากการปฏิวัติฟาร์มโดยเหล่าสรรพสัตว์ทำสำเร็จ พวกหมูได้สรุปหลักการลัทธิสัตว์นิยมออกมาเป็นบัญญัติเจ็ดประการ บัญญัติเจ็ดประการนี้เป็นธรรมนูญการปกครองกันเองของสรรพสัตว์ที่ต้องยึดถือในการดำรงชีวิตและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้บัญญัติเจ็ดประการของฟาร์มสรรพสัตว์ ที่ได้สรุปมาจากลัทธิสัตว์นิยมนี้ เป็นการบังคับผ่านกลไกอำนาจในรูปแบบ

กฎหมาย กำหนดให้ใช้โดยสถาบันหลักของสังคมซึ่งหมายถึงพวกหมู ทั้งบัญญัติเจ็ดประการเป็นการใช้อำนาจบังคับ บนพื้นที่สังคมการเมืองในรูปแบบการบังคับใช้กฎหมายฉบับต่าง ๆ

นอกจากนี้การปกครองฟาร์มแบบเผด็จการภายใต้การนำของนโปเลียน เขาประกาศให้ยกเลิกการประชุมหารือข้อคิดเห็นด้านต่าง ๆ ร่วมกันของสรรพสัตว์ โดยหลังจากนี้ทุกสิ่งจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการหมู่ชุดพิเศษ โดยมีนโปเลียนเป็นประธาน เมื่อการประชุมภายในเสร็จสิ้นจะประกาศให้ทราบภายหลัง แต่การประชุมในวันอาทิตย์จะยังมีอยู่ เพื่อการเคารพธง ร้องเพลง และรับคำสั่งงานสำหรับสัปดาห์ถัดไป คำสั่งของนโปเลียนนี้เป็นการใช้อำนาจบังคับ เพื่อรองรับการสร้างภาวะการครองอำนาจนำขององค์กรที่ถูกสถาปนาขึ้นมาอย่างเป็นทางการที่มีลักษณะคล้ายรัฐบาล บังคับผ่านกฎระเบียบที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น

ในการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) บนพื้นที่สังคมการเมืองของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม สอดคล้องกับแนวคิดสังคมการเมือง (Political society) กล่าวคือ กระทำบนพื้นที่โครงสร้างส่วนบน กระทำผ่านองค์กรแบบทางการเช่น ศาล กองทัพ ตำรวจ รัฐบาล และคณะปกครองที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อพยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ บังคับผ่านกลไกแห่งอำนาจ อาทิจากกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับฉบับต่าง ๆ ดังเช่นที่ได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายมาข้างต้น

นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏแนวคิดสังคมการเมือง (Political society) อยู่เช่นกัน ภายใต้การปกครองของพรรคอิงซ็อค ประชาชนในรัฐไอซันเนียถูกจับจ้องสอดส่องพฤติกรรมอยู่ทุกที่ผ่านทางจอโทรทัศน์ จอที่สามารถรับและส่งสัญญาณจับภาพและเสียงได้ในเวลาเดียวกัน จอโทรทัศน์นี้ถูกติดตั้งทุกที่ไม่ว่าจะเป็นที่สาธารณะหรือที่ส่วนตัว ตำรวจในคราบเทคโนโลยีนี้สามารถจับผิดได้แม้กระทั่งจังหวะการเต้นของหัวใจที่ส่งผลมาจากการกระทำผิดทุกอย่างที่ส่งไปเฝ้าทางผิดปกติหรือมีบางอย่างซ่อนเร้น การแสดงออกทางสีหน้าที่ไม่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้คือความผิดควรแก่การลงโทษ ในนิเวศปีคหรือกฎหมายของรัฐที่มักจะถูกตีความ ดัดแปลงให้ผิดเพี้ยนจากเดิมโดยพรรคยังระบุความผิดชนิดนี้ว่า อาชญากรรมสีหน้า อาชญากรรมสีหน้านี้เป็นหนึ่งในฐานความผิดที่ถูกระบุไว้ในนิเวศปีค ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมาย ถูกกำหนดโดยพรรคสถาบันหลักในสังคมและเป็นองค์การแบบทางการ

การเข้ามามีบทบาทของรัฐโดยการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) กระทำเพื่อให้ชนชั้นปกครองที่มีอำนาจอย่างเป็นทางการ สามารถควบคุมและออกระเบียบ เพื่อช่วยให้ชนชั้นปกครองครองอำนาจไว้ได้อย่างต่อเนื่อง ในกฎของพรรคที่ว่าด้วยการห้ามขายหญิงมิให้มีความซู้สาว หากเป็นการควบคุมจำนวนประชากรให้สอดคล้องกับทรัพยากรในรัฐ หากแต่กระทำเพื่อ ป้องกันไม่ให้

ชายหญิงเกิดความจงรักภักดีต่อกัน ในการสมรสระหว่างสมาชิกพรรคต้องได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการ และจุดประสงค์เดียวของการมีบุตรก็เพื่อเป็นการรับใช้พรรคเท่านั้น การมีบุตรและการแต่งงานเป็นข้อบังคับที่ต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเป็นทางการ ถ้าหากฝ่าฝืนถือว่ามีความผิด สอดคล้องกับแนวคิดสังคมนิยม (Political society) ที่ว่าชนชั้นปกครองใช้กฎหมาย ในการบังคับชนชั้นผู้ถูกปกครองผ่านทางองค์กรที่เป็นทางการโดยรัฐ

ในการค้นพบรูปแบบสังคมนิยม (Political society) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่ามีความคล้ายคลึงกันคือ มีการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) โดยองค์กรที่ถูกแต่งตั้งอย่างเป็นทางการในรัฐเช่น ศาล กองทัพ ตำรวจ รัฐบาล และหน่วยงานที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษจากสถาบันหลักในสังคม บังคับใช้อำนาจผ่านทางกฎหมายฉบับต่าง ๆ

นอกจากนี้อำนาจบังคับที่มีอยู่ในพื้นที่สังคมนิยม ยังมีใช้เพียงแต่การกำหนดในรูปแบบของกองกำลังทหาร ตำรวจ ระบบกระบวนการยุติธรรม ยังรวมถึงรูปแบบภาษี การเงิน การค้าขาย มาตรฐานความปลอดภัยของสังคม สิ่งเหล่านี้ช่วยยกระดับให้อำนาจของชนชั้นนำคงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง (รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 38)

สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ และสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of movement and war of position)

1. สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement)

นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ได้ปรากฏแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) เมื่อโนโปเลียนประกาศจะให้ความสำคัญกับการศึกษาของเยาวชนสัตว์ เจสซี่บูลเบลล์ แม่สุนัขได้คลอดลูกสุนัขที่แข็งแรงออกมาทั้งหมดเก้าตัว ภายหลังจากที่เด็ก ๆ หย่านนมแม่ โนโปเลียนได้นำตัวพวกเขาไป โดยบอกว่าเขาจะรับผิดชอบให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ด้วยตัวเขาเอง เมื่อกาลเวลาผ่านไปการพิพาทระหว่างโนโปเลียนและสโนว์บอลเกิดความรุนแรงขึ้น โนโปเลียนได้ใช้ลูกสุนัขที่บัดนี้เติบโตขึ้นเป็นสุนัขโตเต็มวัย มีนิสัยดุร้าย มีความจงรักภักดีต่อโนโปเลียน สุนัขเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้ทำหน้าที่อารักขาแก่เขา การปฏิบัติของโนโปเลียนเช่นนี้สอดคล้องกับการทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) การที่เขานำลูกสุนัขมาเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน ให้ดุร้ายและจงรักภักดีต่อเขา เป็นการยึดครองปัจจัยที่สำคัญนั่นคือทรัพยากรบุคคลของฟาร์ม ซึ่งถูกยึดมาเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยในการสร้างอำนาจแก่ตัวเขาเอง

ในขณะเดียวกันการทำสงครามยึดพื้นที่ (War of movement) ยังปรากฏในรูปแบบการยึดครองทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างเช่นอาหาร การปรากฏของแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึด

พื้นที่ (War of movement) ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ที่ผู้วิจัยได้ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งของการใช้อำนาจในการยึดครองทรัพยากรปัจจัยสำคัญ เพื่อนำไปสู่การสร้างอำนาจให้ยั่งยืนของชนชั้นปกครอง

ส่วนในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ได้ปรากฏแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) เมื่อพรรคมีนโยบายในการกวาดล้างผู้ที่ทรยศต่ออุดมการณ์ของพรรคและผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนการรวมความคิด พรรคได้นำบุคคลเหล่านั้นมาทำการไต่สวน ประณามต่อสาธารณะ และท้ายสุดก็ถูกประหาร แต่สิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยคือการหายไปอย่างไร้ร่องรอยของคนทรยศ พรรคดูโจมตีบุคคลเหล่านี้ด้วยการประจาน ประหาร และทำให้ระเหยหาย วิธีเหล่านี้เป็นหนึ่งในการทำสงครามต่อสู้กับผู้ทรยศในแบบของพรรค

การใช้สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ของพรรคจึงชี้ชัดแสดงถึงการใช้ยุทธวิธีความรุนแรงในแบบทหาร สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ที่พรรคอิงช็อคใช้นั้นไม่ใช่เพียงการยึดสถานที่ ยึดทรัพยากรที่สำคัญ แต่เป็นการยึดอิสรภาพ และคุกคามความปลอดภัยของผู้ทรยศ อีกทั้งยึดความเป็นปัจเจกให้อยู่ภายใต้อำนาจของพรรค เพื่อสนับสนุนให้พรรคดูมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น

สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ของพรรคอิงช็อคที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปแบบของการยึดอิสรภาพ และการใช้ความรุนแรงต่อร่างกายเป็นหลัก ด้วยเหตุผลที่ว่า การปกครองรัฐโอบเชยของพรรคอิงช็อค พรรคเป็นผู้ควบคุมทรัพยากรที่สำคัญในโลกแห่งวัตถุไว้หมดแล้ว เหลือเพียงการควบคุมในระดับปัจเจกที่พรรคยังต้องทำการควบคุมอยู่เรื่อย ๆ จึงต้องใช้สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ผ่านทางกรยึดอิสรภาพและทรมานร่างกายให้ผู้ทรยศ พรรคไม่สามารถสร้างกลุ่มพลังในการต่อต้านพรรคได้

ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ก็ปรากฏสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ในรูปแบบนี้เช่นกัน แต่จะเน้นหนักไปที่ชนชั้นปกครองทำการยึดทรัพยากรที่สำคัญในการดำรงชีวิตไปหมดสิ้น สงวนไว้สำหรับเป็นผลประโยชน์ของชนชั้นตัวเอง นอกจากนี้ยังได้ยึดทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็งไว้คอยปฏิบัติงานรับคำสั่งเพื่อสนองรับใช้ชนชั้นตน

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยค้นพบ พบว่า สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) ที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องตรงกับแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ ที่กรัมซีได้กล่าวไว้ และสอดคล้องกับข้อมูลที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย และในความหมายหนึ่งที่กล่าวว่า สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) คือ การใช้กำลังในการเอาชนะโครงสร้างอำนาจเดิมด้วยวิธีการโจมตีโดยตรง ด้วยกำลังหรืออำนาจบังคับ เป็นการยึดอำนาจรัฐเดิมแบบฉับพลัน

(รัฐกมล ค้อสุวรรณดี, 2558, หน้า 36) ในส่วนนี้ของแนวคิดสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ มีความต่างจากที่พบในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ คือสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ที่ปรากฏในเรื่อง ชนชั้นปกครองไม่ได้ทำสงครามเพื่อเอาชนะโครงสร้างอำนาจใด เพราะชนชั้นปกครองควบคุมทุกอย่างไว้อย่างเบ็ดเสร็จแล้ว สงครามเป็นกิจกรรมภายในเกิดจากชนชั้นปกครองกระทำต่อพลเมืองชนชั้นผู้ถูกปกครอง จุดมุ่งหมายของสงครามมิใช่เพื่อปกป้องรักษาดินแดน แต่ทำสงครามเพื่อรักษาโครงสร้างทางสังคมที่ตนปกครองมีความเข้มแข็ง

ทั้งนี้การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับรัฐที่มีประชาสังคมที่ด้อยการพัฒนา ซึ่งรัฐแบบนี้มีอำนาจทางการเมืองที่เปราะบาง กลุ่มพลังทางสังคมยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ กลยุทธ์แบบนี้ไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ในการสร้างภาวะการนำที่ครองอำนาจนำ (Hegemonic position) ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ในรัฐที่มีการพัฒนาของประชาสังคมที่เข้มแข็งแล้ว การทำสงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่เป็นการใช้อำนาจบังคับ (Coercion) ซึ่งจะใช้ได้ผลในระยะแรกเท่านั้น แต่ไม่เพียงพอต่อการสร้างอำนาจให้ยั่งยืน (วัชรพล พุทธรักษา, 2557, หน้า 145) เว้นเสียว่าจะถูกใช้อย่างต่อเนื่องบนประชาสังคมที่ถูกควบคุมอย่างเบ็ดเสร็จ ไร้ซึ่งการพัฒนาก็อาจทำให้ชนชั้นปกครองสามารถยึดครองสร้างอำนาจได้อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

2. สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of Position)

สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละคร เฒ่าเมเจอร์ ในคำคืนหนึ่งการประชุมลับที่โรงนาเกิดขึ้น เนื้อหาของการประชุมคือ การชี้ให้เห็นความจริงในชีวิตของเหล่าสรรพสัตว์ การถูกเอาเปรียบของมนุษย์ที่กระทำต่อสัตว์ ชีวิตที่รุ่งโรจน์ของเหล่าสรรพสัตว์หลังจากปราศจากการควบคุมโดยมนุษย์ อุดมการณ์เล็ก ๆ เหล่านี้จุดประกายและถ่ายทอดโดยเฒ่าเมเจอร์ มีจุดประสงค์เพื่อปลุกกระตุ้นให้เหล่าสรรพสัตว์ร่วมใจกันปฏิวัติฟาร์ม โคนล้มการปกครองเดิมของมิสเตอร์โจนส์ เฒ่าเมเจอร์ได้ย้าให้เหล่าสรรพสัตว์จำได้ขึ้นใจว่า “มนุษย์ทุกคนคือศัตรู สัตว์ทุกผู้คือสหาย”

พฤติกรรมของเฒ่าเมเจอร์นี้สอดคล้องกับแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) โดยตรงเพราะ สิ่งนี้เป็นยุทธวิธีที่ต้องการแทรกซึมและบ่อนทำลายกลไกเชิงอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองนำมาใช้ต่อต้าน ทำลาย และสร้างความรับรู้ใหม่ให้เกิดในสังคม

นอกจากตัวละครเฒ่าเมเจอร์แล้ว แนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ยังปรากฏอยู่ในช่วงตอนหนึ่งของนวนิยาย หลังจากฟาร์มถูกปฏิวัติเรียบร้อยแล้ว

ละคร สควิลเลอร์ โดยตัวละครนี้ใช้กลวิธีการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด ที่กระทำการปลุกฝังความเชื่อผ่านการประชุม อาศัยการครอบงำบนพื้นที่ประชาสังคม การทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิดนี้มีจุดประสงค์เพื่อลบล้างความเชื่อเดิม ๆ ที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองมีอยู่ กระทำบนพื้นที่ประชาสังคม กระจายข้อมูลผ่านกิจกรรมการประชุมภายในฟาร์ม บอกเล่าข้อมูลที่สร้างขึ้นใหม่ทับซ้อนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ก่อให้เกิดความเชื่อใหม่ในสังคม

จากการค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์มนี้ ผู้วิจัยพบว่า เป็นสงครามที่กระทำอยู่บนพื้นที่ประชาสังคม ชนชั้นปกครองให้ข้อมูลผ่านการประชุม หรือชี้แจงผ่านการส่งข่าวสารเล็ก ๆ น้อย ๆ ประจำวัน ในบริบทการเมืองของเรื่องเป็นการปกครองโดยระบอบเผด็จการ ในการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด จะทำโดยชนชั้นปกครองครอบงำยึดพื้นที่ทางความคิดชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่า และทำได้สำเร็จเนื่องจากประชาสังคมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม เป็นพื้นที่ประชาสังคมที่ขาดการพัฒนา สงครามยึดพื้นที่ทางความคิดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์มนี้ ต่างจากทฤษฎีเพียงเล็กน้อยที่กล่าวว่า การทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) เป็นยุทธวิธีที่ชนชั้นผู้อยู่ใต้อำนาจนำมาใช้ต่อต้าน/ทำลายและสร้างความรับรู้ใหม่ (วัชรพล พุทธรักษา, 2557, หน้า 146) ที่ปรากฏในนวนิยายเกิดขึ้นในทางกลับกัน ชนชั้นปกครองในนวนิยาย เป็นผู้ใช้วิธีนี้เพื่อเปลี่ยนความเชื่อ และรักษาผลประโยชน์ของตน ให้คงทนถาวร

นอกจากนี้การค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ก็ปรากฏสถานการณ์และวิธีการที่คล้ายกับในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม คือเป็นการทำสงครามยึดพื้นที่ทางความคิดโดยชนชั้นปกครอง กระทำใส่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง เมื่อพรรคอิงซ็อคได้ใช้พื้นที่ประชาสังคมให้เป็นประโยชน์ โดยการครอบงำเด็ก ๆ โดยสถาบันการศึกษา และจัดตั้งองค์กรสายลับตัวน้อย ให้จงรักภักดีต่อระเบียบวินัยของพรรค บูชาพรรคและทุกสิ่งเกี่ยวกับพรรค ผ่านกิจกรรมเดินแรมหมู่ ฝึกหัดโรเฟิลปลอม ตะโกนเปล่งคำขวัญ ร้องเพลงปลุกใจ จัดขบวนแห่ ธงทิว และการสรรเสริญพีธีเบ้ม กิจกรรมเหล่านี้ยังผลให้เกิดนักแอบฟังตัวเล็กหรือ “วีรชนรุ่นเยาว์” ลอบได้ยินคำพูดและเปิดโปงความลับ แล้วกล่าวโทษพ่อแม่ตัวเอง ต่อตำรวจความคิด ยุทธวิธีนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคได้มาซึ่งความเข้มแข็งของการครองอำนาจ

การควบคุมความจริงของพรรค เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) มีการบัญญัติศัพท์ที่ใช้เรียกอย่างเป็นทางการว่า นิวส์ปีค หรือการคิดสองชั้น ในการควบคุมความจริงนี้พรรคมีสิทธิ์ที่จะประกาศและตัดสินว่า เหตุการณ์ใดเคยเกิด

หรือยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน บางสิ่งที่เคยเกิดขึ้นแต่แล้ววันหนึ่งพรรคออกมาประกาศด้วยวิธีการ
 แจ้งข่าวสารง่าย ๆ และเพิ่มเติมมันในบันทึก ว่ามันไม่เคยเกิดขึ้น มันจะกลายเป็นเพียงเหตุการณ์ที่
 อยู่ในจิตสำนึกเท่านั้น และรอวันถูกทำลาย แน่แน่นอนว่าเมื่อความเชื่อที่พรรคต้องการให้เป็นถูก
 เปลี่ยนแปลงผ่านการแจ้งข่าว บอกเล่า รวมไปถึงตัดแปลงข้อมูลในบันทึกทุกฉบับ มันอาจเปลี่ยน
 ให้ผู้คนยอมรับคำโกหกของพรรคได้ คำโกหกนั้นจะกลายเป็นความจริง และยึดพื้นที่ทางความคิด
 ของคนในสังคมได้สำเร็จ

จากการค้นพบแนวคิดสงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่า ไม่ได้ถูกใช้เฉพาะในกรณีที่ชนชั้นผู้
 ถูกปกครอง ทำทลายต่ออำนาจของชนชั้นปกครองเท่านั้น แต่ในบริบทการเมืองที่ถูกควบคุมโดย
 ระบอบเผด็จการ แนวคิดนี้ถูกใช้โดยชนชั้นปกครองใช้เพื่อสร้างอำนาจให้ยังยืนบนพื้นที่ประชา
 สังคม ด้วยวิธีการให้ข้อมูลผ่านกิจกรรมในชุมชน ปลุกฝังความเชื่อผ่านการประชุมหรือแจ้งข้อมูล
 ข่าวสาร ครอบงำผ่านสถาบันการศึกษา การท่องคำขวัญ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เช่นโปสเตอร์ ใช้สัญลักษณ์
 ผ่านเหรียญหรือของบูหรี ถ่ายทอดข้อมูลผ่านสื่อมวลชน เปลี่ยนแปลงบันทึกและข้อมูลใน
 ประวัติศาสตร์ ปราบปรามปลุกกระดมมวลชน

สงครามยึดพื้นที่ทางความคิดที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ ยูพา ปราชญ์ภูล (2558) ศึกษาเรื่อง แนวความคิดทางการเมืองที่สะท้อนผ่าน
 วรรณกรรมพระราชานิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พบว่า ชนชั้นปกครองมี
 แนวคิดทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม ในการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จึงให้
 ความสำคัญในเรื่องการครองอำนาจนำทางด้านการเมืองและการปกครองของสถาบัน
 พระมหากษัตริย์ รวมทั้งป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยไม่ให้ได้รับผลกระทบจากการ
 เปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นในสังคมช่วงนั้น จึงได้สอดใส่อุดมการณ์ชาตินิยมใน
 วรรณกรรมพระราชานิพนธ์ และผลิตซ้ำออกมาโดยพระองค์ ซึ่งเป็นผู้ปกครองจนกลายเป็นวาท
 กรรมครอบงำ พื้นที่สังคมอุดมการณ์ อันเป็นโครงสร้างส่วนบน

กลไกการครองอำนาจนำ และกลไกการใช้อำนาจรัฐ (Hegemonic apparatuses and
 state apparatuses)

1. กลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses)

การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ที่ผู้วิจัยค้นพบ
 จากการปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้แนวคิดกลไกการครอง
 อำนาจนำผ่านการประชุม การส่งต่อข่าวสาร การสร้างข่าวลวง นอกจากนี้ยังใช้บทเพลงและคติ

พจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้ ทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดการความยินยอมพร้อมใจและปฏิบัติตาม อีกทั้งยังช่วยจัดการให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับชนชั้นปกครอง

การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ช่วงระยะแรกจะเป็นไปเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์จากปัญญาชนไปสู่ประชาชนทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเห็นพ้องและปฏิบัติตามจนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ในยุคหลังที่ฟาร์มถูกปกครองอย่างเผด็จการโดยการนำของโนเลียน แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำที่ใช้ในฟาร์มถูกเปลี่ยนไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพและจัดการภาพลักษณ์ให้กับชนชั้นผู้พยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ

เช่นเดียวกันกับในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ถูกนำมาใช้ผ่านสัญลักษณ์ของพรรค การใช้สัญลักษณ์นี้เป็นการครอบงำชนชั้นผู้ถูกปกครองให้รู้สึกว่าการกำลังถูกจับจองอยู่ ช่วยให้ผู้ที่ถูกจับจองจากโปสเตอร์นี้ ละอายต่อการทำสิ่งที่ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรค เขาไม่กล้าฝ่าฝืนคำสั่งของพรรคโดยที่ไม่รู้สึกตัว

นอกจากนี้พรรคได้ทำการเปลี่ยนแปลงอดีต สร้างเรื่องให้คนเชื่อว่าพรรคเป็นอย่างที่พรรคต้องการ การเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของพรรคถูกบิดเบือนจากทุกสื่อไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสารรายคาบ จุลสาร แผ่นป้ายโฆษณา โปสเตอร์ ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง การ์ตูน รูปถ่าย รวมไปถึงเอกสารที่อาจสำคัญทางการเมืองและอุดมการณ์ ทุกนาที่อดีตถูกปรับให้ทันสมัยในแบบที่พรรคต้องการ อุดมการณ์ใหม่ ๆ ถูกเขียนและตีพิมพ์เพื่อลบล้างข้อมูลเก่า ๆ หลังจากถูกแก้แล้วมันได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณชนราวกับเป็นเรื่องปกติ ให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองเชื่อ และฉบับเก่าก่อนหน้าถูกทำลายจนหมดสิ้น นี่เป็นการกระทำของพรรคอันเกิดจากนโยบายที่จะช่วยให้พรรคสามารถคงอำนาจต่อไปอีกยาวนาน

หนึ่งในกลไกการครองอำนาจนำที่เหี้ยมโหดของพรรคคือ การทำลายตัวตนของผู้เห็นต่างจากอุดมการณ์ของพรรค มีหลายคนหายไปจากประวัติศาสตร์ ผู้ขัดต่ออุดมการณ์พรรคอาจไม่เหลืออะไรเลย ทั้งอดีตและอนาคต รวมถึงตัวตนที่จะต้องหายไปตลอดกาล

จากการค้นพบแนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองที่ปรากฏในเรื่องนี้มีการใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงพรรค เป็นใบหน้าของผู้นำพรรคที่มีความน่าเกรงขาม สร้างความหวาดกลัวทำให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่กล้ากระทำความผิด พรรคสร้างความหน้าเชื่อถือให้ตนเองด้วยการปลอมแปลงเอกสาร เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ทุกรูปแบบในสื่อมวลชนทุกแขนง สร้างข้อมูลใหม่ให้กับสิ่งที่มีอยู่แล้ว กำจัดบุคคลนอกกริธาหรือเปลี่ยนแปลงจิตวิญญาณผู้ที่มีอุดมการณ์ขัดต่ออุดมการณ์

ของพรรค การทำสิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีของพรรค และความจงรักภักดีของชนชั้นผู้ถูกปกครอง

จากข้อมูลที่ค้นพบในนวนิยายทั้งสองเรื่องพบว่า การใช้แนวคิดกลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความยินยอมพร้อมใจให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตามที่ชนชั้นปกครองได้ง่าย สร้างจิตสำนึกให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองคล้อยตาม เพื่อให้ง่ายต่อการปกครอง การการภาพลักษณ์ของชนชั้นปกครองให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น และที่สำคัญช่วยให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองรู้สึกว่าการผลประโยชน์ของตนได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชนชั้นปกครอง โดยที่ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ไม่รู้สึกหรือไม่สามารถสำนึกได้ว่าตนกำลังถูกเอารัดเอาเปรียบ

2. กลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses)

จากการศึกษาแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นปกครองในเรื่องใช้แนวคิดนี้โดยวิธีการใช้กฎหมายในการบังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองปฏิบัติตามสิ่งที่ชนชั้นปกครองต้องการ บ่อยครั้งชนชั้นปกครองในเรื่องเปลี่ยนกฎหมายหรือสร้างกฎหมายใหม่ที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ในชนชั้นตนเองมาบังคับใช้กับชนชั้นผู้ถูกปกครอง รวมทั้งสั่งให้มีการทำโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎที่ขัดต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

นอกจากนี้ข้อมูลแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นผู้ปกครองในเรื่องนี้ปกครองรัฐโดยระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดเห็นในสังคม ชนชั้นปกครองมีการใช้แนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐโดยวิธีการสร้างกฎหมายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรคและบังคับใช้กับคนในรัฐทันที ใช้สื่อต่างๆ ในการสอดส่องพฤติกรรมผู้คนเช่นการใช้โทรภาพและเครื่องดักฟัง ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมใช้หน่วยสอดแนมทั้งตำรวจความคิดและหน่วยลาดตระเวน รวมไปถึงใช้เฮลิคอปเตอร์ในการบินโฉบตามบ้านเพื่อดูพฤติกรรม สังเกตความผิดปกติของผู้คนโดยดูจากการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะถ้าหากผู้ใดมีพฤติกรรมที่แปลกแยกจะถือว่ามีความผิด ในการพบผู้กระทำความผิดพรรคมักจะจับกุมในยามวิกาล ทำให้ระหยาหายเปลี่ยนแปลงข้อมูลผู้กระทำความผิดในระบบทะเบียน ทุกสิ่งที่รัฐทำนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับอำนาจของพรรคให้มีความเข้มแข็ง และทำให้ประชากรในรัฐโอซันเนียมีความจงรักภักดีกับพรรคมากขึ้น

ในการปรากฏแนวคิดกลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ พบว่ากลไกการใช้อำนาจรัฐนั้นถูกใช้บนพื้นที่สังคมการเมือง ไม่เน้นการสื่อสารเพื่อสร้างอุดมการณ์แต่เน้นการบังคับให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองยอม

ปฏิบัติตามโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ กลไกการใช้อำนาจรัฐที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ จะอาศัยอำนาจในการบังคับเช่น กฎหมาย อำนาจศาล การใช้อำนาจและกำลังของหน่วยงานรัฐ ตำรวจ ในการบังคับ ถ้าหากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่ามีผิดต้องถูกลงโทษ

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony)

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ อาจมีระดับความรุนแรงต่างกัน อาจเป็นแค่การ แสดงออกว่าตนมีข้อสงสัย หรือการแสดงออกให้ผู้ครองอำนาจนำรู้ว่ากำลังถูกตอบโต้ จนกระทั่งถึงขั้นโค่นล้มเพื่อยึดครองอำนาจเสียเอง (รัฐกมล คีอสุวรรณดี, 2558, หน้า 38)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) ที่ค้นพบในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ออกเป็น 3 ระดับ

1. ระดับโต้ตอบทางความคิด

เป็นระดับที่ยังไม่มีความรุนแรง เพียงแต่เคลือบแคลงสงสัยและท้าทายต่อความไม่ชอบธรรมที่เกิดขึ้น จากการค้นพบการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับโต้ตอบทางความคิด ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ผู้วิจัยพบว่า ชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดการรับรู้และตระหนักรู้ถึงความไม่ยุติธรรม สัมผัสได้ถึงการถูกกดขี่ เขาไร้เดียงสาเปรียบถึงเกิดความคิดที่จะต่อต้านชนชั้นปกครอง แต่ยังไม่ได้ลุกขึ้นมาต่อต้านแต่อย่างใด

2. ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์

เป็นระดับที่ยังไม่มีความรุนแรง เป็นเพียงการแสดงการต่อต้านผ่านการกระทำอย่างลับ ๆ การค้นพบการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ พบในนวนิยายทั้งสองเรื่อง ในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ปรากฏระดับนี้ผ่านการประท้วง ทำลายทรัพย์สิน เพื่อแสดงให้เห็นชนชั้นผู้ถูกปกครองไม่พอใจต่อความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้น และยังปรากฏในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปรากฏระดับนี้ผ่านการเขียนบันทึกอย่างลับ ๆ ของตัวละครเอก ซึ่งเป็นชนชั้นผู้ถูกปกครอง และนอกจากนี้ตัวละครเอกยังแสดงออกระดับนี้ผ่านการฝ่าฝืนกฎที่ชนชั้นปกครองบังคับใช้แต่ชนชั้นปกครองเล็งเห็นว่านี่เป็นธรรมชาติตามสัญชาตญาณของมนุษย์ไม่สามารถบังคับกันได้

3. ระดับโต้ตอบโดยใช้กำลัง

เป็นระดับที่มีความรุนแรง กระทำเพื่อต่อต้าน หรือกระทำสิ่งที่เกิดความเสียหายต่อฝั่งตรงข้าม และหวังโค่นล้มกลุ่มอำนาจที่บังคับโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อล้มล้างระบบอำนาจไปสู่ระบบใหม่ การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง

แอนิมอล ฟาร์ม นี้ ผู้วิจัยพบว่า เป็นการโต้ตอบโดยใช้ความรุนแรง เปรียบได้กับการต่อสู้ในสมรภูมิตองคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ล้มล้างระบบการปกครองเดิม ยึดอำนาจการปกครอง และเพื่อประท้วงต่อต้านความคิดที่ขัดต่ออุดมการณ์

ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ไม่ปรากฏการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง สาเหตุที่ไม่พบในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ เพราะ ในนวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ปกครองโดยระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จควบคุมความคิดคนในสังคม มีการตรวจสอบผู้กระทำความผิดผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทำให้ชนชั้นปกครองสามารถนำตัวผู้ที่มีพฤติกรรมขัดต่ออุดมการณ์มาลงโทษได้ ก่อนที่จะทำการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ในระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง

การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพล พุทธิรักษา (2549) ศึกษาเรื่อง รัฐบาลทักษิณกับความพยายามสร้างภาวะการณ์ครองอำนาจนำ ที่ค้นพบว่า รัฐบาลทักษิณไม่สามารถสร้างภาวะการณ์ครองอำนาจนำอย่างสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นได้ทั้งนี้เพราะว่า รัฐบาลทักษิณไม่สามารถยึดกุมพื้นที่ประชาสังคมได้อย่างสมบูรณ์ แม้กลไกนโยบายจะสร้างค่านิยมชมชอบให้กับคนในสังคมจำนวนหนึ่ง และแม้ว่ารัฐบาลทักษิณจะยึดกุมพื้นที่สังคมนการเมืองได้ก็ตาม เช่นเดียวกับชนชั้นปกครองในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม ที่สามารถสร้างกฎในการบังคับชนชั้นผู้ถูกปกครองได้ แต่ถึงกระนั้นชนชั้นผู้ถูกปกครองก็ไม่เกิดความยินยอมพร้อมใจ อีกทั้งยังทำการตอบโต้อย่างรุนแรง

จากการวิเคราะห์การโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ ที่ค้นพบในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ทั้งสามระดับพบว่า เกิดจากการสร้างภาวะการครองอำนาจนำไม่สมบูรณ์ เกิดเหตุที่ทำให้ความชอบธรรมลดลง ลดทอนความรู้สึกยินยอมพร้อมใจของชนชั้นผู้ถูกปกครอง หรือชนชั้นผู้ถูกปกครองมีความรู้สึกที่ว่ากฎที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้นไม่สมควรแก่การปฏิบัติตาม กล่าวคือ ชนชั้นปกครองไม่สามารถสร้างภาวะการครองอำนาจนำเหนือพื้นที่ประชาสังคมและสังคมนการเมืองได้อย่างสมบูรณ์จึงเกิดการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำทั้ง 3 ระดับขึ้น โดยในระดับที่ 1.ระดับการโต้ตอบทางความคิด เกิดขึ้นเพราะชนชั้นผู้ถูกปกครองเกิดความคิดที่จะต่อต้านชนชั้นปกครอง แต่ยังไม่ได้ลุกขึ้นมาต่อต้านแต่อย่างใด 2.ระดับการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงออกอย่างลับ ๆ ในสิ่งที่ขัดต่ออุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง และ 3.ระดับตอบโต้โดยใช้กำลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่กลุ่มอำนาจใหม่ และทำลายอุดมการณ์ของชนชั้นปกครอง

จากการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้พบว่า การสร้างภาวะการครองอำนาจนำของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีวิพากษ์ของมาร์กซิสม์ (Critical theory) เนื่องจากปรากฏเรื่องของชนชั้นต่าง ๆ ในระบบสังคม การต่อสู้ การขัดแย้งระหว่างชนชั้น อีกทั้งยังปรากฏตัวละครที่มีพฤติกรรมการณ์จิตสำนึกที่ผิดพลาดจากการที่ชนชั้นปกครองมอมเมาให้ชนชั้นที่ถูกปกครองมองไม่เห็นถึงธาตุแท้ของการที่ตนถูกกดขี่ขูดรีด และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของ อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ในนวนิยายทั้งสองเรื่องมีการปรากฏการสร้างภาวะการครองอำนาจนำตามโครงสร้างแนวคิดของกรัมสกีไม่ว่าจะเป็น โครงสร้างส่วนบน (Super structure) โครงสร้างส่วนล่าง (Base structure) กลุ่มประวัติศาสตร์ (Historic bloc) แนวคิดประชาสังคม (Civil society) แนวคิดสังคมการเมือง (Political society) สงครามขับเคลื่อนยึดพื้นที่ (War of movement) สงครามยึดพื้นที่ทางความคิด (War of position) กลไกการครองอำนาจนำ (Hegemonic apparatuses) กลไกการใช้อำนาจรัฐ (State apparatuses) และการโต้ตอบต่อการครองอำนาจนำ (Counter hegemony) อย่างครบถ้วน

อีกหนึ่งคุณูปการสำคัญที่ได้ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้วิจัยพบว่า ผลงานประพันธ์นวนิยายของ จอร์จ ออร์เวลล์ ทั้งสองเรื่องเปรียบเสมือนสมุดบันทึกจำลองสถานการณ์โลก ที่นำเสนอเรื่องราวส่วนหนึ่งจากประวัติศาสตร์แห่งยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์มีชีวิตอยู่ ผสานเข้ากับจินตนาการของผู้ประพันธ์ เนื้อหาจากนวนิยายเปรียบเสมือนกระจกส่องสะท้อนฉายให้เห็นภาพบริบทของสังคมและการเมืองโดยรวม เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เห็นถึงการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น และนวนิยายทั้งสองเรื่องยังเปรียบเสมือนตะเกียงที่ทำหน้าที่ฉายแสงสว่างให้ผู้คนในยุคหลัง ทั้งผู้ที่เป็นชนชั้นปกครองและชนชั้นผู้ถูกปกครอง ได้ตระหนักรู้ถึงสิ่งที่เคยเกิดขึ้นเพื่อที่จะร่วมกันจรรโลงสังคมโลกในอนาคตให้บังเกิดสันติสุขกับมนุษยทุกหมู่เหล่าสืบไป

ข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม และเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ ในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้พบสิ่งที่น่าสนใจจึงใคร่ขอเสนอแนะแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์นวนิยายทางการเมืองของนักเขียนคนอื่น ๆ โดยเปรียบเทียบกับการใช้อำนาจของชนชั้นปกครองที่ปรากฏในนวนิยาย

2. ควรศึกษานวนิยายเรื่อง *Burmese Days* ของ George Orwell เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดต่าง ๆ และเทียบเคียงกับงานวิจัยฉบับนี้ว่าแนวความคิดทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายมีความเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันหรือไม่ อย่างไร
3. ควรศึกษานวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ผ่านกรอบทฤษฎีทางการเมืองอื่น ๆ ด้วย นอกจากทฤษฎีวิพากษ์ของมาร์กซิสม์ และแนวคิดการครองอำนาจนำ ของ อันโตนิโอ กรัมสกี
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวรรณกรรมการเมือง ในแต่ละยุคแต่ละสมัยว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ในแง่ของการสอดแทรกประเด็นทางการเมือง
5. ควรมีการศึกษาประเด็นดังกล่าวในสื่อแขนงอื่น ๆ ต่อไป รวมทั้งดำเนินการวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย

ภาคผนวก

เรื่องย่อ นวนิยายเรื่อง แอนิมอล ฟาร์ม

ในคืนหนึ่งหลังจากที่มิสเตอร์โจนส์เจ้าของฟาร์มแมเนอร์ปิดล็อกประตูเส้าไก่ และเข้านอนในห้องนอนที่บ้านไร่ ทันทีที่แสงสว่างในห้องนอนดับลง ความโกลาหลก็เกิดขึ้นเมื่อ เฒ่าเมเจอร์ หมูอาวุโสของฟาร์ม เกิดฝันประหลาดเมื่อคืนก่อนหน้าและปรารถนาจะบอกกล่าวให้สัตว์อื่น ๆ รับรู้ สัตว์ทุกตัวจึงตกลงกันว่าจะมาประชุมรวมกันที่โรงนาใหญ่ในทันทีที่ปลอดภัยจากมิสเตอร์โจนส์ สัตว์ทุกตัวยินดีที่จะสละชั่วโมงการนอนเพื่อมาฟังสิ่งที่เขาพูด เฒ่าเมเจอร์ได้กล่าวกับสัตว์ทั้งหลาย เถ่าตระหนักถึงธรรมชาติของชีวิต เห็นถึงความทุกข์ยากและการถูกกดขี่ของมนุษย์ มนุษย์คือศัตรูที่แท้จริงเพียงสิ่งเดียวที่เรามี เพียงกำจัดมนุษย์ออกไปจากชีวิตของพวกเขา เพียงแค่กำจัดมนุษย์เสียผลผลิตจากพวกเขาก็จะเป็นของพวกเขาเอง พวกเขาต้องรวมใจกันก่อนการปฏิวัติ ไม่เช่นนั้นหรือความยุติธรรมจะต้องบังเกิด และนอกจากนี้เฒ่าเมเจอร์ยังได้สอนให้เหล่าสรรพสัตว์ร้องเพลง สรรพสัตว์แห่งอังกฤษ การได้ร้องเพลงนี้ทำให้สัตว์ทั้งหลายรู้สึกฮึกเหิม

สามคืนต่อมาเฒ่าเมเจอร์นอนตายอย่างสงบ คำปราศรัยของเมเจอร์ทำให้บรรดาสัตว์ในฟาร์มมองเห็นแง่มุมของชีวิตในด้านใหม่ พวกเขาต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งที่กำลังจะมาถึง งานด้านการให้ความรู้และการจัดระบบการทำงานตกเป็นของพวกเขาหมูไปโดยปริยาย สโนว์บอล นโปเลียน และสควิลเลอร์ หมูสามตัวได้นำคำสอนของเฒ่าเมเจอร์มาเรียบเรียงให้เป็นระบบ และให้ชื่อว่า ลัทธิสัตว์นิยม

วันหนึ่งมิสเตอร์โจนส์ เขาค้มหนักมากจนล้มให้อาหารกับเหล่าบรรดาสรรพสัตว์ ทำยที่สุดเหล่าบรรดาสรรพสัตว์ก็ไม่อาจทนได้อีกต่อไป เกิดการต่อสู้กันเกิดขึ้นระหว่างคนกับสัตว์ แต่แล้วชัยชนะก็บังเกิดขึ้นกับเหล่าสรรพสัตว์ พวกเขาสามารถขับไล่มนุษย์ออกไปจากฟาร์มได้ ฟาร์มได้ตกเป็นของพวกเขาแล้ว สัตว์ทุกตัวเดินสำรวจไปรอบ ๆ ฟาร์มรวมถึงบ้านไร่อันเป็นที่อยู่ของมิสเตอร์โจนส์ บรรดาสรรพสัตว์มีมติว่าจะเก็บบ้านไร่หลังนี้ไว้เป็นพิภพสัตว์ สรรพสัตว์ตั้งชื่อฟาร์มแห่งนี้แทนชื่อเก่าว่า ฟาร์มสรรพสัตว์ พวกหมูได้สรุปหลักการของลัทธิสัตว์นิยมจนสำเร็จออกมาเป็นบัญญัติ 7 ประการ และพวกเขาได้จารึกบัญญัติไว้บนฝาผนัง เป็นกฎที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยสัตว์ทุกตัวต้องยึดถือในการดำรงชีวิตตลอดไป บัญญัติ 7 ประการมีเนื้อหา ดังนี้

1. สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสองขาเป็นศัตรู
2. สิ่งใดก็ตามที่ดำเนินด้วยสี่ขา หรือด้วยปีกคือมิตร
3. สัตว์ทุกตัวต้องไม่สวมเสื้อผ้า

4. สัตว์ทุกตัวต้องไม่นอนบนเตียง
5. สัตว์ทุกตัวต้องไม่ดื่มแอลกอฮอล์
6. สัตว์ทุกตัวต้องไม่ฆ่าสัตว์ด้วยตัวเอง
7. สัตว์ทุกตัวล้วนเสมอภาคกัน

เหล่าสรรพสัตว์ต้องปกครองกันเองและมีชีวิตอย่างยากลำบาก เนื่องจากร่างกายของ พวกเขาไม่สามารถทำงานอย่างที่มนุษย์ทำได้ แต่เขาก็ทำงานกันอย่างเต็มที่ ช่วงเวลานี้ผลแอปเปิ้ล กำลังสุกร่วงเกลื่อนแต่ก็มีประกาศออกมาว่าแอปเปิ้ลเหล่านี้ต้องถูกส่งไว้นสำหรับพวกหมูเท่านั้น แต่แล้ววันหนึ่งสิ่งที่เหล่าสรรพสัตว์ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อมิสเตอร์โจนส์กับพวกบุกเข้ามาที่ฟาร์ม หวังที่จะทวงฟาร์มคืน มนุษย์กับสัตว์ได้เกิดการต่อสู้กันเกิดขึ้น แต่แล้วชัยชนะก็เกิดขึ้นกับเหล่า สรรพสัตว์อีกครั้ง เขาสามารถขับไล่มนุษย์ออกไปจากฟาร์มได้สำเร็จ

ในการปกครองฟาร์มโดยผู้นำหมูสองตัว สโนว์บอลและนโปเลียน มักจะเกิดความ ขัดแย้งกันอยู่เสมอ ในเรื่องของนโยบายและด้านการจัดการปกครอง ทันใดนั้นนโปเลียนได้สั่งให้สุนัข อารักขาที่เขาได้เลี้ยงไว้ไล่กัดสโนว์บอลจนต้องหนีเอาชีวิตรอดจากคมเขี้ยวของสุนัขอารักขาไป เลียน เขาหนีรอดตัวออกจากฟาร์มและไม่มีใครได้เห็นเขาอีกเลย บัดนี้ฟาร์มตกอยู่ในอำนาจการ ปกครองของนโปเลียนแต่เพียงผู้เดียว โยมีสควิลเลอร์เป็นลูกน้องมือขวาของเขา สควิลเลอร์จะถูก ส่งออกมามอบหมายงาน ต่าง ๆ ให้กับเหล่าสรรพสัตว์และยังถูกส่งออกมาอธิบายในสิ่งที่ละเมิด กฎบัญญัติให้อยู่ในมุมที่ถูกต้องอีกด้วย

วันหนึ่งความคิดเรื่องการสร้างกัณฑ์ลมนของสโนว์บอลได้ถูกนำกลับมาอีกครั้งโดยนโป เลียนอ้างว่าเป็นความคิดของตน นโปเลียนและเหล่าสรรพสัตว์ได้ตกลงกันว่า จะสร้างกัณฑ์ลมขึ้น นั้นหมายความว่าเหล่าสรรพสัตว์ต้องทำงานหนักขึ้นหลายเท่า และบ่อยครั้งยังถูกลดการปันส่วน อาหารลง พวกเขาทำงานราวกับทาส แต่ในขณะที่เดียวกันพวกหมูย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านไร่ มีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีและมีพฤติกรรมที่แปลกไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นการเดินสองขา การสวมเสื้อผ้า การดื่มแอลกอฮอล์ การนอนบนเตียง สังหารสัตว์อื่น ๆ ที่ไม่เห็นด้วย ทุกอย่างล้วนแต่ขัดต่อกฎ บัญญัติ 7 ประการ แต่สควิลเลอร์ก็จะถูกส่งออกมาอธิบายให้การละเมิดกฎเหล่านี้เข้าไปอยู่ใน มุมมอมงที่ถูกต้องได้

เมื่อกาลเวลาผ่านไปนโปเลียนยังมีมติให้เกิดการค้าขายระหว่างฟาร์มสรรพสัตว์กับ ฟาร์มใกล้เคียง ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อลัทธิสัตว์นิยม จนท้ายที่สุดนโปเลียนได้จัดงานเลี้ยงขึ้นใน บ้านไร่และเชิญมนุษย์จากฟาร์มใกล้เคียงเข้าร่วมงานเลี้ยงนี้ เขาได้ชวนให้ผู้เข้าร่วมงานดื่มเฉลิมฉลองไปกับเขาและประกาศเปลี่ยนชื่อฟาร์มจาก ฟาร์มสรรพสัตว์ เป็น ฟาร์มแมนเนอร์ เหล่าบรรดา

สรรพสัตว์ที่อยู่สังเกตการณ์อยู่นอกบ้านไร่ ต่างสับสนเพราะบัดนี้ ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าใคร
เป็นหมูใครเป็นมนุษย์

เรื่องย่อ นวนิยายเรื่อง หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่

วินสตัน ชายหนุ่มผู้หนึ่งอาศัยอยู่ในรัฐโอซันเนีย ซึ่งปกครองโดยพรรคอิงซ็อก ซึ่งใช้ระบอบการปกครองเผด็จการรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ การปกครองของพรรคอิงซ็อก คุกคามอิสรภาพของประชาชนในรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจชีวิตประจำวันผ่านทางโทรภาพ มีการสอดส่องพฤติกรรมของประชาชนโดยตำรวจความคิด มีการใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการสอดส่องพฤติกรรมพ่อแม่ที่ขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคมาลงโทษ พรรคยังได้เปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารและเปลี่ยนแปลงสายธารประวัติศาสตร์ให้เอื้อกับสิ่งที่รัฐต้องการ บิดเบือนการมีอยู่ของสิ่งต่างๆ ให้หมดสิ้นจากทุก ๆ สื่อ สร้างกฎหมายที่จำกัดสิทธิโดยขัดต่อสัญญาชาติญาณทั่วไปของมนุษย์ และนอกจากนี้ยังใช้สื่อต่างๆ รวมถึงสัญลักษณ์และคำขวัญในการควบคุมผู้คน

วินสตัน เป็นบุคคลในรัฐที่มีอุดมการณ์ขัดต่ออุดมการณ์ของรัฐทั้งในแง่ของการปกครองและการเห็นต่างต่อกฎระเบียบที่รัฐสร้างขึ้น เขาได้แอบฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐโดยการแอบเขียนบันทึกถึงอุดมการณ์ที่ปรารถนาจะโค่นล้มพรรค แอบลักลอบมีพฤติกรรมซู้สาวกับจูเลียซู้รักของเขา และยังกระทำการคิดโค่นล้มพรรคโดยเชื่อว่าคณะภราดรอาจมีอยู่จริงและเขาเชื่อว่าโอไบรอันคือหนึ่งในคณะภราดรนี้ เขาได้แอบนัดพบกับโอไบรอันเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับอุดมการณ์ในการโค่นล้มพรรค โอไบรอันได้มอบหนังสือเล่มหนึ่งให้กับเขาเป็นคำภีร์เกี่ยวกับการปฏิวัติ วันหนึ่งในขณะที่วินสตันและจูเลียลึกลอบอยู่ด้วยกันเช่นที่เคยปฏิบัติ วินสตันอ่านคำภีร์ปฏิวัตินี้ให้จูเลียฟัง เขาก็ต้องประหลาดใจกับเสียงอึกทึกคึกโครม นั่นคือเสียงการจับกุมผู้ทรยศของพรรค ทั้งจูเลียและวินสตันคือผู้ต้องหาในการจับกุมครั้งนี้

จูเลียและวินสตันถูกทำร้ายร่างกายจนแทบไม่เหลือความเป็นมนุษย์ บาดเจ็บจนแทบจะไม่อาจมีชีวิตอยู่ได้ เขาและเธอถูกควบคุมตัวมายังกระทรวงแห่งความรัก โดนสั่งให้อดอาหาร กักขังให้ไร้อิสรภาพโดยที่ไม่รู้วันไม่รู้คืน พรรคได้นำวินสตันมาปรับทัศนคติและทำการทรมานจนเขาไม่สามารถทนทานต่อการถูกทำร้ายชีวิตได้ อุดมการณ์ที่เขาเคยเห็นขัดต่ออุดมการณ์ของพรรคบัดนี้ได้ถูกทำลายหายไปจนสิ้น วินสตันถูกเปลี่ยนจนเป็นคนใหม่เขามีความรักให้กับพรรคอิงซ็อก “เขารักพีบีเอ็ม

บรรณานุกรม

- กระแส มาลายาภรณ์ และชุตดา จิตพิทักษ์. (2528). *มนุษย์กับวรรณกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2546). *สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศาลาแดง.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *Critical Theory การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ เลิฟ.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2533). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกียรติขจร ไชยแสงสุขกุล. (2544). *รัฐศาสตร์: วรรณกรรมเทพนิยาย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- จอร์จ ออร์เวลล์ (2557ก). *หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่* จอร์จ ออเวลล์. (รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์, แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สัมมติ
- จอร์จ ออร์เวลล์. (2557ข). *แอนิมอล ฟาร์ม: การเมืองเรื่องสรรพสัตว์* (สรองอัปสร กสิกรานันท์, แปล). กรุงเทพฯ: แอร์โรว์ คลาสสิกบุ๊กส์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2551). *ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิตร์น้อย ณ บางช้าง. (2542). *แนวคิดด้านการเมืองและสังคมกับลักษณะความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากงานเขียนของ มาลัย ชูพินิจ*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหนังสือพิมพ์, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยสิริ สมุทรวณิช. (2524). *วรรณกรรมการเมืองไทย 14 ตุลาคม 2516 – 6 ตุลาคม 2519*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- พิชัมพร เขี่ยมเวโร. (2556). *การใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในงานวิจัย: มาร์กซิสม์และแนวคิดพื้นฐาน*. ใน *เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชาสัมมนาการสื่อสาร*. หน้า 64, พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เถลิง พันธุ์เถลิงอมร. (2541). *นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์*. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทรงยศ บัวเผื่อน. (2557). *เอกสารประกอบการสอน วิชาทฤษฎีการสื่อสารมวลชน*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ.(2556). *กบฏวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- น.ชญาอนุตม์. (2516). *วิวัฒนาการของมาร์กซิสม์*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- นภัสร์ ทรงศิริสมบัติ (2553). *นวนิยายกับการเมือง: พิจารณาอำนาจรัฐในนวนิยายผีไทย*. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2545). *การเมืองของประวัติศาสตร์และความทรงจำ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- บงการ อิมส์อังก์. (2554). *อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงคาราวา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- บรรจง บรรเจอดศิลป์. (2517). *ศิลปะวรรณคดีกับชีวิต*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บัญชา สุวรรณนนท์. (2556). *แอนิมอล ฟาร์ม: สงครามกบฏของสรรพสัตว์*. กรุงเทพฯ: หนังสือใต้ฝุ่น
- บีบีซีไทย. (2560). *กระแสท่วมป่ามาแรง ดันนิยายว่าด้วยเผด็จการขายดีหลายเล่ม*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bbc.com/thai/international-3879351>
- บุญศักดิ์ แสงระวี. (2554). *สังคมนิยมของมนุษยชาติ วัตุนิยมประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ชมรมศึกษาศาสตร์สังคม.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2554). *การประชาสัมพันธ์ทางการเมือง*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประภา บุญยนต์. (2539). *วิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในนวนิยายเรื่องคู่กรรมของทมยันตี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2522). *วรรณกรรมการเมือง*. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ต.
- พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรม ไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 – 2519*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542). *วรรณคดีสังคมและการเมือง*. อุบลราชธานี: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไพรัตน์ เทศพานิช. (2541). *ความคิดทางการเมืองในสามก๊กและเจ้าผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์. (2553). การสื่อสารทางการเมืองผ่านการ์ตูน “ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน” ของ ชัย ราชวัตร ศึกษาในห้วงภาวะวิกฤตทางการเมืองปี พ.ศ. 2549 - 2552. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัญญาดุฎฐิบัณชิต, สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก.
- มันทนา ไบชา. (2541). วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในนวนิยายของนักเขียนสตรี ช่วง 6 ตุลาคม 2519 – 23 กุมภาพันธ์ 2534. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพา ปราชญากุล. (2558). แนวความคิดทางการเมืองที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมพระราชานิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. ดุษฎีนิพนธ์ปรัญญาดุฎฐิบัณชิต, สาขาวิชา การเมือง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐกมล ค้อสุวรรณดี. (2558). การครองอำนาจของพรรคการเมืองในพื้นที่ประชาสังคม:ศึกษา กรณีพรรคไทยรักไทย ระหว่างปี พ.ศ.2544-2554. ดุษฎีนิพนธ์ปรัญญาดุฎฐิบัณชิต, สาขาวิชาการเมือง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วนัส ปิยะกุลชัยเดช. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ ของกรัฒชี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วนัส ปิยะกุลชัยเดช. (2550). จากอุดมการณ์ที่ถูกวิพากษ์สู่การครองความเป็นใหญ่: การครอง ความเป็นใหญ่แบบกรัฒชี. รัฐศาสตร์สาร, 28(1), 28-156.
- วัชรพล พุทธิรักษา. (2549). รัฐบาลที่กัษนกับความพยายามสร้างภาวะการครองอำนาจนำ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพล พุทธิรักษา. (2557). บทสำรวจความคิดทางการเมืองของ อันโตนิโอ กรัฒชี. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- สมพร มั่นตะสุตร. (2524). วรรณกรรมสังคมและการเมือง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สรวงอัปสร กลิกรานันท์. (2558). หนึ่ง-เก้า-แปด-สี่ มหานครแห่งความคับแค้น. กรุงเทพฯ: แอร์โรว์ คลาสสิกบุ๊กส์.
- สารานุกรมเสรี. (2556). แอนิมัล ฟาร์ม. เข้าถึงได้จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/แอนิมัล ฟาร์ม](https://th.wikipedia.org/wiki/แอนิมัล_ฟาร์ม)

- สิทธิ์ พิณภูวดล. (2515). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชานาด นิมประเสริฐ. (2552). *การเมืองในวรรณกรรม: ศีษานวนิยายเรื่องประชาธิปไตยบนเส้นขนาน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2524). อันโตนิโยกรัมซึ่กับทฤษฎีว่าด้วยการครองความเป็นใหญ่. *ป/จารย์สาร*, 8(6), 74.
- สุวิมล อิศระธนาชัยกุล. (2546). *ความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมไทย: กรณีศึกษานวนิยายเรื่องสี่แผ่นดินของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมท*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิรักษ์ ชัยปัญหา. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่อง บทละครเวทีที่เสนอทัศนะทางสังคมและการเมืองต่อเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัสม่า หวังกุลล่า. (2553). *บทบาททางการเมืองของชนชั้นกลางไทยในขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยภายใต้ระบอบทักษิณ*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อากาศโร โจรนบุรานนท์. (2552). *การเมืองในวรรณกรรม: การสื่อสารทางการเมืองผ่านเพลงเพื่อชีวิตกรณีศึกษาวงคาราวานและวงคารบาว*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อิงอร สุพันธ์ุ์วณิช. (2548). *นวนิยายนิทัศน์*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรีนซ์.
- เอก ตั้งวัฒนา. (2546). *มาร์กฉบับการ์ตูน*. กรุงเทพฯ: สุขนาการพิมพ์.